

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องมุสาวาทในพุทธปรัชญาเถรวาท
AN ANALYTICAL STUDY OF THE CONCEPT OF MUSĀVĀDA
(FALSE SPEECH) IN THERAVĀDA BUDDHIST PHILOSOPHY

พระสมพงษ์ ดิग्ฆมโม (ราชเจริญ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาปรัชญา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ. ศ. ๒๕๕๑

ISBN 974-575-415-3

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องมูสาวาทในพุทธปรัชญาเถรวาท

พระสมพงษ์ ดิคุขรมโม (ราชเจริญ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาปรัชญา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ. ศ. ๒๕๕๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

AN ANALYTICAL STUDY OF THE CONCEPT OF MUSĀVĀDA
(FALSE SPEECH) IN THERAVĀDA BUDDHIST PHILOSOPHY

PHRA SOMPONG TIKKHADHAMMO (RAJACHAROEN)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement For The Degree of
Master of Arts
(Philosophy)

In

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok Thailand

1998

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญา ทุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์.....ประธานกรรมการ

(พระเมธีวโรดม)

.....กรรมการ

(พระศรีปริยัติโมลี)

.....กรรมการ

(ดร. พระมหาพิชิต วิสุว)

.....กรรมการ

(อาจารย์ประสิทธิ์ จันทนา)

.....กรรมการ

(ร.ท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุศลจิตโต) ประธานกรรมการ
ดร. พระมหาพิชิต วิสุว กรรมการ
ร.ท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ กรรมการ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องมูสาวาทในพุทธปรัชญาเถรวาท
ผู้วิจัย : พระสมพงษ์ ติคุนธมฺโม (ราชเจริญ)
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาปรัชญา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
: พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสธจิตฺโต) ป.ธ.๘, พธ. บ., M.A., Ph. D.
: ดร. พระมหาพิรุณ วิสุโร ป.ธ. ๖, พธ. บ., M. A., Ph. D.
: ร.ท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ ป.ธ. ๘, พธ. บ., อ.ม., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : 18 มีนาคม ๒๕๔๑

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะ “ ศึกษาแนวคิดเรื่องมูสาวาทในพุทธปรัชญาเถรวาท ” โดยศึกษาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา และคำราอื่น ๆ ตลอดจนเหตุการณ์ที่ปรากฏในสังคมไทย ที่ปรากฏทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า มูสาวาทคือคำพูดที่ไม่จริง ครอบคลุมถึงคำพูดที่ไม่ดีทั้งหมด การที่จะตัดสินว่า คำพูดหรือการกระทำใดผิดผิดข้อมูสาวาทหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ๔ ประการคือ ๑. พูดเรื่องไม่จริง ๒. มีเจตนาพูดให้ผิดจากความจริง ๓. พยายามพูดเรื่องไม่จริงนั้น ๔. มีผู้อื่นรับรู้หลงเชื่อและได้รับความเสียหายจากเรื่องไม่จริงนั้น เมื่อใดที่องค์ประกอบ ๔ ประการนี้ครบถ้วน การละเมิดผิดข้อมูสาวาทก็เกิดขึ้นเมื่อนั้น

ในเรื่องมูสาวาทนี้มีประเด็นปัญหาจริยธรรมที่คนส่วนมากเข้าใจว่า หากพูดจริงทำให้สูญเสียกับการพูดเท็จแล้วทำให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ และรักษาผลประโยชน์เอาไว้ได้ คนส่วนมากมักเลือกพูดเท็จมากกว่าพูดจริง สอดคล้องกับพุทธปรัชญาที่ว่า ศักดิ์ผู้คนเว้นจากมูสาวาทมีน้อย โดยแท้จริงแล้ว ศักดิ์ผู้ไม่งดเว้นจากมูสาวาทมีมากกว่า

การละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาทเมื่ออยู่แพร่หลายในทุกสาขาอาชีพ มีทั้งแบบบุคคลต่อบุคคล และแพร่กระจายมาตามข่าวสารข้อมูลของสื่อสารมวลชน คอประเด็นปัญหาที่ว่า การละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาทเป็นสิ่งที่จำเป็นและกระทำได้หรือไม่ ได้รับคำตอบจากนวนิยาย ๓ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มที่ตอบว่าการละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาทเป็นสิ่งที่จำเป็นและกระทำได้ คือการทุจริต และจริงขึ้นอยู่กับความสุจริตและผลประโยชน์ที่จะพึงมีพึงได้และผลประโยชน์ที่สูญเสียไป ได้แก่ กลุ่มที่ยึดถือตามแนวความคิดแบบสุขนิยม (Hedonism) และประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ของเบ็นจัม (Jeremy Bentham) และมิลล์ (John Stuart Mill) เป็นต้น

๒. กลุ่มที่ตอบว่า การละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาทเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและบุคคลกระทำไม่ได้ เด็ดขาด คือให้พูดและทำได้เฉพาะความจริงเท่านั้น แม้แต่ความจริงที่ทำให้เกิดโทษ ได้แก่กลุ่มที่ ยึดถือว่าความเท็จจริงเป็นกฎตายตัวตามแนวความคิดแบบเหตุผลนิยม (Rationalism) ของคานท์ (Immanuel Kant) เป็นต้น

๓. พุทธปรัชญา ให้ทรรศนะว่า การละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาทเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและ บุคคลกระทำไม่ได้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามถือว่า ผิดทุกกรณี ให้พูดได้เฉพาะความจริงที่เป็น ประโยชน์ให้อุฏกถาคะ ในจังหวะเวลาที่เหมาะสมเท่านั้น

คนส่วนมากเข้าใจว่า การละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาทมีโทษน้อยกว่าการละเมิดสิทธิอื่น ๆ แต่ พุทธปรัชญาถือว่า มีโทษมากกว่ากัน ดังนั้น บุคคลจึงควรรักษาการพูดจริงไว้ยิ่งชีวิต ทั้งนี้ก็เพื่อ ประโยชน์สุขสูงสุด คือ นิพพาน

Thesis Title : An Analytical Study of the Concept of Musāvāda
(False Speech) in Theravāda Buddhist Philosophy

Researcher : Phra Sompong Tikkhadhammo (Rajacharoen)

Degree : Master of Arts (Philosophy)

Thesis Supervisory Committee :

: Phrasripariyattimoli (Somchai Kusalajitto) Pali 9, B.A.,
(Bud.) M.A., Ph.D. (Phil.)

: Dr. Pramaha Pithoon Vithuro Pali 6, B.A., (Bud.) M. A.,
(M. Ed.) Ph. D. (Phil.)

: Dr. Banjob Bannaruji Pali 9, B. A., (Bud.) M. A., (pali -
Sanskrit.) Ph.D.

Date of graduation : 18 March 1998

ABSTRACT

This thesis aims at the study of the concept of Musāvāda in Theravāda Buddhist philosophy. The study is based on the Tipitaka, the Atthakathas (commentaries) and other Buddhist scriptures, and also connects with the current situations in Thai society through such mass medias as newspaper, radio and television etc.

From the study, it is found that Musāvāda literally means the false speech but its meaning practically covers all other bad speeches. The criteria of Musāvāda in Buddhist Philosophy is put under the following four factors; namely; 1. False matter 2. Willing to speak it out 3. Trying to do so 4. Being Understood by a

listener the matter. Whenever the factors are complete the violation of Musāvāda will takes place.

On the point of Musāvāda, however, one dispute considered by philosophers is that of true speech causing a loss of benefit and false speech causing a win of it, which is chosen by people? It is generally found that most people prefer to choose the latter. The choose complies with the Buddha's word, Of human beings , who refrain from Musāvāda and do not, the former are fewer in number.

At the present, the violation of Musāvāda is done by people in their personal relationship as well as by the mass media one key question is : Is this violation then necessary or practicable ?. Its answer comes from the three groups of philosophy as follows :-

1. The first group, showing the Hedonism and Utilitarianism theory of Jeremy Bentham and John Stuart Mill , produces an answer ascertaining the practicability of Musāvāda in the case of personal happiness and benefit.

2. The second group, according to the rationalism theory of Immanuel Kant, denies the possibility of Musāvāda in all cases and ascertains that only true speech, even though causing a great loss, must be performed.

3. The third group, like the second one, insists on the Buddhist philosophy that allows people only to speak useful true speech at the appropriate time.

The violation of Musāvāda, most people misunderstand, produces less bad result than the rest of five precepts do. In Buddhist philosophy, the violation of five precepts begets results, even different but equally bad, so people must maintain true speech beyond life for the sake of a supreme goal, Nibbāna.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี ก็ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ พระศรีปริยัติโมลี (ดร. พระมหาสมชัย กุศลจิตฺโต) ดร. พระมหาพิรุณ วิรุโร ร.ท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณและขออนุโมทนาขอบคุณในความกรุณาของท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของพระเดชพระคุณพระพรหมโมลี เจ้าอาวาส วัดยานนาวา ที่ได้อนุเคราะห์ให้ใช้พระไตรปิฎกฉบับอรรรถกถา พระครูวิสุทธิกถสถานกิจ เจ้าอาวาสวัดคอน ที่ได้อนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้พักอาศัยเป็นที่ศึกษา พระมหาสุวิวัฒน์ อรุโณ ที่ได้ให้คำแนะนำในการค้นพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับ มหาจุฬาลงกรณปิฎก พระมหาพาศิต วุฑฒินฺทโร ที่ได้ให้ใช้ห้องสมุดและพระไตรปิฎกห้องจริยโรงเรียนวัดคอน พระชัยวัฒน์ อรุโณ ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้ให้ความรู้ และอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณและอนุโมทนาขอบคุณเจ้าหน้าที่วัดพระธรรมกาย และ คุณโสมบุปผา ศิริศักดิ์สกุล คุณโสมสุภาณี ภูคังจิตฺตเจริญ ที่ให้ความอุปถัมภ์ทุนการศึกษาและวิจัย พระมหาวิศิษฐ์ อาจารย์สมบุญโน ที่ให้ข้อคิดเพิ่มเติม ดร. พระมหาทวี จานวโร คุณบุญยศ สานดี ที่ให้ความช่วยเหลือด้านภาษาอังกฤษ คุณประชา อินัง ที่ให้ใช้เครื่องพิมพ์ดีด คุณสุนทร เสงี่ยมสุด ที่ให้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้

ผู้วิจัยขออุทิศกุศลงานความดี และคุณานุประโยชน์จากวิทยานิพนธ์นี้ เป็นทุกศกบรณาการเพื่อสักการบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย และบูชาพระคุณของบูรพการี บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

พระสมพงษ์ ติคุนบุญโม (ราชเจริญ)

๑ กันยายน ๒๕๔๐

คำอธิบายการใช้เลขหมายและอักษรย่อ

๑. การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับ
มหาจุฬาลงกรณปิฎก เป็นหลัก เว้นแต่ตามอักษรโดยใช้ระบบคำย่อดังนี้

อักษรย่อ ย่อมาจาก

บุ. ศ.	บุตฺตทกนิกาย สุตตนีปาต
บุ. มหา.	บุตฺตทกนิกาย มหานิเทศ
บุ. ปุ.	บุตฺตทกนิกาย บุตฺตทกปาฐ
บุ. อิติ.	บุตฺตทกนิกาย อิติวุตฺตก
บุ. เอร.	บุตฺตทกนิกาย เอรคางา
บุ. ธ.	บุตฺตทกนิกาย ธมมปท
บุ. ชา.	บุตฺตทกนิกาย ชาดก
ที. ปา.	ทีฆนิกาย ปาฏิกวุตฺต
ปรี. วินย.	ปรีวาววุตฺต วินยปิฎก
ม. มุ.	มชฺฌนิกาย มุลปญฺเฌาสก
ม. ม.	มชฺฌนิกาย มชฺฌิมปญฺเฌาสก
ม. อ.	มชฺฌนิกาย อูปริปญฺเฌาสก
ธ. ศ.	ธัมมทกนิกาย ธกคาววุตฺต
ธ. นิ.	ธัมมทกนิกาย นิตานวุตฺต
ธ. สห.	ธัมมทกนิกาย สหายนวุตฺต
ธ. มหา.	ธัมมทกนิกาย มหาวาววุตฺต
อ. จ. ทก.	อ. จ. ทก. ทกนิกาย ทกนิปาต
อ. จ. คิก.	อ. จ. คิก. คิกนิกาย คิกนิปาต

อจ. จตุกก.	อจกุตตรนิภาส จตุกกนิปาต
อจ. ปณฺจก.	อจกุตตรนิภาส ปณฺจกนิปาต
อจ. อญฺจก.	อจกุตตรนิภาส อญฺจกนิปาต
อจ. ทสก.	อจกุตตรนิภาส ทสกนิปาต
อจ. ฉกก.	อจกุตตรนิภาส ฉกกนิปาต
วิ. มหา.	วินยปิฎก มหาวิภังค, มหาวคฺค
อภิ. วิ.	อภิธมฺมปิฎก วิภังค
ที. อ.	ทีฆนิกาย อญฺจกถา
ม. อ.	มชฺฌิมนิกาย อญฺจกถา
สจฺคณฺี. อ.	สจฺคณฺี อญฺจกถา

๒. การใช้หมายเลข

การใช้หมายเลขในพระไตรปิฎก จะแจ้งเล่ม ข้อ หน้า ตามลำดับ ตัวอย่างเช่น พ. ศ.
๒๕/๑/๑ - ๒. หมายถึง สุตตนฺปิฎก ขุทฺทกนิกาย สุตตนฺปิฏก เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๑ หน้า ๑ - ๒.
เป็นต้น

การอ้างอิงชั้นอรรถกถาจะใช้ระบุคัมภีร์ตามด้วย เล่ม/ภาค/หน้า เช่น สจฺคณฺี. อ.
๑/๑/๒๕๒. หมายถึง คัมภีร์ อภิธมฺมปิฎก สจฺคณฺี อญฺจกถา (อญฺจสาธนี) เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๑
หน้า ๒๕๒. เป็นต้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำอธิบายอักษรย่อและเลขหมาย	ง
สารบัญ	จ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑. ความป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๓. ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๔. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	๓
๕. ขอบเขตของการวิจัย	๕
๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๗. วิธีดำเนินการวิจัย	๗
๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ มุสาวาทในวรรณคดีของพุทธปรัชญาเถรวาท	๙
๑. ความหมายของมุสาวาท	๙
๒. องค์ประกอบของมุสาวาท	๑๕
๓. ประเภทของมุสาวาท	๑๘
๔. มูลเหตุที่ก่อให้เกิดมุสาวาท	๒๑
๕. จุดมุ่งหมายของการบัญญัติศีลข้อมุสาวาท	๒๕
๖. ประเภทของกรรมที่ทำให้เกิดมุสาวาท	๒๘
บทที่ ๓ ประเด็นปัญหาจริยธรรมที่คนเข้าใจว่าจำเป็นต้องมุสาวาท	๓๔
๑. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับความมั่นคงของชาติ	๓๔
๒. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับการแสวงหาอำนาจทางการเมือง	๔๐

๓. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับการค้าหรือธุรกิจ	๕๐
๔. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับการ โฆษณาสินค้า	๖๑
๕. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับกระบวนการอุตสาหกรรม	๘๑
๖. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับการแก้คดีของทนาย	๘๘
๗. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับอาชีพนาอหน้า	๙๔
บทที่ ๔ การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับความสัตย์จริง	๑๐๑
๑. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับผลประ โยชน์	๑๐๑
๒. ความสัตย์จริงกับผลประ โยชน์	๑๐๓
๓. การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพที่มีการละเมิดศีลข้อมุสาวาทหรือไม่	๑๐๕
๔. การเสนอข่าวของสื่อมวลชนมีการละเมิดศีลข้อมุสาวาทหรือไม่	๑๑๐
๕. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเป็นถึงข่าเป็นและทำได้หรือไม่	๑๒๑
๖. ควรพูดและกระทำอย่างไรถึงจะ ไม่ละเมิดศีลข้อมุสาวาท	๑๒๕
๗. คำที่ควรพูดและ ไม่ควรพูดในพุทธปรัชญา	๑๒๒
๘. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับสังฆสัญญา	๑๔๓
๙. เราจะรู้เท่าทันถึงการละเมิดศีลข้อมุสาวาทของผู้อื่นได้อย่างไร	๑๔๕
บทที่ ๕ เกณฑ์วินิจฉัยการละเมิดศีลข้อมุสาวาทตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท	๑๔๕
๑. คำพูดและการกระทำที่จัดว่าละเมิดศีลข้อมุสาวาท	๑๔๖
๒. คำพูดและการกระทำที่ไม่จัดว่าละเมิดศีลข้อมุสาวาท	๑๔๖
๓. ข้อแตกต่างระหว่างมุสาวาทกับกุศโลบาย	๑๕๐
๔. เกณฑ์วินิจฉัยตัดสินปัญหามุสาวาทตามแนวพุทธปรัชญา	๑๕๓
๕. โทษของการละเมิดศีลข้อมุสาวาท	๑๕๕
๖. อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อมุสาวาท	๑๖๔
บทที่ ๖ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๖๘
๑. สรุปผลการวิจัย	๑๖๘
๒. ข้อเสนอแนะ	๑๗๔
บรรณานุกรม	๑๗๖
ประวัติผู้วิจัย	๑๘๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) เป็นสังคมข่าวสารข้อมูลที่แพร่กระจายทางสื่อสารมวลชนอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นที่ส่วนไหนของโลก จะสามารถมองเห็นภาพการเคลื่อนไหวทางโทรทัศน์ สัญญาณจากจอคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ได้ยินเสียงจากวิทยุและโทรทัศน์ผ่านความถี่พร้อมกันทันที เมื่อข่าวสารข้อมูลแพร่กระจายจากผู้ส่งสาร ไปถึงผู้รับสารอย่างไม่มีพรมแดนจำกัดกีดขวาง ย่อมก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ด้วยเหตุที่ว่า ข่าวสารข้อมูลเหล่านั้น ย่อมมีทั้งความจริงและเท็จแอบแฝงอยู่ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเท็จ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาทั้งแก่ปัจเจกชน และสังคมโดยรวมอย่างมีอากที่ จะหลีกเลี่ยงได้

สังคมไทยเป็นสังคมพุทธ คนไทยส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๕๐ เป็นพุทธศาสนิกชนระบบจริยธรรมของสังคมมีพุทธปรัชญาเป็นรากฐาน เมื่อพุทธปรัชญามีระบบจริยธรรมอย่างไรก็นำไปประพฤติกฎปฏิบัติอย่างนั้น พุทธปรัชญาต้องการให้ทุกคนในสังคมประกอบกายสุจริต วชิสุจริต ๖ โนสุจริต และละเว้นจากกาสสุจริต วชิสุจริตและโมโนสุจริต แต่ปัญหาคงกล่าว ก็ยังปรากฏอยู่อย่างแพร่หลายในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประกอบวชิสุจริต เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทำให้แต่ละคนไม่อาจจะเชื่อถือในคำพูด หรือคำมั่นสัญญา และข่าวสารข้อมูลซึ่งกันและ ได้อย่างสนิทใจ

คำพูดและการกระทำหรือข่าวสารข้อมูลที่ก่อให้เกิดความทุกข์ และความสับสนวุ่นวายขึ้นในสังคม พุทธปรัชญาหมายถึง “ มุสาวาท ” เป็นคำพูดที่ก่อให้เกิดปัญหาจริยธรรมในสังคมปัจจุบันมากมาย ทำลายระบบจริยธรรมทั้งระบบ พุทธปรัชญาถือว่า นุคคลที่กล้าพูดเท็จทั้ง ๆ ที่รู้แกล้งว่าเท็จ ย่อมกล้าทำบาป ทำชั่วได้ทุกรูปแบบ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ นคฺฉิ อภิวิธํ ปาปํ มุสาวาทิสุตฺต ชนฺคฺโค โน

แปลว่า คนที่มีกฐนุตา จะไม่พึงทำบาปทำชั่วไม่มี * คนที่กฐนุตาถึง ย่อมกฐนุตาทำบาปทำชั่วได้ ทั้งค่อนหน้าและค่อนหลังไม่ค้างอะไรกับใจ ถนาคณใจ เมื่อไปถกขโมย ปล้นจี้ ฉกชิงวิ่งราว นำใคร มานแล้ว เมื่อถูกจับได้ภายหลัง หรือซึ่งหน้าก็ถึงกฐนุตาปฏิเสธเสียงแข็งว่าไม่ได้ทำ คนที่กฐนุตาถึงย่อม กฐนุตาถึงถึงคน ประเทษชาติและศาสนาได้เช่นนั้น แต่ในสังคมปัจจุบันเป็นการยากที่จะรู้เท่าทันถึง เดห์เห็ดมกถุตาของคนที่กฐนุตาถึงและมีเจตนาไม่บริสุทธิ์ได้

พุทธปรัชญามีทรรศนะว่า การมุสาวาทเป็นการทำกรรมอย่างหนึ่ง เรียกว่า วชิกรรม จัดเป็น วชิทุจริต คือการกระทำความชั่วทางวาจา ความชั่วทางวาจามีตอนแบ่งมาในหลายรูปแบบ และยังเป็น ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจว่า เป็นการละเมิดศีลข้อมุสาวาทหรือไม่ ในขณะที่พุทธปรัชญาให้ทุกคน ในสังคมพูดแต่ความจริง วชิทุจริต ละเว้นจากการพูดเท็จ ซึ่งเป็นวชิทุจริต แต่บางครั้งการพูดความจริง ก็ก่อให้เกิดปัญหาเช่นเดียวกัน จึงเป็นปัญหาที่จะต้องนำมาถกเถียงกันว่า ผู้คนในสังคมจะพูดแต่ ความจริงหรือเท็จดี หรือทั้งสองอย่าง หากจะต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ระหว่างการพูดความจริง แล้วทำให้สูญเสียผลประโยชน์กับการพูดเท็จแล้วทำให้ได้มาและรักษาลดประโยชน์ของคน ครอบ ครว คนอื่น สังคม และประเทศชาติเอาไว้ได้ คนส่วนมากจะเลือกพูดอย่างไร แม้พุทธปรัชญาต้อง การให้ทุกคนในสังคมพูดแต่ความจริง แต่ปัญหามุสาวาทก็ยังมีอยู่แพร่หลายในสังคมปัจจุบัน จึงเป็นปัญหาที่ต้องนำมาวิเคราะห์ว่า “ มุสาวาท ” ตามทรรศนะพุทธปรัชญามุสาวาทคืออะไร การกระทำใดจัดว่าเป็นมุสาวาทและไม่เป็นมุสาวาท กระทำได้ในทางใดบ้าง และก่อให้เกิดปัญหาจริยธรรมอย่างไร ทุกคนในสังคมจะต้องพูดแต่คำสัตย์จริงต่อกันตลอดไป และงดเว้นจากคำเท็จโดย เด็ดขาดหรือไม่ หรือขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่ได้รับหรือสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ปัญหาดัง กล่าวพุทธปรัชญาให้ทำได้หรือไม่ และจะมีคำสอนหรือกฎเกณฑ์ในการวินิจฉัยตัดสินปัญหานี้ อย่างไร ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์ต่อไป

* มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พ. อธิ. ๒๕/๒๕/๒๕๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐).

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาขอบข่าย ความหมาย องค์ประกอบ และมูลเหตุของมูสาวาท
ในทรรณะของพุทธปรัชญาเถรวาท
๒. เพื่อศึกษาปัญหาจริยธรรมที่คนในสังคมเข้าใจว่าจำเป็นต้องพูดเท็จหรือมูสาวาท
๓. เพื่อศึกษามูสาวาทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และการ
เสนอข่าวสารข้อมูลของสื่อสารมวลชน
๔. เพื่อศึกษาถึงโทษของมูสาวาท อานิสงส์ของการรักษาศิลมูสาวาท กุศโลบาย
และเกณฑ์ตัดสินปัญหาที่เกิดจากมูสาวาท

๓. ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑. ขอบข่าย ความหมาย องค์ประกอบ และมูลเหตุของมูสาวาท
๒. ประเด็นปัญหามูสาวาทที่คนในสังคมเข้าใจถูกต้องตามหลักพุทธปรัชญาหรือไม่
๓. การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และการเสนอข่าวสารข้อมูลของสื่อสารมวลชน
มีการกระทำและเผยแพร่สิ่งที่เป็นมูสาวาทหรือไม่
๔. พุทธปรัชญาแสดงถึงโทษของมูสาวาท อานิสงส์ของการรักษาศิลมูสาวาท
กุศโลบาย และเกณฑ์ตัดสินที่เกิดจากการละเมิดศีลมูสาวาทอย่างไร

๔. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

มูสา หมายถึง ปด เท็จ ไม่จริง
มูสาวาท หมายถึง พูดเท็จ พูดปด พูดโกหก พูดไม่จริง
วาจา หมายถึง คำพูด ข้อความ
ภาสิต หมายถึง คำกล่าว คำเรื่อข้อความที่กล่าวได้
วาจาสุภาสิต หมายถึง การรู้จักใช้วาจาให้เป็นผลดี ข้อความที่กล่าวดีแล้ว คำพูดที่ถือเป็น
คติได้ คำพูดที่ผู้พูด ๆ ดีแล้ว คือ ศีลทั้งคำที่พูด เรื่องที่พูด และคนที่พูด
วาจาทุพภาสิต หมายถึง พูดไม่ดี คำชั่ว คำเลียมหา

กรรม หมายถึง การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนาคือทำด้วยความตั้งใจดีและชั่ว กรรม
ในที่นี้หมายถึง กรรม ๒ คือ กุศลกรรม และอกุศลกรรม กรรม ๓ คือ กายกรรม จิกรรม และ
มโนกรรม กรรม ๑๒ คือ ทิฏฐิฉิมมเวทนีกรรม กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ อุปปีชชเวทนีกรรม กรรม
ที่ให้ผลในภพหน้า อปรายปริยเวทนีกรรม กรรมที่ให้ผลในภพต่อไป อโหสิกรรม กรรมที่เลิกให้ผล
ชนกกรรม กรรมที่เป็นตัวนำให้เกิด อุปัตถมกกรรม กรรมที่สนับสนุน อุปปีชกกรรม กรรมที่บีบคั้น
อุปมาคกรรม กรรมคัดรอน คุฏกรรม กรรมหนักที่ให้ผลก่อน พหุกรรมหรืออาจิณณกรรม
กรรมที่ทำมาก หรือกรรมที่เข่นชันท่าบ่อ ๆ ทำเป็นประจำ อาตมันกรรม กรรมที่ทำเมื่อจวนจะตาย
หรือเสียชีวิต และกตัตตากรรมหรือกตัตตวาปนกรรม กรรมที่ทำด้วยเจตนาอ่อนจะให้ผลต่อเมื่อ
กรรมอื่นไม่ให้ผลแล้ว

กุศล หมายถึง บุญ ความดี ฉลาด ตั้งที่ดี

กุศลกรรม หมายถึง กรรมดี กรรมที่เป็นกุศล การกระทำที่ดี คือเกิดจากกุศลมูล

อกุศล หมายถึง บาป ชั่ว ใจ ไม่ฉลาด ความชั่ว กรรมชั่ว

อกุศลกรรม หมายถึง กรรมชั่ว กรรมที่เป็นอกุศล บาป กรรมที่กระทำไม่ดีคือเกิดจาก
อกุศลมูล

กุศลกรรมบถ หมายถึง ทางแห่งกรรมดี ทางทำดี ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล กรรมดีอัน
เป็นทางนำไปสู่สุคติ มี ๑๐ อย่างคือ กายสุจริต ๓ วชิสุจริต ๔ และมโนสุจริต ๓

อกุศลกรรมบถ หมายถึง ทางแห่งกรรมชั่ว ทางทำชั่ว ทางแห่งกรรมที่เป็นอกุศล กรรมชั่ว
อันเป็นทางนำไปสู่ทุคติ มี ๑๐ อย่างคือ กายทุจริต ๓ วชิทุจริต ๔ และมโนทุจริต ๓

วจีกรรม หมายถึง การกระทำกรรมทางวาจา การกระทำกรรมทางคำพูด หรือด้วยคำพูด
มีทั้งดีและชั่ว การประพฤติดีทางวาจา เรียกว่า วชิสุจริต การประพฤติชั่วทางวาจา เรียกว่า วชิทุจริต

จริยธรรมพื้นฐานทั่วไป หมายถึง หลักธรรมขั้นต่ำสุดที่สังคมจะต้องมีเพื่อให้ผู้คนใน
สังคมอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขมีอยู่ทั้งในรูปแบบคำสอนทางศาสนา ปรัชญา ขนบธรรมเนียม
ประเพณี กฎ ระเบียบ กติกาของสังคม

จริยธรรม หมายถึง แนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีเพื่อประโยชน์ของ
ตนเอง และสังคมโดยรวมตามลักษณะและเงื่อนไขทางสังคมซึ่งเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าดีหรือชั่วถูก
หรือผิด เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ควรหรือไม่ควร

ศีล หมายถึง การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจา
ให้ตั้งอยู่ในความดีงามตามปกติของมนุษย์ การรักษากายวาจาให้มีระเบียบวินัยตามปกติ การรักษามารยาทปราศจากโทษ ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกายวาจาให้เรียบร้อย

ร้อย มีสี่ ๕ สำหรับทุกคน คือ ๔ สำหรับฝึกคนให้ถึงขั้นไปโดยการรักษาในบางโอกาสหรือรักษาประจำก็ได้ เช่น อุบาสกและอุบาสิกา คือ ๑๐ สำหรับสามเณร แต่ผู้ใดศรัทธาจะรักษาก็ได้ คือ ๒๒๑ สำหรับพระภิกษุ มีในภิกขุปาฏิโมกข์ หรือมหาวิภังค์ และคือ ๓๑๑ ภิกษุณี มีในภิกษุณีปาฏิโมกข์ หรือภิกษุณีวิภังค์

ปัญหาจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมอันก่อให้เกิดปัญหาหาคำหลักศีลธรรมอันดีงามของศาสนา ปรัชญา กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี กฎ ระเบียบ กติกาของสังคม

อาชีพ หมายถึง การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากิน งานที่ตนต้องชีวิต

สื่อมวลชน หมายถึง นักหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วิทูล โทรทัศน์ ผู้สื่อข่าวรายงานข่าว เขียนข่าว

สื่อสารมวลชน หมายถึง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เครื่องส่งวิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นสื่อกลางส่งผ่านไปยังผู้รับปลายทาง

สังคมข่าวสารข้อมูล หมายถึง สังคมที่มีการสื่อสารด้วยระบบคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ทำให้ข่าวสารข้อมูลแพร่กระจายไปทั่วทุกมุมโลกอย่างรวดเร็วโดยผ่านสัญญาณความถี่ที่ไร้ขอบเขต

๕. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary research) ที่กล่าวถึงทรรณะเรื่องมูสาวาทในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีเอกสารในการประกอบการวิจัย ๒ ชิ้นคือ

๑. เอกสารฐานปฐมภูมิ ได้แก่คำสัมภาษณ์พระไตรปิฎก และบรรดา

๒. เอกสารฐานทุติยภูมิ ได้แก่คำวาท หนังสือ งานค้นคว้าวิจัยของผู้ และวารสารประกอบฐานปฐมภูมิอีกชิ้นหนึ่ง เป็นต้นว่า ฎีกา อนุฎีกา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องมุสาวาทในพุทธปรัชญาเถรวาทซึ่งได้มีผู้สนใจศึกษาในแง่มุมที่แตกต่างกันไปแต่งานวิจัยของแต่ละบุคคลหรือแต่ละกลุ่มสามารถเสริมความรู้แก่กันและกันได้ เช่น

งานวิจัยของ ดร. สมภาร พรมทา โครงการหนังสือชุดปรัชญาศีลธรรมในพุทธศาสนา ของสำนักพิมพ์พุทธชาด เรื่อง “ พุทธศาสนากับปัญหาจริยศาสตร์ ทัศนะของพุทธศาสนาเกี่ยวกับปัญหาโสเภณี ทาหนิงและการพนัน ” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่เกี่วข้องพอสรุปได้ว่าการพูดปดคือการพูดที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะมีความเจตนาใดก็ตาม นอกจากนี้ ยังหมายถึง การพูดเยือกดีให้คนอื่นเจ็บใจ พูดสูงให้คนอื่นทะเลาะกัน แดกความสามัคคีกัน พูดหาบคาย พูดพูดไร้สาระอีกด้ว การพูดปดเป็นสิ่งที่อาตวามองว่าของสังคม ต้องนึกจินตนาการดูก็ได้ว่า ถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งอนุญาตให้มีการพูดปด พูดคำห่มันประมาณกันได้ สังคมนั้นจะมีชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุขหรือไม่ การพูดปดเป็นคำพูดที่ผิดและไม่ถูกต้องเพราะเหตุผลประการคือทำให้ผู้อื่นเสียหายทั้งตัวเขาเองและทรัพย์สินและทำให้คนที่พูดเองต่ำลง เพราะคนที่พูดเท็จบ่อย ๆ ต่อมาเพาะนิสัยที่ไม่ดีให้เกิดขึ้นในตนเอง ทำให้ไม่น่าคบไม่น่าเชื่อถือ เป็นการสร้างความเสียหายทั้งแก่ตนเองและคนอื่น

แต่งานวิจัยดังกล่าว ก็ยังไม่ได้ให้คำตอบถึงขอบข่าย องค์ประกอบและมูลเหตุของมุสาวาทคืออะไร ในสังคมปัจจุบันมีการมุสาวาทหรือไม่ และมีอยู่ในรูปแบบใด และจะรู้จักเท่าทันได้อย่างไร ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยจะได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ให้คำตอบต่อไป

งานวิจัยของ พระมหาไพฑูริย์ สุทฺธวิฑูโร (น้อยวัน) ในวิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง “ วิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่องบาปในพระพุทธศาสนาเถรวาท ” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่เกี่วข้องพอสรุปได้ว่า อาชีพที่มักหมิ่นเหม่ต่อการทำมุสาวาทได้จำแนกมีมาก ที่ควรนำมาพิจารณา คืออาชีพต่าง ๆ คือไปนี้คือ อาชีพสุรุษพิทักษ์ แม้จะมีกฎหมายเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ ในบางครั้งอันเห็นแก่ได้รับสินบนทำคดีโกงโดยทำคนคิดให้ออก ทำคนถูกให้คิดโดยเห็นแก่สินบนเห็นแก่หน้าว่าเป็นญาติพี่น้องของคนหรือเพราะกลัว เพราะรัก เพราะเกลียด ฯลฯ มีจิตคิดกล่าวเท็จ พยายามมุสาวาทด้วยกายหรือวาจา ลักษณะดังกล่าวนี้อยู่ในขอบข่ายของการพูดเท็จและทำให้

คนอื่นเสียหาลด้วย อาชีพทนายความมีหน้าที่ในการเป็นตัวทอนในการแก้คดี ทั้งโจทก์และจำเลยจะต้องหาหลักฐานในการประกอบในการว่าคดีของคนให้ชนะ ฉะนั้นในกรณีนางคพิทนายความรับเงินค่าจ้างคนทำคดีทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเขาทำคดี แต่เพื่อเห็นแก่เงินจ้างรางวัลที่จะได้รับ ไม่ซื่อสัตย์ต่ออาชีพของคน สร้างพยานที่ขึ้นมากประกอบในการว่าคดีความ ถ้าหากว่าความได้รับชัยชนะหรือสำเร็จทำให้ผู้อื่นเสียหาลที่เป็นฝ่ายถูกแพ้วความต้องเสียทรัพย์สินคฤคาคฤคคควางเป็นต้น ผู้ที่เป็นทนายความที่ว่าความโกงดังกล่าว ชื่อว่าอยู่ในข่ายแห่งการมูสาวาท และทำให้ผู้อื่นเสียหาล อาชีพหมอลอ เห็นว่าเขาให้ทรัพย์สินก็หลอกลวงทำนาออลออกไป ไม่อิงอาศัยกฎเกณฑ์แห่งคำรเพียงเพื่อหวังหลอกลอนเงินผู้อื่นเฉย ๆ ดังนั้นก็ไม่พ้นมูสาวาทเช่นกัน อาชีพค้าขาย มีเจตนากล่าวเท็จ ขอลนค้ำกินวาคที่ได้รับอนุญาตก็ชื่อว่ามูสาวาทแล้ว อาชีพประกันภัย มีพนักงานบางคน หรือบางบริษัทมีจิตคิดจะค้ำคุ่นไปชูลกับลูกค้าหรือโกงเงินนั้น โดยไม่นำเข้าบริษัทบ้าง หนีหาลไปเลยบ้างเช่นนี้ ผู้กระทำความผิดทางศีลธรรม ๒ กรณีคือผิดศีลข้อมูสาวาทและอนินนาทานด้วย

แต่งานวิจัยดังกล่าว แม้จะกล่าววว่า มีอาชีพหลายอาชีพที่มีการกระทำมูสาวาทแต่ก็กล่าวถึงเพียง ๕ อาชีพเท่านั้น ซึ่งความจริงยังมีอาชีพอื่น ๆ ที่มีการกระทำมูสาวาทมากกว่าและมีการกระทำที่จับข้อนแพ้วหลาย จนบางครั้งก็กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาหรือจนอาจจะกลายเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมทุกสาขาอาชีพไปแต่ยังไม่มีการกล่าวถึงในงานวิจัยดังกล่าวและยังไม่ได้รับคำคอบที่ชัดเจนถึงโทษที่นอกจากโทษในทางศาสนาว่าเมืออย่างไรบ้าง และการกระทำมูสาวาทก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมปัจจุบันอย่างไร การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพโดยปราศจากมูสาวาทจะมีได้หรือไม่ และจะมีปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยจะได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อหาคำคอบที่ชัดเจนต่อไป

๗. วิธีดำเนินการวิจัย

๑. วางแผนการวิจัย

๒. ค้นหาหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยและบทความต่าง ๆ ที่มีผู้วิจัยและวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและหัวข้อสำหรับวิจัย

๓. รวบรวมข้อมูล

๔. วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาทั้งหมด

๕. สรุปเรียบเรียงผลการวิจัยและนำเสนอข้อมูลที่ได้มา

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงขอบข่าย ความหมาย องค์ประกอบ และมูลเหตุของมูสาวาทใน
ทรรคนะพุทธปรัชญาเถรวาท
๒. ทำให้คนในสังคมเข้าใจประเด็นปัญหาด้านจริยธรรมที่เกี่ยวกับมูสาวาทอย่างถูกต้อง
ชัดเจนยิ่งขึ้น
๓. ทำให้ทราบถึงการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และรู้เท่าทันถึงการมูสาวาท
ที่นำเสนอมานับแต่พระยาเจ้ามหาธรรมราชาธิราชที่เมืองสุพรรณบุรี
๔. ทำให้ทราบถึงโทษ ภัยอันตราย เกณฑ์ตัดสินปัญหา การดำเนินชีวิต การประกอบ
อาชีพ โดยไม่ต้องมูสาวาท และอานิสงส์ที่จะได้รับจากการรักษาศีลข้อมูสาวาท

บทที่ ๒

มุสาวาทในวรรณคดีของพุทธปรัชญาเถรวาท

๑. ความหมายของมุสาวาท

คำว่า “มุสาวาท” มาจากคำว่า “มุสา” กับ คำว่า “วาทะ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายไว้ว่า คำว่า “มุสา” หมายถึง “เท็จ ปลด”^๑ และคำว่า “วาทะ” หมายถึง “คำพูด ถ้อยคำ ถัทธิ ความเห็น”^๒ พจนานุกรมบาลี - ไทย ฉบับ นักศึกษาได้ให้ความหมายไว้ว่า คำว่า “มุสา” หมายถึง “เท็จ”^๓ และคำว่า “วาทะ” หมายถึง “การกล่าว คำพูด ความเห็น”^๔ ในมงคลดัตตปิณีและอรรถกถาได้อธิบายไว้ว่า คำว่า “มุสา” หมายถึง “เรื่องไม่จริง ไม่แท้”^๕ คำว่า “วาทะ” หมายถึง “กิริยาทำให้เขาเข้าใจเรื่องไม่จริงไม่แท้ นั่นว่าเป็นเรื่องจริง

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕), หน้า ๖๔๗.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๕๐

^๓ พระอุตรคณาธิการ (ชวนทร สรรค์คำ) จำลอง สารคดีนัก, พจนานุกรมบาลี - ไทย, ฉบับนักศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรืองปัญญา ๒๕๓๐), หน้า ๗๒๒.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๕๕.

^๕ มหาเมฏฐาวาฬวิทยาลัย, มงคลดัตตปิณี แปล เล่ม ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาเมฏฐาวาฬวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๕.

เรื่องแท้”^๒ และ “การให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องทั้งนั้นว่าเป็นเรื่องจริงเรื่องแท้”^๓ พระราชวรมุนี ได้ให้ความหมายไว้ว่า คำว่า “มุตฺตา” หมายถึง “เท็จ ปด ไม่จริง”^๔ ดังนั้นคำว่า “มุตฺตาวาท” หมายถึง “การพูดเท็จ การพูดปด คำเท็จ”^๕ “การพูดปด การพูดไม่จริง”^๖ “พูดเท็จ พูดโกหก พูดไม่จริง”^๗ “ได้แก่เจตนาที่让别人อื่นเข้าใจเรื่องไม่จริงไม่แท้ว่าเป็นเรื่องจริงเรื่องแท้”^๘ “เรื่องจริงเป็นอยู่อย่างหนึ่ง แต่ผู้พูดของใจจะพูดให้กลายจากความจริง พูดหรือแสดงอาการอย่างอื่น ด้วยเจตนาให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นอย่างอื่นจากความจริง”^๙ “ได้แก่พูดปด พูดโกหก คือพูดไม่จริงด้วยความจงใจที่จะหักล้างประโยชน์ของคนอื่น เช่น เป็นพยาน โกงแก่ศาลเพราะเห็นแก่ประโยชน์ตนหรือเพื่อปรักปรำอีกฝ่ายหนึ่งให้เสียหายก็ตาม”^{๑๐} ส่วนในพระวินัยปิฎกได้ให้ความหมายของคำว่ามุตฺตาวาทไว้ว่า หมายถึง การกระทำที่จงใจให้ ตถาคตเคลื่อนจากความจริง กล่าวรับแล้วปฏิเสธ กล่าวปฏิเสธแล้วรับ เสนอเรื่องอื่นกลายเคลื่อนเรื่องอื่น กล่าวเท็จทั้ง ๆ ที่รู้อยู่ บุคคลหมายไว้แล้วทำให้กลายเคลื่อนจงใจพูดให้กลายเคลื่อนจากความจริง ได้แก่การพูดของอนารยชน หรืออนวิโหวหาร ๘ อย่าง คือ

^๒ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที.ธ. ๑/๒๐, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณ, ๒๕๓๒.
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๒).

^๓ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม.ธ. ๑/๕๐, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณ, ๒๕๓๒.

^๔ พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์,
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๒๓๖.

^๕ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, หน้า ๖๔๔.

^๖ พระอรรถกถาจารย์ (ชวินทร์ สรรค์คำ), จำลอง สารคดี, พจนานุกรมบาลี - ไทย
ฉบับนักศึกษา, หน้า ๘๒๓.

^๗ พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๒๓๖.

^๘ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที.ธ. ๑/๒๐, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณ, ๒๕๓๒.

^๙ มหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระสังฆราช, วินัยมุข เล่ม ๑ หลักศูนฐานภิกษุธรรมชั้นตรี,
พิมพ์ครั้งที่ ๓๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๑๒๐.

^{๑๐} ปิ่น มุกกิม, บัณฑิตธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณิศรวิทยา, ๒๕๒๖),
หน้า ๑๙๐.

๑. ไม่เห็น พูดว่าข้าพเจ้าเห็น
๒. ไม่ได้ยิน พูดว่าข้าพเจ้าได้ยิน
๓. ไม่ทราบ พูดว่าข้าพเจ้าทราบ
๔. ไม่รู้ พูดว่าข้าพเจ้ารู้
๕. เห็น พูดว่าข้าพเจ้าไม่เห็น
๖. ได้ยิน พูดว่าข้าพเจ้าไม่ได้ยิน
๗. ทราบ พูดว่าข้าพเจ้าไม่ทราบ
๘. รู้ พูดว่าข้าพเจ้าไม่รู้^{๕๕}

การพูดหรือการกระทำทั้ง ๘ ประการนี้ เป็นการพูดหรือกระทำตรงข้ามกับความจริง คือ “รู้ความจริง แต่จงใจพูดให้คลาดจากความจริงเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเป็นอย่างอื่นจากความจริง”^{๕๖} ทั้งที่รู้ว่าเป็นความเท็จก็พูดความเท็จ เจตนาที่จะทำให้ผิดจากความจริง รับและปฏิเสธกลับไม่กลับมา จากขาวเป็นดำ จากดำเป็นขาว หน้าไหว้หลังหลอก มือถือดาบปากถือศีล มือถือดาบปากคาบคมกัฏฐ์ ปากว่าดาบเย็นน้ำเรื่องที่จะมาปักบีดเรื่องจริง บิดเบือนกลมกลืนบิดบังอำพรางซ่อนเร้นความจริงไว้ภายใน เกิดผลแต่สิ่งที่จริงออกมาภายนอก ทำให้คนอื่นหลงเชื่อในความที่จว่าเป็นความจริงและในความจริงว่าเป็นความเท็จ กลับกลอก ปลิ้นปล้อน ดลนตะแคงสนสร้างแก้งทำ สัญญาแล้ว ไม่ทำตามสัญญา ให้คำสัตย์ปฏิญาณหรือสัตยาบันแล้ว ไม่ทำตามคำสัตย์ปฏิญาณหรือสัตยาบัน ประกาศโฆษณาแล้ว ไม่ทำตามประกาศโฆษณา นึกหมายไว้แล้ว ไม่ทำตามคำนึกหมาย ตั้งใจทำให้ผิดหรือเกินจากความจริง เป็นคำพูดหรือการกระทำที่เรื่อนือไว้วางใจไม่ได้

ในปาวาริก ๔ แห่งวินัยบัญญัติของพระภิกษุมีการกล่าวถึงการมุตาวาทโคธการอวด “อุคฺคริมฺมุตตฺถรรรม”^{๕๗} คือ ธรรมเนียมของมนุษย์ ได้แก่ “ญาณ วิโมกข์ สมาริ มรรคผล”^{๕๘}

^{๕๕} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิ. มหา. ๒/๓/๑๐๓, ที่. ป/๑๑/๓๑๓/๒๕๓.
อภ. วิ.๑๕/๔๕๕/๔๗๓. ฉบับ มหาจุฬาฯ เลปิก, ๒๕๐๐.

^{๕๖} พระราชวรมณี (ประยูร ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๓๒๘.

^{๕๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิ. มหา. ๒/๓/๑๐๓. ฉบับ มหาจุฬาฯ เลปิก, ๒๕๐๐.

^{๕๘} พระราชวรมณี (ประยูร ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๔๒๒.

เป็นการพูดอวดคุณวิเศษที่ไม่มีอยู่ในตน เป็นพระธรรมคำที่อวดว่าบรรลุนิพพาน มีอิทธิปาฏิหาริย์ เหนือพระธรรมคำ ทำให้คนอื่นเข้าใจผิดคิดว่า มีคุณวิเศษนั้นจริง จะโดยตนเอง ตั้งใจให้ผู้อื่นทำ หรือ ไม่ตั้ง แต่รู้เห็นเป็นใจ ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น เป็นคนสองหน้า ปลอกล้อให้คนอื่นเข้าใจว่า คนได้บรรลุนิพพาน วิเศษนั้นจริง เมื่อมีคนถาม ก็ทำเฉย แต่ห้กระพริบ กลีบกลอกกลบนกลื่อน ซ่อนเงื่อนถนอถนนวน ไหวหารให้พิศวงมากยิ่งขึ้น ไม่ตอบตรงไปตรงมา การอวดคุณวิเศษนุสตรธรรม จึงหมายถึง การ มุสาวาทอย่างหนึ่ง โดยตนเรื่องเท็จให้คนอื่นหลงเชื่อและเข้าใจผิดคิดว่าเป็นเรื่องจริง ภิกษุใดก็ตาม ที่อวดคุณวิเศษที่ไม่มีจริงไม่เป็นจริงในตนดังกล่าว พุทธปรัชญามีทรงเห็นว่า เป็นมหาโจรจำพวก หนึ่งในจำนวนโจร ๕ จำพวก* และจัดว่าเป็นมหาโจรปล้นชาวโลก

นอกจากนี้ คำว่า “มุสาวาท” ยังมีคำที่นำมาใช้แทนหลายคำ แต่ละคำล้วนแต่มีความ หมายของมุสาวาทแอบแฝงอยู่ในตัว เมื่อคำเหล่านี้ปรากฏในที่ใด ความหมายของมุสาวาทย่อม ปรากฏขึ้นในที่นั้น คำเหล่านี้ มีทั้งใช้สำหรับชาวบ้าน ในวงวิชาการและที่ปรากฏทางสื่อสารมวลชน ดังเช่นคำว่า ไม่มีสิ่งจะ ไม่รักษาสัจจะ ไม่รักษาคำพูด ไม่รักษาสัญญา ผิดสัญญา หลอกหลวง คัมคูน หน้าไหว้หลังหลอก ขบวนการ ๑๘ มงกุฏ ปีนน้ำเป็นคัว เด็กเลื่องลือ ของปลอม ของเทียม ของเก๊ ปลอมแปลงเอกสาร สิ่งของ ลอกเลียนแบบสินค้า ยกย่อง นิ่งเพี้ยนเพี้ยนข่าว ข่าวเทียม โคมลอย เต้าข่าว ใส่ไข่ใส่เส้นล่อ ถิ่นเป็นปลาไหล พยานหลักฐานเท็จ ใส่โคล้ ใส่ความ ใส่ร้ายป้ายสี อัดข้อหา แอบอ้าง ล่องลอย ทดโกง ทุจริตคอร์รัปชั่น ฮั้ว โฆษณาชวนเชื่อ หมกมิดี สอดไส้ คนสองหน้า แก๊งคกทอง ระเบิดลัดขี คนฉวยโลก เป็นต้น

คำเหล่านี้ บ่งบอกถึงความหมายของมุสาวาททั้งโดยตรงและโดยอ้อม สร้างเรื่องเท็จให้ คนหลงเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์เกียรติยศชื่อเสียงของคน พรวกพวกหมู่คณะ และทำลายผู้อื่น ทำให้คนอื่นหรือฝ่ายคนพินาศ หรือโอนความผิดให้กับผู้อื่น เมื่อนำคำข้างต้นมาวิเคราะห์พบว่า “มุสาวาท” เป็นคำพูดที่สับปลับ กลีบกลอกถนอถนนวนไม่ได้

* โจร ๕ จำพวกคือ ๑. ทาภิภูกุญชริกไปในที่ต่าง ๆ ให้ชาวบ้านและบรรพชิตสีกการณและได้ปัจจัย ๔ ๒. เวียนธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าประกาศแล้วอ้างว่าเป็นของครูเอง ๓. กล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีเพื่อนพรมหาจริ ผู้ บริสุทธิ์ว่า ประพฤติผิดพรมจริยอันไม่มีมูล ๔. เอาของสงฆ์ไปให้ชาวบ้านเพื่อประจบชาวบ้าน ๕. อวดคุณวิเศษ ที่ไม่มีจริงไม่เป็นจริงในตน ดู มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิ. มหา, ๒๔/๑๐๑, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

ตรงกับคำ ว่า “ อาสัคช ” แปลว่า “ คน ไม่มีสัคช ไม่ซื่อตรง กลับกลอก ”^{๙๙} หน้าจากเป็นอย่างหนึ่ง แต่หลังจากเป็นอย่างหนึ่ง เป็นคำพูดที่ไม่มีความจริงใจต่อกันทั้งคำที่พูดและกายที่กระทำ เป็นคำพูดหรือการกระทำของคนใจคด คือ ใจที่คิด ปากที่พูด และกายที่กระทำไม่ตรงกัน ใจคิดอย่างหนึ่ง แต่ปากที่พูดกับกายที่กระทำเป็นอย่างหนึ่ง ไม่ตรงหรือตรงข้ามกับความจริง เมื่อความจริงเป็นอย่างหนึ่ง ก็พูด กระทำ แสดง คอบรับ หรือปฏิเสธ ไปเป็นอย่างหนึ่ง จะ ไม่คอบรับ หรือปฏิเสธ ตามความจริง และมีกลอุบายจับซ่อน ไม่จริงอย่างที่พูด แสดงหรือกระทำสัญญาตกลงรับคำทั้งด้วย วาจา และสัญลักษณ์เครื่องหมาย ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นคำพูดหรือการกระทำที่ไม่มีสัจจะ ตรง ข้ามกับสัจจะ เป็นคำพูดชั่ว เป็นคำพูดลามก เป็นคำพูดหรือการกระทำสำหรับลวงชาวโลก

คำว่า “ มุสาวาท ” จึงหมายถึง “ การพูดที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงไม่ว่าจะมีเจตนาใดก็ตาม นอกจากนั้น ยังหมายถึง การพูดเสียดสีให้คนอื่นเจ็บใจ อุบงให้คนอื่นทะเลาะกัน แคล่หยอดความ สามัคคีกัน พูดหาบคายและพูดไร้สาระอีกด้วย ”^{๑๐๐} “ รวมถึงการพูด ไม่ศรัทธาเป็นวิจตุรวิสัยอย่างอื่น ด้วย ”^{๑๐๑} มติดังกล่าว หมายถึง โอมสวาท ในพระวินัยปิฎก อันได้แก่ “ คำพูดเสียดแทงให้เจ็บใจด้วย อากักร ๑๐ อย่าง ”^{๑๐๒} “ วิจตุรวิสัย ๔ ” ในอุทตถกรรมบถ ๑๐ แม้ในข้อดังกล่าวจะแยกมุสาวาทออกจาก ปิสุณาวาจา หรุสวาจา สัมคัปปลापे เป็นข้อ ๆ และได้อธิบายถึงความหมายค่างกันก็ตาม แต่ก็มีความหมายของ “ มุสาวาท ” เข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ด้วย คือเป็น อนุโณมมุตสา มีความหมาย โดยอนุโณม มิใช่มีความหมายโดยตรง แต่มีโดยอ้อมและเป็นปฏิเสธคือ ผินรับคำแล้วกลับมา ปฏิเสธภายหลัง คำเหล่านี้ แม้จะบ่งบอกว่า เป็นมุสาวาท แต่ก็มิได้มีความหมายโดยตรงตามตัวอักษร แต่มีโดยแฝงหรือครอบคลุมอยู่ มติดังกล่าวข้างต้นน่าจะหมายเอาความหมายตามนัยนี้

^{๙๙} พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสนา ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๔๑๗.

^{๑๐๐} สมภาร พรหม, พุทธศาสนากับปัญหาจริยศาสตร์ ที่ศนะของพุทธศาสนาเกี่ยวกับ ปัญหาโสเภณีทำแท้ง และการอุณฆาต, (กรุงเทพมหานคร : พุทธชาติ, ๒๕๓๕), หน้า ๗๔.

^{๑๐๑} ได้ ตามทาง (นามแฝง), ธรรมะได้อรรถาสน์, พระสูตรนำสนใจ ไทยรัฐ, (๒ ธันวาคม ๒๕๓๗), หน้า ๒๑.

^{๑๐๒} คำเสียดแทงให้เจ็บใจ ๑๐ อย่าง คือ ๑. ราติ ๒. ชี้อ ๓. โศคร ๔. การงาน ๕. คีลปะ ๖. โศค ๗. รูปพรรณ ๘. กิเลส ๙. อามิตี ๑๐. คำคำ ชุม มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๖. มห. ๒/๑๒/๑๐๔ - ๗. ฉบับ มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

อย่างไรก็ตาม คำพูดนั้นแม้จะเป็นคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวานนุ่มนวลชวนฟัง มีเหตุผลน่าเชื่อถืออีกปานใด แต่ถ้าผู้พูดไม่ปฏิบัติตามคำพูด หรือคำมั่นสัญญาหรือข้อตกลงนัดหมาย ทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อมาง้อในสิ่งที่ไร้สาระ ไม่มีเหตุผลเกิดความแตกแยก ได้รับความเสียหาย ทั้งเกียรติยศชื่อเสียงทรัพย์สินเงินทอง ผลประโยชน์ ไกรรณคั้นเจ็บใจเกิดความทุกข์เศร้าโศกขึ้น คำพูดนั้นก็จัดว่า เป็นมุสาวาท เป็นวจีหุจวิต มีฉาววาจา วาจาทุพภาษิต และมีฉาวอาชีวะ เป็นคำพูดที่ทำลายความสงบสุขของสังคม

ดังนั้น คำว่า “ มุสาวาท ” เมื่อว่าโดยสรุปแล้ว จึงหมายถึง “ คำพูดหรือการกระทำที่เป็นที่ขบขันโกหกไม่จริง ไม่แท้ ” โดยเจตนาที่จะทำให้คนอื่นเข้าใจเรื่องไม่จริงไม่แท้ว่า เป็นเรื่องจริง เรื่องแท้ หรือเข้าใจเรื่องจริงเรื่องแท้ว่ามีใจเรื่องจริงมีใจเรื่องแท้ ตอบรับแล้วปฏิเสธ ตอบปฏิเสธแล้วรับ กลับคำ เป็นขำว กัดขำวเป็นคำ สัญญาให้คำสัตย์ปฏิญาณ สัตถาบัน ประกาศ หรือโฆษณาแล้ว ไม่ทำตามคำนั้น นำเรื่องเท็จมาปกปิดเรื่องจริง กลบเกลื่อน บิดเบือน บิดบังอำพรางซ่อนเร้นความจริงไว้ภายใน เปิดเผยแต่สิ่งที่เป็นความเท็จออกมาภายนอก เป็นคำพูดหรือการกระทำอันลามกเชื่อถือไว้วางใจไม่ได้ มีมาในมุสาวาทวรรค ตอนที่ว่าด้วยเรื่องการขุดปลี วรรคที่ ๑ แห่งปาจิตติยกัณฑ์แห่งวินัยปิฎก^{๓๖} ข้อ ๔ ในกรรมกิลต ๔ ข้อ ๑ ในมละ ๘ ข้อ ๔ ในอุกตกรรรมบถ ๑๐ และข้อ ๑ ในอนวิธโวหาร ๔ เป็นต้น

^{๓๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕/๑๐๓. ฉบับ มหาจุฬาเดปิฎก, ๒๕๐๐.

^{๓๗} กรรมกิลต หมายถึง กรรมเครื่องเศร้าหมอง การกระทำที่เป็นเหตุให้เกิดความเศร้าหมองคือ

๑. ปาณาติบาต ๒. อทินนาทาน ๓. กาเมสุมิถาจาร ๔. มุสาวาท. คู มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที.ป. ๑๑/๒๔๕/๑๕๗. ฉบับ มหาจุฬาเดปิฎก, ๒๕๐๐.

^{๓๘} มละ ๔ หมายถึง มลทิน เครื่องทำให้เศร้าหมอง เปราะเปื้อน ไม่สะอาด ไม่บริสุทธิ์ กิเลสจุลจลิมใจ คือ ๑. โภคะ ๒. มัชชะ ๓. อิตธา ๔. มัจฉริยะ ๕. นายา ๖. ลาภยยะ ๗. มุสาวาท ๘. ปาปิจา ๙. มิจจาปิฎฐิ. คู มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อภ. ๖. ๓๕/๔๑/๔๗๕. ฉบับ มหาจุฬาเดปิฎก, ๒๕๐๐.

^{๓๙} อุกตกรรรมบถ ๑๐ หมายถึง ทางแห่งกรรมชั่ว ทางแห่งกรรมที่เป็นอกุศล กรรมชั่วอันเป็นทางนำไปสู่ทุกข์คือ ๑. ปาณาติบาต ๒. อทินนาทาน ๓. กาเมสุมิถาจาร ๔. มุสาวาท ๕. ปิณณวาทา ๖. ผรุสวาจา ๗. สัมมถัปปลาปะ ๘. อภิรณา ๙. พยาบาท ๑๐. มิจจาปิฎฐิ. คู มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ม. ๑๒/๔๔๐/๓๔๔ - ๔. ฉบับ มหาจุฬาเดปิฎก, ๒๕๐๐.

^{๔๐} อนวิธโวหาร ๔ หมายถึง มีไร้อยู่คำของพระอริยะ มีไร้อยู่คำพูดของอริยชน มีไร้อยู่คำพูดของผู้ประเสริฐ แต่เป็นคำพูดของคนลงโลก คือ ๑. มุสาวาท ๒. ปิณณวาทา ๓. ผรุสวาจา ๔. สัมมถัปปลาปะ. คู มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. ป. ๑๑/๓๑๓/๒๐๗. ฉบับ มหาจุฬาเดปิฎก, ๒๕๐๐.

ซึ่งเป็นคำพูดหรือการกระทำที่ผิดศีลข้อมุสาวาท เพราะบุคคล ที่ล่วงละเมิดศีลข้อมุสาวาท คือ กล่าวเท็จทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเท็จ ทั้งก่อนกล่าว ขณะกล่าว และหลังกล่าวแล้ว จะไม่ทำบาปทำชั่ว ไม่มี คนที่โกหกคนอื่นได้ แสดงว่าโกหกตนเองมาก่อน คนที่โกหกตนเอง และคนอื่นได้ ย่อมกล้าทำบาปทำชั่วได้ทุกชนิด คนที่กล้าพูดเท็จทั้งที่รู้ว่าเท็จ ย่อมไม่มีคุณงามความดีอะไรเหลืออยู่อีกเลย บุคคลยังพูดเท็จมากเท่าไร คุณงามความดีย่อมหมดไปเท่านั้น ไม่ต่างอะไรกับขี้ฉ้อที่เอาเงินทั้งหมดแล้วการที่จะตัดสินว่า คำพูด หรือการกระทำใดเป็นมุสาวาทหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเจตนาและองค์ประกอบของคำพูดหรือ การกระทำนั้น ซึ่งจะ ได้ศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

๒. องค์ประกอบของมุสาวาท

การพูด และการกระทำมีปัญหาซับซ้อนหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ทั้งหมดมีโอกาสเป็นไปได้ทั้งจริงและเท็จเมื่อมีฝ่ายหนึ่งพูดหรือกระทำจริงก็ต้องมีอีกฝ่ายหนึ่งพูด หรือกระทำเท็จ หรือเท็จทั้งคู่ หรือทั้งจริงและเท็จปะปนกันไป หากจะจริงทั้งคู่ก็ต่อเมื่อทั้งคู่มีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจต่อกันเท่านั้นหรือการที่จะทราบว่า ฝ่ายใดพูดจริงหรือเท็จก็ต่อเมื่อมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับสารภาพหรือจำนนต่อพยานหลักฐานเท่านั้น แต่บางคนแม้จะมีพยานหลักฐานผูกมัดแน่นหนาที่ไม่ยอมรับความจริง โดยเฉพาะคำพูดและการกระทำของคู่กรณีทั้งที่เป็นฝ่ายผู้กล่าวหาหรือโจทก์ และฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย หรือผู้กระทำความผิดต้องการพ้นผิด และโหมความผิดให้ผู้อื่น หรือผู้ที่ต้องการให้ ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของคนหรือพรรคพวกของตน และทำลายผลประโยชน์ของผู้อื่น ถึงในสังคมยุคข่าวสารข้อมูลไร้พรมแดนเช่นปัจจุบัน เป็นการยากที่จะเข้าใจ รู้เท่าทัน ..และตัดสินได้ว่า คำพูดหรือการกระทำของใคร ฝ่ายใดเป็นจริงหรือเท็จ เป็นหรือไม่เป็นมุสาวาท คำพูดและการกระทำดังกล่าว มีมาหรือมีอยู่ทั้งรูปแบบบุคคลต่อบุคคล และแบบข่าวสารข้อมูลที่แพร่กระจายผ่านสื่อต่าง ๆ ไปยังผู้คนในสังคม จึงเป็นปัญหาที่จะต้องนำมาวินิจฉัยหาเกณฑ์ตัดสินว่า การพูดหรือการกระทำใดจัดว่า ผิดหรือไม่ผิดศีลข้อมุสาวาท ปัญหาดังกล่าว ทุทธปรัชญาได้ให้เกณฑ์ในการตัดสินว่า ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. อกถ วสุฏ เวียงไม่จริง
๒. วิสวาทนจิตฺต มีเจตนาที่จะพูดเรื่องไม่จริงนั้น
๓. คุชฺโฆ วาชาโม พยาธามพูดหรือกระทำเรื่องไม่จริงนั้นออกไป

๔. ประสพ ศพคณวชิรานัน ผู้ยื่นรับรู้และหลงเชื่อในเรื่องไม่จริงนั้น^{๒๖}

จากองค์ประกอบทั้ง ๔ ประการดังกล่าวมา แสดงให้เห็นว่า คำพูดหรือการกระทำที่จัดว่าเป็นหรือคิดคือข้อมูลสาวาทนั้น นอกจากจะเป็นคำพูด หรือการกระทำเรื่องไม่จริงแล้ว ผู้พูดหรือผู้กระทำต้องมีเจตนา มีความพยายามเผยแพร่คำพูดหรือการกระทำนั้นไปยังคนอื่น เพื่อให้รับรู้หลงเชื่อและได้รับความเสียหายจากเรื่องไม่จริงนั้น หากบุคคลใดพูดหรือกระทำครบองค์ประกอบทั้ง ๔ ประการนี้ถือว่า ผิดคือข้อมูลสาวาท ผิดจริยธรรมทางวาจาในพุทธปรัชญา สร้างความทุกข์เดือดร้อน เสียหายให้แก่ตนเอง บุคคลอื่นในสังคม และประเทศชาติโดยรวม บุคคลผู้ละเมิดคือผิดดังกล่าว ย่อมได้รับโทษตามความหนักเบาแห่งเจตนาของการละเมิดนั้น เพื่อความเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น จะได้อธิบายเกี่ยวกับสาระสำคัญขององค์ประกอบทั้ง ๔ ประการนั้นอีกครั้งหนึ่งดังนี้

๑. องค์ วสุ คือ เรื่องไม่จริง เป็นคำพูดหรือการกระทำที่เ ปด โกหก ไม่จริง ไม่แท้ หลอกลวง ความจริงเป็นอย่างหนึ่ง แต่คิดพูดและทำไปอีกอย่างหนึ่ง มีทั้งที่คิดพูดทำเองและให้ผู้อื่นคิดพูดและทำให้ คนที่โกหกหลอกลวงคนอื่นด้วยคำพูดจะไม่พูดเรื่องจริง ทำให้เป็นคนเสียชื่อ และได้ชื่อว่า ไม่รักษามโนจริยธรรมข้อ ๔^{*} คือไม่รักษาคำพูด ๔ ส่วนคนที่โกหกหลอกลวงคนอื่นด้วยการกระทำ จะไม่จริงใจต่อคำที่พูดคือ ต้นตอจะวาจา ให้คำสัตย์ปฏิญาณ หรือสัตยาบันหรือคำมั่นสัญญาอย่างหนึ่ง แต่ทำไปอีกอย่างหนึ่ง คนที่ไม่จริงใจต่อคำที่พูดจะเป็นคนพูดจริงแต่ไม่ทำจริง เป็นคนดีแต่พูดและได้ชื่อว่า ไม่รักษามโนจริยธรรมข้อ ๔^{*} คือไม่รักษาสัจจะ ใครก็ตามที่ไม่ปฏิบัติตามคำที่พูด คนนั้นเป็นคนเสียชื่อ เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้ว คำพูดที่เสียชื่อกับการกระทำที่เสียชื่อ เป็นคำพูดหรือการกระทำที่ไม่จริง และสุภาพชนไม่ควรเข้าไปข้องแวะโดยส่วนเดียว

^{๒๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ, อ. ๑/๑๔๗, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

* เบญจศีล คือ ๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต ๒. เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการเป็นโจร ๓. เว้นจากการประพฤติผิดในกาม ๔. เว้นจากการกล่าวคำเท็จ ๕. เว้นจากการดื่มมึนเมาคือสุราและเมรัย
คุณหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระ, เบญจศีล และ เบญจธรรม(หลักศีลธรรมศึกษาชั้นตรี), พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๓.

* เบญจธรรม คือ ๑. เมตตา กรุณา ๒. สัมมาอาชีวะ เติ่งชีพชอบ ๓. ความสำรวมในกาม ๔. มีความสัตย์ ๕. ความเมตตาชอบคบ. ดู เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

๒. วิสวาทนจิตต์ คือ มีเจตนาที่จะพูดหรือกระทำเรื่องไม่จริง คือจงใจ หรือตั้งใจไม่พูดตามความจริง เป็นองค์ประกอบที่เกิดเจเจจิต เมื่อจิตคิดกำหนดปรุงแต่งอย่างไรก็บังคับบัญชาสั่งการให้พูดหรือกระทำออกมาอย่างนั้น ความตั้งใจเป็นตัววิริม สร้างสรรค์ ทำให้เกิด หรือเป็นตัวกำหนดทิศทางทุกอย่างของคำพูด หรือการกระทำต่าง ๆ เมื่อมีเจตนาที่จะพูดหรือกระทำเรื่องไม่จริง ก็ถือว่าผิดศีลข้อมุสาวาท แต่ถ้าไม่มีเจตนา ก็ไม่ถือว่าผิดศีลข้อมุสาวาท ดังนั้น เจตนาจึงเป็นเกณฑ์ตัดสินว่า คำพูดหรือการกระทำใด ผิดหรือ ไม่ผิดศีลข้อมุสาวาท บริสุทธิ์ หรือ ไม่บริสุทธิ์

๓. คุชโฆ วาชาโม คือ พยายามพูดหรือกระทำเรื่องไม่จริง องค์ประกอบข้อนี้ แสดงให้เห็นว่า ทำได้ทั้งทางวาจา หรือทางคำพูด จะด้วยการพูดเองหรือสั่งให้ผู้อื่นและทางกาย ใ้ภาพ เขียน พิมพ์ วาด ไขว่ สัญลักษณ์เครื่องหมายคำอื่นหรือกิริยาท่าทางต่าง ๆ ทั้งสี่นั้นและดวงคา มีทั้งที่แสดงออกร่วมกันและแยกกัน

๔. ปฐุส พทคฺคฺวฺชานนํ คือ ผู้ฟัง ผู้ได้ยิน หรือผู้อื่นรับรู้หลงเชื่อและได้รับความเสียหายจากเรื่องไม่จริงนั้น องค์ประกอบข้อดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การผิดศีลข้อมุสาวาทจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีคนอยู่ตั้งแต่สองคนขึ้นไปเท่านั้น คือ ฝ่ายผู้กระทำ ผู้พูด ผู้ผลิต ผู้สร้าง ผู้แสดง เขียน พิมพ์ โฆษณเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับรู้หลงเชื่อเห็นด้วยกับฝ่ายผู้ถูกกระทำ ผู้ฟัง ผู้รับรู้ ได้เห็นได้ยินจะหลงเชื่อเห็นด้วยได้รับความเสียหายหรือไม่ก็ตาม การมุสาวาทก็มีองค์ประกอบครบสมบูรณ์แล้ว ในเมื่อมีผู้รับรู้ ทั้งตนเองและผู้อื่น หรือ ไม่มีผู้อื่นรับรู้ หลงเชื่อและได้รับความเสียหายก็ตาม แต่ตนเองรับรู้ และได้รับความเสียหาย เป็นการเพาณีสัยที่ไม่ดีให้กับตนเองและมีเจตนาที่จะมุสาวาทอยู่ในตัวแล้ว เว้นแต่ผู้กระทำจะเกิดมาอยู่เพียงลำพังคนเดียวในโลก

จากองค์ประกอบทั้ง ๔ ประการดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่า เจตนา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เป็นตัวรู้และเป็นตัวกลางเชื่อมโยงองค์ประกอบข้ออื่นให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่จริง แต่ยังพูดหรือกระทำไม่จริงถือว่า มีเจตนาที่จะละเมิดศีลข้อมุสาวาท ส่วนจะพยายามเผยแพร่หรือไม่ก็ตาม เมื่อมีเจตนาแล้วถือว่า ผิดศีลข้อมุสาวาท พระอรุณกถาจารย์กล่าวว่า มุสาวาท มีองค์

ประกอบที่สำคัญเพียง ๑ ประการก็เพียงพอแล้ว ด้วยเหตุที่ว่า เจตนา เป็นกรรมหรือการกระทำที่สำคัญที่สุด ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ เจตนาหิ ภิกขเว กัมมํ วทามิ ภิกขุทั้งหลาย เรากล่าวว่า เจตนาเป็นกรรม ”^{๑๙} เมื่อผู้พูดหรือผู้กระทำมีเจตนาละเมิดศีลข้อมุสาวาทแล้วทั้งทางกายและวาจา ส่วนผู้อื่นจะรับรู้ หลงเชื่อและได้รับความเสียหายหรือไม่ก็คาดเดาว่า การกระทำความชั่วแห่งมุสาวาทได้เกิดขึ้นแล้ว ด้วยเจตนาเป็นผู้ทำให้เกิด

๓. ประเภทของมุสาวาท

มุสาวาท นั้น แต่ละประเภทมีชื่อแตกต่างกัน แต่โดยเนื้อหานั้นมีความหมายอย่างเดียวกัน จากการศึกษาค้นพบว่า มีอยู่ ๑ ประเภท^{๒๐} คือ มุสา อนุโลมมุสา และปฏิสสวะ ซึ่งมีเนื้อหาสาระดังจะได้ให้บรรยายรายละเอียดตามลำดับดังนี้

๓.๑. มุสา ในพุทธปรัชญาได้แสดงลักษณะไว้ ๑ วิธี คือ

๑. ปด ได้แก่การโกหกชัก ๆ หรือแบบซึ้ง ๆ หน้า แม้จะมีคนรู้เห็นกับตา ได้ยินด้วยหู มีพยานหลักฐานผูกมัดแน่นหนาว่า ทำผิดจริงก็ปฏิเสธเสียงแข็งว่าไม่ได้ทำ เป็นต้น

๒. ทนสถาน ได้แก่ทนายทำนองขอ ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้กลบเกลื่อนความจริง ไม่แสดงกิริยาอาการอะไรให้คนอื่นรู้หรือสงสัยว่าตนเองทำผิด ด้วยการสาบานแช่งชักหักกระดูกของคนให้เป็นไปภายในสามวันเจ็ดวันเพื่อทำให้คนอื่นเชื่อว่าตนเองบริสุทธิ์

๓. ทำเล่ห์กระเท่ห์ ได้แก่...เรแสดงกถุบายเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงกลบเกลื่อน บิดเบือนซ่อนเร้นความจริง เป็นคนด่าตีก็แก้ดังทำเป็นคนคาบอด หรือวางกายพิการเพื่อทำให้คนอื่นเห็นหลงเชื่อและบริจาคนานให้หรือฮวงอย่างคุณวิเศษเกินจริง

^{๑๙} เรื่องไม่จริง ๒. มีจิตคิดจะกล่าวไปโดยดลใจคนอื่น ๓. ผู้อื่นรู้เรื่องนั้น คู่มหาเมฏฐราชวิทยาลัย, มังคละคดพิณ, แพลต เล่ม ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : มหาเมฏฐราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๘.

^{๒๐} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อ.จ.จก. ๒๒/๖๗/๓๕๕, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๒๑} ปิ่น มุทุกันต์, บัณฑิตกรรม, หน้า ๓๒๓.

๔. มาชา ได้แก่การแสดงอาการดวงคนอื่นด้วยถิริยาอาการที่แสวงถึงทำ เพื่อคบหา หลอกลวงคนอื่น ปกปิดหรือซ่อนวันความจริงเอาไว้ภายใน เปิดเผยแต่สิ่งที่เป็นกลลวงออกมาภายนอก ไม่รักก็ทำเป็นรัก ไม่ชอบก็ทำเป็นชอบ เจ็บเล็กน้อยหรือไม่เจ็บเลยก็ทำ เป็นโรคครวญว่าเจ็บ ปวดมากแทบจะสิ้นใจ

๕. ทำเลศ ได้แก่อาการจะพูดเท็จ แต่ไม่กล้าพูดออกมาตรง ๆ จึงพูดเล่นสำนวนโวหารคลุมเครือทำให้คนอื่นเข้าใจผิดตามที่ตัวเองต้องการ เช่นขณะอื่นหรือนั่งอยู่ที่หนึ่งเห็นคนทำผิดวิ่งผ่านหน้าไป ไม่อยากพูดความจริงจึงย้ายไปที่ใหม่ เมื่อถูกถามจึงตอบว่าคงแค่มาอยู่ตรงนี้ไม่เห็น หรือถามว่า ท่านเป็นพระอรหันต์หรือก็จะตอบว่าพระอรหันต์ท่านนั้นที่เรารู้ว่าเป็นหรือไม่เป็นหรือตอบไม่ให้ตรงประเด็นกับคำถาม เป็นต้น

๖. เสริมความ ได้แก่ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ ทำเรื่องที่มีความสำคัญน้อยให้มีความสำคัญมาก ความจริงมีน้อยเสริมให้มีมาก ทำให้ผู้คนมกคิดเล่ห์เหลี่ยมเล่ห์ลิสสา เป็นชาวบ้านธรรมดาทำให้กลายเป็นหมอเทวดารักษาโรคได้สารพัด เป็นต้น

๗. อำพราง ได้แก่ทำเรื่องใหญ่ให้เป็นเรื่องเล็ก ทำให้เรื่องที่มีความสำคัญมากให้มีความสำคัญน้อย ทำเรื่องที่มีความสำคัญน้อยให้มีความสำคัญเลว ความจริงมีมาก แต่ปิดบังอำพรางความจริงส่วนที่สำคัญเอาไว้ เปิดเผยความจริงส่วนที่เป็นความเท็จหรือความจริงบางส่วนที่ไม่สำคัญออกไป เพื่อปกปิดข้อมูลที่เป็นความจริงทั้งที่เป็นความผิดปกตของของคนเองและผู้อื่นเอาไว้

๓.๒. อนุโลมมูฐา หมายถึง “ ย่อคำที่เป็นพหุพจน์ ย่อคำที่จัด ได้ว่าเป็นพหูพจน์คือพูดเท็จ ”^{๒๖} เรื่องที่พูดไม่จริง แต่ผู้พูดก็ได้มุ่งให้ผู้ฟังหลงเชื่อ แต่มุ่งจะพูดให้สะเทือนใจ^{๒๗} เป็นเพียงเจตนาทำให้เข้าใจ หรือมกกว้างกัน เช่น พูดเสียดแทง กระแทกกระทน แดกดัน ประชด ออกให้เกินความจริง พูดคำ กลให้ต่ำกว่าความจริง พูดสับปลับ ด้วยความคะนองวาจา แต่ไม่ตั้งใจให้เข้าใจผิด พูดคำ หยาบ คำตำราวม^{๒๘} มีเจตนาที่จะเสียดสีทำให้ผู้อื่นเสียใจ น้อยใจ เสรวใจ ไม่สบายใจ ทุกข์ใจ คำพูดประเภทนี้มักจะทำให้เกิดความโกรธแค้นอาฆาตพยายาปองร้ายขึ้น เมื่อพิจารณาตามความหมายข้างต้น คำว่า “ อนุโลมมูฐา ” สอดคล้องกับคำว่า “ โอมสวาท ” ได้แก่คำพูดเสียดแทงให้เจ็บใจ

^{๒๖} พระราชวรมุนี (ประยูรย์ ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๓๑๕.

^{๒๗} ปิ่น มุกกิม, บันทึกรธรรม, หน้า ๓๒๖.

^{๒๘} เดือน คำดี, พุทธปรัชญา, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๑๖๑.

ด้วยอาการ ๑๐ อย่าง^๑ รวมถึง วชิรจริต มีจนวาทะ วาจาทุพภาสิตด้วย คำเหล่านี้ มีความหมายเกี่ยวข้อง เป็นไปตาม คล้อยตามมุตาวาท เป็นการประพจน์ชี้ทางวาจา เป็นวาจาดี เป็นคำพูดที่ดี มีกลิ่นหอม เป็นอัปมงคล ผู้รู้หรือบัณฑิตทั้งหลายคิดเถียน ดังนั้น คำว่า “ อนุโตมุตสา ” จึงหมายถึง เป็นไปตามหรือคล้อยตามมุตาวาท

๓.๓. ปฏิสตะ หมายถึง “ การคืนรับคำ รับแล้วไม่ทำตามรับ ”^๒ ได้แก่การรับคำคนอื่น ด้วยเจตนาวินิสาธิ โสคติว่า เป็นเรื่องที่สามารรถทำตามได้จึงดกปากรับคำด้วยคำมั่นสัญญา คำสัตย์ ปฏิญาณหรือสัตยาบัน แต่ภายหลังสถานการณ์เปลี่ยนไปจึงไม่ทำตามนั้น ทั้งที่ตนยังสามารถทำตามได้ โสการกล่าวคำที่ผิดกับข้อตกลงที่ให้ไว้ร่วมกัน มีอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. ผิดสัญญา ได้แก่สัญญาว่าจะทำหรือปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้ร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรจะด้วยความสุจริตใจหรือไม่ก็ตาม แต่ต่อมาผู้สัญญาฝ่าฝืนคำสัญญาหนึ่งละเมิดหรือไม่ทำตามสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้ภายหลัง

๒. เสียสัตย์ ได้แก่ให้คำสัตย์ปฏิญาณหรือสัตยาบันด้วยสิ่งจูงใจทั้งปึงเจกบุคคลคือ ปึงเจกบุคคลหรือต่อสาธารณชนแล้ว ต่อมากลับเปลี่ยนใจ ไม่ทำตาม หรือไม่ปฏิบัติตามคำสัตย์ปฏิญาณ หรือสัตยาบันอันเป็นสิ่งจูงใจนั้นภายหลัง

๓. คืนคำ ได้แก่รับคำด้วยวาจากับคนอื่นว่าจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ หรือให้สิ่งนั้นสิ่งนี้ แต่พอถึงกำหนดกลับไม่ทำหรือไม่ให้อย่างที่รับคำเอาไว้ เป็นการคืนคำรับนั้นในภายหลัง

จากสาระสำคัญของมุตาวาทดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า มุตาวาททั้ง ๓ ประการ แม้จะมีชื่อเรียกต่างกัน แต่ก็มีมีความหมายอย่างเดียวกันคือ มุตาวาทเช่นกัน มีทั้งเจตนาโดยตรงอย่างเปิดเผย เจตนาโดยอ้อมอย่างปิดบังซ่อนเร้น หรือไม่เจตนาในเบื้องต้น แต่กลับมาละเมิดในเบื้องปลายทั้งที่รับคำสัญญา หรือตกลงปฏิบัติตามในเบื้องต้นดังนั้น มุตาวาททั้ง ๓ ประการดังกล่าว ไม่ว่าจะทำ ด้วยเจตนาวินิสาธิในเบื้องต้น หรือไม่บริสุทธิ์ในเบื้องปลาย หรือไม่บริสุทธิ์ทั้งในเบื้องต้นและเบื้องปลายก็ตามย่อมก่อให้เกิดผลเสียทุกด้านทั้งสิ้น

^๑ ช้างแก้ว, หน้า ๑๓.

^๒ พระราชวรมณี (ประยุทธ์ ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๑๔๖.

ศูนย์วัดศรีสุตาราม

๒๑

๔. มูลเหตุที่ทำให้เกิดมูสาวาท

พุทธปรัชญามีทรรคนะว่า สรรพสิ่งเกิดแต่เหตุ เมื่อมีเหตุเกิดผลจึงเกิด เมื่อเหตุดับผลจึงดับ ผลเกิดแต่เหตุ หากเหตุไม่เกิดผลก็ไม่เกิด หากเหตุไม่ดับผลก็ไม่ดับ มูสาวาทก็เช่นกัน หากไม่มีเหตุให้เกิดผลของมูสาวาทก็ไม่เกิด คำว่า “ มูลเหตุ ” หมายถึง “ คัมภีร์ที่ทำให้เกิดผล ”^{๓๓} รากเหง้าของผล หรือ ต้นกำเนิดของผล ดังนั้น คำว่า “ มูลเหตุที่ทำให้เกิดมูสาวาท ” จึงหมายถึง ต้นกำเนิดที่ทำให้เกิดมูสาวาท รากเหง้าของการพูดเท็จ ทำให้เกิดการพูดไม่จริง พูดปด พูดโกหก พูดหลอกลวง ทำเรื่องไม่จริงไม่แท้ให้คนอื่นเข้าใจหลงเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงเรื่องแท้ การมูสาวาทเกิดมาจากหลายมูลเหตุ ดังพุทธพจน์ ซึ่งปรากฏอยู่ในจักกวัตติสูตร และอัครัญญสูตรแห่ง พระสุตตันตปิฎกมีใจความสำคัญตามที่พระพุทธองค์ตรัสว่า

ครั้งนั้นแล สัตว์ผู้หนึ่งเกิดความรู้ สงวนส่วนของคนไว้ ไปเก็บเอาส่วนของคนอื่นที่เขาไม่ได้ให้มาบริโภค สัตว์ทั้งหลายจึงช่วยกันจับสัตว์ผู้นั้น ครั้นแล้วได้ตัดสินอย่างนี้ว่า แน่ะสัตว์ผู้เจริญ ก็ท่านกระทำการชั่วช้านัก...ท่านอย่าได้กระทำการชั่วช้าเห็นปานนี้อีกเลย....สัตว์เหล่านั้น แลรับคำของสัตว์เหล่านั้นแล้ว แม้ครั้งที่สองแม้ครั้งที่สาม...สัตว์พวกหนึ่งประทุษร้ายด้วยฝ่ามือ พวกหนึ่งประทุษร้ายด้วยก้อนหิน พวกหนึ่งประทุษร้ายด้วยท่อนไม้....ก็เพราะเหตุเช่นนั้นเป็นต้น มาการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้จึงปรากฏขึ้นการคิดเถียงปรากฏ การกล่าวเท็จจึงปรากฏ การถือท่อนไม้จึงปรากฏ”

จากพุทธพจน์ดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่า ในยุคสังคมปฐมกาลคนในสังคมอยู่กันอย่างเสรี ไม่มีผู้ปกครอง ไม่มีกฎระเบียบกติกากฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิด ด้วยอำนาจของความโลภอยากได้ของคนอื่นอย่างไม่ชอบเขตจำกัด ทำให้เกิดการขโมย เมื่อถูกจับได้ทำให้เป็นคนไม่มีสังจะสัญญาว่าจะไม่ขโมย แต่ก็ขโมย สัญญาแล้วไม่ทำตามสัญญา เมื่อถูกจับได้อีก ด้วยความกลัวใน

^{๓๓} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, หน้า ๘๖๔.

^{๓๔} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. ป. ๑๑/๑๒๙/๗๔, ฉบับ มหาจุฬาเลปิฎก, ๒๕๐๐.

ความคิด ก้าวคนในสังคมประนาม ก้าวคนในสังคมรุมทำร้าย และต้องการเอาตัวรอดจึงเป็นมูลเหตุทำให้เกิดมุสาวาทขึ้น ต่อมาเมื่อมีผู้ปกครอง มีกฎระเบียบกติกามณเฑาะฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิด เมื่อมีผู้ฝ่าฝืนและถูกจับได้ ด้วยความกลัวในอำนาจหรือบทลงโทษในความคิด จึงเป็นมูลเหตุทำให้เกิดมุสาวาทขึ้น ดังพุทธพจน์ที่ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในเมื่อมนุษย์มีอายุ ๔๐,๐๐๐ ปีบุรุษคนหนึ่งขโมยเอาทรัพย์ของคนอื่นไป เขาช่วยกันจับบุรุษนั้นได้แล้ว จึงแสดงแก่พระราชาผู้กษัตริย์ พร้อมกราบทูลว่า บุรุษผู้นี้ขโมยเอาทรัพย์ของคนอื่นไป...ท้าวเธอจึงตรัสถามคำนี้ กะบุรุษนั้นว่า ใดอันว่าเธอขโมยเอาทรัพย์ของผู้อื่นจริงหรือ ด้วยความกลัวอาญาบุรุษนั้น ได้กราบทูลคำเท็จ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่จริงเลย...ด้วยประการดังนี้ มุสาวาทก็ได้อิงความแพร่หลาย”^{๒๒๒}

จากพุทธพจน์ดังกล่าวมา แสดงให้เห็นว่า เมื่อสังคมมีผู้ปกครอง มีกฎระเบียบกติกามณเฑาะฎหมายลงโทษ ผู้กระทำความผิด ด้วยความกลัวถูกลงโทษตามความคิด จึงเป็นมูลเหตุทำให้เกิดมุสาวาทขึ้น นอกจากนี้ ความขาดแคลน จัดสรร อาจจนจึงทำให้เกิดการลักขโมย ปล้นจี้ ใช้อาวุธฆ่าเจ้าของทรัพย์เพื่อปล้นชิงความผิด และการถ่วงละเมิดในสามภรรยาของผู้อื่นทำให้กัวในความคิด และต้องการพ้นผิด จึงเป็นมูลเหตุทำให้เกิดมุสาวาท และคำพูดไม่ดีต่าง ๆ ตามมาโดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ ดังพุทธพจน์ที่ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อความขัดสนถึงความแพร่หลาย อทินนาทานก็ถึงความแพร่หลาย เมื่ออทินนาทานถึงความแพร่หลาย ศาสดาถึงความแพร่หลาย เมื่อศาสดาถึงความแพร่หลาย ปาณาติบาตถึงความแพร่หลายเมื่อปาณาติบาตถึงความแพร่หลาย มุสาวาทก็ถึงความแพร่หลายเมื่อมุสาวาทถึงความแพร่หลาย ปิสุณาวาจาถึงความแพร่หลายเมื่อปิสุณาวาจาถึงความแพร่หลาย กามสุมิขลาจารก็ถึงความแพร่หลาย เมื่อกามสุมิขลาจารถึงความแพร่หลาย อรรณ ๒ ประการ คือ ปรุสวาทและสันตปป์ลาปะก็ถึงความแพร่หลาย”^{๒๒๓}

^{๒๒๒} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. ป.๖. ๑๑/๙๔/๕๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๒๒๓} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. ป.๖. ๑๑/๑๐๒/๖๐ - ๑. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

จากพุทธพจน์ดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่า การละเมิดศีลข้อใดข้อหนึ่งขึ้นในศีล ๕ เป็นมูลเหตุทำให้เกิดการละเมิดศีลข้อมุสาวาทขึ้น เป็นการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพในทางที่ผิด ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย แต่เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วก็คือ การกระทำความคิดในทรัพย์สินของผู้อื่น การทำลายชีวิตของผู้อื่นและการมีเพศสัมพันธ์กับสามีภรรยาของผู้อื่นเป็นมูลเหตุทำให้เกิดมุสาวาทขึ้น เมื่อบุคคลกระทำผิด ถ้าวความผิด ถ้าวถูกจับกุม ถ้าวถูกจองจำ ถ้าวถูกลงโทษ และต้องการฟื้นคืน พ้นจากการจับกุม พ้นจากการจองจำ พ้นจากการลงโทษ นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาการละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็ได้เกิดแพร่หลายขึ้น ดังพุทธพจน์ที่ว่า

บุคคลบางคนในโลกนี้ ถูกเขาจับด้วยเครื่องขังคือข้อ ข้อมกล่าวเท็จทั้งที่รู้อยู่ เพื่อต้องการพ้นจากเครื่องขังนั้น ถูกเขาจำด้วยเครื่องขังคือเชือก ถูกเขาจำด้วยเครื่องขัง คือ ไซ้ครวน ถูกเขาจำด้วยเครื่องขังคือหวาย ถูกเขาจำด้วยเครื่องขังคือแฉ่ววัลย์ ถูกเขาจำ ด้วยเครื่องขังคือเครื่องล้อม ถูกเขาจำด้วยเครื่องขังคือบ้านนิคมและนคร ถูกเขาจำ ด้วยเครื่องขัง คือชนบท ข้อมกล่าวเท็จทั้งที่รู้อยู่เพื่อต้องการพ้นจากเครื่องขังนั้น^{๓๔}

จะเห็นได้ว่า เมื่อคนใดคนหนึ่งกระทำความผิดและถูกลงโทษตามความผิดจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม จะต้องปิดบังความชั่ว ความผิดของคนหรือ พยายามปกปิดความผิดของตนเอาไว้ ด้วยการพูดเท็จทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นความเท็จ เพื่อทำให้พ้นความผิด พ้นจากเครื่องจองจำหรือพ้นจากการถูกเนรเทศ และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ ความต้องการในกามรมณ์ มีกามรมณ์เป็นมูลเหตุ ดังพุทธพจน์ที่ว่า

มหานพิตรภณัฏฐิโกมหาศาล พราหมณ์มหาศาล คฤหบดีมหาศาล แม้พวกมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก มีเงินมีทองมากมีทรัพย์เครื่องอุปการณ่น่าปลื้มในมากมายมีทรัพย์ คือข้าวเปลือกมากมายธัญญาหารทั้ง ๆ ที่รู้เพราะเหตุแห่งกาม เพราะเรื่องกาม เพราะกามเป็นเหตุ^{๓๕}

^{๓๔}มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. มจร. ๒๐๗/๑๐๓/๒๕๑. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๓๕}มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ต. ส. ๑๕/๑๑๘/๔๐. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

แสดงให้เห็นว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาทมีอยู่ในทุกชนชั้นวรรณะของสังคม มิได้มีอยู่แค่เฉพาะในสังคมที่อาณานิคมเท่านั้น แม้แต่ในสังคมของคนชั้นสูง คนร่ำรวย คนมีอำนาจก็มีการละเมิดศีลข้อมุสาวาทเช่นกัน โดยมีมูลเหตุมาจากกิเลสตัณหา หรือความต้องการในกามเป็นเหตุ นอกจากความต้องการในกามแล้ว ความต้องการลาภสักการะ และเกียรติยศชื่อเสียงก็เป็นอีกมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการละเมิดศีลข้อมุสาวาทขึ้น ดังพุทธพจน์ที่ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากำหนดใจด้วยใจแล้วย่อมรู้บุคคลในโลกอย่างนี้ว่า แม้เพราะอาตมของคำอันเต็มด้วยผงแวรปิยะเป็นเหตุท่านผู้นี้ก็ไม่จงใจมุสา แดในสมัย ค่อมมราเห็นเขาถูกลาภสักการะและชื่อเสียงครอบงำอำมหิตแล้วก็กล่าวมุสาได้ทั้งที่รู้^{๒๖}

ในอดีตคนส่วนมากอึดมั่นในศีลธรรม แม้จะมีอาตมของคำเต็มไปด้วยเพชรนิลจินดาจำนวนมากมาตั้งอยู่ตรงหน้าก็ไม่มีการละเมิดศีลข้อมุสาวาทเพื่อที่เอาอาตมของคำและเพชรนิลจินดานั้น แต่ในสมัยค่อมมราคำนวนมากถูกลาภสักการะและชื่อเสียงครอบงำจึงเป็นมูลเหตุทำให้เกิดการละเมิดศีลข้อมุสาวาทขึ้น นอกจากนี้ ความต้องการในกามคุณ ๕ และปิยะ ๔ ก็เป็นมูลเหตุทำให้เกิดมุสาวาทเช่นกัน ตามพุทธพจน์ที่ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลในโลกนี้ย่อมกล่าวเท็จทั้งที่รู้อยู่เพราะเหตุแห่งรูปที่ชอบใจ ย่อมกล่าวเท็จทั้งที่รู้อยู่เพราะเหตุแห่งเสียง กลิ่น รส โสภณวัตถุที่ชอบใจ เพราะเหตุแห่งจิ๋ว เพราะเหตุแห่งบิณฑบาต เพราะเหตุแห่งสนาสนะ เพราะเหตุแห่งภิกขุบิณฑบาต ปิยะเภสัชบริวาร มุสาวาทย่อมเกิดเพราะอาตมวัตถุที่น่าปรารถนาอย่างนี้^{๒๗}

คำว่า “ กามคุณ ๕ ” หมายถึง ความต้องการในสิ่งที่น่ารักใคร่พอใจ ๕ ประการ อันประกอบด้วย รูปที่สวองมนำรัก เสียงที่หวานไพเราะเสนาะหู นุ่มนวลชวนฟัง กลิ่นหอม ที่สดชื่น รสอร่อยที่ถูกลิ้นถูกปากถูกใจ โสภณวัตถุที่สัมผัสกายที่อ่อนนุ่มที่ทุกคนต้องการ ส่วนคำว่า “ ปิยะ ๔ ”

^{๒๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ต. ปี. ๑๖/๑๖๘/๒๒๒. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎ, ๒๕๐๐.

^{๒๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ. มหา. ๒๘/๑๐๗/๒๒๑. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎ, ๒๕๐๐.

หมายถึง เครื่องอาศัยของชีวิตหรือสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ๔ ประการคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค การได้มาซึ่งกามคุณ ๕ และปัจจัยทั้ง ๔ ประการนี้ เมื่อเกิดความโลภ เกิดความต้องการ เกิดความอยากได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด จึงเป็นมูลเหตุให้เกิดมุสาวาทขึ้น โดยการประจบประแจงทุจริต มีจนวาจา วาจาทุพภาคี มีจนอาชีวะ หรือมีจนอาชีพ หลอกลวงผู้อื่นเลี้ยงชีพอันเป็นอาชีพที่กระทำผิดศีลข้อมุสาวาท

๕. จุดมุ่งหมายของการบัญญัติศีลข้อมุสาวาท

การกระทำทุกอย่างย่อมมีจุดมุ่งหมาย การบัญญัติศีลข้อมุสาวาทในพุทธปรัชญาที่เช่นกัน ย่อมมีความมุ่งหมายในอันที่จะควบคุมกายและวาจาให้สงบเรียบร้อย ฉะนั้นจึงมีการบัญญัติ คือ การวางเป็นกฎไว้เพื่อใช้เป็นข้อบังคับ ด้วยการกำหนดหรือตราไว้ให้เป็นที่รู้กันว่า “ศีล” หมายถึง การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย เป็นมาตรการสำหรับควบคุมกาย และวาจาให้ตั้งอยู่ในความเรียบร้อย คีจาม มีระเบียบวินัย ส่วนคำว่า “มุสาวาท” หมายถึง การพูดเท็จซึ่งมีผลกระทบต่อการประพฤติผิดทางกายและวาจาอย่างแน่นอน ดังนั้น การบัญญัติศีลข้อมุสาวาท จึงหมายถึง การกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมาเป็นเงื่อนไขเพื่อควบคุมพฤติกรรมทางกาย และวาจาของปัจเจกบุคคลในสังคมให้อึดอันเป็นเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติว่าถูกหรือผิดเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข

จากความหมายดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายในการบัญญัติศีลข้อมุสาวาทในศีลข้อ ๔ ของศีล ๕^{๓๓} ศีล ๘^{๓๔} ศีล ๑๐^{๓๕} กุศลกรรมบถ ๑๐^{๓๖} และข้อ ๑ ในอริยโฆหาร ๔^{๓๗} ในพุทธปรัชญา ก็เพื่อต้องการที่จะควบคุมกายวาจา การค้า^{๓๘} มินชีวิต และการประจบประแจงของบุคคลในสังคมให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อยนั่นเอง โดยต้องการให้ทุกคนในสังคมประพฤติปฏิบัติสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริต จงดเว้นจากกาสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริตโดยเด็ดขาด การประพฤติสุจริตดังกล่าว

^{๓๓} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. ป. ๑๑/๒๔๖/๑๙๙, ฉบับ มหจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๓๔} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อ. ๒๒/๔๑/๒๐๕, ฉบับ มหจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๓๕} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อ. ๒๒/๑/๑ - ๒, ฉบับ มหจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๓๖} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ๒. ๑๒/๔๔๑/๓๙๐ - ๑, ฉบับ มหจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๓๗} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. ป. ๑๑/๓๑๓/๒๐๖, ฉบับ มหจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

ไม่ว่า จะมีเจตนาใดก็ตามย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง และสร้างความเสียหายให้กับตนเอง และผู้อื่น หากทุกคนในสังคมประพฤติกายทุจริต วาจทุจริต และมโนทุจริต หลอกลวงผู้อื่นถึงชีวิตโดยไม่มีการบัญญัติศีลข้อมุสาวาทขึ้นมาให้ผู้คนในสังคมยึดถือปฏิบัติแล้ว สังคมคงถั่วถ้วกันจะมีแต่ความดิ้นรนวุ่นวาย ไม่ปกคิสุข การบัญญัติศีลข้อมุสาวาทก็เพื่อต้องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลด้วยเหตุที่ว่ามนุษย์มิได้อยู่แต่เพียงลำพังคนเดียว แต่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมหมู่บ้าน สังคมรัฐและโลก โดยมีกฎระเบียบ กติกาและกฎหมายคุ้มครอง ทุกคนต้องรับผิดชอบทั้งตนเองและบุคคลอื่น โศกไม่ละเมิดในสิทธิซึ่งกันและกัน ทุทธปรัชญามีพรศนะว่า ทุกคนมีสิทธิในตัวเองเมื่อใครคิดสร้างสรรคผลิตสิ่งใดขึ้นมา สิ่งนั้นย่อมเป็นสิทธิของบุคคลนั้นโดยสมบูรณ์และชอบธรรม ไม่ว่าจะมิกฎหมายรองรับหรือไม่ก็ตาม ด้วยเหตุที่ว่า ทุกคนเกิดมาพร้อมกับค่าอย่างหนึ่งคือ เป็นเจ้าของชีวิตและทรัพย์สินสมบัติที่สร้างสรรคผลิตขึ้นและแสวงหามาได้อย่างชอบธรรม ด้วยเหตุนี้ ทุกคนจึงมีสิทธิที่จะไม่ให้ใครมากระทำมุสาวาทเอาสิ่งเหล่านั้นไป โดยทุกคนมีความรับผิดชอบที่จะไม่มุสาวาทเพื่อเอาประโยชน์จากผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียหายและเสียผลประโยชน์ และทุกคนก็มีสิทธิอันชอบธรรมที่จะไม่ถูกละเมิดสิทธิด้วยการกระทำมุสาวาทจากผู้อื่น จนต้องสูญเสียผลประโยชน์เช่นกัน ทุกคนจึงต้องเคารพในสิทธิซึ่งกันและกันด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสุจริตธรรม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสังจะเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน ก่อนที่แต่ละคนจะทำอะไรลงไปให้หันมาถามตัวเองก่อนว่า คนต้องการให้คนอื่นมาทำกับคนอย่างนั้นหรือไม่ หากไม่ต้องการก็ไม่ควรทำอะไรกับคนอื่นอย่างนั้น ดังพุทธพจน์ที่ว่า

ดูก่อนพราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลาย อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ย่อมพิจารณาอย่างนี้ว่า ผู้ใดพึงทำลาภประโยชน์ของเราด้วยการกล่าวเท็จ ข้อนั้นไม่เป็นที่รักที่ชอใจของเรา อนึ่ง เราพึงทำลาภประโยชน์ของผู้อื่นด้วยการกล่าวเท็จ ข้อนั้นก็ไม่เป็นที่รักที่ชอใจแม้ของคนอื่น ธรรมข้อใดไม่เป็นที่รักที่ชอใจของเรา ธรรมข้อนั้น ก็ไม่เป็นที่รักที่ชอใจแม้ของคนอื่น^{๔๖}

พุทธปรัชญาต้องการให้เราหันกลับมาสนใจเข้ามาใส่ใจเรา สำนวจตัวเรา ตามความรู้สึกรของเราเองว่า ถ้าคนอื่นมาทำลาภผลประโยชน์ของเราด้วยการมุสาวาทแล้วเราจะมีความรู้สึกรอย่างไร คำตอบก็คือเราไม่ต้องการให้ใครมาทำกับเราอย่างนั้น เมื่อเรานำใจเข้ามาเทียบกับใจเราอย่างนี้แล้ว บุคคลเหล่านั้นย่อมมีความรู้สึกรเช่นเดียวกับเรา การที่พุทธปรัชญากล่าวถึงการเอาใจเข้ามาใส่ใจเรา

^{๔๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ต. มหา. ๑๘/๑๐๐๓/๓๐๖, ฉบับ มหาจุฬาเดปฏิภ, ๒๕๐๐.

เป็นการกล่าวถึงหลักจริยธรรมพื้นฐานสำหรับการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม แม้จะเกิดมาแต่ละเชื้อชาติ ศาสนา และอื่นกันคนต่างกันแต่สิ่งหนึ่งที่มนุษย์มีอยู่ร่วมกันก็คือ ความรักด้วยกัลยาณมิตร รักสุขเกษมศานต์ รักบุญกุศล รักธรรมะ รักของรักของหวงแหน มนุษย์ทุกคนรักตนเอง และสิ่งที่ตนเองรัก ใคร่ผูกพัน และต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ร่วมกันโดยไม่เบียดเบียนกันทั้งกายและวาจา ดังนั้น การบัญญัติศีลข้อมุสาวาทดังกล่าว จึงเป็นจริยธรรมพื้นฐานที่บัญญัติขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันในสิทธิส่วนบุคคล ทั้งในสิทธิส่วนตนเอง และสิทธิส่วนผู้อื่นอันเป็นที่รักที่หวงแหนผูกพันทั้งหมด จุดมุ่งหมายในการบัญญัติศีลอันเป็นเหตุผลห้ามมิให้ละเมิดศีลข้อมุสาวาท คือ

๑. เพื่อป้องกันการทำลายประโยชน์ของกันและกัน
๒. เพื่อให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความซื่อสัตย์ต่อกัน
๓. เพื่อความสามัคคีในหมู่คณะ
๔. คนไม่ซุขที่จ้องมได้รับความเชื่อถืออย่างสูง^{๔๔}

การที่จะรักษาชีวิต ทรัพย์สินสมบัติ และป้องกันการทำลายประโยชน์ซึ่งกันและกันไว้ได้นั้น ทุกคนจะต้องเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน ด้วยการพูดความจริง มีสติและจริงใจต่อกันงดเว้นจากมุสาวาททั้งค่อนหน้าและดับหลังโดยเด็ดขาด ค่อนหน้าพูดหรือทำอย่างไร ดับหลังก็พูดและทำอย่างนั้น จึงจะทำให้ทุกคนในสังคมเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกันได้ การบัญญัติศีลข้อมุสาวาท เป็นการบัญญัติเพื่ออนุญาตให้ทุกคนในสังคมพูดหรือทำความจริงต่อกัน เป็นข้อห้ามมิให้ละเมิดในสิทธิที่จะรับรู้ข้อเท็จจริงของตนเอง และคนอื่นเป็นข้ออนุญาตให้ตนเองและผู้อื่นมีสิทธิที่จะรับรู้ข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมาด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่มีอะไรปิดบังอำพรางแอบแฝงไว้แต่อย่างใด จุดมุ่งหมายหลักในการบัญญัติศีลข้อมุสาวาทก็คือเพื่อป้องกันสิทธิของบุคคลในสังคมทั้งของตนเอง และบุคคลอื่นมิให้ถูกละเมิดและได้รับความเสียหาย สูญเสียผลประโยชน์ สถาบันอันให้สังคมเกิดความมั่นคง อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข มีความรักสามัคคีกัน ทำให้ทุกคนในสังคมมีฐานะ มีความจริงใจ เชื่อถือไว้วางใจกัน โดยไม่หวัหวัระแวงสงสัยซึ่งกันและกัน เป็นการตั้งกฎเกณฑ์จริยธรรมทางกาย

^{๔๔} ธีรวัฒน์ อิศรพันธุ์, หลักพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๕),

และวาจาเพื่อเป็นแนวในการดำเนินชีวิต ประกอบอาชีพอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย โดยเริ่มต้นที่ปัจเจกบุคคล แล้วแผ่กระจายออกไปสู่สังคมส่วนรวม เป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ อันอาจจะเกิดจากพฤติกรรมทางกายและวาจาของบุคคลในสังคม

๖. ประเภทของกรรมที่ทำให้เกิดมูสาวาท

คำว่า “กรรม” ถ้าแปลตามศัพท์แล้ว แปลว่า การงานหรือการกระทำ แต่ในที่นี้หมายถึง “การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนาหรือการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจหรือจงใจ”^{๕๕} คำว่า “กรรม” ก็คือเจตนา ด้วยเหตุนี้ เจตนาจึงเป็นกรรมและทำได้ทั้งทางกายวาจาและใจ ดังพุทธพจน์ ที่ว่า “เจตนาหิ ภิกขเว กัมม”^{๕๖} วาหิ เจตติววา กัมม กโรติ กายเณ วาจาเณ มนสา แปลว่า ภิกษุทั้งหลาย เจตนานั้นเองเราเรียกว่า กรรมบุคคลของใจแล้ว จึงทำด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ^{๕๗} พุทธปรัชญามีทรรศนะว่า เจตนาเป็นกรรมหรือการกระทำที่สำคัญที่สุด การกระทำนั้นจัดเป็นกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับเจตนา การกระทำใดที่เกิดจากกุศลเจตนา การกระทำนั้นจัดเป็นกุศลกรรม เป็นกรรมดี กรรมขาว มีผลเป็นสุข การกระทำใดที่เกิดจากอกุศลเจตนา การกระทำนั้นจัด เป็นอกุศลกรรม เป็นกรรมชั่ว กรรมดำ มีผลเป็นทุกข์ ส่วนจะเป็นกรรมหนัก หรือเบาขึ้นอยู่กับเจตนาและบุคคลที่กระทำ หากมีเจตนามากและบุคคลนั้นมีคุณมากก็เป็นกรรมหนัก หากมีเจตนาน้อยและบุคคลมีคุณน้อยก็เป็นกรรมเบา การกระทำกรรมในพุทธปรัชญาสามารถทำได้ ๓ ทาง คือ^{๕๘}

๖.๑. กายกรรม คือ การกระทำกรรมทางกาย ประกอบด้วยการกระทำ ๒ อย่าง คือ

๑. กายตฺถวจิต ได้แก่การกระทำกรรมทางกายที่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นบุญเป็นกุศล ไม่เบียดเบียน ไม่มีโทษ ไม่เป็นพิษภัยอันตรายใด ๆ ทั้งตนเอง ครอบครัวยังคน คนอื่นสิ่งอื่น และสัตว์อื่น เป็นความประพฤติทางกาย ประกอบด้วยการกระทำ ๓ ประการ คือ

^{๕๕} มหาวจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ธ.จ. ๒๒/๖๓/๓๙๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๕๖} มหาวจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ธ.จ. ๒๒/๖๓/๓๙๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๕๗} มหาวจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ๒. ๑๒/๔๔๐/๔๔๖ - ๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

- ๑.๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์
- ๑.๒. เว้นจากการลักทรัพย์
- ๑.๓. เว้นจากการประพฤติดนินทา

๒. กายทุจริต ได้แก่ การกระทำความชั่วทางกายที่ไม่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นบาป เป็นอกุศล เป็นไปเพื่อเบียดเบียน มีโทษเป็นพินภัยอันตราย ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม คนอื่น สิ่งอื่น และสัตว์อื่น เป็นความประพฤติชั่วทางกาย ประกอบด้วยการกระทำ ๓ ประการ คือ

- ๒.๑. การฆ่าสัตว์
- ๒.๒. การลักทรัพย์
- ๒.๓. การประพฤติดนินทา

๒. วชิกรรม คือ การกระทำความชั่วทางวาจา ประกอบด้วยการกระทำ ๒ อย่าง คือ

๑. วชิทุจริต ได้แก่ การกระทำความชั่วทางวาจาที่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นวาจาจริงวาจาสัตย์ มีดีจะ เป็นบุญ เป็นกุศล มีสาระ มีเหตุผล เชื่อถือได้ สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะมีประโยชน์แก่สังคม ครอบครัว ประกอบด้วยข้อห้าม ๔ ประการ คือ

- ๑.๑. พูดแต่ความจริง
- ๑.๒. พูดแต่คำที่ทำได้มีความรักสามัคคีกัน
- ๑.๓. พูดแต่คำที่สุภาพไพเราะอ่อนหวานนุ่มนวลชวนฟัง
- ๑.๔. พูดแต่คำที่มีเหตุผล มีหลักฐาน มีประโยชน์ เชื่อถือได้

๒. วชิทุจริต ได้แก่การกระทำความชั่วทางวาจาที่ไม่สะอาดไม่บริสุทธิ์ เป็นวาจาเท็จ อาศัย เป็นวาจาไม่ซื่อตรง กลับกดโกง เป็นบาป เป็นอกุศล ไม่มีสาระ เชื่อถือไม่ได้ ไม่มีเหตุผลไม่มีประโยชน์ สร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นในหมู่คณะสังคม ครอบครัวประกอบด้วยข้อห้าม ๔ ประการ คือ

- ๒.๑. พูดเท็จ ปด โกหกหลอกลวง ไม่จริง ไม่แท้
- ๒.๒. พูดของสงฆ์เสริมให้ทะเลาะแตกสามัคคีกัน

๒.๓. พุคหยาบ พุคค้ำเสียดแทงให้เจ็บใจ

๒.๔. พุคเพี้ยช้อย พุคเหลวไหล ไร้สาระ

๓. มโนกรรม คือ การกระทำกรรมทางใจ ประกอบด้วยกรรมกระทำ ๒ อย่าง คือ

๑. มโนอุจริต ความประพฤติกิเลสทางใจ เป็นความสะอาดบริสุทธิ์ของใจ
เป็นการกระทำกรรมดีทางใจ ประกอบด้วยกรรมกระทำ ๓ อย่าง คือ

๑.๑. อภิขมา ไม่โกรธชกได้ของผู้อื่น แม้คิดชั่วแต่เหลือผู้อื่น

๑.๒. อพยาบาท ไม่พยาบาทปองร้ายทำลายผู้อื่น มีแต่เมตตาต่อผู้อื่น

๑.๓. สัมมาทิฎฐิ มีความเห็นถูกต้อง เห็นว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๒. มโนอุจริต ความประพฤติชั่วทางใจ ความไม่สะอาดบริสุทธิ์ของใจ
เป็นการกระทำกรรมชั่วทางใจ ประกอบด้วยกรรมกระทำ ๓ อย่าง คือ

๒.๑. อภิขมา คิดท่งแข็งจ้องโกรธชกได้ของผู้อื่น

๒.๒. พยาบาท คิดปองร้ายทำลายผู้อื่น

๒.๓. มิจฉาทิฎฐิ มีความเห็นผิด เห็นว่าทำดีได้ชั่ว ทำชั่วได้ดี

การกระทำทั้ง ๓ ทางดังกล่าวมีมโนกรรมเป็นตัวชี้นำหรือเป็นปฐมเหตุให้เกิดการกระทำ
โดยอยู่ในรูปของเจตนา หากไม่มีเจตนา หรือมโนกรรมไม่จัดว่า เป็นกรรมทุกสิ่งทุกอย่างมีจุดเริ่มต้น
มาจากใจ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “มโน ปุพฺพกมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยา แปลว่า สิ่งทั้งหลายทั้ง
ปวง มีใจเป็นใหญ่ มีใจเป็นหัวหน้า ทุกสิ่งทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจ”^{๔๔} พุทธปรัชญาถือว่า จิตหรือใจ
สำคัญที่สุด เป็นผู้บังคับบัญชาสั่งการให้เกิดความคิด คำพูด การกระทำ และกิริยาอาการต่าง ๆ ขึ้น
รวมถึงความเชื่อ ทรรศนะ และค่านิยมต่าง ๆ เว้นกว่า ทิฎฐิ ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และคติ

^{๔๔} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. ธ. ๒๕/๑ - ๒/๑๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

ของบุคคลในสังคมทั้งหมด เมื่อบุคคลแต่ละคนมีทิฐิอย่างไร ก็คิดวางแผนถึงการ สังฆชน ชักชวน โน้มน้าวใจ และกระทำการต่าง ๆ ไปอย่างนั้น หากเป็นมิจฉาทิฐิ การคิด คำพูด และการกระทำ ก็เป็นมิจฉาทิฐิ ไปด้วย แต่หากว่า เป็นสัมมาทิฐิ การคิด คำพูด การกระทำ ก็จะเป็นสัมมาทิฐิ ไปด้วย

พุทธปรัชญามีทรรศนะว่า พุทธกรรมทางวาจาจัดเป็นกรรมอย่างหนึ่ง เรียกว่า วชิกรรม หากประพฤติดังวาจาก็ เรียกว่า วชิสุจริต เป็นคำพูดที่เกิดจากสัมมาทิฐิ มโนสุจริต จัดเป็น สัมมวาจา วาจาสุภาสิต และก่อให้เกิดสัมมาอาชีวะ ส่วนการประพฤดิชั่วทางวาจา เรียกว่า วชิทุจริต เป็นคำพูดที่นำความทุกข์เดือดร้อน และความฉิบสวุ่นวายมาให้กับผู้อื่นในสังคมทุกระดับชั้น เป็นคำพูดที่เกิดจากมิจฉาทิฐิ มโนทุจริต จัดเป็นมิจฉาวาจา วาจาทุภาสิต และก่อให้เกิดมิจฉาอาชีวะ หลอกหลวงผู้อื่นถึงชีวิต ชื่อว่า มุสาวาท การกระทำกรรมของมุสาวาท คนส่วนมากเข้าใจว่า ทำได้ทาง ปาก ทางวาจาหรือทางคำพูดเท่านั้น แต่ความจริงแล้ว สามารถทำได้ ๒ ทางด้วยกัน คือ กายวิญญูติ ทางกาย และขีวิญญูติ ทางวาจา ซึ่งมีเนื้อหาสาระพอสรุปได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. กายวิญญูติ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมทางกาย การเคลื่อนไหวทางกาย เพื่อให้รู้ ความหมาย สิ่งที่เกี่ยวข้องกับกาย ผลงานของกาย สัญลักษณ์เครื่องหมาย กิริยาท่าทาง ของกาย และ อาการต่าง ๆ ที่แสดงออกทางสีหน้าดวงตา ที่เป็นอวัจนภาษาหรือภาษาใบ้ เช่น อ้ม หัวเราะ ร้องไห้ บอกใบ้ นิ่งเฉย อีกคือหัตถ์คาหน้า ขึ้นนิ้ว โบกมือ ขยับคาง พยักหน้า ถันศีรษะรับ และปฏิเสธ ศัลยกรรมตกแต่งใบหน้า เสริมจมูก หน้าอก กายว่าง เสริมสวส เขียนคิ้ว ทำคาง เสริมคาง โทก โทก แปลงเพศ ปลอมตัวเป็นสาวฉับ ทุจริตคอร์รัปชัน ทุจริตการสอบ ข้างทำวิทยานิพนธ์ ปลอมลายมือ ปลอมโฉนดที่ดิน ปลอมลายมือหนังสือเดินทางเข้าออกประเทศ ปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชน นักศึกษา ข้าราชการ แต่งกายเลียนแบบนักศึกษา ข้าราชการ พระสงฆ์ ผลงานการผลิต สร้าง การทำ การวาด การเขียน การประพันธ์ การพิมพ์ การโฆษณา การทำรายงานเท็จ ปลอมแปลงเอกสาร เปลี่ยนจำนวนการสอบสวน ปลอมปลอมเอกสารแบบสินค้า สิ่งของ ขโมยลิขสิทธิ์ ทำเป็นคนบ้าใบ้ พูทวนควาบอก พิกาว ใบปลิว แผ่นพับ แผ่นป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ จดหมาย สิ่งพิมพ์และสื่อต่าง ๆ ที่เกิดจากกาย

๒. วิถีปฏิบัติ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหวให้รู้ ความหมายด้วยวาจา ได้แก่การพูด การกล่าวอ้อคำ โดยการเปล่งเสียงออกมาเป็นประโยคคำพูดสื่อสารความหมาย ให้บุคคลอื่นได้ยินได้ฟังหลงเชื่อ และปฏิบัติตาม เช่น พูดโน้มน้าวใจ ชักชวน พูดคุยสนทนา ปราศรัย เจรจา อภิปราย ปาฐกถา อบรม สั่งสอน สื่อสาร ส่งสาร โฆษณา จะโดยการพูดเอง ตั้งให้ผู้อื่นพูดผ่านเครื่องเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ แออบันทึกเสียง บันทึกภาพ แผ่นเสียง แผ่นดิสก์ วีดีโอ อินเทอร์เน็ต ดาวเทียม และอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม มุสาวาททำกรรมได้ทั้ง ๒ ทาง ทั้งทางกาย ที่เกี่ยวข้องด้วยกายและทางวาจา ที่เกี่ยวข้องด้วยวาจา ทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อเข้าใจผิดในเรื่องที่จริง เป็นเรื่องจริง ดังข้อความที่ว่า

มุสาวาทนั้น พึงเห็นด้วยการใช้กายบ้าง ใช้ของที่เกี่ยวข้องด้วยกายบ้าง ใช้วาจาบังกระทำกิริยา หลอกหลวงผู้อื่นถ้าผู้อื่นเข้าใจความนั้น ด้วยกิริยานั้น ผู้นั้นย่อมคลุกพันด้วยกรรมคือมุสาวาท ในขณะที่คิดจะให้เกิดกิริยาที่เลวด้วยการออกคำสั่งว่าท่านจงพูดเรื่องเหล่านี้แก่ผู้นี้ก็เขียนหนังสือ แล้วโยนไปตรงหน้าขียนคิดไว้ที่ฝ่ามือให้รู้เนื้อความนี้ทั้งรู้อย่างนี้ โดยท่านเองที่หลอกหลวงผู้อื่น ด้วยกาย ของที่เนื่องด้วยกายและวาจา อาณัติประโยคนี้ตักนิยประโยค^{๔๕}

การกระทำมุสาวาททั้งทราบโดยการกระทำกิริยาของผู้กล่าวให้ทราบเคลื่อนกายด้วยหรือที่เกี่ยวข้องด้วยกายหรือวาจา ถ้าบุคคลอื่นรู้เรื่องนั้น ความเจตนาของผู้กระทำ ถือว่าเป็นการกระทำมุสาวาท หรือ ไม่กระทำด้วยตนเอง แต่สั่งให้คนอื่นกระทำว่า จงพูดกับคนอื่นอย่างนี้ อย่างนี้ ๆ หรือเขียนหนังสือทั้งไปข้างหน้าก็ตี เขียนติดประกาศไว้ข้างฝาเรือนก็ตี เพื่อต้องการให้คนอื่นเข้าใจความที่ตัวเองต้องการโดยประการที่ให้ผู้บุคคลอื่นกล่าวให้ทราบเคลื่อนจากกายหรือวัตถุที่เกี่ยวข้องกับกายหรือวาจา ก็ถือว่าเป็นการกระทำมุสาวาทแล้ว^{๔๖}

^{๔๕} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. อ. ๑/๑๔๖, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

^{๔๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ต.๓๓๓, อ. ๑/๑๔๗, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

จากรายละเอียดดังกล่าวมา แสดงให้เห็นว่า การมูสาวาทไม่ได้มีแค่เฉพาะทำทุก เสียงพูด
ทั้งที่พูดเอง หรือสั่งให้ผู้อื่นพูดจากปากเท่านั้น แต่ยังมีมูสาวาทที่มาจากการทำงานของกาย
สิ่งที่เกี่ยวข้องกับกาย กิริยาท่าทางทั้งสีหน้า ดวงตาทั้งที่ตนเอง และให้ผู้อื่นทำ สัญลักษณ์เครื่องหมาย
ลายลักษณ์อักษร การเขียน การวาด ภาพ แสง สี เสียง การพิมพ์ การสร้าง การผลิต สิ่งประดิษฐ์ทั้งนี้
และมีเสียงเคลื่อนไหว การมูสาวาททั้ง ๒ ทางดังกล่าว ทำให้ทั้งแบบบุคคลต่อบุคคล แบบสื่อสาร
มวลชนต่อผู้คนในสังคม โดยได้รับความคิดวางแผนสั่งการมาจากมโนทุจริตทั้งสิ้น

บทที่ ๓

ประเด็นปัญหาจริยธรรมที่คนเข้าใจว่าจำเป็นต้องมี

๑. การละเมิดสิทธิมนุษยชนกับความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงของชาติในสังคมเสรีประชาธิปไตย หมายถึงสถานะที่ประชาชนทั่วโลกมีเสรีภาพที่จะกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้โดยไม่ต้องถูกบงการจากใครและมีสิทธิที่จะเลือกรัฐบาลที่พวกเขาต้องการได้อย่างเสรี ส่วนในสังคมคอมมิวนิสต์ หมายถึง สถานะที่ประชาชนหรือชนชั้นกรรมาชีพทั่วโลกได้มีชีวิตอยู่อย่างปราศจากการกดขี่ขูดรีดและการเอาเปรียบของชนชั้นนายทุน และพวกจักรวรรดินิยม* หรือ " สถานะที่ทำให้ประชาชนในชาติสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยจากภัยอันตรายปราศจากความเคียดแค้นและวิตกกังวล ๗ " การที่จะทำให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติได้นั้นขึ้นอยู่กับความมั่นคงทั้ง ๔ ประการนี้ คือ

๑.๑. ความมั่นคงทางสังคม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม การที่มนุษย์จะอยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้นั้นจำเป็นต้องมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวเพื่อให้สังคมเกิดความมั่นคงไม่แตกแยกล้มเหลว เช่น ปู่บอกให้มีความเชื่อในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม คุณธรรมหรือวิถีการเมืองเดียวกัน แม้

* กระมล ทองธรรมชาติ, การเมืองระหว่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖), หน้า ๘๖.

๗ สมชัย วิกิจิตร, ดร. สมชัย ตอบคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิทักษ์ประชา, ๒๕๒๑), หน้า ๑.

จะรู้ว่าเรื่อนั้นไม่จริง เป็นเรื่อนที่แต่งขึ้นสร้างขึ้นก็ตาม แต่ผู้นำทางสังคมก็ต้องปลุกฝังให้มีความเชื่อนั้นเพื่อทำให้สังคมมีความสงบสุขต่อไป ดังกรณีสังคมชาวปารวเขาที่เชื่อนในเจ้าปารเจ้าเขาศิสาางไม หรือเรื่อนเทพนิยายว่าเป็นศาสนา ทำให้พวกเขาเกรงกลัวคอกฎหมายเกรงกลัวคอบาป และตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ทำให้สังคมเกิดความรักสามัคคี มีความรู้สึกลอดคอก และไม่มีใครกล้ากระทำผิดในชีวิต ทรัพย์สิน ของรักของหวงแหนดโกหกหลอกลวงผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย แต่เมื่อใดก็ตามที่คนในสังคมรู้ว่า สิ่งที่เขาเชื่อนับถืออยู่แต่เดิมนั้นเป็นเรื่อนเทพนิยายมิใช่เรื่อนศาสนาตามที่ได้รับการปลุกฝังกันมาพวกเขาก็จะเลิกกลัวบาป ทำให้เกิดความแตกแยกและจะกลายเป็นคนไม่มีศีลธรรม^๖ การละเมิดศีลข้อสาวาทเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของผู้นำสังคม

๑.๒. ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่อนปากท้อง และชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคน หากเศรษฐกิจมั่นคงก็จะทำให้ทุกคนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีสบาย การที่จะทำให้เศรษฐกิจเกิดความมั่นคงได้นั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับการเงิน การคลัง การธนาคาร และมาตรการอื่นๆ ของรัฐบาลแล้ว การละเมิดศีลข้อสาวาทก็เป็นสิ่งที่จำเป็นและทำได้ หากการทุจริตความจริงนั้นทำให้นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศไม่เชื่อน ไม่กล้านำเงินมาลงทุนทำให้ประชาชนอดอยากจนเกิดปัญหาอาชญากรรมโจรผู้ร้าย ทำให้หั่นคก ธนาคารล้ม ทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่มั่นคง การละเมิดศีลข้อสาวาทสร้างความเชื่อนเพื่อให้เกิดมาและรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและทำได้ ในธรรมชาติของผู้รับผิดชอบทางเศรษฐกิจ

^๖ พระบธิธรรมมาธรม (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธศาสนากับปริญญา, (กรุงเทพมหานคร : อนุสรณ์งานพระวราทานแพลงศพนายเรื่อน มีฤกษ์, ๒๕๓๓), หน้า ๑๕.

๑.๓. ความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง

ความมั่นคงทางการเมืองการปกครองทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ต่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ผู้ถูกปกครอง และระบบการปกครองหรือลัทธิทางการเมืองทั้งที่เป็นเผด็จการ เสรีประชาธิปไตย และสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้นสุดลง ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นอย่างรุนแรง ทำให้ประชาชนและผู้นำทั้งโลกตกอยู่ในสภาพตึงเครียดอย่างที่เรียกว่า “ สงครามเย็น (cold war) ”^๔ ทำให้การเมืองการปกครองเกิดความไม่มั่นคงขึ้น การเมืองการปกครองดังกล่าวจะมั่นคงหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยมีหลักการใหญ่ ๆ พอสรุปได้ดังนี้

๑. ประชาชนศรัทธาในระบบการปกครองของประเทศ หากประชาชนไม่ศรัทธาเมื่อไรก็ไม่มั่นคงเมื่อนั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้ปกครองของแต่ละระบบจึงมักจะมีการโฆษณาชวนเชื่อว่า ระบบการปกครองของตนดีที่สุด และระบบอื่นเลวที่สุด ดังกรณีที่เผด็จการ คอมมิวนิสต์ และประชาธิปไตยกระทำซึ่งกันและกันหรือผู้ปกครองประเทศต่าง ๆ กระทำกับประชาชนในประเทศของตนทำให้ประชาชนศรัทธาในระบบการปกครองของตนและเกลียดชังระบบการปกครองแบบอื่น ทำให้ระบบการปกครองของตนมั่นคงขึ้นการละเมิดสิทธิมนุษยธรรมเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งศรัทธาของประชาชนในระบบการปกครองของฝ่ายตนเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทวณะของผู้ปกครอง

๒. ประชาชนศรัทธาในรัฐบาล หากประชาชนไม่ศรัทธาเมื่อไรรัฐบาลก็อยู่ไม่ได้เมื่อนั้น ดังที่เขจจือกล่าวว่รัฐบาลที่ดี จะต้องทำให้ประชาชนพอใจ ๑ อย่าง คือ

- ๑) มีอาหารบริบูรณ์
- ๒) มีกองทัพที่เข้มแข็ง
- ๓) ให้ประชาชนเชื่อมั่นในรัฐบาล

^๔ กระมล ทองธรรมชาติ, การเมืองระหว่างประเทศ, หน้า ๑๖.

จากหลักการปกครองของขงจื้อทั้ง ๓ ข้อดังกล่าว ถ้าจำเป็นต้องคัดลอก ๑ ข้อ ขงจื้อให้คัดลอกทั้งเป็นอันดับแรก แต่ถ้าจะต้องคัด ๒ ข้อ ให้คัดลอกทั้งกับอาหารแม้จะต้องคายก็ตาม ดังที่ขงจื้อกล่าวว่า “ แม้จะต้องคายก็ยังดีกว่าเป็นรัฐบาลที่ประชาชน ไม่นับถือ ประเทศที่มีรัฐบาลอย่างนี้จักตั้งมั่นได้อย่างไร ”^๕ จะเห็นได้ว่า เมื่อประชาชน ไม่ศรัทธาหรือเกิดวิกฤตศรัทธาขึ้นกับรัฐบาลเมื่อใด คณะรัฐบาลหรือโฆษกหรือสื่อของรัฐมักจะออกมาทำทุกวิถีทางเพื่อให้ประชาชนศรัทธาในรัฐบาล ดังเช่นการออกมาแถลงข่าวโฆษณาชวนเชื่อในผลงานของรัฐบาล หรือแก้ต่างให้รัฐบาล หรือจัดฉากสร้างภาพ เกณฑ์คนให้นำดอกไม้มามอบให้กำลังใจ ถือป้ายสนับสนุน ทำให้เห็นว่า มีประชาชนศรัทธาในรัฐบาลจำนวนมากทั้งที่ไม่จริง หรือหันไปกล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีทำให้ประชาชนเกลียดชังฝ่ายค้าน หรือสร้างข่าวการลอบสังหารผู้นำรัฐบาลหรือคนองหรือสร้างความขัดแย้งหรือทำสงครามกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้ประชาชนศรัทธา หรือสร้างข่าวลือการทุจริต หรือพบเจานินมมนุษย์ต่างดาวเพื่อเบี่ยงเบนประเด็นกลบเกลื่อนหันเหความสนใจประชาชนไม่ให้สนใจการทำงานผิดพลาดหรือความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหของรัฐบาล หรือโอนความผิดไปให้รัฐบาลชุดก่อน ทำให้รัฐบาลมีอายุยืนต่อไปได้ การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งศรัทธาของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในทวณะของคณะรัฐบาลซึ่งมักจะพบเห็นอยู่บ่อย ๆ ในประเทศต่าง ๆ

๓. นโยบายของรัฐบาล มีทั้งนโยบายภายในประเทศและนโยบายระหว่างประเทศเพื่อชักจูงใจหรือบีบบังคับให้ประชาชนภายในประเทศ หรือรัฐบาลอีกประเทศหนึ่ง หรือหลายประเทศกระทำ หรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ตนต้องการ โดยไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัวและต้องทำทุกวิถีทางให้ประเทศตนได้ผลประโยชน์มากที่สุด หรือเสียน้อยที่สุด หรือไม่เสียเลยโดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมหรือมารยาทอันใด^๖ ทั้งที่เป็นกิจกรรมภายในประเทศและกิจกรรมในเวทีระหว่างประเทศ” ซึ่งอาจจะต่างกัน หรือเหมือนกัน แต่โดยทั่วไปแล้วแต่ละรัฐบาลจะยึดนโยบายที่สิ่งงน้อยที่สุด ปฏิบัติง่ายที่สุด ทำให้ได้รับประโยชน์มากที่สุดและมั่นคงปลอดภัยสูงสุด ส่วนจะถือ

^๕ เดวิด ฮูอิอันทง, เมธีตะวันตก, (พจนน : ก. ศ. น. , ๒๕๐๒), หน้า ๑๔๗.

^๖ กรมด ทงธรรมราชดิ, การเมืองระหว่างประเทศ, หน้า ๑.

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔.

นโยบาบเป็นมิตรหรือเป็นศัตรูกับประชาชนหรือกับทุกประเทศ หรือบางประเทศหรือแบ่งแยกเป็นฝักฝ่ายหรือไม่มันขึ้นอยู่กับรัฐบาลแต่ละยุคสมัย หากรัฐบาลค่านิยมนโยบายถูกต้องก็จะทำให้ประเทศชาติได้รับผลประโยชน์ แต่หากผิดพลาดก็จะทำให้ประเทศชาติเสียผลประโยชน์ และทำให้ประเทศอื่นได้รับผลประโยชน์ โดยวิธีปฏิบัติการทางการเมือง และการปฏิบัติการทางจิตวิทยาหรือใช้นโยบายสองหน้า เป็นศัตรูกันหน้าฉาก แต่หลังฉากเป็นพันธมิตรกันอยู่ลับ ๆ การละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของผู้กำหนดนโยบายภายในประเทศและระหว่างประเทศ

๔. พลังอำนาจในการต่อรอง เป็นความสามารถในการอ่วงคู่อำนาจทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศเพื่อเข้าไปต่อ รองผลประโยชน์ โดยอาศัยพลังมวลชน เศรษฐกิจ เทคโนโลยี อาวุธ และกำลังทางทหารภายในประเทศ และพลังอำนาจของสัมพันธมิตรระหว่างประเทศเพื่อให้ผู้กระทำความรุนแรง หรือผู้เจรจาตกลงปฏิบัติตามที่ฝ่ายคนต้องการทั้งในยามปกติและยามสงคราม ทั้งสงครามร้อนและสงครามเย็น ดังกรณีสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ และในยุคลงความเย็นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ อันตลึง ทั้งสองฝ่ายต่างพยายามงูใจ หรือบีบบังคับให้ประชาชนภายในประเทศหรือผู้นำประเทศต่าง ๆ นิยมในอุดมการณ์ฝ่ายคนและใช้เป็นแนวทางในการปกครองและพัฒนาประเทศ โดยทั้งสองฝ่ายต่างก็ทำสงครามทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นสงครามทางอาวุธ ทางทหาร สงครามจิตวิทยา สงครามทางการเมือง และใช้เล่ห์เหลี่ยม กลอุบาย และยุทธวิธีหลอกล่อเข้าไปเจรจาต่อรองโฆษณาชวนเชื่อ ปลุกกระแวมทั้งที่เป็นประชาชนฝ่ายคน ฝ่ายตรงข้าม และประเทศเป็นกลางให้นิยมในลัทธิและปฏิบัติตามฝ่ายคน เกือบครึ่งลัทธิฝ่ายตรงข้ามโดยการประท้วงควาให้มีความรู้สึกรักความเป็นลัทธิชั่วร้าย น่าเกลียด น่ากลัว เป็นภัยอันตรายทุกคามชีวิต ทำให้ฝ่ายตรงข้ามแตกแยก และหันมานิยมในลัทธิฝ่ายคนในที่สุด การละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งชัยชนะในการต่อรองเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของผู้ปกครองมวลชน โฆษณาชวนเชื่อปฏิบัติการทางการเมือง ทางทหาร สงครามทางจิตวิทยาและเจรจาต่อรองผลประโยชน์ให้กับประเทศ

^๔ กระมล ทองธรรมชาติ, การเมืองระหว่างประเทศ, หน้า ๑๕ - ๖.

๑.๔. ความมั่นคงทางทหาร

ความมั่นคงทางทหารหรือกองทัพเป็นความเข้มแข็งของกำลังพลและแสนยานุภาพของกองทัพ ทำให้กำลังพลอยู่ในระเบียบวินัย มีอุดมการณ์แนวความคิดในการปฏิบัติงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย มีขวัญและกำลังใจ ยุทธศาสตร์ วิธียาชนะศัตรูภายนอก และรักษาความสงบภายใน นอกจากยุทธปัจจัยดังกล่าวแล้ว การละเมียดลัดลัดข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ได้มา และรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางทหาร เช่น การโกหกหลอกลวงข้าศึกในยามสงคราม การรักษาความลับและการจารกรรมด้วยความลับของข้าศึกมาเป็นของฝ่ายตน การปฏิบัติการทางจิตวิทยา การสร้างกลลวง การโฆษณาชวนเชื่อ ดังจะเห็นได้จากคำราชพิธีสงคราม ในวรรณคดีเรื่องสามก๊กของจีน รวมเกียรติของอินเตีย หรือทำให้ทหารฝ่ายตนสามัคคีกัน หรือมีขวัญและกำลังใจในการทำลายข้าศึกเป็นถึงจ่านป็นและทำได้ในทรรณะของผู้นำทางทหาร

การละเมียดลัดลัดข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และทางทหารมีอยู่ทุกยุคทุกสมัย ดังปรากฏในมหาปรีนิพพานสูตร เรื่อง วัสสการพราหมณ์กราบทูลแผนการ และกลอุบายเอาชนะแคว้นวัชชีแก่พระเจ้าอชาตศัตรูแห่งแคว้นมคธตามที่พระอรธกถาจารย์ได้อธิบายไว้ว่า

อันคัมภีร์ วัสสการพราหมณ์ กราบทูลพระเจ้าอชาตศัตรูว่า ใคร ๆ ก็ไม่อาจจับเหล่าวัชชีได้ แต่สามารถจับได้ด้วยวิธีการเจรจาประลองคอง และด้วยการทำให้แตกสามัคคีกัน พระเจ้าอชาตศัตรูตรัสกับวัสสการพราหมณ์ว่า ช้าง ม้า เป็นคัมภีร์ของเรารู้จักพิณาศ ด้วยวิธีการเจรจาล้างจับเหล่าวัชชีด้วย...เราทำลายสามัคคีเท่านั้น แล้วเรารู้จักทำอะไร วัสสการพราหมณ์ จึงกราบทูลพระเจ้าอชาตศัตรูว่า ถ้าอย่างนั้น ขอได้โปรดปรารธแคว้นวัชชี ยกเรื่องขึ้นครัดในที่ประชุมชน ข้าพระองค์จักกราบทูลว่า พระมหากษัตริย์องค์จะประสงค์อะไรด้วยสมบัติของเจ้าเหล่านั้น เจ้าเหล่านั้นจงทำกถกรรมและพาณิชย์กรรมเป็นคัมภีร์ซึ่งพิณาศผู้เกิด แล้วทำพิณาศจะหลบหนีไป ค่อนั้นพระองค์พึงครัดว่า เหตุไรหนอท่านพราหมณ์ผู้นี้จึงคัดค้านเรื่องแคว้นวัชชีที่ปรารธกัน ค่อนกลางวันข้าพระองค์จักส่งเครื่องบรรณาธิการไปอวาทเจ้าวัชชีเหล่านั้น แม้พระองค์ก็จงให้จับข้าพระองค์นั้น เปรตหอกออกไปจากพระนคร เมื่อเป็นดังนั้น ข้าพระองค์จะรู้ถึงสถานที่มั่นคงและอ่อนแอ และสถานที่คัมภีร์และถัก บัณ

ข้าพระองค์จักทำพระนครนั้นให้ตรงไม่นานแลขอ พระองค์ฟังตำนาน พึงตรัสสั่งไต่ให้ไปดังนี้
พระราชาก็ได้ทำทุกประการ^๕

จากแผนการของวิเศษการพราหมณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการละเมิดคิดข้อมูลดาวท
แสดงละครตบตา เข้าไปเป็นไส้ศึกของสังเวิรมให้กษัตริย์ราชันแตกความสามัคคีกัน และพระเจ้า
อชาตศัตรูออกกองทัพเข้าไปยึดครองแคว้นราชธานีให้แคว้นมคธกลายเป็นราชธานีอำนาจทางการเมือง
เมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และทางทหารในยุคนั้นได้เป็นผลสำเร็จ

๒. การละเมิดคิดข้อมูลดาวทกับการแสวงหาอำนาจทางการเมือง

ทุกคนต้องการอำนาจ ด้วยเหตุที่ว่า อำนาจเป็นสิ่งที่สามารถทำหรือบันดาลให้เกิดสิ่งใด
สิ่งหนึ่งได้^๖ โดเฉพาะอำนาจรัฐหรืออำนาจทางการเมือง เป็นอำนาจที่ต้องต่อสู้แข่งขันแย่งชิงกัน
ทุกรูปแบบ ถึงกับมีคำกล่าวที่ว่า ไม่มีดีจะ ไม่มีมิตรแท้ และศัตรูอวาททางการเมือง จะยึดถืออะไร
เป็นกฎคยตัวทางการเมืองหรือจากนักการเมืองมิได้ การที่จะทำให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งอำนาจดัง
กล่าว นักการเมืองจึงต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับสุนัขจิ้งจอก และราชสีห์ ดังที่มาคีแวลลี
(Niccolo Maciavelli) นักปราชญ์การเมืองชาวอิตาเลียนกล่าวไว้ว่า

ผู้ปกครองควรมีคุณสมบัติแห่งสุนัขจิ้งจอก และความเข้มแข็งอย่างเดียวกับราชสีห์เพื่อ
สามารถพญกับเหล่าเหี้ยมและปราบปรามผู้ที่ตนปกครอง การที่ผู้ปกครองต้องมีคุณสมบัติของ
สัตว์ครึ่งจระเข เพราะในบางครั้ง กฎหมาย ซึ่งใช้ตัดสินข้อขัดแย้งระหว่างคน ไม่สามารถที่จะ
การบคนซึ่งมีความแค้นแค้นในตัวได้ การมีคุณสมบัติแห่งราชสีห์อย่างเดียวกันจะทำให้ผู้อื่น
เกียรตศักดิ์จนเกินไป และคุณสมบัติแห่งจิ้งจอกอย่างเดียวกันไม่เป็นที่ฮักรงในเรื่องพลกำลัง ผู้
ปกครองต้องเป็นคนมีแต่เหี้ยมไม่รักมาสังจะ หากสังจะนั้นทำโดยพลประ โชนซ์ของตนเอง การ
รักษาสังจะนั้นเป็นถึงดีหากคนทั้งหมคเป็นคนคิดแต่โดยที่คนตามธรรมชาตินั้นแล้ว และไม่รักษา

^๕ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. อ. ๒/๒/๑๓๕/๑๒๒. ฉบับ มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๒).

^๖ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๓๑.

สัจะกัผู้ปกครอง คั้นนั้ ผู้ปกครองก็ไม้จ้่าเป็นทีจ่จะร้การาสัจะกักับข้านักปกครองจ่จะสร้างภาพพจน์หน้าจากให้คนเก้เห็นว่า เป็นคนค้ มีเมตตา ซ้อสัตย์ และเต็ม ไปด้วยมนุชธรรมแต่หลังจากเขาพร้อมทีจ่จะเป็นคนเข้มแข็งเค้ดชาด ไร่เมตตา กลับกกลอก เพราะหน้าทีของผู้ปกครองค้อ การร้การาอำนาจ หรือเสถียรภาพรัฐของคนท้านัน

จากข้อความคั้กล่าวมานั้ แสดงให้เก้เห็นว่า การเป็นนักการเมืองทีค้ ในทรรณะของมาคัเขตลลดิ จ่จะค้เป็นคนมีเก้ห์เหล้อม ฉลาดแกมโกง กลับกกลอก ปล้ินปล้ื่อน หน้าไหว้หลังหลอก เป็นคนจ้่านถ้่าเช่นค้อวกับสุนัขจ้ังจอก และเข้มแข็งเค้ดชาด มีอำนาจอิทธิพลเช่นค้อวกับราชสัห์ หน้าจากทำให้เก้เห็นว่า เป็นคนค้ ซ้อสัตย์สุจจริตแต่หลังจากค้ต้องเป็นค้จ้องฉล คลอบค้แดงใช้อำนาจอิทธิพลทุกรูปแบบ นักการเมืองจ่จะจ้อคคิแบบค้อวกับสัคว์ป่า ค้รงค้ณทีภาคิลละ (Caobilya) นักปราชญ์ชาวอินค้อกล่าวไว้ว่า “ การเป็นนักการเมืองจ่จะจ้อคคิแบบค้อวกับสัคว์ป่าได้แก่การได้มาซ้ิงสิ่งทีค้ต้องการค้อไมค้่านึงเม้ยมค้อ ๆ ของจริยธรรมและเมือได้อำนาจมาแล้ว ก็ไมค้่านึงคั้ธรรมในการทีจ่จะร้การาอำนาจไว้” นักการเมืองจ่จะค้ทำทุคอย่างทีอให้ได้มาและร้การาไว้ซ้ิงอำนาจเม้จะละเมคคัคคัข้อมูลสาวาทค้ค้ณ

ทรรณะของมาคัเขตลลดิและภาคิลละ สอดค้ถ้กับทรรณะของโจฟิสต์ของกรีก และจารวากของอินค้อ โจฟิสต์ค้กล่าววว่า “ อำนาจค้อธรรม ” (Might is right), “ มนุชเป็นค้อวคัคคัสรรพสิ่ง” (Man is the measure of all things) คนทีค้ต้องการประสค้ความสั้วร้ทางการเมืองจ่จะค้ต้องเป็นนักทุคค้อ ทุคให้เก้ ไม่จ้่าเป็นค้ต้องทุคจ้ริง แต่ค้ต้องทุคให้คนซ้อ และเก้เห็นค้ด้วย คั้กล่าววว่า “ ทุคเก้่งขมาค้ถ้บขาวให้เป็นค้่า ค้าคคิให้เป็นค้อก ” นักการเมืองค้ณทคัณะของโจฟิสต์จ่จะ

๒๒ สุชุม นวค้กุล, ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรม ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามค้่าง, ๒๕๒๔), หน้า ๔.

๒๓ บรรพคั จีระจ้อ, รัฐศาสคัร์ทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามค้่าง, ๒๕๓๐), หน้า ๒๖.

๒๔ พระเมธีธรรมภคณ (ประบุร ธมฺมจิตฺโต), ปรัชญากรีก บ่อเกคคัภูมิปัญญาค้ะวันค้, คั้มคัค้ร้จ้ที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คั้ชยาม บริษัทเคสส์ไทย จ้่าค้, ๒๕๓๔), หน้า ๑๐๑.

๒๕ เรืองค้อวเก้, หน้า ๔๖.

ต้องสามารถพูดจริงให้เป็นเท็จ พูดเท็จให้เป็นจริง และพูดได้ทุกอย่างแม้จะเป็นเรื่องเท็จก็ตาม
ดังที่โปรแทกอรอส (Prothagorus) โซพิสค์ที่มีชื่อเสียงที่สุดกล่าวว่า

ในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่ง สิ่งสำคัญสำหรับนักการเมืองก็ต้องรู้จักพูดให้คนอื่นเชื่อ
และนิยมชมชอบ และสามารถใช้อุปถัมภ์หาประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว...และสามารถตอบปัญหาได้ทุก
เรื่องโดยไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ เลย โดยพูดให้ดูว่างกับดัก ทำให้ฝ่ายตรงข้ามสับสน ให้เสียง
เอะอะเข้าช่วย ทำให้งง ใช้คำคมและคำพูดที่ขัดกับความรูสึกของคนทั่วไป โดยทำให้เห็นว่าฉลาด
กว่าและดีกว่าจะเอาความจริงมาพูด**

การละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ได้มา และรักษาไว้ซึ่งอำนาจทางการเมืองของตนเองเป็น
สิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของโซพิสค์ ส่วนคนอื่น จะเห็นเป็นอย่างไร ก็เป็นเรื่องของคนอื่น
โซพิสค์จะเน้นแค่สิ่งที่ทำให้ตนเองประสบความสำเร็จเท่านั้น คงเคยพบพระสนะของจ้าวราชที่ว่า

งกนิ งคัม งรณเริงแคว้นนี้เสย พรุ้งนี้เราอาจตาย ชีวิตนี้เกิดและตายเพียงหนเดียวเท่านั้น ไม่
มีโลกหน้าชาติหน้าแต่อย่างใด งมแสวงหาความสุขในชาตินี้อย่างเต็มที่ ไม่ควรรอคอยความสุขที่จะ
มีหรือมาในชาติหน้า คนจะได้เสวยสุขหรือทุกข์ก็ด้วยตัวเอง ไม่มีอำนาจใด มาบันดาลให้มนุษย์เป็น
อย่างนั้นอย่างนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ไม่มีคน ไม่มีสัตว์ ไม่มีบิดา ไม่มีมารดา ไม่มีสมณพราหมณ์ ไม่มี
บุญ ไม่มีบาป ทำอะไรก็สักแต่ว่าทำเท่านั้นการบวงสรวง การให้ทาน การเคารพบูชาไม่มีผล โลกนี้
ไม่มี โลกหน้าไม่มี สัตว์ทั้งหลายตายแล้วสูญ บิดามารดาไม่มีคุณ**

พระสนะดังกล่าว เป็นการทำถาถระบบจริยธรรมที่มีอยู่ทั้งหมด เมื่อมองมีความเห็น และ
ปฏิเสธระบบจริยธรรมอย่างนี้ การละเมิดสิทธิมนุษยชนก็เป็นเรื่องปกติธรรมดา ดังจะเห็นจากการ
แย่งชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างเผวคากับพวกอสูรที่ว่า

** ชเลียมศิริ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ (ปรัชญากรีก),

(กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม. ป. ป.), หน้า ๕๕.

** ส่วน สิริธมฺโม, ปรัชญาจารย์จาก มหาจุฬาฯ วิชาการ ปรัชญาพุทธศ. ทวงวิทย์ แก้วศรี :

บรรณานุกรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒), หน้า ๒๐.

พระพุทฺธสยสึเข้าข้างเทวค จังไปยังเมืองอสุร ดังคนเป็นพระอาจารย์แล้วรับเผยแพร่อัทธินี้
พวกอสุรได้ขึ้นสำนวนโหวต เพราะล้วนแต่สรรเสริญโลกียธรรมอย่างซาบซึ้งก็อดด้เป็นศิษย์
พระพุทฺธสยสึ และเริ่มปฏิบัติตามอัทธินี้ ในที่สุดพวกอสุรก็ค่อย ๆ เสื่อมลงเป็นลำดับเพราะพวก
อสุรหลงโหวต ลืมค่านแห่งความจริง^๔

ข้อความดังกล่าว สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักการเมืองที่ชอบพูดหวานพูดพร่ำกับ
ประชาชนในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง หรือการใช้คารมคมคายในการปราศรัย สนทนา อภิปราย
ให้สัมภาษณ์ ตอบคำถาม ชื่นชม แดงขาวค่อสื่อมวลชน อธิบายชี้แจง แก้ไขปัญหาทางวิจารย์
ได้แข็ง ให้เหตุผล แสดงความคิดเห็น ทำให้คนหลงเชื่อและศรัทธานิยมชมชอบทุกยุคทุกสมัย

ทรงชนะของมาเคียวลธิ แกคิดละ โจพิศค์ และจาววก ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อพรรค
นักการเมืองของไทยอย่างกว้างขวาง และนักการเมืองไทยจำนวนไม่น้อยนำวิธีการดังกล่าวมา
ใช้ในการแสวงหาอำนาจทางการเมือง ในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งจะได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

๑. การปฏิวัติรัฐประหาร

การปฏิวัติรัฐประหารอีกอำนาจทุกยุคสมัย คณะปฏิวัติมักจะหาเหตุผลมาอ้างเพื่อสร้าง
ความชอบธรรมในการปฏิวัติอีกอำนาจต่าง ๆ นานา ด้วยการตั้งข้อกล่าวหารัฐบาลหรือนักการเมือง
ที่มาจากเลือกตั้งในทางลบว่า เป็นนักการเมืองน้ำเน่า ซื่อเสียด ขาดดี ชอบก่อความวุ่นวายใน
สภา ศีรวันรัฐบาล แย่งตำแหน่ง แย่งเก้าอี้รัฐมนตรี เข้ามาถอนทุน วังคั้นหาผลประโยชน์ หรือบีบ
บังคับเอาผลประโยชน์ เป็นรัฐบาลหรือรัฐมนตรีหรือนักการเมืองที่คดโกงทุจริตคอร์รัปชัน ร่ำรวยผิด
ปกติ หรือเป็นรัฐบาลเผด็จการรัฐสภาบ้าง เป็นรัฐบาลที่อ่อนแอ ไม่เด็ดขาดบ้าง ไม่เป็นประชาธิปไตย
บ้าง ทำให้ประเทศชาติเสียหายบ้าง เพื่อความมั่นคงบ้าง หรือเพื่อปราบปรามกลุ่มบุคคลที่มี
พฤติกรรมกระทำความผิดอันเป็นคอมมิวนิสต์บ้าง จึงจำเป็นต้องปฏิวัติอีกอำนาจตุลาการ ตุลาการ
เมือง ยกเลิกรัฐธรรมนูญ อีคทรัพย์นักการเมือง ร่างรัฐธรรมนูญใหม่เพื่อป้องกันนักการเมืองเหล่านั้น
ไม่ให้เข้ามาโกงชาติ ปล้นแผ่นดินอีก และมักจะให้สัญญาแก่ประชาชนว่า จะปราบปรามการทุจริต

^๔“แสง มนวิฑูร, ชีวิตและปรัชญามหาแสง, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒), หน้า ๑๕๘.

คอร์ปชั่นอย่างเด็ดขาด และจะจัดให้มีการเลือกตั้งเร็วที่สุด และจะไม่เป็นนายกรัฐมนตรี ไม่เล่นการเมืองเพื่อสืบทอดอำนาจของคณะปฏิวัติและจะไม่ยอมให้นักการเมืองที่ถูกยึดทรัพย์สินเป็นรัฐมนตรีเด็ดขาด แต่ภายหลังเลือกตั้งมักกลับเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีเล่นการเมือง แต่งตั้งคนที่ตนกล่าวหาว่าคดโกง ร่ำรวยผิดปกติและพรรคพวกเป็นรัฐมนตรีร่วมคณะรัฐบาล เมื่อได้เป็นรัฐบาลแล้ว กลับมีพฤติกรรมเช่นกัน ดังข้อความที่ว่า “นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงก็ยังบอกอีกด้วยว่า นายกรัฐมนตรีที่มีได้เป็น ส.ส. ก็มีพฤติกรรมการฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่แตกต่างจากนายกรัฐมนตรีที่เป็น ส.ส. บางทีอาจจะมากกว่าด้วยซ้ำ”^{๙๙} และ “บางคนร่ำรวยเป็นสิบล้าน ร้อยล้าน และบางกรณีก็เป็นพันล้านบาท บางคนก็ถูกยึดทรัพย์สินเมื่อหมดอำนาจ จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันโดยทั่วไปในทุกวงการ แต่ก็ไม่มีใคร (กล่าว) ว่า”^{๑๐๐} แสดงให้เห็นว่า เหตุผลที่นำมากล่าวหารัฐบาล นักการเมือง หรือกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ มักจะได้รับการพิสูจน์ภายหลังว่ามีได้เป็นไปตามคณะปฏิวัติกล่าวหาทั้งหมด ปฏิวัติก็มีการลงทุนอุดหนุนแสวงหาผลประโยชน์และคดโกงทุจริตคอร์ปชั่นกันเช่นกัน

๒. ช่วงหาเสียงจนถึงสิ้นสุดการเลือกตั้ง

การลงสมัครรับเลือกตั้งทุกคนต้องการชัยชนะ ทำให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยต้องใช้เล่ห์เหลี่ยม กลอุบาย สุทรวิธีต่าง ๆ มากมายหลายรูปแบบ แม้แต่การจัดฉากสร้างภาพให้หวั่นไหวคนมาฟังคำปราศรัย ถือป้ายสนับสนุน นำพวงมาลัยมากล้องคอให้ ทำที่ส่งคำถามให้ผู้สมัครตอบข้อข้องใจ ทำให้เห็นว่า มีผู้สนใจ และสนับสนุนจำนวนมากที่มาร่วมในการจัดของผู้สมัคร และทีมงานของผู้สมัครเอง หรือให้สัตยาบันทุกเรื่อง หรือกล่าวหาโจมตีใส่ร้ายป้ายสี ปลดข้อข้าวตอกโฆษณาชวนเชื่อ ออกใบปลิวทำลายคู่แข่งชั้น หรือแจกสิ่งของ ใช้นโยบาย “สิ่ง ปลดอมบัวรด” จื้อหน่วยเลือกตั้ง เปลี่ยนคะแนนทำให้คนได้รับเลือกตั้ง ทำให้คู่แข่งชั้นแพ้การเลือกตั้ง หรือใช้เงินหาเสียงเกินกฎหมายกำหนดที่ทำบุญจริงตัวหรือน้อยกว่ากฎหมายกำหนด และประกาศว่า ตนเองได้รับการ

^{๙๙} วัชรพงศ์ ธนะพรพันธ์, อุปนายกณะของการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผู้จัดการ, ๒๕๓๖), หน้า ๑๐๐.

^{๑๐๐} สมชัย วัชรวิจิตร, ดร. สมชัย ตอบคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิทักษ์ประชา จำกัด, ๒๕๓๑), หน้า ๓๓๗.

เลือกตั้งจากสหประชาชน การละเมิดสิทธิข้อมูลสาวทในการหนังสือเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งมีหลายรูปแบบ* และถือว่เป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทรรณะของนักการเมืองบางกลุ่ม

๓. หลังได้รับการเลือกตั้งเข้าไปเป็นรัฐบาลและฝ่ายค้าน

หลังได้รับเลือกตั้งแล้ว ไม่นักการเมือง หรือพรรคการเมืองไหนต้องการเป็นฝ่ายค้าน นักการเมืองหรือพรรคการเมืองทุกพรรคต้องการเป็นรัฐบาล ทำให้นักการเมืองหรือพรรคการเมืองต้องใช้เล่ห์เหลี่ยม กออุบาย ทุทธวิธีทุกรูปแบบเพื่อชิงความได้เปรียบให้มีเสียงข้างมากเข้าไปจัดตั้งรัฐบาล หรือรักษาสถียรภาพรัฐบาลเอาไว้ หรือโค่นล้มรัฐบาลเพื่อเข้าไปเป็นรัฐบาลเสียงอง ด้วยเหตุผลที่ว่า ทำเพื่อประเทศชาติและประชาชน แต่ไม่มีใครยอมรับว่าทำเพื่อตัวเองเพราะกลัวไม่ได้เป็น ดังคำกล่าวที่ว่า “คนตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาค่างก็หวังเป็นรัฐบาล เป็นนายกรัฐมนตรี ไม่มีใครอยากเป็นฝ่ายค้านทุกคนควรยอมรับความจริง ที่ไม่กลัวพูดเพราะคงกระดากปาก กลัวถูกกล่าวหา หากสามารถนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาวัดค่าพูดได้ ผลออกมา คือพบคนโกหกทั้งหมด”^{๖๐} การคิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง และทำอีกอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทรรณะของนักการเมืองบางกลุ่มและมีอยู่ทุกยุคสมัย

การวางแผนเดินเกม เล่นเกมระหว่างกันเพื่อชิงความได้เปรียบทางการเมืองมักเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังคำกล่าวถึงเบื้องหน้าเบื้องหลัง การฉีกสัญญาพันธมิตรฝ่ายค้านเข้าร่วมรัฐบาลของหัวหน้าพรรคการเมืองหนึ่งที่ว่า “สัตยาบันครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๖...คราวนี้ละมาบอกว่าคุณเสียสัตยาบัน...เราถูกเบี๊วทุกครั้ง...แล้วสัตยาบันอันนี้มีความหมายอะไร มันไม่มีความหมาย”^{๖๑}

* ดู ดร. ยิดระ สุวรรณบล, วัฒนา เมืองสกุล, รูปนรงค์ วัชรภรณ์, กอโงงการเลือกตั้ง, เลกสารวิชาการ อันดับ ๑ โครงการวิทยาลัยการเมือง, สาขาวิชารัฐศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๑ - ๑๐๕. คมกฤษ วัฒนเสถียร, ผู้แทนที่เค็ด ที่เค็ดผู้แทน, (กรุงเทพมหานคร: ศรีสมปติการพิมพ์, ๒๕๒๔), วิฑูรย์ วิริยะพันธ์, ๑๐๘ ยุทธโงงในยุทธจักรเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เค็ดไทย, ๒๕๒๔), เท็มพงษ์ เชาวลิต และศรีสมภาพ จิตกริณย์ศรี, หาคะแนนอย่างไรให้ได้คะแนนเป็น ส.ส. (กรุงเทพมหานคร: นิธิธรรม, ๒๕๓๑).

^{๖๐} ชั่วสด, (๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔), หน้า ๔.

^{๖๑} -หลังฉีกสัตยาบันเพื่อชาติ -, ไทยรัฐ, (๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๗) : ๓.

แสดงให้เห็นว่า การฉีกสัตยาบันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเสมอในวงการเมืองและไม่ถือว่า เป็นการหลอกกัน ดังคำกล่าวที่ว่า

เรื่องนี้ถือว่า เป็นเกมการเมือง พรรค...ก็มาเล่นเกมกับพรรค...ก่อน โดยก่อนหน้านี้ ...ได้ขอให้...ช่วยรวบรวมลายเซ็น ๕.๕. ให้ ... เป็นนายกรัฐมนตรี ถึง ๓ - ๔ ครั้ง แต่พรรค...ไม่เคยแสดงท่าทีที่จริงใจจริงจึงออกมาฉีกครั้งเดียว...หากถือว่า การเมืองเป็นเรื่องหลอกลวงกันผมว่าไม่ใช่แค่มันเป็นการชิงไหวพริบ เพื่อจะเข้าไปบริหารประเทศชาติ และนาน โอบาของพรรค ไปบริหาร ให้ได้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติมากที่สุด ถือว่าไม่ มีใครหลอกใครทั้งสิ้นมันอยู่ที่ไหวพริบและความซำของทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลก็ถือว่าทำงานเพื่อประชาชนที่เหมือนกัน”

แสดงให้เห็นว่า นักการเมืองจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์ และศิลป์ การฉีกถืออยู่กับกฎเกณฑ์ตายตัวอาจทำให้การเมืองพังได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “การฉีกสัตยาบันไม่เคยมีในระบบการเมืองไทยการเมืองเป็นเรื่องของการวินิจฉัย ไม่ใช่ลงสัตยาบัน ผมนี้แหละเป็นคนฉีกสัตยาบันเมื่อครั้งที่แล้ว เพราะมันจะทำให้ระบบการเมืองพัง”^{๒๒} การฉีกสัตยาบันจึงเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ หากสัตยาบันนั้นมีผลกระทบต่อประเทศชาติบ้านเมือง นักการเมืองไม่ถือสัจจะแต่ยึดถือความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก ดังคำกล่าวที่ว่า “สัตยาบันคนละเรื่องกับสัจจะ กล่าวถึงการฉีกสัตยาบันของพรรค...ว่า สัจจะนักการเมืองไม่ถือธรรมเนียมนักการเมืองคือยึดถือความเดือดร้อนของประชาชนเป็นใหญ่ทุกพรรคการเมืองอยากเป็นรัฐบาลทั้งนั้น เพื่อโอกาสแก้ปัญหาของประชาชน”^{๒๓} เมื่อนักการเมืองไม่ยึดถือธรรมเนียมเป็นหลัก การฉีกสัตยาบันจึงเป็นสิ่งที่ทำได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ส่วนการทำสัตยาบันของพรรคร่วมฝ่ายค้านที่จะไม่เข้าร่วมรัฐบาลนั้น คนเห็นว่าหากมีเหตุการณ์ทางการเมืองมาบีบบังคับก็จำเป็นต้องฉีกออกไป อะไรก็เกิดขึ้นได้ทั้งนั้น อย่าถือเอกสารเป็นสำคัญ”^{๒๔} ตามข้อความดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การฉีกสัตยาบันเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ และเป็นการกระทำที่เสียสละนำออกต้องสรรเสริญมากกว่า ที่จะตำหนิ ดังข้อความที่ว่า

^{๒๒} “๒ พรรคชนะ เวทีวาระ แกะรอยใครหลอกใคร”, เกลียวัด (๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๓.

^{๒๓} มติชนรายวัน, (๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔) : ๑๓.

^{๒๔} เกลียวัด, (๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑๔.

^{๒๕} ช่างสัด, (๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) : ๒๕.

ใครจะค่าใครจะประณาม... อย่างไร แต่ผมกลับเห็นตรงกันข้ามและพรรค...ตัดสินใจถูกต้องแล้วที่เข้าร่วมรัฐบาล...อิงจะเป็นคนไร้ศักดิ์ศรี เป็นคนไม่มีในสายตา... แต่ในสายตาของผม.. เป็นคนเสียสละที่น่ายกย่อง มองเห็นผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าภาพพจน์ของพรรคการเมืองข้างหน้าที่รัฐบาล...อันมีพรรค...ร่วมจะต้องเผชิญเพื่อแก้ไขปัญหากับบ้านเมืองและประชาชนนั้นสำคัญกว่า การ ไปผูกมัดกับสถาบันจอมปลอมที่ขัดขวางความก้าวหน้าของบ้านเมือง”^{๒๖}

พรรคตะถักถั่ว แสดงให้เห็นว่า การยึดติดอยู่กับสัจจะหรือสถาบันเท่ากับการเป็นการทำลายการเมืองและทำลายชาติ การเสียดสีจะ หรือฉีกสถาบันเพื่อบ้านเมือง และประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่น่าอึดอัดมากกว่าการผูกมัดอยู่กับสถาบันจอมปลอมหลอกลวง ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการเมืองและการพัฒนาประเทศชาติ นักการเมืองบางส่วนจึงพร้อมที่ฉีกสถาบันหรือกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามให้ได้รับความเสียหายเพื่อให้ได้อำนาจ รักษาอำนาจและผลประโยชน์ของคนดังคำกล่าวที่ว่า

ขณะนี้การเมืองไทยเสียหาย เพราะมีการนำเรื่องที่ไม่เป็นความจริงออกมาให้เป็นเรื่อง...รัฐบาลกำลังใช้วิธีการทำลายฝ่ายค้าน ด้วยการพยายามปรับปรว โดยการตั้งโจทย์ไว้ก่อนว่าใครผิดและพยายามสอบสวนไปให้ได้ว่าคนนั้นต้องผิด โดยการใช้คำรวบเป็นเครื่องมือ การกระทำอย่างนี้ถือเป็นการกระทำของรัฐบาลที่ไม่ชอบธรรมโดยหวังผลที่จะทำลายฝ่ายค้าน คนในรัฐบาลตั้งแต่ระดับนายกฯ ลงมาทุกคนจะ ต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ ขณะนี้เริ่มมีปัญหาขึ้นมาแล้ว เพราะผลการสอบสวนไม่เป็นไปอย่างที่คิด อย่างไรก็ตามเราสนับสนุนให้รัฐบาลดำเนินการกับคนทำลายบ้านอย่างเต็มที่แต่เรื่องนี้ รัฐบาลกลับทำ แบบปากว่าตาขีป ซ้ำนำมาเป็นเกมการเมืองไปแล้ว”^{๒๗}

ตามธรรมชาติของนักการเมือง ต่างก็มีความคิดหลากหลาย ทำให้นักการเมืองส่วนหนึ่งเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยธรรมเพื่อให้ได้มา และรักษาไว้ซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองของคน เป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ แม้แต่กับผู้มีพระคุณ ดังคำกล่าวในปริศนาสัควการเมืองที่ว่า

^{๒๖} บุญเลิศ ช้างใหญ่, “บทความ”, นิตยสารวัน, (๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๗): ๓๐.

^{๒๗} ช่างเหล็ก, (๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘): ๑๔.

การพูดว่า ตัวการเมืองเป็นสัตว์ที่เลื่องลือที่สุดนั้น...คิดว่าคงเข้าใจอยู่แล้ว ถ้าตามความรู้สึก คือ นักการเมืองทุกคนเป็นสัตว์ที่มีความคิดเห็น เป็นเรื่องที่เราเรียนรู้กันอยู่แล้วว่า คนบางคนกับการเมือง ที่อยู่ใกล้อำนาจบางครั้งการแสวงหาอำนาจด้วยการ ไล่เต้าไปบนซากศพของคนอื่นก็พร้อมที่จะทำ บางคนพร้อมที่จะเนรคุณคนที่มีความรู้ ทำให้เห็นว่า ผู้ที่ใฝ่รู้จักกันมามีค่ากว่าที่พูดกันมานาน แล้ว และเป็นข้อเท็จจริงที่ว่า นักการเมืองนั้นเรียนรู้จิตใจกันยากที่สุด^{๔๔}

เมื่อวิเคราะห์ตามข้อความดังกล่าวแล้ว การละเมิดข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ ซึ่งอำนาจ และผลประโยชน์ทางการเมืองของคน และพรรคของคนเป็นถึงจำเป็นและทำได้ใน พรรคชนของนักการเมืองบางส่วน แม้นักการเมืองบางคนไม่ต้องการกระทำก็ตาม แต่บางครั้งก็ถูก สถานการณ์บีบบังคับให้ต้องกระทำอยู่เสมอ

๔. การให้สัมภาษณ์และแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน

เมื่อมีปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเอง ผู้อื่น และประเทศชาติ เมื่อถูกถามถึงความจริง นักการเมืองมักจะหลีกเลี่ยง และตอบความจริงไม่ตรงกัน ดังกรณีเกิดความขัดแย้งแตกแยกในพรรคร่วมรัฐบาล คณะรัฐมนตรี หรือพรรคฝ่ายค้านขึ้น นักการเมืองจำเป็นต้องปฏิเสธสิ่งที่จริงว่า ไม่จริง สิ่งที่ไม่จริงว่า จริง เพื่อ รักษาเอกภาพของพรรคร่วมรัฐบาล หรือฝ่ายค้านเอาไว้ แม้จะมีความขัดแย้งกันอยู่อย่างรุนแรงก็ต้อง ตอบว่าไม่จริง มีแค่พูดจากันด้วยภาษาคอกไม้ หรือมีการนินทาต่อรองเงื่อน ไขกันทางการเมือง ก็ตอบว่า ไม่มีต่อรอง ไม่มีเงื่อนไข หรือไม่ได้มาคุยการเมืองเพียงแค่นำข้อเสนอแนะมาชี้แจงหรือตอบเบื้องบนไปประเด็นอื่น หรือแม้แต่การปล่อยข่าวลือ หรือการกล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีโจมตี ฝ่ายตรงข้ามให้ได้รับความเสียหาย แม้จะเป็นเรื่องจริง แต่เมื่อมีการตอบโต้และพิสูจน์ความจริง นักการเมืองประเภทนี้มักจะปฏิเสธว่า เป็นความเข้าใจผิดของสื่อมวลชน ตนเองมิได้พูดเช่นนั้น การพูดไม่ตรงกับความจริงของนักการเมืองมีอยู่ทุกวัน ดังข้อความที่ว่า " การพูดกันในแวดวงการ เมืองไทยนั้น ส่วนใหญ่เลยที่เสีย สมว่าเป็นที่รู้ ๆ กันอยู่ว่า ไม่ได้เป็นการพูดความจริงหรือพูด

^{๔๔} ข้าราชการ, (๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๔) : ๙.

ความจริงไม่หมด ที่พูดโกหกเลอกล้มมาก และประมาณได้ว่า มีให้ได้ยินทุกวัน”^{๓๔} แสดงให้เห็นว่า นักการเมืองมีทั้งที่พูดจริงทั้งหมด พูดเท็จทั้งหมด และพูดจริงปนเท็จ และมีปรากฏทางสื่อมวลชน อยู่เสมอ

๕. การอภิปรายของฝ่ายค้านและคำตอบชี้แจงของรัฐบาลในสภา

การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลของฝ่ายค้าน และตอบชี้แจงต่อสภาผู้แทนราษฎรของ รัฐบาล มักจะมีการกล่าวหา ปฏิเสธข้อกล่าวหา ใส่ร้ายป้ายสีโจมตีซึ่งกันและกันทุกชุดทุกสมัย ฝ่าย ค้านมักจะกล่าวหารัฐบาลว่า ไม่มีผลงาน ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความรู้ความสามารถ ไม่มี ทุนธรรมจริยธรรม ประพฤติคนเสื่อมเสีย ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง และพวก ท้อง ทูจวิศคคโกงคอร์รัปชั่น ทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหายมีอาชญาที่จะไว้วางใจให้บริหาร ราชการแผ่นดินต่อไปได้ ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลมักจะตอบโต้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า สิ่งที่ฝ่าย ค้านกล่าวนั้นไม่เป็นความจริง เป็นการกล่าวเท็จทั้งหมด ฝ่ายค้านนำเอกสารเท็จมากล่าวต่อสภา คน ไม่เคยมีพฤติกรรมตามที่ฝ่ายค้านกล่าวหา ในขณะที่ตัวกันฝ่ายค้านก็ตอบโต้ฝ่ายรัฐบาลว่า กล่าวเท็จ และนำเอกสารเท็จมากล่าวต่อสภา การกล่าวหา และปฏิเสธข้อกล่าวหากันไปมา มักจะเกิดขึ้นเสมอ ในการตอบชี้แจงฝ่ายค้านของรัฐบาล และการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลของฝ่ายค้านในสภา การ กระทำไปตามบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองทั้งสองฝ่าย ในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำ ได้ในระบบรัฐสภา

๖. การถกมือไว้หรือไม่ไว้วางใจรัฐบาลและฝ่ายค้าน

ในการลงมติถกมือไว้หรือไม่ไว้วางใจของรัฐบาล และฝ่ายค้านหลังการอภิปรายไม่ ไว้วางใจเพื่ออันอันว่า สิ่งที่ฝ่ายคนพูดนั้นเป็นความจริง ฝ่ายตรงข้ามพูดเท็จ ไม่มีฝ่ายใดยอมรับใน สิ่งที่ฝ่ายคนนำมาพูดนั้นเท็จ ฝ่ายตรงข้ามจริง การกล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีโจมตี และปฏิเสธข้อกล่าวหา

^{๓๔} วาณิช จรุงกิจอนันต์, “วาณิช ถกแถลง จรุงกิจอนันต์ วาทภัย”, ข่าวสด, (๒๕ มีนาคม ๒๕๓๙) : ๓๐.

ของทั้งสองฝ่ายดังกล่าว จะจริง หรือเท็จ จะมีเอกสารหลักฐานชัดเจน หรือไม่ก็ตาม เมื่อสิ้นสุดการอภิปราย ฝ่ายค้านมักจะยืนยันในเอกสารหลักฐานชัดเจนว่า ฝ่ายรัฐบาลคงโก่งทุจจริตคอร์รัปชันตามข้อกล่าวหา ฝ่ายรัฐบาลตอบชี้แจงต่อสภาไม่ได้ รัฐบาลนำเอกสารหลักฐานที่เขมาชี้แจงต่อสภา ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาล มักจะยืนยันในเอกสารหลักฐานชัดเจนว่า สิ่งที่ฝ่ายค้านตอบนั้นจริง สิ่งที่ฝ่ายค้านกล่าวหาานั้นไม่จริง ฝ่ายรัฐบาลหรือรัฐมนตรีชี้แจงได้เข้าใจชัดเจน ฝ่ายค้านนำเอกสารหลักฐานที่เขมาอภิปรายในสภา เมื่อถึงวาระลงมติ จะพิจารณาคัดค้านข้อกล่าวหา หรือถูกต้องตามคำชี้แจงก็ตาม ฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมากก็ต้องลงมติสนับสนุนยกมือไว้วางใจความมติฝ่ายรัฐบาลเป็นเอกฉันท์ ในขณะที่ตัวกันฝ่ายค้านที่มีเสียงข้างน้อยก็ต้องลงมติคัดค้านยกมือไม่ไว้วางใจรัฐบาลความมติพรรคร่วมฝ่ายค้านเสมอ การกระทำดังกล่าวเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทวณะของฝ่ายค้านและรัฐบาล ในระบอบรัฐสภาแม้จะเป็นการฝืนใจก็ตาม แต่มีอาจฝืนมติเสียงส่วนมากได้

๓. การละเมิดสิทธิข้อมูลสาธารณะกับการค้าหรือธุรกิจ

ในเรื่องธุรกิจ ความวิสัยของพ่อค้านักธุรกิจแล้ว เมื่อมีการลงทุนก็ต้องมีการถอนทุนไม่ต่างอะไรกับการทำสงคราม แต่เป็นสงครามทางการค้าธุรกิจ มีการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงกันทุกรูปแบบ การละเมิดสิทธิข้อมูลสาธารณะเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทางการค้าธุรกิจจึงเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทวณะของพ่อค้านักธุรกิจ ยังมีการแข่งขันกันมากเท่าไร ยิ่งมีความจำเป็นมากเท่านั้น ซึ่งมีประเด็นที่จะนำมาวิเคราะห์อยู่ ๔ ประการ คือ

๓.๑. การละเมิดสิทธิข้อมูลสาธารณะกับพ่อค้านักธุรกิจ

การกระทำของพ่อค้านักธุรกิจกับพ่อค้านักธุรกิจด้วยกัน มีทั้งที่เป็นพ่อค้านักธุรกิจจริง และแฝงมาในคราบของพ่อค้านักธุรกิจ เมื่อมีการละเมิดสิทธิข้อมูลสาธารณะที่ทำให้เกิดการฉ้อโกง และหลอกลวงคัมคูนกันขึ้น ดังจะนำมาวิเคราะห์ต่อไปนี้

๑. การละเมิดสิทธิข้อมูลสาธารณะกับผู้ร่วมลงทุน เป็นการกระทำของผู้ที่มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ ด้วยการชักชวนร่วมลงทุน ทั้งในหมู่ญาติ เพื่อน คนรู้จัก และส่งจดหมายไปตามบ้านหรือโฆษณาทางสื่อมวลชน ทำให้เห็นว่า ลงทุนน้อย แต่ได้รับผลตอบแทนสูง เมื่อมีผู้หลงเชื่อเข้าไปร่วมลงทุน

ผู้ดำเนินกิจการมักซื้อโกงโดยหาตัวไปพร้อมกับเงินลงทุน^{๙๙} หรือซื้อกิจการไปเป็นของคนองบ้าง หรือเลิกจ้างกิจการโดยจ้างธุรกิจขาดทุนบ้าง ทำให้มีการฟ้องร้องดำเนินคดีเกิดขึ้น ดังกรณีการซื้อ หุ่นขายหุ่นและการปั้นหุ่นในตลาดหลักทรัพย์หรือกรณีแฉ้วแม่หม้อ แฉ้วแม่นกแก้ว แฉ้วชาร์เตอร์ แฉ้วฟ้าคราม หรือบริษัท หมูบ้าน ชักชวนให้ร่วมลงทุนพัฒนาที่ดินและสร้างหมู่บ้านจัดสรร^{๑๐๐} เป็นต้น หรือกรณีชาวไนจีเรียชักชวนคนไทยไปร่วมลงทุนโดยเสนอผลตอบแทนได้ทั้งกำไร และ ค่าคอมมิชชั่นอีก ๒๐ เปอร์เซ็นต์จากรัฐบาลไนจีเรียโดยมีเอกสารหลักฐานราชการถูกต้อง แต่กว่าจะ ทราบว่า เป็นการหลอกลวงก็ทำให้นักลงทุนไทยต้องสูญเสียเงินจำนวนมาก^{๑๐๑} ความไม่ซื่อสัตย์ต่อกันหรือการหลอกลวงกันของพ่อค้านักธุรกิจมิได้มีเฉพาะในปัจจุบันเท่านั้น แม้แต่อดีตก็เกิดขึ้น มาแล้ว ดังปรากฏในกฎวาทินพินิจคดีกรรมที่พระอรรถกถาจารย์อธิบายไว้ว่า

มีพ่อค้าสองคนในเมืองสาวัตถี แคว้นโกศล นำเงินมาลงทุนร่วมกัน นำสินค้าบรรทุกเกวียนไป ขายตามเมืองต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ เมื่อขายหมดแล้วก็เดินทางกลับ หลังหักค่านายหน้าเรียบร้อยแล้วพ่อค้าคนหนึ่งก็ขอแบ่งผลกำไรที่ได้มาเพื่อนำไปซื้อสินค้าและเลี้ยงครอบครัว แต่พ่อค้าอีกคนหนึ่งต้องการที่จะเก็บเอาไว้คนเดียว จึงพูดบอเบี่ยงว่า วันนี้ฤกษ์ไม่ดีและไม่เหมาะที่จะแบ่งผลกำไร รอไว้ พรุ่งนี้ หรือมะวันนี แม้วันต่อมาจะผลัดไปเรื่อย ๆ จนทำให้พ่อค้าคนดังกล่าวห่อใจแล้วไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระองค์จึงตรัสว่า พ่อค้านักธุรกิจที่กำลังโกงกันในขณะนี้ มิได้โกงกันแต่เฉพาะปัจจุบันเท่านั้น แม้แต่อดีตก็โกงกันมาแล้ว^{๑๐๒}

^{๙๙} ไบไม่เซีย, โคตรโกง, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บ้านทองคำ, น.ป.ป.), หน้า ๔๒ - ๔๔.

^{๑๐๐} พันพงษ์ รัตนานนท์, ๑๐๘ กลโกงธุรกิจบ้าน ที่ดิน, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สเปซ พับลิเคชั่น, ๒๕๓๘), หน้า ๔๒.

^{๑๐๑} อุบลรัตน์ ศิริวาทิต, "รายงานพิเศษ", มติชนรายวัน, (๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๘): ๘.

^{๑๐๒} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จ. ๓.๗/๑๓๕ - ๑๓๖/๑๔๒ - ๑๔๕.ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

จากข้อความดังกล่าว แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารด้วยวิธีการฉ้อโกงกันของพ่อค้านักธุรกิจที่มีกิจการร่วมกันคงมีอยู่ทุกยุคสมัยการกระทำลักษณะดังกล่าวมักจะเกิดขึ้นเสมอในวงการค้าธุรกิจ

๒. การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารกับคู่ค้า เป็นการกระทำของผู้ผลิตกับผู้ผลิต ผู้ผลิตกับผู้แทนจำหน่าย ผู้แทนจำหน่ายรายใหญ่กับผู้แทนจำหน่ายรายย่อย เป็นการกระทำเพื่อเพิ่มกำไร และเขาเปรียบคู่ค้า ทำให้คู่ค้าเสียเปรียบและได้รับความเสียหาย ดังกรณีการตั้งซื้อสินค้าอย่างหนึ่ง แต่กลับส่งสินค้าในขนาด ปริมาณ จำนวนหรือคุณภาพอีกอย่างหนึ่งไปให้ หรือด้วยการปลอมปนสินค้าหรือไม่ส่งสินค้าให้ หรือได้รับสินค้าแล้ว แต่ไม่ชำระเงินตามสัญญา มีการโกง หรือเบี้ยว ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา หรือเกิดคดีฟ้องร้องศาลกันขึ้น ดังกรณีการละเมิดสัญญา และเช็คแห้ง เป็นต้น พ่อค้านักธุรกิจที่มีนิสัยฉ้อฉลโกงกันหรือคดโกงซึ่งกันและกันมิได้มีอยู่แต่เฉพาะขณะนี้เท่านั้น แม้ในอดีตกาลก็เกิดขึ้นมาแล้ว ดังที่พระอรรถกถาจารย์ธรรมาโรวีว่า

ในอดีตชาติ มีพ่อค้าสองคนเป็นเพื่อนกัน ทำมาค้าขายร่วมกัน พ่อค้าคนหนึ่งเป็นคนในเมืองมีนิสัยชอบโกง ส่วนพ่อค้าอีกคนหนึ่งเป็นคนบ้านนอกมีนิสัยซื่อสัตย์สุจริตและตรงไปตรงมา ต่อมาพ่อค้าบ้านนอกเดินทางเข้ามาในเมืองเพื่อหาซื้อผลไม้จากบ้านค้าต่าง ๆ ได้ทั้งหมด ๕๐๐ ผล และบรรทุกยกขึ้นใส่เกวียนไปฝากไว้ที่ร้านค้าเพื่อน และไปซื้อสินค้าอย่างอื่นตามร้านต่าง ๆ เมื่อไปได้พักหนึ่ง พ่อค้าในเมืองก็นำผลไม้ทั้งหมดไปขาย และนำเงินมาไว้อยู่ เมื่อพ่อค้าบ้านนอกกลับมาที่บ้านก็บอกว่าหนูกินหมดแล้ว เมื่อพ่อค้าบ้านนอกได้ยินเช่นนั้นก็รู้ว่าเพื่อนโกหก จึงแจ้งใจพูดว่า ช่างเถอะ และใช้ดูยาชโกหกตอบว่า คอนนี้ต้องการอาบน้ำ แต่ไม่รู้ทางไป ขอให้ลูกชายท่านพาไปหน่อย เมื่อเดินไปพักหนึ่ง พ่อค้าบ้านนอกก็พาเด็กแฉะเข้าไปในบ้านเพื่อนอีกคนหนึ่ง และให้เพื่อนจับเด็กไว้ก่อน เมื่อพ่อค้าในเมืองเห็นเพื่อนเดินกลับมาคนเดียวไม่เห็นลูกชายคนมาด้วยจึงถามหา พ่อค้าบ้านนอกตอบว่า ลูกเหี่ยวบินโฉบเอาไปแล้ว จึงนำเรื่องนี้ขึ้นฟ้องศาล ผู้พิพากษาจึงถามพ่อค้าบ้านนอกว่าจริงหรือไม่ พ่อค้าบ้านนอกตอบว่าจริง ผู้พิพากษาก็ถามว่าเหี่ยวจะโฉบเอาเด็กอายุ ๕ - ๖ ขวบบินขึ้นไปได้อย่างไร พ่อค้าบ้านนอกจึงตอบว่า ถ้าไม่เชื่อ จะขอถามท่านบ้างว่า หนูกินผลไม้ ๕๐๐ ผลได้หรือไม่ ถ้าท่านเชื่อหนูกินผลไม้ได้ ท่านก็ต้องเชื่อว่าเหี่ยวบินโฉบเอาเด็กขึ้นไปได้ แต่ถ้าท่านไม่เชื่อ ขอให้ศาลวินิจฉัยว่า หนูกินผลไม้ได้หรือไม่ ผู้พิพากษาได้ฟังก็รู้ทันทีว่าพ่อค้าในเมืองโกงผลไม้ของพ่อค้าบ้านนอกจริง จึงเป็นเหตุให้พ่อค้าบ้านนอกใช้ดูยาชแบบหมานขงหมาน หรือหมานชอกอาหมานขง เมื่อใช้ดูยาชโกหกมากก็ต้องใช้ดูยาชโกหกตอบ เมื่อโกหก

หลุดลงมาก็กะโหลกหลุดลงคอบ ผู้พิพากษาจึงตัดสินว่า ให้พ่อค้าในเมืองกินผล ๕๐๐ ผาณกั พ่อค้าบ้านนอก และให้พ่อค้าบ้านนอกนำคีมมาคืนพ่อค้าในเมืองค่อไป แต่นั่นมาทั้งสองก็ไม่ทำการค้าต่อกันอีกเลย^{๓๓}

จากข้อความดังกล่าวนี้ ชี้ให้เห็นว่า การคดโกงกันไปคดโกงกันมาในวงการค้าธุรกิจเคยมีมาแล้วในอดีตแม้แต่เป็นเพื่อนกับเพื่อน ญาติพี่น้องก็มีการคดโกงกัน และมีโซ่เรื่องใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นในปัจจุบันเท่านั้น แต่เป็นเรื่องเก่าที่มีมานานแล้ว

๑. การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารกับคู่แข่งกัน เป็นการกระทำของผู้ผลิตกับผู้ผลิต หรือผู้จำหน่ายสินค้าประเภทเดียวกัน แต่ต่างยี่ห้อกัน ด้วยการรักษาความลับทางธุรกิจการค้าของตนมิให้รั่วไหลไปอยู่ในการครอบครองของคู่แข่งกัน และจารกรรมความลับทางธุรกิจการค้าของคู่แข่งกันมาเป็นของตนทั้งที่เป็นกรรมวิธีการผลิต สูตรลับพิเศษของสินค้า แผนงานโครงการเพื่อชิงความได้เปรียบ และผูกขาดผลประโยชน์ทางธุรกิจการค้าเพียงผู้เดียว ทำให้คู่แข่งกันเลิกดัดกิจการในที่สุด การกระทำดังกล่าวมีอยู่ทุกบริษัท ดังข้อความที่ว่า “ บริษัทผู้ผลิตหรือค่านับการค้าทางธุรกิจทุกแห่งต่างมีหน่วยจารกรรมของตนเองด้วยกันทั้งนั้น ”^{๓๔} แสดงให้เห็นว่า การรักษาความลับของตนและถ่วงเอาความลับคู่แข่งกันมาเป็นของตนเป็นถึงจำเป็นและทำได้ และมีอยู่หลายรูปแบบ แม้แต่การหลอกล่อให้ผู้เชี่ยวชาญบริษัทคู่แข่งกันมาอยู่กับบริษัทตน ดังข้อความที่ว่า “ ในวงการธุรกิจสายลับ ๒ หน้า.คนที่รู้เรื่องภายในบริษัทหนึ่งออกไปดูอีกบริษัทหนึ่งในภาคอุตสาหกรรมเดียวกัน อาทิบริษัทถ้ำห้วยมีอาชีพซึ่งทำธุรกิจด้วยการหลอกล่อนักบริหารให้ย้ายบริษัท ”^{๓๕} การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจการค้าของคนเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของผู้ที่ต้องการได้เปรียบและเอาชนะคู่แข่ง ดังกรณีศึกษาต่อไปนี้

^{๓๓} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จ. ๒. ๓/๓๑๕ - ๑๓๖/๑๔๒ - ๑๔๕. ฉบับ มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

^{๓๔} ศาณอรรถ, “ บ้านเมือง (กิจของเรา) ”, ข่าวสด, (๔ ธันวาคม ๒๕๓๔) : ๒.

^{๓๕} เกาหยวน เซียน, อำนวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์ แปล, คัมภีร์บริหาร ๓๖ กลยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไคยกรณ, ๒๕๓๔), หน้า ๒๓๐.

๑. กรณีเครื่องจักรทอผ้าของอังกฤษ

ในกลางทศวรรษที่ ๑๘ ประเทศอังกฤษเป็นผู้นำในด้านอุตสาหกรรมทอผ้าที่ทันสมัยที่สุดในโลก ทั้งในด้านเทคนิค เครื่องจักร และเป็นศูนย์กลางการส่งผลิตภัณฑ์ทอผ้าไปจำหน่ายทั่วโลก หลายประเทศพยายามลอกเลียนแบบ แต่อังกฤษก็รักษาความลับไว้ได้ ในที่สุดก็มีชาวญี่ปุ่นมาเปิดร้านอาหารใกล้โรงงาน เป็นร้านอาหารราคาถูกที่คนงานนิยมมาก คอมน้ำจิ้มของร้าน และพนักงานชาวญี่ปุ่นก็แสดงฝีมือครัวเมื่อร้านขาดทุน และต้องขอถักการไฉ่หนี และได้เข้าไปทำงานในโรงงานเพื่อหาเงินกลับประเทศ แต่หลังจากที่พวกเขาจากกลับญี่ปุ่นไม่นานอุตสาหกรรมทอผ้าญี่ปุ่นก็ก้าวกระโดดครั้งใหญ่กลายเป็นคู่แข่งที่สำคัญของอังกฤษในที่สุด ทำให้เทคนิคการทอผ้าที่ทันสมัยที่สุดของอังกฤษตกไปอยู่ในกำมือของพ่อค้านักธุรกิจชาวญี่ปุ่นโดยไม่รู้ตัว ศิววิกรที่ว่า “ร้านอาหารเป็นเพียงเครื่องมือ ปิดร้านเป็นวิธีการ เข้าไปทำงานคือจุดประสงค์ ไม่มีใครเฉลียวใจเลยว่าทั้งหมดเป็นได้ฝึกของญี่ปุ่น”^{๑๑๑} ซึ่งไม่เคยมีใครสงสัยเลยว่า ที่แท้ชาวญี่ปุ่นเหล่านั้น ถ้วนแต่เป็นผู้ชำนาญการทอผ้าอันดับหนึ่งของญี่ปุ่นทั้งสิ้น

๒. กรณีเครื่องถาดครามของประเทศจีน

ประเทศจีน เป็นผู้ผูกขาดการผลิตและจำหน่ายเครื่องถาดครามที่สวยงาม และมีชื่อเสียงที่สุดในโลก อยู่มาวันหนึ่งมีชาวจีนโพ้นทะเลมาติดต่อยอเป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องถาดครามแค่เพียงผู้เดียว หลังจากตกลงเซ็นสัญญาแล้ว ก็ขอเข้าชมกระบวนการผลิตทั้งหมด ทางโรงงานก็เห็นว่า เป็นชาวจีนด้วยกัน จึงอนุญาตให้เข้าชม ถ่ายรูป ชักถาม และทางโรงงานได้อธิบายขั้นตอนการผลิตโดยละเอียดไม่ปิดบัง แต่หลังจากชาวจีนกลับไปแล้วไม่นาน ก็มีเครื่องถาดครามออกมาจำหน่ายแข่งขันในตลาดโลก ประทับตราหลังผลิต “เมคอินเซป”^{๑๑๒} ชาวจีนดังกล่าวที่แท้เป็นชาวจีนญี่ปุ่นที่เดินทางมาด้วยความลับกรรมวิธีการผลิตเครื่องถาดครามของจีน ไปเป็นของคน

^{๑๑๑} บุญศักดิ์ แสงระวี, ๓๖ กลยุทธ์กับธุรกิจการค้า, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คธกษา, ๒๕๓๗), หน้า ๑๗๐.

^{๑๑๒} บุญศักดิ์ แสงระวี, ๓๖ กลยุทธ์กับธุรกิจการค้า, หน้า ๖๑.

จากทั้ง ๒ กรณีที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารด้วยการแสดง
ละครตบตาเพื่อถ่วงเอาความลับกรรมวิธีผลิตสินค้าที่ทันสมัยของคู่แข่งขึ้นมาเป็นของตน ด้วยการ
ใช้เล่ห์เหลี่ยม กลอุบายและยุทธวิธีหลอกล่อทำให้คู่แข่งหลงเชื่อและเปิดเผยความลับโดยไม่รู้ตัว
ด้วยวิธีการ “ซ่อนดาบในรอยยิ้ม”^{๙๙} หรือศัตรูในความของมิตร ทำให้สิ่งที่เคยได้เปรียบกลับเสีย
เปรียบและสิ่งที่เคยเสียเปรียบกลับมาได้เปรียบในที่สุด

๓.๒. การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารกับผู้จำหน่ายสินค้า

พ่อค้านักธุรกิจอยู่ทั้งในฐานะผู้ซื้อและขาย ในฐานะผู้ซื้อ จะซื้อถูก และในฐานะผู้ขาย
จะขายแพง ใครไม่คำนึงถึงการละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารแต่อย่างใด ดังกรณีการซื้อข้าวเปลือก และขาย
ข้าวสาร ทุกขั้นตอนของการซื้อขาย ทั้งการรับซื้อ การกำหนดค่าชั่ง การควงวัด การชั่งน้ำหนัก การ
หักเศษหิน หิน ความชื้น ค่าหนี กระสอบที่บวมๆ ค่าขนส่งขึ้นอยู่กับพ่อค้าผู้รับซื้อทั้งหมด เมื่อบวก
ต้นทุนแล้วเหลือเงินเท่าไรผู้ขายก็รีบไปเท่านั้น มีทางใดที่ผู้ซื้อจะเอาเปรียบได้ก็ต้องเอา ดังข้อ
ความที่ว่า “ในวงการค้ามัน ผู้ซื้อบางคนใช้วิธีให้ราคาสูงเพื่อขจัดคู่แข่งอื่น ๆ และจับคู่ค้าที่กำลัง
เจรจาให้คู่หมัด พอบู๊คู่แข่งอื่น ๆ ออชหมดแล้ว เหลือเฉพาะคู่เจรจาเท่านั้น ฝ่ายที่เสนอราคาหลุด
เช่น ด้านเป็นฝ่ายซื้อก็จะถือโอกาสกวาดราคาให้เหลือค่า ๆ”^{๑๐๐} หรือกรณีการซื้อขายที่ดินก็จะปล่อยข่าว
ลือให้ราคาคงจนหาผู้รับซื้อไม่ได้ หรือทำที่จะซื้อแพงกว่าคนอื่นโดยไม่เกี่ยงราคา ทำให้เจ้าของ
ที่ดินขึ้นราคาจาก ๒๐๐ ล้านบาท เป็น ๕๐๐ ล้านบาท แต่ก็ว่าไม่แพง ทำให้เจ้าของและนายหน้า
ปฏิเสธผู้ซื้อรายอื่นหมด และคุยว่า ขายได้ ๕๐๐ ล้านบาท ทำให้เจ้าของที่ดินและนายหน้าหันมา
ติดต่อขายกับคนผู้เดียว แล้วประวิงเวลาไปเรื่อย ๆ ทำให้นายหน้าและเจ้าของที่ดินอับอายไม่กล้า
ติดต่อขายให้ผู้ที่เคยปฏิเสธไปแล้ว หลังจากนั้นก็ขอลดราคาเหลือ ๑๕๐ ล้าน”^{๑๐๑} หรือกรณีรับซื้อ
ของเก่า หรือของใช้แล้ว แม้สินค้าจะอยู่ในสภาพดี แต่ผู้ซื้อมักด่าทอให้สินค้าราคาตก และรับซื้อใน
ราคาต่ำกว่าความจริง ทำให้ได้กำไรสูงที่สุด

^{๙๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๑.

^{๑๐๐} โจ้วเจิ้งจู, ช่งจิ้นหัว, เซียน, ยี่สิบศักราช, เขียนเรียง, หลอกหลวงอย่างสร้างสรรค์,
(กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เจ้าพระยา, ๒๕๔๐), หน้า ๒๓.

^{๑๐๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๑ - ๔.

กับโฮไอได้แทบจะหลวมตัวขายโฮ้ตรงที่ไกลกว่าจะสร้างโรงแรมไปซะแล้ว...แค่รวนเงินโอนโอนคน
กฎหมายก็เอาอะไรผมไม่ได้...แค่ขึ้นป้ายว่าจะทำช่วยไม่ได้...คนใจอ่อนคนเป็นเหยื่อของคนฉลาด”^{๕๕}

การกระทำดังกล่าวเป็นไปในลักษณะที่ว่า อ้อมแม่วขาย ทำให้ผู้บริโภคนิยมและได้
รับความเสียหาย แม้จะมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค แต่การกระทำเพื่อเอาเปรียบผู้บริโภคก็ยังมี
อยู่แพร่หลาย ดังกรณีการขายบ้านและที่ดินจัดสรร เจ้าของโครงการมักจะใช้กลยุทธ์ทุก
แบบเพื่อเอาเปรียบ และกอบโกยกำไรจากผู้ซื้อบ้านและที่ดินอยู่เสมอ ทำให้ผู้ต้องการซื้อบ้านและ
ที่ดินหลงเชื่อ บางโครงการเมื่อได้เงินแล้วก็ปิดสำนักงานหลบเงินหนี บางโครงการผู้ซื้อผ่อนค่าง
จนหมดบ้านก็ยังไม่สร้าง ทำให้ผู้หลงเชื่อเสียทั้งเงินสูญทั้งบ้าน หรือสร้างบ้านจริงแต่ไม่ตรงตาม
แบบหรือตรงแต่ไม่ครบตามสัญญา ทำให้ผู้ซื้อไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน หรือมีในค้ำบ้าน
แต่ไม่มีในที่ดิน หรือมีในที่ดิน แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในค้ำบ้าน หรือมีทั้งในค้ำบ้านและที่ดิน แต่ไม่
ตรงตามโฉนด ไม่ได้มาตรฐาน ได้ที่ดินไม่เต็มจำนวน ลดขนาดวัสดุก่อสร้างเพื่อลดต้นทุนเพิ่มกำไร
ทำให้มีปัญหาเนิ่นนานทั้ง บ้านแคกรั่วทรุด ไม่คงทน อนันเข้าออกไม่กว้างขวาง ไม่สะดวกสบาย
ตามที่โฆษณา หรือเมื่อขายโครงการหมดแล้วก็นำที่สาธารณะไปแบ่งให้คนเช่าอาพอปะโฮชน
ส่วนค้ำทำให้เกิดการฟ้องร้องกันตามมา หรือสร้างบ้านแต่โฆษณาว่าเป็นบ้านเค็วราคาถูก ทำให้
ขายได้ราคาสูงกว่าบ้านแม่กรรมมา”^{๕๖} สร้างความเจ็บปวดครวครวแก่ผู้ซื้อบ้านจำนวนมาก วิธีการ
ฉ้อโกงแบบโก่งค้ำกล่าวมิได้มีแต่เฉพาะชาวบ้านเท่านั้น แม้แต่พระภิกษุบางรูปก็มีการกระทำใน
ลักษณะนี้เช่นกัน ดังมีปรากฏในพงษาคถาคนที่อรธกถารจนารู้ว่า

มีภิกษุรูปหนึ่งฉลาดและมีฝีมือนำพันก่า ๆ มาชักให้สะอาด ดากให้แห้ง คัดเห็บและย้อมสีกับ
ไวโนสุ เมื่อภิกษุอื่นเห็นค่างพูดเสียงเดียวกันว่า ภิกษุรูปนี้คัดเห็บและย้อมสีได้ประณีตสวยงาม ทำให้
ภิกษุจำนวนมากอยากให้ภิกษุรูปนี้คัดเห็บและย้อมสีให้ แต่ภิกษุรูปดังกล่าวกลับพูดบอเบื่องว่า
การคัดเห็บและย้อมแต่ละคันต้องใช้เวลานาน แต่ตนมีชีวิตที่คัดเห็บและย้อมแล้วกับไวโนสุ เมื่อภิกษุ
เหล่านั้นเห็นก็ชอบใจและขอแลกกับจีวรของตน ภิกษุรูปนั้น ทำท่าครุ่นคิดและแสร้งพูดว่า ผมเห็น

^{๕๕} พันพงษ์ รัตนานนท์, ๒๐๘ กสโณง สุรกิจ บ้านที่ดิน, หน้า ๘๔.

^{๕๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔๕.

ใจที่อ่านที่เห็นทางมาไกล ข้าอยากได้หมกที่ตกลงเมื่อภิกษุเหล่านั้นกลับไปแล้วนำชีวิตไปจับคู่ปรากฏว่าเสียของชีวิตจนจิตใจทำให้มองเห็นเนื้อค้ำกำสวนเขื่อนชะวาคมิขาดผล จึงทำให้ภิกษุเหล่านั้นรู้ว่าตนเองถูกหลอก แต่ไม่กล้าบอกใครเพราะอาย^{๕๕}

แสดงให้เห็นถึงวิธีการเอาเปรียบผู้วิโลก และเพิ่มกำไรจากการขายสินค้าประเภทต่าง ๆ เมื่ออยู่ในหลายรูปแบบ แม้แต่วิธีการแสดงความเป็นญาติมิตร ดังข้อความที่ว่า “ พวกพ่อค้าแม่ขายบางคนใช้วิธีคิดสินทูลูกค้าราวกับญาติมิตรเพื่อสิ่ง และหลอกให้ลูกค้าหลงเชื่อ เพื่อขายให้ได้มาก ๆ ในราคามแพง^{๕๖}” การละเมิดคิดข้อมูลสาวาทเพื่อให้ได้มากและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทางการค้าธุรกิจเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของพ่อค้านักธุรกิจบางกลุ่มบางประเภท

๓.๔. การละเมิดคิดข้อมูลสาวาทกับหน่วยงานของรัฐ

การแสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณแผ่นดิน ในรูปแบบของการสมรู้ร่วมคิดระหว่างข้าราชการบางคนกับเอกชนบางกลุ่ม หรือเฉพาะเอกชนเพียงลำพัง เมื่อมีการละเมิดคิดข้อมูลสาวาทก็ทำให้รัฐเกิดความเสียหาย ซึ่งมีประเด็นที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ ๓ ประการ คือ

๑. การประมูตรับเหมาก่อสร้างหน่วยงานของรัฐทั้งโครงการขนาดเล็ก และใหญ่มักจะมีการ “ สับ ” และการ “ กินสับ ” เกิดขึ้น

การสับ เป็นการรวมตัวกันเพื่อทำให้ได้รับการประมูตร โดยการวางแผน และรู้เห็นเป็นใจของพ่อค้านักธุรกิจในกลุ่มเดียวกันเพื่อทำให้ได้กำไรสูงสุดนำมาแบ่งกัน ดังข้อความที่ว่า “ ลองถามใครก็ได้ในวงการรับเหมาก่อสร้างด้วยกัน เรื่องการสับในการประมูตงานราชการ คำตอบก็จะ

^{๕๕} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จ. บ. ๑/๑๘/๒๐๑๒ - ๒๐๑๓. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูญาณ, ๒๕๓๒).

^{๕๖} โจวเจิ้งรุ, ช่งจิ้นโกว เขียน, อธิคม สวัสดิญาณ เขียนเรียบเรียง, หลอกหลวงอย่างสร้างสรรค์, หน้า ๑๖๔.

ตอบออกมาว่า เป็นเรื่องธรรมดา ไม่มีโครงการไหนแม้แค่สักโครงการเดียว ไม่ว่าจะเป็นโครงการเล็ก ๆ ไม่ก็ด้านจนถึงโครงการหมื่นล้านก็มีการสู้กันทั้งนั้น ^{๔๔}

การกินส้ว เป็นการประนีประนอมความขัดแย้งระหว่างผู้รับเหมาต่างกลุ่มให้เป็นกลุ่มเดียวกัน และนำผลประโยชน์มาแบ่งกันโดยมีผู้กว้างขวางในวงการประมูลรับเหมาเป็นผู้ประสานงานให้มาตกลงกันว่า จะให้บริษัทไหนได้รับการประมูลไป และจ่ายให้บริษัทร่วมกันส้วเท่าไร ทำให้การประมูลรับเหมาโครงการต่าง ๆ สูงเกินจริง ดังข้อความที่ว่า “การกินส้ว” ^{๔๕} ทำให้การประมูลบางโครงการมีราคาสูงถึง ๕๐๐ ล้านบาท แต่ข้อเท็จจริงแล้วประมาณการค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างจริงเพียง ๕๐๐ ล้านบาทเท่านั้น ^{๔๖}

การ “ ส้ว ” และการ “ กินส้ว ” การรวมตัวรวบรวมนำของของผู้ประกอบการประมูลรับเหมาก่อสร้างโครงการต่าง ๆ ของรัฐเพื่อให้ได้รับการประมูลในราคาสูง และนำกำไรมาแบ่งกันหมุนเวียนทั้งในกลุ่ม และต่างกลุ่มกัน ทำที่ว่า มีการต่อสู้แย่งชิงประกวดราคากันจริง ๆ ตามระเบียบของราชการ แต่ก็แท้เป็นเพียงการแสดงละครคบคนเท่านั้น มีการวิ่งเต้นให้ออกแบบก่อสร้างโครงการต่าง ๆ ให้ตรงกับแบบวัสดุของตน แล้วเพิ่มราคาวัสดุให้ราคากลางสูงขึ้น ใช้เงินสิบเอาความสิบราคากลาง และรวมกันเสนอราคาประมูลให้สูงกว่าราคากลาง ทำให้หาผู้รับเหมาไม่ได้ แล้ววิ่งเต้นให้สำนักงานงบประมาณเพิ่มราคากลางจนพอใจ หลังจากนั้นที่ “ ส้ว ” และรวมกัน “ กินส้ว ” การกระทำลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในทวณะของผู้รับเหมาก่อสร้าง

๒. การจัดซื้อจัดหาจัดจ้าง

การจัดซื้อจัดหาจัดจ้างของให้กับหน่วยงานของรัฐทุกยุคสมัย สิ่งที่มีเกิดขึ้นเสมอในการจัดซื้อจัดหาจัดจ้างก็คือ ผู้ชนะการประมูลมักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิ่งที่ได้รับการประมูล

^{๔๔} พิเศษวันอาทิตย์, “ ชำแหละขบวนการ “ ส้ว ” เหลือบดูงบประมาณชาติ ” , มติชนรายวัน, (๙ เมษายน ๒๕๓๔) : ๑๔.

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, มติชนรายวัน, (๙ เมษายน ๒๕๓๔) : ๑๔.

เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มกำไร โฆษณาสินค้าราคาถูกไม่มีคุณภาพ ไม่มีมาตรฐาน ผิดแบบ ผิดประเภท จากที่ระบุในสัญญาตามมอบให้ราชการ ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมาก ดังกรณีการจัดซื้อรถโมบายติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดจับคลื่นวิทยุ “ ว ไอ้หมอม ” จำนวน ๔ คัน มูลค่า ๔๗ ล้านบาท ตามสัญญาระบุว่า เป็นรถตู้ยี่ห้อ...รุ่น...ช่วงยาว เครื่องขนาด ๒,๔๐๐ จี.ซี. และ ๒,๓๐๐ ซี.ซี. พวงมาลัยทาวเวอร์ เบาะ ๑๑ ที่นั่ง และเครื่องตรวจจับคลื่นวิทยุ ๑ ชุด แต่เมื่อส่งมอบรถกลับนำรถตู้ยี่ห้อเดียวกัน แต่คนละรุ่น ช่วงสั้น นั่งได้ ไม่เกิน ๗ คนมามอบให้ และมีการดัดแปลงผิดจากที่ระบุในสัญญา เป็นการนำของปลอมมาขายให้ในราคาของแท้” การกระทำในลักษณะดังกล่าวมักจะเกิดขึ้นเสมอในวงการจัดซื้อจัดหาจัดจ้างสินค้าให้กับหน่วยงานของรัฐบาล

๓. การโกงภาษีของรัฐ

การโกงภาษี เป็นการบิดเบือนความจริงเพื่อให้เสียภาษีน้อย หรือไม่ต้องเสียเลย ทั้งที่เป็นภาษีบุคคลธรรมดา ภาษีการค้า นำเข้า ส่งออก หรือแม้แต่การขอคืนภาษี การโกงภาษีดังกล่าวมีวิธีการหลายรูปแบบ นับตั้งแต่การซ่อนของเถื่อน ขายของเถื่อน หรือสินค้าหนีภาษี ทั้งที่เป็นน้ำมัน เหล้า บุหรี่ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอื่น ๆ หรือหลีกเลี่ยงด้วยการออกใบส่งของแทนใบเสร็จรับเงิน หรือทำบัญชีรายรับน้อย รายจ่ายมาก ได้กำไรน้อย หรือขาดทุน หรือจดทะเบียนแยกเป็นสองบริษัทเพื่อลดค่าธรรมเนียมและหลีกเลี่ยงภาษี ดังข้อความที่ว่า “ การที่เจ้าของหมู่บ้านจัดสรรต้องแยกบริษัทขายที่ดินเป็นบริษัทหนึ่ง และรับจ้างปลูกบ้านเป็นอีกบริษัทหนึ่งนั้นเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมการโอน และภาษีต่าง ๆ ค่ากว่าปกติ ”^{๙๐} แสดงให้เห็นว่า มีทางใดบางที่ทำให้คนไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียน้อย ผู้เสียภาษีต้องทำ หรือแม้แต่การแจ้งราคาซื้อขายที่ดินต่ำกว่าความจริงก็เป็นการโกงภาษีอีกวิธีหนึ่ง ดังข้อความที่ว่า “ อย่างไรก็ตาม บางครั้ง นักค้าที่ดินก็ใช้ฉ้อ หลอมนเพื่อเสียภาษีโดยสุจริต และผู้ขายไม่แจ้งราคาซื้อขายที่แท้จริงทำให้ราคาประเมินเฉลี่ยที่ได้ต่ำกว่าความ

^{๙๐} ดุสิตว่าวสด, “จับคลื่น “ทุจริต” รถจับ “ ว ไอ้หมอม ” ชาวสด, (๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๔) :

^{๙๑} พันพงษ์ รัตนานนท์, ๑๐๔ กลโกง ธุรกิจ บ้านที่ดิน, หน้า ๑๓ - ๔.

จริง ^{๕๕} หรือใช้วิธีการได้ดื้อให้ประเมินรายได้ต่ำกว่าความจริง หรือตั้งบริษัททำเป็นส่งสินค้าออก เพื่อขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งที่มิได้ส่งออกจริง ดังกล่าวที่ว่า “ ใครหลอกหลวงเอาของรัฐ หั่นเอกสาร ปลอมตั้งบริษัทส่งออก ทำตัวเลขปลอมการส่งออกมาเบิกเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม ไปใช้กันเอง เป็นการ ทำลายชาติ ^{๕๖} การกระทำดังกล่าว เป็นการปกปิดและทำให้เชื่อว่าเป็นความจริงทำให้รัฐบาลราย ได้ที่ควรจะได้ และต้องสูญเสียเงินที่ไม่ควรเสียไป การกระทำในลักษณะดังกล่าวมักจะเกิดขึ้นเสมอ ในวงการของผู้ที่ต้องการ โกงภาษีของรัฐ

๔. การละเมิดข้อมูลสาวทกับการโฆษณาสินค้า

การโฆษณา (ADVERTISING) เป็นการเผยแพร่หนังสือออกไปยังสาธารณชน การป่าว ร้อง ประกาศ หรือ “ การบอกกล่าว แจ้งความแนะนำหรือแสดงความคิดเห็นแก่สาธารณชน ^{๕๗} การโฆษณามักเป็นไปในลักษณะแต่งเติมขึ้น ดังข้อความที่ว่า “ ยี่หวะหุดกันตรง ๆ ” รุรกี “ ของนัก โฆษณาสมัยใหม่ก็คือการปั้นน้ำเป็นตัวนั่นแหละ ^{๕๘} เป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในตัวสินค้าให้ กับผู้บริโภคเชื่อว่าเป็นสินค้าดีมีคุณภาพ แม้จะไม่จริงอย่างโฆษณาที่ตาม ทำให้สินค้าขายได้ ขายดี และมีกำไร ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สินค้าทุกชนิดต้องโฆษณา ดังข้อความที่ว่า “ เมื่อสินค้าของของของ ของ ให้ดีก็ต้องการโฆษณาและเมื่อของของของของไม่ดีก็ ต้องการโฆษณาอีกเหมือนกัน ^{๕๙} การโฆษณาทำ ให้สินค้าที่คนไม่รู้จักขายไม่ได้ ขายไม่ดีหรือขาดทุน กลายเป็นสินค้าที่มีคนรู้จัก ขายได้ ขายดี มีกำไรหรือที่ตีกำไรอยู่แล้ว ก็ยิ่งทำให้ขายดีมีกำไรมากขึ้นดังข้อความที่ว่า

^{๕๕} เมืองเดียวกัน, หน้า ๗๗.

^{๕๖} ข่าวช่อง ๑๑, (๘ มกราคม ๒๕๔๐), เวลา ๑๘.๑๕ น.

^{๕๗} สุราตี โพธิ์โพธิ์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสื่อสารมวลชน, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๓๗), หน้า ๔๕๕.

^{๕๘} บุญรักษ์ บุญญะเรตมาลา, ฐานันดรที่สี่ จากระบบโลกถึงรัฐไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมมติธรรมวิชาการ, ๒๕๓๗), หน้า ๑๗๓.

^{๕๙} เติมนิวส์, (๖ มกราคม ๒๕๓๔) : ๓.

เวลานี้ วัสดุของร้องป่าวหลอดเอาเงินของเหยื่อที่น่าทึ่งที่สุดต้องยกให้โฆษณาที่ไปปลุกคหะทั้งหลาย เติมนั้นการโฆษณาเป็นวิธีหนึ่งในการประชาสัมพันธ์สินค้าของรัฐวิสาหกิจ แต่โฆษณาจำนวนมากกลับเจตนาโอ้อวด เสกสรรปั้นแต่งให้เห็นศักยภาพของบริษัทและคุณสมบัติของสินค้าเพื่อหลอกล่อผู้บริโภคทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายทางเศรษฐกิจและความเจ็บปวดทางจิตใจ^{๔๔}

แสดงให้เห็นถึงการโฆษณาที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค การที่ผู้โฆษณาสามารถหลอกลวงคนนับพันนับหมื่นได้ เพราะผู้โฆษณาใช้จุดอ่อนทางจิตวิทยาของผู้บริโภคมาใช้ประโยชน์ทางการโฆษณา การโฆษณาดังกล่าวมีหลายรูปแบบ ซึ่งมีประเด็นที่จะนำมาวิเคราะห์ ๒ ประการ คือ

๔.๑. การละเมิดคือข้อมูลดาวทในการผลิตสื่อโฆษณาสินค้า

การผลิตสื่อ (PRODUCTION) เป็นการจัดทำตัวกลางขึ้นมาเสนอสินค้า ต่อผู้ซื้อ หรือผู้รับบริการ ทำให้ผู้สนใจ และหันมาซื้อ หรือใช้บริการตามสื่อเหล่านั้น โดยใช้ทั้งภาพ เครื่องหมาย แผ่นป้าย ใบปลิว เอกสาร คำขวัญ ข้อความที่เป็นตัวอักษร ภาพยนตร์ แสง สี เสียง เพลงดนตรี กระตุ้นให้ได้ยินคำพูด เสียงเพลง และดนตรีแล้วสะดุดหู เห็นภาพ สี แสงแล้วสะดุดตา อ่านข้อความแล้วสะดุดใจ นิยมชมชอบ และตัดสินใจซื้อสินค้าไปบริโภคตามที่สื่อผลิตขึ้น

การผลิตสื่อโฆษณาสินค้า (AGENCY) ทุกชนิด ผู้ผลิตสื่อมักนำบุคคลที่มีชื่อเสียง ความงามของธรรมชาติ ความน่ารักของเด็ก ความเก่งของนักกีฬา ความหล่อและสวยของดารา นายแบบ นางแบบ (PRESENTER) มาจัดฉากสร้างภาพ คัดต่อแต่งเติม ตีต้น แสง เสียง เพลง ดนตรีมาชักชวนจูงใจ ทำให้สินค้าดีเกินจริง สวยงามเกินธรรมชาติ เก่งเกินมนุษย์ แปลกประหลาด ทั้งที่ไม่ดี ก็บอกว่าดี ไม่จริง ก็บอกว่าจริง ไม่เคยใช้ ก็บอกว่าใช้ ทำให้ผู้ซื้อหลงเชื่อตามสื่อโฆษณานั้น ด้วย การอวดอ้างสรรพคุณ คุณภาพ เกือบเชื่อเกินจริง ซึ่งจะศึกษาวิเคราะห์บางส่วนดังต่อไปนี้

^{๔๔} โจวเจิ้งซู, ช่งจิ้งหัว, เซียน, อธิคม วัสดุญาณ, เวียงเวียง, หลอดกลวงจอสว่างสร้างสรรค์, หน้า ๑๙๗ -

๑. การผลิตสื่อโฆษณาสร้างภาพพจน์องค์กรหน่วยงาน

องค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็ผลิตสื่อโฆษณาเพื่อสร้างภาพพจน์ให้กับองค์กรหรือหน่วยงานทั้งสิ้น ดังกรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ได้ผลิตสื่อโฆษณาสร้างภาพพจน์ แสดงถึงความสำเร็จในการสร้างเขื่อนปากมูลและบันไดปลาโจนที่จังหวัดอุบลราชธานี ทำให้ปลาจำนวน ๑๔๖ ชนิดกลับมาวางไข่ในแม่น้ำมูลได้อีกครั้งหนึ่ง ทำให้ปลาร้าที่เคยหมดไป กลับมาเต็มไหอีก ทำให้ชาวบ้านกลับมากินคืออยู่ดี มีความสุขชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งสวนทางกับปัญหาชาวบ้านที่ได้รับจากเขื่อนปากมูล และปลาที่กระโจนขึ้นมานั้นก็มิใช่ปลากระโจนขึ้นมาจริง ๆ แต่เป็นปลาโคนที่สร้างขึ้น ดังคำกล่าวของ นายทองเจริญ ดีหารธรรม ในการเสวนา เรื่อง “บันไดปลาโจน ประชาสัมพันธ์โฆษณา ความจริง” เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ที่ว่า

การโฆษณาชวนเชื่ออย่างนี้ ผมไม่อยากให้ทำ มันเป็นการหลอกลวงคนทั้งโลก ถูกหลอกที่อยู่ไกลอย่าไปเชื่อนะครับ ขนาดลูกเล็กเด็กแดงที่ปากมูลเห็นโฆษณาชิ้นนี้แล้ว ยังหัวเราะ เพราะปลาที่เห็นในทีวีมันเป็นปลาโคนที่ครับ ไม่ใช่ปลากระโจน^{๕๕}

ปลาที่เห็นในทีวีมันเป็นปลาตะเพียนซึ่งปลาชนิดนี้ไม่เคยกระโดดเลย เป็นปลาที่กรมประมงเอาไปปล่อยภายหลัง แต่ กฟผ.ก็เอาไปโฆษณา ขนาดเด็กที่หมู่บ้านเห็นยังหัวเราะเขะ เพราะปลาในโฆษณามันเป็นปลาโคนที่ ไม่ใช่ปลากระโจน และลักษณะที่ปลากระโจนก็ไม่เป็นอย่างนั้น”^{๕๖}

สะท้อนให้เห็นถึงการผลิตหรือสร้างสิ่งที่ไม่มีให้มี หรือไม่จริง ให้เห็น หรือเชื่อว่า เป็นเรื่องจริง ครบถ้วนกับปัญหาที่ประชาชนได้รับจากเขื่อนปากมูล การผลิตหรือสร้างสื่อโฆษณาด้วยการทำปลาโคนที่แทนปลาที่กระโจนทวนน้ำขึ้นมาจริง ๆ ในลักษณะปลาคัดค้านน้ำเต็มไห หรือไม่หมดน้ำไม่หมดไหนั้น เป็นสิ่งจำเป็น และทำได้ในทวณะของผู้ผลิตสื่อโฆษณา

^{๕๕} ชำวสด, (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๕) : ๕.

^{๕๖} ชำวสด, (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๕) : ๑๓

๒. การผลิตสื่อโฆษณาโครงการหมู่บ้านจัดสรร

การผลิตสื่อโฆษณาโครงการหมู่บ้านจัดสรรทุกโครงการ ผู้ผลิตมักจัดทำจากสักร่างภาพ คัด
ต่อแต่งเติม แต่ง ตีต้นให้ดูสวยสดงดงามโอ้อ่าหรูหรา ทั้งแผนผัง ขนาดกว้างและยาวของอาคารบ้าน
ที่ดิน ราคาของบ้าน ถนนเข้าออกหมู่บ้าน สวนสาธารณะ สนามฝึกเล่น สนามหญ้า คันไม้ร่มรื่น
สระว่ายน้ำ ทะเลสาบคูโสตะอาศ ธรรมชาติแวดล้อมน่าอยู่อาศัย ความรัก ความสุข ความอบอุ่นของ
ครอบครัว ทั้งภาพ แต่ง ตี เสียง ที่ปรากฏทางวิทยุ โทรทัศน์ จอคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต หนังสือ
พิมพ์ นิตยสาร วารสาร เอกสาร แผ่นพับ ดึงพิมพ์ ใบปลิว และแผ่นป้ายที่ติดตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้ง
คำขวัญ ข้อความชักจูงให้ซื้อบ้าน แคมเปญลงชื่อและซื้อเข้าไปแล้ว มักจะ ไม่เป็นไปตามที่ปรากฏใน
สื่อโฆษณา การผลิตสื่อในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของผู้ผลิตสื่อและเจ้า
ของโครงการหมู่บ้านจัดสรร

๓. การผลิตสื่อโฆษณาที่ต้องอาศัยอุป

การผลิตสื่อโฆษณามีวิธีการหลายรูปแบบ และแต่ละแบบก็แตกต่างกันไป ดังกรณีการ
ผลิตสื่อโฆษณาที่ต้องอาศัยอุปที่หนึ่ง ใช้แบบเหตุการณ์จริง แสดงในที่สาธารณะและไม่ให้ผู้คนรู้
ว่าเป็นการแสดง แต่ทำให้เชื่อว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ด้วยการแสดงเป็นสัญญาณที่มองเห็น
กำลังถูกคลื่นพัดพามา โดยมีท้องที่ชาวคนหนึ่งกระโดดลงไปช่วยเข้าฝั่ง ทำให้นักท่องเที่ยวมา
มุงดูจำนวนมาก พร้อมกับมีนักท่องเที่ยวคนหนึ่งเข้ามาอุป และแจกใบให้ผู้คนเหล่านั้นได้ดู
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดสด ๆ ทำให้ผู้คนเหล่านั้นสนใจ และกล่าวขวัญถึงกต้องอุป และหาซื้อ
จำนวนมาก แต่หารู้ไม่ว่า นั้นเป็นเพียงการ โฆษณาต้องอุปที่หนึ่งเท่านั้น ดังข้อความที่ว่า

แท้ที่จริงแม่สาวสวยที่เกือบจมน้ำตาย ชายหนุ่มที่ว่ายน้ำไปช่วยอย่างกล้าหาญ นักทัศนาจรซึ่ง
อุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้หันหัวที่ถ้วนแต่เป็นการแสดงที่บริษัท...จัดขึ้นเพื่อ โฆษณาต้องอุป
รูปแบบใหม่ของคนทั้งถิ่น ถือการร้องตะโกนให้ช่วยจากทะเลเป็นการแสดงพิเศษ ภาพถ่ายออกมา
อวดเป็นการแสดงที่บิดบัง...นักทัศนาจรเหล่านั้นมาจากที่ต่าง ๆ ของโลก ดังนี้ ไม่มีปัญหาเมื่อพวก
เขาถลับ ไปประเทศของคน พวกเขาก็จะกลายเป็นผู้โฆษณาที่ไม่ต้องเสียค่าอุปการให้กต้องอุป

รูป... ได้อย่างดีที่สุด... เมื่อห้วงสรรพดินแดนแห่งหนึ่งน่ากลั้ว... ออกจำหน่ายเป็นครั้งแรกก็ขายดีเป็นเทน้ำเทท่าดิน คำเอ่ยนามแรกหมดศตวรรษในช่วงเวลานี้อย่างไม่กั้ว^{๖๖}

แสดงให้เห็นว่า การผลิตสื่อโฆษณาต้องอำรูปดังกล่าว มีการจัดฉากสร้างภาพแสดงละครคนคานักท่องเที่ยวให้หลงเชื่อว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดเป็นเรื่องจริง ทั้งที่เป็นวิธีการโฆษณาต้องอำรูปเท่านั้น การผลิตสื่อโฆษณาในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่จำเป็นและทำได้ในทรรณะของผู้ผลิตสื่อ และเจ้าของบริษัทต้องอำรูปสื่อดังกล่าว

๔. การผลิตสื่อโฆษณาแชมพูสระผม

การผลิตสื่อโฆษณาแชมพูสระผม โดยทั่วไปมักใช้เทคนิคการจัดฉากสร้างภาพ ดัดต่อแต่งเติม แต่ง เสียง สีต้นของเส้นผม เน้นให้เห็นถึงความขาวสวยคค่าเป็นางามของเส้นผม หลังใช้แชมพูที่หื้อนั้นแล้ว ดังกรณการผลิตสื่อโฆษณาแชมพูสระผมที่หื้อหนึ่งโดยชื้อคีนางสาวไทยเป็นผู้แสดงการใช้แชมพูสระผมที่หื้อนั้น ทำให้ผู้ชมเชื่อและเข้าใจว่า ที่เส้นผมของชื้อคีนางสาวไทยคนนี้อยเพราะใช้แชมพูสระผมที่หื้อนั้นและทั้งหมดคนนั้น เป็นของชื้อคีนางสาวไทยผู้เดียว แต่จากการสนทนาในรายการ “สี่ทุ่มสแควร์”^{๖๗} พบว่า การผลิตสื่อโฆษณาแชมพูสระผมที่หื้อดังกล่าวต้องใช้นางแบบถึง ๓ คน คนแรกใช้รีออนผมที่ขาวคค่าอำทำด้านหลัง คนที่สองใช้ส่วนนีวมือที่เรียวงามหวิผมอำทำด้านข้าง และคนที่สามใช้ส่วนที่มีชื้อเสียง และรูปร่างหน้าคากิริยาท่าทางอำทำด้านหน้า แสดงการใช้ และชักชวนให้ใช้แชมพูสระผมที่หื้อดังกล่าว เมื่อนำจุดค่นของค่นค่นมาอำทำค่นค่นรวมกัน ทำให้เห็นและเข้าใจว่า เป็นของชื้อคีนางสาวไทยคนเดียว การผลิตสื่อโฆษณาที่ทำให้เชื่อไปในลักษณะดังกล่าว เป็นสิ่งที่จำเป็นและทำได้ในทรรณะของผู้ผลิตสื่อโฆษณาและเจ้าของแชมพูสระผมที่หื้อดังกล่าว

^{๖๖} บุญศักดิ์ แสงระวี, ๓๒ กลยุทธ์กับธุรกิจการค้า, หน้า ๕๑.

^{๖๗} รายการสี่ทุ่มสแควร์, ช่อง ๗ สี. (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๔), เวลา ๒๓.๓๐ - ๒๓.๐๐ น.

๕. การผลิตสื่อโฆษณาน้ำเมา

การผลิตสื่อโฆษณาน้ำเมา ด้วยการทำให้เห็นภาพ แสง สี เสียงในลักษณะที่ว่า ถ้าดื่มน้ำเมาที่หื่อนั้นแล้วจะทำให้เกิดความรักสามัคคี เต็มไปด้วยเสียงหัวเราะครึกครื้นบรรจุกาศคึกคักแจ่มใส และมีความสุข ดังสื่อโฆษณาน้ำเมาที่หื่อนหนึ่งที่ว่า “ความสุขที่คุณดื่มได้”^{๓๓} ทำให้คนเชื่อว่าความสุขมีอยู่ในน้ำเมาที่หื่อนนั้น ดื่มแล้วทำให้มีความสุข หรือภูมิใจ เป็นคนรสนิยมสูง หรือกระฉับกระเฉงผลิตสื่อโฆษณาให้เห็นถึงคนไร้ที่ซื้อสัตย์ แต่ควรถูกกลืนและรสชาติของเหล้าที่หื่อนดังกล่าว ทำให้คนรับใช้ที่ซื้อสัตย์คือของโมฆะน้ำเมาดื่มจนหมดแล้วเติมน้ำชาเอาไว้นั่น^{๓๔} ทำให้คนเชื่อว่าน้ำเมาที่หื่อนดังกล่าวต้องดีกว่าที่หื่อนอื่น หากไม่แล้วคนไร้ที่ซื้อสัตย์คงไม่กล้าขายโมฆะน้ำเมาของเจ้านายดื่มขานาคนนั้น การผลิตสื่อโฆษณาในลักษณะทำลายคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในพระคณาของผู้ผลิตสื่อโฆษณาและเจ้าของกิจการน้ำเมาทั้งหลาย

๖. การผลิตสื่อโฆษณาเครื่องดื่มชูกำลัง

การผลิตสื่อโฆษณาเครื่องดื่มชูกำลัง โดยมากผู้ผลิตมักแสดงให้เห็นว่า เมื่อดื่มเข้าไปแล้วทำให้ร่างกายแข็งแรง ทำงานหนัก ออกของหนักหรืออดทนเหนือคนธรรมดา วิ่งได้เร็วกว่ารถแข่งเหมือนนักกีฬา โดยการนำนักกีฬามาแสดงให้เห็นว่า การที่นักกีฬานั้นประสบความสำเร็จเพราะดื่มเครื่องดื่มชูกำลังที่หื่อนดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่ความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น การผลิตสื่อในลักษณะแข่งแรงเกินจริง เก่งเกินมนุษย์ดังกล่าว เป็นถึงจำเป็นและทำได้ในพระคณาของผู้ผลิตสื่อโฆษณาและเจ้าของสินค้าเครื่องดื่มประเภทชูกำลัง

^{๓๓} จรรยา สุทธิญาโณ, พุทธะจะลยไชนเมื่อไทยเป็นนิคส์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ม. ป. ป.), หน้า ๔๒.

^{๓๔} แพร่ภาพโฆษณาทางโทรทัศน์, ช่อง ๕, ช่อง ๗ ดี, ช่วงปี, ๒๕๓๘.

๔.๒. การละเมิดลิขสิทธิ์มูลาาาในการโฆษณาขายสินค้า

การโฆษณาขายสินค้า เป็นการนำสื่อที่ได้รับการผลิต หรือสร้างขึ้นมาไปเผยแพร่ทาง สื่อสารมวลชน ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ แฟกซ์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ ควบเทียม หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ใบปลิว แผ่นพับ แผ่นป้าย นักจัดรายการ พิธีกร และอื่น ๆ ทำให้ผู้ บริโภคได้ยัเห็น ได้ฟังบ่อย ๆ จนเกิดความคุ้นเคย จำได้ หลงเชื่อนิยมชมชอบ เปลี่ยนพฤติกรรม หันมาซื้อสินค้า หรือใช้บริการตามที่โฆษณาั้น ทำให้สินค้าขายได้ ขายดี และมีกำไรสูงสุด การ โฆษณาเป็นการล่อลวงอย่างหนึ่ง ดังข้อความที่ว่า “ การโฆษณาที่ดีต้องมีการวางแผนล่อใจไว้ ด้วย ”^{๔๕} เป็นการวางแผนหลอกลวงวางกับดัก ทำให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ และเข้าใจว่า สินค้าที่ โฆษณานั้นดี มีคุณภาพ ทำให้ผู้บริโภคเห็นแค่คุณประโยชน์ที่จะได้รับ แต่ไม่เห็นโทษภัยอันตราย ที่จะเกิดขึ้น การโฆษณาขายสินค้าประเภทต่าง ๆ มีประเด็นที่จะนำมา วิเคราะห์ ๑ ประการ คือ

๔.๒.๑. การละเมิดลิขสิทธิ์มูลาาาด้วยการอวดอ้างสรรพคุณหรือคุณภาพสินค้าเกินจริง

การโฆษณาขายสินค้า มักจะมีการอวดอ้างสรรพคุณหรือคุณภาพหรือคุณวิเศษของสินค้า ที่มีได้มีอยู่ หรือมีอยู่เกินจริง หรือพ้นจากขอบเขตที่แท้จริง ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่ดี ก็บอกว่าดี คีน้อยก็บอก ว่าดีมาก มีแค่ ๕๐ ก็บอกว่ามี ๑๐๐ มี ๑๐๐ ก็บอกว่ามีเกินร้อย มีวิเศษเหนือธรรมดาหรือบอกแค่ด้าน ดี ไม่บอกด้านเสีย บอกแค่ด้านประโยชน์ ไม่บอกถึงโทษภัยอันตราย ด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ ทำให้สินค้าที่ไม่ดี ไม่มีคุณภาพ ไม่มีคนรู้จัก ขายไม่ดี หรือที่มีคนรู้จัก ขายดีอยู่แล้ว ทำให้มีคนที่รู้จัก และซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น ประกอบด้วยการโฆษณาขายสินค้าประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑) การละเมิดลิขสิทธิ์มูลาาาในการโฆษณาขายอาหารและยา มักเป็นไปในลักษณะอวด อ้างคุณค่าของอาหาร และสรรพคุณของยาให้ผู้บริโภคหลงเชื่อเกินจริง ทำให้อาหารและยาขายได้ ขายดี และมีกำไร มีทั้งที่เป็นอาหารเสริม ตัวจริงรูป ความร้น ักดาคาาาและยารักษาโรค บำรุงร่างกาย

^{๔๕} บัญญัติ จุฑนาพันธุ์ และคณะ, การส่งเสริมการขาย เรื่องการโฆษณา, พิมพ์ครั้งที่

๔. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๔). หน้า ๘.

จะลดความแก่ ลดความอ้วน เพิ่มความสูง เพิ่มสรีระโอบอบ หรือรักษาสมรรถภาพทางเพศ การโฆษณาอาหารและยาโดยมากมักใช้อวดสรรพคุณเกินจริง ดังข้อความที่ว่า “ อิงโฆษณารักษาโรคด้วย อิงเป็นเรื่องตลกเสียสิ หากคุณสังเกตดูบ้าง ก็จะพบว่า...จะมีโฆษณาไปปีละประเภท “ สูตรลับลดพุงจากบรรพบุรุษ “ ...สามารถรักษาโรคให้หายขาด “^{๖๖} การโฆษณาโดยมากมักเน้นให้เห็นสิ่งที่ผู้บริโภคจะได้มากกว่าเสีย ดังข้อความโฆษณาเครื่องดื่มบำรุงกำลังชื่อหนึ่งที่ว่า “ มีสารอาหาร ๕๐ ชนิด “^{๖๗} ทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้จ่ายแรงงาน และทนเจ็บปวด เกิดความเข้าใจว่า มีสารอาหารครบถ้วนมากกว่าอาหารที่รับประทานเข้าไปทุกวัน แต่ความจริง เป็นเพียงเครื่องดื่มเพิ่มความสดชื่นชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น มิได้มีสารอาหารมากมายตามที่โฆษณาแต่อย่างใด หรือกรณีโฆษณาขายการรักษาโรคต่าง ๆ ดังข้อความที่ว่า “ ข้าวิ โรคคิดเชื้อไวรัสเอดส์และตับอักเสบสามารถรักษาให้หายขาด ได้...สมุนไพร...รับประกันผลการรักษาไม่หายคืนเงิน “^{๖๘} การโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเหล่านี้ มีอยู่แพร่หลาย ดังข้อความที่ว่า

ข้าวิ ข้าคว่น เหนือความอัศจรรย์ใด ๆ ทั้งสิ้น รักษาหายก่อน - ค่อยสมนาคุณทีหลัง หากท่านผู้ป่วย ญาติผู้ป่วยหรือคุณหมอ (แพทย์) ที่กำลังรักษาคณไข - ที่เป็นโรคเบาหวาน มะเร็ง และโรคเอดส์ ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นโคม่า ออากหาย (รักษาเฉพาะ ๓ โรคนี้เท่านั้น)... เรารักษาคือ พระพุทธคุณ พลังจิต และยาสมุนไพร “^{๖๙}

การโฆษณาอันอันผลการรักษามีปรากฏเสมอในการโฆษณาदनหนังสือนิตยสารต่าง ๆ ทั้งที่วงการแพทย์อื่นอันว่า ยังไม่มีตัวชานิตใดที่รักษาโรคดังกล่าวให้หายขาดได้ การโฆษณาอวดอ้างในคุณค่าของอาหารและสรรพคุณของยาเกินจริงดังกล่าวเป็นถึงจ้านป็นและทำได้ในทรรศนะของเจ้าของอาหารและยา

^{๖๖} โจวเจิ้งซู, ช่งจิ้นถัว, เขียน อธิคม สวัสดิ์ญาณ, เขียนเรียง, หลอกหลวงอย่างสร้างสรรค์, หน้า ๒๐๐.

^{๖๗} คำวินิจฉัย, คณะกรรมการติดตามสอดส่องและวินิจฉัยการโฆษณา พ.ศ. ๒๕๓๗, (เล่ม ๒)

ฝ่ายนิติการ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, หน้า ๗๗ - ๘.

^{๖๘} ชีวิตจริง, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔๕๖ (๒๑ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๗), หน้า ๕๑.

^{๖๙} ชีวิตจริง, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔๖๐ (๑ - ๑๐ กันยายน ๒๕๓๗), หน้า ๔๑.

๑) การละเมิดคือข้อมูลสาวทในการ โฆษณาขายบ้านและที่ดินจัดสรรมีวิธีการสารพัดรูปแบบ ทั้งบ้านเดี่ยว บ้านแฝด เทวี่เฮาส์ อาคารพาณิชย์ คอนโดมิเนียม ทั้งบ้านพร้อมที่ดิน หรือเฉพาะที่ดิน การโฆษณาคมเสียต่าง ๆ มักยออ้างสรรพคุณหรือคุณภาพเกินจริง บ้านและที่ดินทำเลไม่ดี ราคาแพงก็บอกว่า ทำเลดีราคาถูก แบบบ้านและที่ดินไม่สวยก็บอกว่าสวย ไม่กว้าง ก็บอกว่ากว้าง ไม่คงทนแข็งแรง ก็บอกว่าคงทนแข็งแรง ใช้วัสดุก่อสร้างไม่มาตรฐาน ก็บอกว่ามาตรฐาน ถนนเข้าออกคับแคบ ก็บอกว่ากว้างขวาง สิ่งสาธารณูปโภคไม่ครบ ก็บอกว่าครบไม่สะดวกสบาย ก็บอกว่าสะดวกสบาย ธรรมชาติแวดล้อมไม่ดี ก็บอกว่าดี น้ำท่วม ก็บอกไม่ท่วม เป็นบ้านแฝดราคาแพง ก็บอกว่าเป็นบ้านเดี่ยวราคาถูก ไม่มีกรรมสิทธิ์ ก็บอกว่ามี การโฆษณาในลักษณะที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงทั้งหมดดังกล่าว ปราบฏอู่เสนอในวงการ โฆษณาขายและที่ดินจัดสรรดังข้อความที่ว่า

ความเสียหายของโครงการดังกล่าวไม่ได้เกิดจากโชต แต่เกิดจากการวางแผนของนักบริหารมืออาชีพ...การวางแผนการตลาดอย่างแนบชิดและกลยุทธ์โฆษณาที่เหนือชั้น...เป็นเหตุให้อยคขายทะลุเป้า บ้านชุดแรกกว่า ๑,๘๐๐ ชุด ถูกจองหมดในพริบตา...ทั้งวิศวกรดาวระดับชาติยังให้ความสำคัญร่วมมือทุ่มตัวโฆษณาประชาสัมพันธ์โดยปราศจากความระมัดระวังใจแม้แต่น้อย...แล้วรู้ ๆ สมาชิกที่หลวมตัวซื้อบ้านในโครงการ...ก็ต้องพากันตกใจแทบสิ้นสติ เมื่อพบว่าวิมานที่อยู่อาศัยมานานกว่า ๑ ปีนั้นพวกคนไม่มีกรรมสิทธิ์ครอบครองแม้แต่น้อย “เราจะอยู่จนรอนเป็นปูนั้น” เป็นเพียงประโยค ที่ลอยมากับสายลมเท่านั้น^{๖๐}

คำโฆษณาที่ว่า “เราจะอยู่จนรอนเป็นปู” และมีบุคคลที่น่าเชื่อถือมาเป็นแบบในการโฆษณา ทำให้ผู้ซื้อเข้าใจว่า เมื่อซื้อบ้านและที่ดินย่อมมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินด้วยนั้น คำโฆษณาดังกล่าวจึงเป็นเพียงคำโฆษณาชวนเชื่อเท่านั้น นอกจากนี้ บางโครงการเมื่อขายบ้านและที่ดินหมดก็นำเอาที่ดินสาธารณะของหมู่บ้านไปให้บุคคลอื่นเช่าสถานที่ทำตลาด หรือบางโครงการก็เอาที่ดินดังกล่าวไปจำหน่าย ทำให้ผู้ซื้อได้รับความเสียหาย หรือบางโครงการโฆษณาว่า เป็นคอนโดมิเนียม บนเนื้อที่ ๕ ไร่ครึ่ง มีกตาคาร มองเห็นทิวทัศน์ของแม่น้ำ มีแม่น้ำตรงบันไดประตูบ้าน แสดงให้เห็นระเบียงที่

^{๖๐} พันพงษ์ รัตนานนท์, ๑๐๘ กลโกง สุจริต บ้าน ที่ดิน, หน้า ๓๑ - ๓.

^{๖๑} ไชยยศ เหมะวรรตะ, ๑๐ วิธีแก้กลโกงที่ดิน, หน้า ๓๒,

อยู่คิดแม่น้ำ สนามหญ้าริมน้ำ และบันไดเดินสู่ท่าริมน้ำ แต่หลังจากขายห้องชุดหมดแล้ว เจ้าของโครงการ บริษัท ก ก็แยกโฉนดที่ดินสร้างคอนโดมิเนียม ขายให้กับบริษัท ข เป็นเนื้อที่กว่า ๑ ไร่และสร้างอาคารวางทางเข้าออกริมน้ำและคลอง แต่ด้วยคำโฆษณาการรอกู้ผ่านศาลอยู่ทุกวันว่าเป็น “ คอนโดมิเนียมริมน้ำ ” จึงเป็นเพียง “ คอนโดมิเนียมใกล้แม่น้ำ ”^{๗๖} เท่านั้น การโฆษณาขายบ้านและที่ดินมักจะมีการซ่อนความจริงบางอย่างเอาไว้ (หมกเม็ด) ดังคำโฆษณาขายที่ดินที่ว่า “ ที่ดินสวยรูป...แปลงละ ๖๐ ตารางวา...ของ ๑,๐๐๐ บาท ทำสัญญา ๖,๐๐๐ บาท ผ่อนคาวน ๕ งวด ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท โอนทันที ”^{๗๗} คำโฆษณาดังกล่าวทำให้ผู้ซื้อเข้าใจว่า เป็นที่ดินราคาถูก เมื่อทำความเข้าใจทั้ง ๓ ประการนี้แล้ว จะได้รับการโอนกรรมสิทธิ์ทันที แต่ในข้อเท็จจริงก็คือ หากไม่มีเงินแสนหรือเงินก้อน ในวันไปโอนผลที่ตามมาคือ ถูกยึดทั้งเงินจอง เงินทำสัญญา และเงินผ่อนคาวนทันที เช่นกัน การโฆษณาขายบ้านและที่ดินในลักษณะที่ทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากความจริงโดยมีเจตนาที่จะฉ้อโกงหรือเอาเปรียบผู้ซื้อจะปรากฏให้เห็นอยู่เสมอในวงการโฆษณาขายบ้านและที่ดินจัดสรร

๓) การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารในการโฆษณาขายสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เป็นข้าวสาร กระป๋อง น้ําปลา ปลากระป๋อง ผงชูรส ผงซักฟอก แปรง ญาฬาสีฟัน เสื้อผ้า และอื่น ๆ การโฆษณามักอวดอ้างสรรพคุณหรือคุณภาพเกินความจริง ทั้งที่ไม่ดี หรือมีคุณภาพน้อย ก็โฆษณาว่ามีคุณภาพมาก หรือเป็นของปลอม ก็โฆษณา ว่าเป็นของแท้ ทำให้สินค้าขายได้ ดังข้อความที่ว่า

แหม คนไทย “ ถูกหลอก ” “ กินข้าวหอมมะลิปลอม ” ...ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันนี้ข้าวหอมมะลิที่บรรจุขายตามท้องตลาดหรือซูเปอร์มาร์เก็ต ล้วนเป็นข้าวหอมมะลิปลอมทั้งสิ้น หวีมีส่วนผสมข้าวหอมมะลิเพียง ๕๐% เท่านั้น บางยี่ห้อก็ใช้ข้าวพันธุ์อื่นที่มีกลิ่นรสชาติใกล้เคียงกับข้าวหอมมะลิมาผสมขาย เนื่องจากข้าวหอมมะลิมีราคาสูง^{๗๘}

^{๗๖} พันพงษ์ รัตนานนท์, ๑๐๘ กลโกง ธุรกิจ บ้าน ที่ดิน, หน้า ๑๓๗ - ๑๔๐.

^{๗๗} ข้าวสด, (๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๘) : ๓๓.

^{๗๘} ข้าวสด, (๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๘) : ๒๘.

แสดงให้เห็นถึงการโฆษณาหลอกให้เชื่อว่า ของปลอม เป็นของแท้ หรือแม้แต่โฆษณาถึงการบรรจุหีบห่อเต็มถุง ก็มักไม่เต็มถุงตามโฆษณา ดังข้อความที่ว่า “ข้าวสารบรรจุอยู่ในถุงอย่างอัดแน่นเต็มถุง แต่ฉั้พิจารณาจากข้าวสาร ฮั้หือคังกล่าวที่ขายอยู่ในท้องตลาดแล้ว ถุงแต่ละถุงไม่ได้บรรจุข้าวสารมีจำนวนมากเท่าการโฆษณาเลย”^{๙๙} แสดงให้เห็นถึงความจริงว่า การโฆษณาสินค้าแทบทุกชนิดมักไม่ตรงกับความจริงและเกินจริง ดังคำโฆษณาขายผงซักฟอกยี่ห้อหนึ่งที่ว่า “อีกครั้งกับพลังของ...ถุงเท้าสกปรกนี้มันซ้อนกัน ๓ ชั้นแล้วซักด้วย...ที่มีเกร็ดพิถีความขาวและอนุแรงพลังซักเพียง ๑ ซ้อนจะซักคราบ สะอาดถึงชั้นในสุด สอง...ด้วยตัวคุณเองซักไว้”^{๑๐๐} เป็นคำโฆษณาที่ขึ้นต้นในความสะอาดที่ไม่ต้องซักและไม่ต้องใช้มือขยี้ในการซัก ทำให้ผู้บริโภค เข้าใจว่าผงซักฟอกยี่ห้อดังกล่าวสามารถซักถุงเท้าสกปรกที่เกิดจากการใช้งานจริง ๆ ให้สะอาดได้ทันทีโดยไม่ต้องซักไว้ก่อนและไม่ต้องใช้มือขยี้ก็ซักคราบสกปรกที่อยู่ชั้นในสุดออกได้ง่าย แต่ในความเป็นจริงไม่อาจเป็นไปได้ แต่ในแง่ของการโฆษณาแล้วเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของเจ้าของสินค้า

๔) การละเมิดสิทธิผู้บริโภคในการโฆษณาขายสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นสินค้าที่อยู่นอกเหนือจากปัจจัย ๔ แม้ไม่มีใช้ชีวิตก็อยู่ได้ การโฆษณาสินค้าฟุ่มเฟือยโดยทั่วไปมักเป็นไปในลักษณะอวดอ้างสรรพคุณหรือคุณภาพเกินจริงเพื่อให้สินค้าขายได้ ขายดี และมีกำไร ทั้งที่ไม่ดี หรือ มีคุณภาพน้อย ก็ต้องโฆษณาว่าดีมีคุณภาพมาก ดังกรณีของการโฆษณาสินค้าประเภทเครื่องสำอางของประดับตกแต่ง เสริมสวยเพิ่มความงามทำสาว สัตยกรรมตกแต่งรูปร่างหน้าตา เครื่องดื่มและน้ำเมาประเภทต่าง ๆ รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ดังข้อความโฆษณาโทรศัพท์มือถือยี่ห้อหนึ่งที่ว่า

^{๙๙} วินัย เจียมวิเศษสุข, ความคิดเห็นที่มีต่อโฆษณาในปัจจุบันกับจรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย, ๒๕๓๕. หน้า ๓๐.

^{๑๐๐} คำวินิจฉัย, คณะอนุกรรมการติดตามสอดส่องและวินิจฉัยการโฆษณา ฝ่ายนิติการ, สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (เล่มที่ ๒), ๒๕๓๗. หน้า ๙๐.

โหราศาสตร์สายไม่หลุด เสียคมชัด โหรกับใครที่โหนดก็ได้ บนยอดเขาเอเวอร์เรสต์ กลางป่า
ทมิฬ หรือชะง่อนผาธาราภูกระดึง ไม่มีสัญญาณรบกวนขณะเคลือนไหว ที่สุดแห่งโหราศาสตร์ที่คิด
รตอนค์เคลื่อนที่มีคุณสมบัติเหนือกว่าโหราศาสตร์รตอนค์อื่น ๆ เป็นข้อความโฆษณาที่เป็นเท็จ
หรือเกินความจริง^{๙๙}

แสดงให้เห็นถึงคำโฆษณาที่เชื่อถือเกินจริง ทั้งที่ปัจจุบันทราบกันดีว่า การใช้โหรมือ
ถือหรือคิดคั่งในรตอนค์มักโหราศาสตร์ สายหลุดบ่อ สันยานไม่คอยจัด ยิ่งเป็นบนยอดเขาที่ยังไม่มี
การคิดคั่งเครื่องเขี่ยยังเป็นปัญหาในการโหราศาสตร์อย่างมากทีเดียว แต่ก็ยังมีการโฆษณาว่าเล็ก แต่มี
ประสิทธิภาพสูงขนาดตกลงไปในรูเล็ก ๆ เอาไม้ค้ำขึ้นไม่ได้เป็นเวลานาน จนมีคนโหราศาสตร์มาใช้ไม้
เล็ก ๆ แห่ กดไปก้มลงไปดูในรูเล็ก ๆ ว่า โครนะ พร้อมกับคำพูดว่า “เล็กเหลือเชื่อ”^{๑๐๐} คำ
โฆษณาดังกล่าวน่ามาวิเคราะห์ตามความเป็นจริงแล้ว โหราศาสตร์เครื่องดังกล่าวน่าจะไม่เชื่อว่าจะ
เล็กขนาดตกลงไปในรูเล็ก ๆ แล้วเอ้าขึ้นมาไม่ได้ แต่ในแง่ของการโฆษณาถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและ
ทำได้ในพรตนะของเจ้าของสินค้า

๕) การละเมิดลิขสิทธิ์ในการโฆษณาขายเพลง และหมอลำ ทั้งที่เป็นม้วนเทป แผ่น
เสียง วีซีดี ดีวีดี มีทั้งที่เป็นเพลงไทยลูกทุ่ง ลูกกรุง สตริง หมอลำกลอน ลำเรื่อง ลำเพลิน
ลำซิ่ง การโฆษณามักจะเป็นไปในลักษณะอวดอ้างสรรพคุณหรือคุณภาพของเพลง และหมอลำเกิน
จริง ทั้งที่รู้ว่ามีร้อง และหมอลำเสียงไม่ดี เมื่อร้อง ทำนองเพลง คนครีไม่ไพเราะ ไม่ดัง ขาดไม่ได้
ขาดไม่ได้ หรือขาดได้น้อย หรือเพราะบางเพลง บางกลอนก็ต้องโฆษณาว่า เสียงดี ไพเราะ ดัง ขาดได้
และขาดได้หรือขาดได้จำนวนมาก หรือเพราะทุกเพลงทุกกลอนเพื่อทำให้ดัง ขาดได้ ขาดได้และมีกำไร
สูงสุด คำโฆษณาดังกล่าวน่ามีปรากฏทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และอื่น ๆ โดยมี
บริษัทเทป แผ่นเสียงค่ายต่าง ๆ หุ่มนุ่่นจ้างเปิด และโฆษณกนักจัดรายการ พิธีกร สื่อสารมวลชนสาขา

^{๙๙} คำวินิจฉัย, คณะอนุกรรมการติดตามสอดส่อง และวินิจฉัยการโฆษณา ฝ่ายเลขานุการ
คณะกรรมการติดตามสอดส่องและวินิจฉัยการโฆษณา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้
บริโภค, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ๒๕๓๔, หน้า ๒๘.

^{๑๐๐} ข้อ ๗ ตรี, (๑๕ มกราคม ๒๕๔๐), เวลา ๑๔.๒๐ น.

ต่าง ๆ รับจ้างโฆษณาเปิด ทำให้นักร้องบางคน วงดนตรีบางคณะ เพลงบางเพลง และหมอลำบางกลอน แม้ไม่มีคนชอบ แต่ก็มีคนเปิดเพื่อโฆษณาให้ฟังทั้งวันและคืน หรือนิยมคล้องไค้ดีโดยการจ้างหน้าม้า ดังข้อความที่ว่า

เพื่อคลในทางโฆษณาและสร้างผู้คลั่งไคล้ในตัวนักร้อง...จึงจ้างสาวน้อยผสมชาว ๑๒ คนช่วยเป็นหน้าม้า โดยฝึกให้เธอกระโดดโลดเต้น หัวเราะเสียงดัง หัวครี้ง และครางกระเส้ากระทั้งล้มลงหมดสติ...วันรุ่งขึ้น หนังสือพิมพ์ลงภาพพวกเด็กสาวเป็นลมหมดสติถูกหามออกนอกโรงละครขณะชมวงดนตรีของ...เกือบทุกฉบับ การโฆษณานี้ ได้ผลทันตาเห็น ไม่กี่วันให้หลัง หน้าโรงละคร...มีคนเข้าแถวชวาทเหือค เด็กสาวจำนวนมากแย่งชิงกันซื้อบัตรเข้าชมการแสดงวงดนตรีพวกหนังสือพิมพ์ก็พากันเขียนรายงานข่าวนักร้องที่สามารถใช้เสียงเพลงสะกดให้เด็กสาวทั้งหลายกรีร้องครางกระเส้าผู้้น้อยอย่างคึกคัก...พวกเขาฟังนักโฆษณาเสื่อมวณ...จ้างหน้าม้าช่วยจุดประกายอารมณ์เป็นภาพทองหรือกลดง ทำให้ผู้ชมในโรงละครได้รับการกระตุ้นทางอารมณ์อย่างรุนแรง กระทั่งเกิดความรู้สึกนึ้งเบ่น เข้าสูขบวนแถวเชืออย่างคั่งไค้โดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว^{๗๗}

การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจ้งเป็นและทำได้ในวรรณณะของผู้จ้าง และผู้รับจ้างโฆษณาขายเพลงและหมอลำเพื่อให้เพลง หมอลำขายได้และทำให้นักร้องมีชื่อเสียง

๖) การละเมิดลิขสิทธิ์สาวาทในการโฆษณาขายพระเครื่องวางของขลัง ทั้งที่เป็นวัตถุมงคลหรือวัตถุอื่นใด การโฆษณามักจะเป็นไปในลักษณะอวดอ้างสรรพคุณ หรือคุณภาพในอิทธิปาฏิหาริย์ความขลัง ความลึกลับลึทธิว่ามีพลังอำนาจคุ้มครองป้องกันภัยอันตรายให้แก่ลัวคลาดจากอาวูร ปิน มีค คาบ และอุบัติเหตุทั้งปวง หรือสามารถคลบันดาลให้มีโชคลาภร่ำรวย ประสบความสำเร้งในหน้าที่การงานหรือ ในสิ่งที่มุ่งหวังได้ เกินจริง การโฆษณามีทั้งแบบกรูมดก กล่าวปากต่อปาก บันทึกหรือสร้างเป็นคำาน หรือพิมพ์หนังสือเผยแพร่ประวัดิและคุณพิเศษของพระเครื่อง

^{๗๗} โจวเจินซู, ช่งจิ้นหัว, เจียน อธิคม สวัสดิญาณ, เจียนเจียง, หลอกหลวงอย่างสร้างสรรค์, หน้า ๑๘๔

ราชของขลัง เกจิอาจารย์ เหวี่ยง เวทมนต์คาถาอาคม ไสยศาสตร์ ทั้งตะกรุด ผ้ายันต์ เหล็กไหล ปลัดขิก เจ้าแม่กวนอิม ดังกรณีคำโฆษณาพระทุ่งสรวงที่ว่า ช่วยทำให้ร่ำรวยเป็นมหาเศรษฐี พระขุนแผนทำให้มีเสน่ห์ผู้หญิงหลงรัก พระนางพญาผู้หญิงห้อยแล้วจะทำให้คู่สง่างาม เป็นที่อิจฉาเกรง จะทำได้ก็ประสบแต่ความสำเร็จด้วยอำนาจบารมีแห่งนางพญา พระบิดาช่วยหาลาภ ทำให้มีทรัพย์ สุข วรรณะสวย จึงยกสองนาง กุมารทอง นางกวัมหนสน์ช่วยกวัมเงินกวัมทอง พระรักษกุมารทองทำให้มีเมตตาทานิยม มีปัญหากุมารช่วยได้ เป็นต้น การโฆษณาในลักษณะดังกล่าว ปรากฏแพร่หลาย ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ทั้งในหนังสือพุทธไรต์โลกทิพย์ พระเครื่อง มหาลาภ พุทธคุณ และอื่น ๆ ดังคำโฆษณาในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งที่ว่า

ที่สุดพระบูชาเนื้อนิลกาฬ ชุด ๑ จักรพรรดิ มีไว้ร่ำรวยไม่ยากจน เหลือกินเหลือใช้ ค้าขายดี อยู่เย็นเป็นสุข...คุณของนพคุณแก้ว (พลอยนพเก้าบรรจุได้ฐานพระพุทธรูปองค์) เพชร มีไว้จะมีอานุภาพชนะศัตรูครองความเป็นใหญ่ มั่นคง จะสมบูรณ์ด้วยลาภ ยศ อายุยืน มรกด อยู่อย่างคงกระพัน ป้องกันอาวุธ เชื้อวงศ์ และอุบัติเหตุ บุรฉัตร ผู้มีไว้จะมีเสน่ห์ จะเป็นคนใจเย็น โกลนแคล้วคลาดอันตราย เจริญสุข อายุยืน นิลกาฬ มีไว้ร่ำรวยไม่ยากจน เหลือกินเหลือใช้ ค้าขายดี อยู่เย็นเป็นสุข มุกดาหาร เป็นมงคล เป็นเสน่ห์ เป็นดาบเย็นใจ ชนะศึก เพทาย มีไว้จะทำให้ฟันไทย และรุ่งเรือง ไพฑูรย์ เป็นมิ่งมงคล กันไฟไหม้เทพเจ้าคุ้มครอง”

การโฆษณาดังกล่าว ทำให้คนเชื่อศรัทธาและเข้าใจว่า หากซื้อสิ่งเหล่านี้ไปแล้ว จะช่วยให้ตนเองอยู่รอดปลอดภัย ประสบความสำเร็จ ชนะสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ และได้ในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ต้องลงแรง หรือแม้แต่การโฆษณาพระปลอมว่าเป็นพระแท้ ก็ปรากฏเช่นกัน ดังข้อความที่ว่า “ บางทีก็นำรูปพระองค์ดังกล่าวไปลงในนิตยสารพระเครื่อง ยืนยันความแท้ทั้งที่ความจริงเป็นพระปลอมแล้วอย่างนี้ถูกคำที่ผู้พระไม่เป็นจะไม่หลงเชื่อได้อย่างไร ในเมื่อหลาย ๆ ฝ่ายให้การยอมรับ

^{๘๘} เติลินิวส์, (๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐) : ๑๒.

โดยมิใช่ประกาศรับรองในความแท้^{๙๙} การโฆษณาพระปลอมมีวิธีการหลายรูปแบบ แม้แต่การใช้หน้าม้าทำเป็นเข้ามาอวดอ้างถึงอิทธิปาฏิหาริย์ ทำให้คนหลงเชื่อในคุณวิเศษนั้น เมื่อขายได้แล้วก็นำเปอร์เซ็นต์มาแบ่งกัน การโฆษณาในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ ในพระรศนะของเจ้าของธุรกิจขายพระเครื่องรางของขลัง

๑. การละเมิดลิขสิทธิ์สุวาทในการโฆษณาใบหอย ได้แก่การบอกหอย ทั้งที่เป็นปริศนาและตัวเลข ทั้งที่เป็นของรัฐบาล เรียกว่า สลากกินแบ่ง สลากการกุศล เป็นการพนันที่ถูกต้องตามกฎหมาย และหอยได้คืนหอยอื่น มีเอกชนเป็นเจ้ามือรับแทง เป็นการพนันที่ผิดกฎหมายโดยการอวดอ้างสรรพคุณหรือคุณภาพให้หลงเชื่อเกินจริง ดังคำโฆษณาที่ว่า “เส้นทางรวยเป็นเศรษฐี รวยประชิดความจนให้สะใจ ต้องรวยเป็นเศรษฐี อยากเป็นเศรษฐีคนใหม่ เรามีที่เด็ดด้วยคือใบปิกหลักแน่นอน เลข ๒ ตัว ๓ ตัว เข้าเป้า ๑ ชุดแน่นอนคิดต่อเราไม่คิดหวัง ”^{๑๐๐} คำโฆษณาดังกล่าวมีปรากฏอยู่ตามหนังสือนิตยสาร และหนังสือใบหอยประเภทต่าง ๆ มากมายตามแผงขายหนังสือพิมพ์ทั่วไป หรือโฆษณาทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ที่ว่า “ ทุกวันที่ ๑ และ ๑๖ ท่านจะมีรอยยิ้มเมื่อท่านอ่านนิตยสารมหาเศรษฐีหนังสือดีมีคุณค่า่านต้องนิตยสารมหาเศรษฐี มหาเศรษฐีมหาเศรษฐี ”^{๑๐๑} ทำให้คนเชื่อซื้อตามแล้วรวยเป็นมหาเศรษฐีหรือส่งจดหมายไปตามบ้านอวดอ้างว่าเป็นหอยดีออกจากกองสลากซื้อตามแล้วถูกแน่นอน^{๑๐๒} ทำให้คนส่งเงินไปให้จำนวนมาก การโฆษณาในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและ ทำได้ในพระรศนะของคนใบหอย

^{๙๙} “วิมล จ้อยทองมูล, “ มอชอย่างเขียน อาณาจักร “พระปลอม” แวดล้อมคนโกธสัตว์”, ข่าวสด, (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔): ๓๕.

^{๑๐๐} ดวงเศรษฐี, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒๙๔, (๑๖ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐), หน้า ๔๑.

^{๑๐๑} ช่อง ๑, (๖ มีนาคม ๒๕๕๐), เวลา ๑๖.๓๐ - ๑๘.๐๐ น., ช่อง ๕, (๑๔ เมษายน ๒๕๕๐), เวลา ๑๘.๔๕ น.

^{๑๐๒} กฤษ ลิขิตยา, “พูดจาภาษาคนโกง”, เดลินิวส์, (๒๔ มกราคม ๒๕๓๔): ๗. คาน คยดิน, “ชุมทางปัญญา”, ข่าวสด, (๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๔): ๖.

๘. การละเมิดศีลข้อสามวาทในการโฆษณารับทำนาอโศกชะคราพิทวงเงินเข้ามี โดยอาศัยหมอดู และวางทรงเชิฏวญาณเทพเจ้าลงมาประทับร่างทำนามักจะเป็นไปในลักษณะ อวดอ้างสรรพคุณหรือคุณภาพว่าสามารถทำนายและประทับทรงได้แม่นยำและแก้ปัญหาได้สารพัด ดังข้อความที่ว่า " หมอดูในอุทรจักร ส่วนแต่คู่วิว่ามียอดวิชาที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษหรือ อาจารย์ถ่ายทอดให้โดยตรง สามารถหยั่งรู้ทุกข์สุข ขจัดเภทภัย ซึ่งอันที่จริง ส่วนใหญ่ส่วนโกหกมดเท็จ " ^{๙๙}

แสดงให้เห็นถึงการอวดอ้างถึงความสามารถในการทำนาผูกดวงชะราพิ และช่วยแก้ไข ปัญหาได้สารพัดรูปแบบ ดังคำโฆษณาที่ว่า

ข่าวดี สำหรับท่านที่กำลังมีปัญหา โหราจารย์ ผู้ได้รับการยกย่องทั้งไทยและต่างประเทศ รับพยากรณ์ และทำพิธีให้พบกับความเจริญในหน้าที่การงานมีปัญหาสารพัด อ...สามารถแก้ไขให้ท่านด้วยพลังจิตภายใน และแนวทางชี้ช่องไปสู่ความสว่างสดใส เริ่มตั้งแต่ปัจจุบันถึงอนาคต ตามหลักโหราศาสตร์ของฮินดู ความแม่นยำรับรองไม่พลาด ชื่อเสียง โด่งดังเป็นกำลังใจให้กับวงการบันเทิง แม้ดารา คิง ๆ ปัจจุบันก็เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ หลายท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเพราะ ได้อาจารย์ชี้แนะสู่หลักผู้ใหญ่ต่างพากันไว้วางใจในการทำนาทอหูกสะเดาะเคราะห์ ทำพิธีให้เป็นสิริมงคลโดยเฉพาะคติความเรื่องที่คืนได้ศตมานัก มีตัวอย่างพิสูจน์ได้ หยั่งรู้ ค้าง ๆ เหมือนคนเห็น ทั้งในสหรัฐอเมริกาและยุโรปก็ให้ความสนใจ โดยของจองตัวล่วงหน้าไว้แล้ว" ^{๑๐๐}

จากคำโฆษณาดังกล่าว ทำให้คนเข้าใจและเชื่อว่า คู่มั่นอย่างกับคาถาเห็น สามารถแก้ไขและ ช่วยได้สารพัด เป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศ และทำให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน รุ่งกิจการค้า และความรัก คนที่มีคดียะถูกหรือผิดก็ทำให้ชนะคดีได้ หรือมีปัญหาครอบครัว มีปัญหา อุปสรรค ทำเสน่ห์เมตตามหานิยม แก้เคราะห์ ตัดกรรมได้จริง ดังคำโฆษณาที่ว่า

^{๙๙} โจวเจิ้งซู, ช่งจิ้นกั๋ว, เซียน, อธิคม สวัสดิญาณ, เขียนเรียง, หลอกหลวงอย่างสร้างสรรค์, หน้า ๑๖๕.

^{๑๐๐} ชีวิตจริง, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔๕๙, (๒๑ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๗), หน้า ๔ พิเศษ.

คุณกำลังประสบปัญหาเหล่านี้บ้างไหมสามีแอบไปมีบ้านเล็กแล้วทอดทิ้งคุณกับลูกน้อยให้ลำบาก ธุรกิจการซื้อหรืองานในหน้าที่ผิดพลาด เจ้านายเข้มงวดกล้าหาญไม่ได้ จะหยิบฉวยอะไรให้เป็นเงินทองคู่คิดซัดไปหมดหรือ...อยากเป็นคนมีเสน่ห์ ให้ใครเห็นใครชอบใครเห็นใครรัก หวังพิธีเสริมสร้างบารมีให้ผู้อื่นเกรง อาจารย์...ช่วยคุณได้ เพราะอาจารย์ ...เป็นผู้เชี่ยวชาญทางโหราศาสตร์เป็นหมอดูที่แม่นยำ เพราะท่านร่ำเรียนมาตามตำราพม่าของเจ้าของดาว“มหาต้นมะกะ” ที่ยากนักที่ใครจะร่ำเรียนได้สำเร็จ เพราะเป็นวิชาโหราศาสตร์ที่เร้นลับ ตรวจสอบจะคาบเกี่ยวมือเสริมบารมี แก่เคราะห์ แก่กรรม^{๗๔}

คำโฆษณาดังกล่าว ทำให้คนเชื่อ และเข้าใจว่า สามารถทำในสิ่งที่คิดหวังให้สมหวัง ทั้งความรัก ครอบครัว การเงิน ธุรกิจการค้า แก่เคล็ด แก่เคราะห์ ดัดเวรตัดกรรมชั่วที่ทำในอดีตให้หมดไป มิใช่การแนะนำให้เลิกทำชั่วและหันมาทำดีในปัจจุบันเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการดูและแก้ไขเปลี่ยนโหงวเฮ้ง สีผิว สีตาให้เข้ากับบุคลิกได้อีกด้วย ดังคำโฆษณาที่ว่า

อาจารย์ผู้มีคุณไสยเทคนิควิทยาโหงวเฮ้ง เปลี่ยนโหงวเฮ้ง เปลี่ยนสีผิว สีตาให้เข้ากับบุคลิกของโหงวเฮ้งดวงซู้...ได้รับถ่ายทอดวิชาจากเขื่อนน้ำคำหลักเล็กก๊วยเขื่อนเมฆมาช กับหลวงจีนจิ้ง และยังได้รับบารมีจากเทพเจ้าเบื้องบนอีก แต่อาจารย์...ก็มีได้เก็บพลังเหล่านั้นไว้แค่ผู้เดียว ได้นำมาช่วยเหลือผู้คนที่ประสบปัญหาดัง ๆ เช่น ทำการค้าแล้วล้มเหลว ขาดทุนหมดตัว หรือกิจการงานไม่ราบรื่น คิด ๆ ซัด ๆ โดยตรวจดวง โหงวเฮ้งด้วยฝ่ามือหรือหันศอกก็ทราบได้ว่า บางคนประสบปัญหาดัง ๆ อันเนื่องมาจากโหงวเฮ้งไม่ถูกโฉลกจากดวงชะตา...ใช้ยี่ห้อจากกระแสปาลังจิตผ่านฝ่ามือ โดยไม่ต้องคำดัดทำให้ทั้งเสริมบุญ อดโทษกับแก้ คัดส่วนต่าง ๆ บนใบหน้า รวมทั้งจัดฟัน แต่งทรงปาก โดยพลังฝ่ามือใบหน้าที่ของท่านก็จะเปลี่ยนได้อย่างอัศจรรย์ สามารถเปลี่ยนสีผิว และสีตาให้เข้ากับโหงวเฮ้งบนใบหน้า^{๗๕}

^{๗๔} ชีวิตจริง, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔๕๙, (๒๑ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗), หน้า ๑๗.

^{๗๕} ชีวิตดั่งฝัน, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒๐๘, (๑๖ - ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๙), หน้า ๕๓.

คำโฆษณาดังกล่าว ทำให้คนเชื่อและเข้าใจว่า เป็นญาติ หรือหมอดูที่มีคุณวิเศษเหนือญาติ หรือหมอคุณธรรมคา หูและช่วยด้วยพลังจิตจากเทพ และอรหันต์ แม้ถึงแถวร้ายให้กลายเป็นดีได้จริง แต่บางสำนักโฆษณาใช้วิธีดูทางใน ด้วยการทรงเจ้าเข้าผี ดังข้อความที่ว่า

อาจารย์...ผู้มีญาณสัมผัสเสด็จพ่อ ช่วยแก้สิ่งแถวร้ายให้กลายเป็นดี อย่างอัศจรรย์...เวลาที่ช่วย คนที่จะใช้วิธีนี้ทางใน จะไม่เหมือนกับการทรงแค่จะทรงก็ต่อเมื่อคนที่จะมาแก้ไขเปลี่ยนดวงชะตา หรือว่าเกี่ยวกับเมตตามหานิยมก็ให้องค์ลง ทำให้ทุกอย่างเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวเพราะอันนี้คือ ช่วยคนที่มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวแตกร้างมาขอแล้ว...สามารถช่วยแก้ปัญหาให้ได้เช่น การค้า ขายตกต่ำ สามิไปมีเมื่อน้อย ภรรยาไปมีแฟนใหม่...โดยมากจะเป็นทางเมตตามหานิยมมหาเสน่ห์ คนที่การค้าตกต่ำ หรือว่าเงินทองไม่ดีก็ช่วยได้ แก้ไขเปลี่ยนดวงชะตาคนที่ชะตาขาดไม่ให้ค้าขายได้ คนที่เป็นมะเร็งก็ยังหาย ได้แค่เขาต้องปฏิบัติตัวตามที่เรารอก เสด็จพ่อท่านเก่งมากในเรื่องรักษา^{๔๔}

ข้อความดังกล่าว ทำให้คนเชื่อ และเข้าใจว่า คนทรงมีญาณพิเศษติดต่อกับเทพเจ้า เช่น สมเด็จโต หลวงปู่ทวด เสด็จพ่อ ร.๕ และอื่น ๆ ให้ลงมาช่วยเหลือคนที่ตกทุกข์ได้ยาก และประสบ ปัญหา แก้สิ่งแถวร้ายให้กลายเป็นดี เปลี่ยนดวงชะตา ทำให้ครอบครัวสงบสุข ธุรกิจเจริญรุ่งเรือง ทำให้คนชะตาขาดไม่ค้าขาย และรักษาโรคภัยได้จริง การทรงเจ้าเข้าผี ผู้ทรงมักจะทำเป็นคนถือศีลนุ่ง ขาวห่มขาว ทำตัวน่าเชื่อถือในอำนาจเวทย์มนต์ คนทรงบางคนเป็นคนหนุ่มสาว แต่แสดงตัวเป็นคนแก่ เพื่ามีอายุเป็นร้อยเป็นพันเป็นล้านปี เวลาจะถูกจะเดินต้องมีคนประคองทำเป็นคนหลังค่อม เสี่ยงพูด จาเป็นคนแก่ และเสี่ยงประหลาด ๆ มีงานวิจัยในแวดวงธนาคารว่ามีเงินฝากจากกลุ่มคนทรงปีละ ประมาณ ๒๐,๐๐๐ล้านบาท^{๔๕} โดยการหลอกให้ทำบุญทำทานให้ว่างทรง ด้วยการมอมเมาให้เกิด ความงมงายขนาดลูกต้องขโมยเงินพ่อแม่ไปให้ว่างทรง ไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือเศรษฐีก็ถูกโฆษณา ขวนเชื่อจากกระบวนการเหล่านี้การ โฆษณาในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในพระศนะ ของหมอดูและคนทรงเจ้าเข้าผียุคโลก

^{๔๔} ชีวตต้องสู้, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒๒๑, (๑๕ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐), หน้า ๕๕.

^{๔๕} ข่าวสด, (๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๙): ๑๖.

๔.๒.๒.การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารด้วยการโฆษณาหลอกลวง

การโฆษณาหลอกลวง เป็นการทำให้คนเชื่อว่า ขายสินค้าในราคาต่ำกว่าปกติเดิมตั้งไว้ ๑๐๐ บาท อาจลดเหลือ ๘๘ บาท หรือ ๕๐ บาท หรือเป็นเปอร์เซ็นต์เท่านั้นเท่านี้ หรือโฆษณาว่า ขายทำทุน ขายขาดทุน หรือต่ำกว่าทุน หรือซื้อมูลค่าเท่านั้นแล้ว ได้รับส่วนลดเท่านั้น ทั้งที่ไม่จริง ก็บอกว่าจริงไม่ลดหรือลดน้อยถอยกว่าลดมาก ซึ่งมีอยู่กับการโฆษณาขายสินค้าเกือบจะทุกประเภท ดังคำโฆษณาขายบ้านที่ว่า “ไม่ต้องรอ ไม่ต้องลุ้น ของ ๕,๐๐๐ บาท เตรียมเข้าอยู่ได้เลย พร้อมส่วนลด ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทุกชนิด”^{๙๙} ทำให้ผู้ซื้อเชื่อและเข้าใจว่า เป็นการลดราคาจริง ๆ แต่แท้ที่จริง เป็นการอุปโลกราคาสินค้าขึ้นมา แล้วโฆษณาลดราคาเท่านั้นเท่านี้ ถึงแม้โฆษณาลดก็ต้องขายในราคารับรองอยู่แล้ว การที่จะขายต่ำกว่าทุน ทำทุน ขาดทุน และได้กำไรน้อยเป็นเรื่องยาก

ส่วนการแจก เป็นการให้เปล่า โดยไม่คิดมูลค่า ด้วยการมอบให้ให้ผู้ซื้อส่งเงินส่วนร่วม สนุกจับฉลากชิงโชครับรางวัลมูลค่าต่าง ๆ เช่น เสื้อ แหวน สร้อยคอทองคำ บ้าน รถ หรือซื้อเท่านั้นเท่านี้ จะได้รับสิ่งนั้นสิ่งนี้ มูลค่าเท่านั้นเท่านี้ฟรี ดังคำโฆษณาที่ว่า “ซื้อครบ ๒,๕๐๐...รับฟรีชุดเครื่องแก้ว ๗ ชิ้น ๑ ชุด มูลค่า ๑๘๕”^{๑๐๐} หรือ “ฟรี โทรทัศน์ประเทศ ฟรี ราชเดือน ฟรีจนถึงครึ่งปีหน้า”^{๑๐๑} การโฆษณาในลักษณะดังกล่าวแม้จะแจกฟรีจริงโดยไม่ได้รับวกราชเอาไว้อีกจริง แต่ก็ใช่วิธีหลอกลวงให้คนแย่งกันซื้อสินค้ามากขึ้น ทำให้ได้กำไรเพิ่มขึ้น และมอบเก็บค่าบริการเพิ่มทีละเล็กละน้อยภายหลังโดยที่ผู้ซื้อไม่รู้ตัว

^{๙๙} มติชนรายวัน, (๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๘) : ๒๓.

^{๑๐๐} ไทยรัฐ, (๑๖ มกราคม ๒๕๔๐) : ๑๘.

^{๑๐๑} ไทยรัฐ, (๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๘) : ๒๔.

ส่วนการแถม เป็นการเพิ่มให้หลังซื้อสินค้าตามเงื่อนไขที่กำหนดเอาไว้ ข้อมูลค่าเท่านั้น แล้วจะได้รับของแถมมูลค่าเท่านี้ เช่น ซื้อ ๑ แอม ๑ ซื้อ ๒ แอม ๑ หรือซื้อ ๑ แอม ๒ ดังคำโฆษณาที่ว่า “ซื้อทั้งวัน แอมทั้งวัน”^{๔๔} หรือ “สุคตพิเศษซื้อ ๑ แอม ๒”^{๔๕} ทำให้ผู้ซื้อหลงเชื่อ และเข้าใจว่าตนได้มากกว่าเสีย ของแถมที่ตนได้รับนั้นเกินของฟรีไม่เสียเงิน ทำให้ตนได้เปรียบผู้ขาย แต่แท้ที่จริงแล้ว ไม่มีพ่อค้านักธุรกิจคนไหนที่จะยอมแถมโดยที่ตนขาดทุน

การโฆษณาขายสินค้าในลักษณะดังกล่าว ทำให้หลงเชื่อว่า ถอดแถมแถมจริง ทำให้ผู้ซื้อมีความรู้สึกว่าได้เปรียบ ดังข้อความที่ว่า “วิธีการประเภทลด แลก แลก แอม เพื่อดึงดูดค้าก็คือวิธีสร้างปอ๊ตเพื่อจับที่ใช้กันมานานในวงการธุรกิจ เช่นกันเคล็ดลับแห่งความสำเร็จของวิธีนี้คือที่สามารถทำให้ลูกค้ารู้สึกพึงพอใจที่ได้ของถูกคุ่มค่าหรือได้เปรียบ โดยหารู้ไม่ว่าที่จริงแล้วพ่อค้านักธุรกิจต่างหากที่ได้เปรียบอย่างมาก”^{๔๖} วิธีการโฆษณาดังกล่าวเป็นเพียงกลลวงทำให้คนซื้อเพิ่มยอดขาย และเพิ่มกำไรให้มากขึ้นเท่านั้น ทั้งที่มีการบวกกำไรไว้ในสินค้าที่ขายแล้ว มิใช่การลดแลก แลกแถมต่ำกว่าทุน เท่าทุน และขาดทุนจริง ๆ อย่างที่ผู้ซื้อเข้าใจ การโฆษณาขายสินค้าในลักษณะดังกล่าวเป็นถึงจําเป็นและทำได้ในธรรมชาติของพ่อค้านักธุรกิจ

๔.๒.๓. การละเมิดสิทธิผู้บริโภคจากการโฆษณาประทับตราให้เป็นค่านิยมของสังคม

การโฆษณาประทับตราให้เป็นค่านิยมของสังคม ได้แก่การทำให้คนเชื่อว่า เป็นสิ่งดี คนในสังคมนิยมชมชอบอย่างนี้ บุคคลมีชื่อเสียงในวงสังคมชั้นสูง ไฮโซ คารานักรื่อง นักแสดง นักกีฬา นางสาวไทย นางงามจักรวาล ีวรุ่น หรือคนรุ่นใหม่เขานิยมใช้หรือใส่หรือรับประทานสินค้ายี่ห้อนี้ ทำให้มีความรู้สึก ว่า หากไม่ใช้ตามจะทำให้เป็นคนด้าสมัย เป็นคนดกรุ่น มีปมด้อย ทั้งที่เป็นเสื้อผ้า แฟร์ชั่น สิ่งของ เครื่องใช้ ของทาน และอื่น ๆ แต่ถ้าใช้จะเป็นคนเด่น มีรสนิยมสูง

^{๔๔} มติชนรายวัน, (๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๑) : ๒๐

^{๔๕} ข่าวสด, (๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๑) : ๒๑.

^{๔๖} โจวเจิ้งซู, ช่งจิ้นหัว, เซียน, อธิคม สวัสดิญาณ, เขียนเรียบเรียง, หลอกหลวงอย่างสร้างสรรค์, หน้า ๔๔.

ดั่งคำโฆษณาที่ว่า “ คุณใช้สินค้านี้จะเป็นจุดเด่นในสังคม...ผู้มีรสนิยมสูงเท่านั้นที่จะเลือกใช้สินค้านี้”^{๕๕} ทำให้เชื่อว่า ใช้แล้วเท่ โก้ ภูมิฐาน เป็นคนรุ่นใหม่ เป็นคนทันสมัย การโฆษณาในลักษณะดังกล่าวเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทัศนะของผู้ขายสินค้า

๕. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับกระบวนการยุติธรรม

กระบวนการยุติธรรม เป็นวิธีการที่รัฐให้ความยุติธรรมแก่พลเมืองผู้มีบรรดาศักดิ์โดยผ่านองค์การหรือสถาบันต่าง ๆ ตั้งแต่เจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ ทนายความ ศาล และราชทัณฑ์ แต่บางครั้งก็เกิดปัญหาไม่ยุติธรรมขึ้นอันเกิดจากการบิดเบือนความจริง ซึ่งมีประเด็นหลักที่จะนำมาวิเคราะห์โดยสังเขปเพียง ๔ ประเด็น คือ

๕.๑. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทในการสืบสวน

การแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานซึ่งตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและทราบรายละเอียดแห่งความคิด^{๕๖} การสืบสวนเกิดขึ้นทั้งก่อนและหลังความคิด มีทั้งที่เปิดเผยตามพยานหลักฐานของผู้แจ้งความร้องทุกข์และวิธีการลับปลอมตัวสืบหาข่าวการเคลื่อนไหวของผู้ร้าย ผู้ต้องสงสัย ผู้มีอำนาจอิทธิพลอื่น หรือหลอกล่อซื้อสิ่งผิดกฎหมาย ยาสเสพติดเพื่อทราบเบาะแสหรือแหล่งที่หลบซ่อนของผู้กระทำผิดและจับกุมมาดำเนินคดีลงโทษตามกฎหมาย การปฏิบัติงานดังกล่าวต้องเป็นความลับสุดขั้วเพื่อปิดฐานะของคน และโกหกผู้กระทำผิดให้เชื่อ หากบุคคลเหล่านั้นสงสัย หรือจับได้ก็ต้องโกหกเพื่อเอาชีวิตรอด สายลับจำเป็นต้องโกหกผู้

^{๕๕} บัญญัติ จันทาพันธุ์, และคณะ, การส่งเสริมการขาย เรื่อง การโฆษณา, หน้า ๑๓๓.

^{๕๖} ณรงค์ ใจนาญ, หลักกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา เล่ม ๑, พิมพ์ครั้งที่ ๑,

(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๓๔), หน้า ๕๔.

กระทำผิดจนเคยชิน ดังข้อความที่ว่า “ผู้ที่โกหกจนเป็นนิสัยประเภทหนึ่งได้แก่สายลับของตำรวจ พวกนี้มักพูดจาเชื่อถือไม่ได้ถ้าหากเป็นการสืบสวนคดีที่สำคัญมาก ๆ”^{๙๕} การละเมิดศีลข้อมุสาวาท เพื่อสืบให้รู้ตัวและจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทวณะของ พนักงานสืบสวน

๕.๒. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทในการสอบสวน

การสอบสวนเป็นการโต้เถียงเพื่อเอาความจริง และรวบรวมพยานหลักฐานตามบัญญัติ แห่งกฎหมายเพื่อพิสูจน์ความผิด และเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษหลังจากความผิดเกิดขึ้นแล้ว ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจำเป็นต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้มาซึ่งความจริง ทำให้ผู้ต้องสงสัย ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา หรือผู้กระทำความผิดรับสารภาพ หรือรับผิด หรือจำนนต่อหลักฐาน ซึ่งมีประเด็นที่จะนำมา วิเคราะห์ ๒ ประการ คือ

๑. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทให้ผู้กระทำความผิดรับสารภาพ มีทั้งผู้กระทำความผิดจริง ผู้ต้องสงสัย ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา เมื่อถูกนำตัวมาสอบสวนบุคคลเหล่านี้ มักให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา แม้จะมีพยานหลักฐานผูกมัดแน่นหนาหรือไม่มีก็ตาม เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องใช้เล่ห์เหลี่ยม ถูกราบ ทุราวิธีสร้างภาพลวงชักใช้โต้เถียงเพื่อถ่วงเอา ความจริงกับบุคคลเหล่านี้ มีพยานหลักฐานน้อยก็ต้องอ้างว่ามีมาก หรือไม่มีก็ต้องโกหกเพื่อข้ามที่จะ ทำให้ผู้กระทำความผิดแสดงพิรุ^{๙๖} หรือแสร้งสร้าง ความถนสนทำให้ผู้กระทำความผิดปรากฏตัว^{๙๗} หรือ หลอกล่อว่า จะช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบาหรือกันไว้เป็นพยานเพื่อให้ผู้กระทำความผิดรับสารภาพ หรือ

^{๙๕} วิลเลียม เจ มาเจดกี, เขียน, พระจันทร์ จันทร์ยศ, แปล เคลือบจับจับโกหก, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิค, ๑๕๓๗), หน้า ๓๗.

^{๙๖} โจวเจิ้งซู, ซ่งจิ้นหัว เขียน, อธิคม สวัสดิญาณ เขียนเรียง, หลอกหลวงอย่างสร้างสรรค์, หน้า ๑๕๕ - ๑๕๖.

^{๙๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๑ - ๑๖๕.

ขุมหยทำให้แมกมอภิปดปากสวรภพให้การจัดทอถกนไปมในหมผู้กระทำผิด การละเมิดสิดข้อมุสวาทเพื่อทำการสอบสวณจับถึให้ไค้ตัวผู้กระทำผิด เป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในทรรสนะของผู้สอบสวณ

๒. การละเมิดสิดข้อมุสวาทให้มิผู้กระทำผิด เมื่อหาผู้กระทำผิดที่แท้จริงไม่ได้ก็้องสร้างเอกสวรหลักฐานพยานที่จึ้นมปรักปรำอัดเยิดข้อหา โอนความผิดให้ผู้บริสุทธรับบทแทน ซึ่งมิประเด็นที่จึจะค้องนำมวเเคราะห ๒ ประการ คือ

๑) การอุมผู้ค้องงตธไปคั้นเอาความจริง คัวยการคึงข้อกล่าวหา นำไปถักขัง บับบักขบข่มขู่ ทารุณ ทำให้บางคณทมิไหวค้องรับสวรภพทั้งที่มิได้ทำผิด บางคณถึกับพิการ และเสิชชีวิต การที่ค้องปรักปรำผู้ค้องงตธ และสร้างเอกสวรหลักฐานพยานที่จึ้นมอัดเยิดความผิด มูลเหตุหนึ่งก็เพื่อค้องการเพิ่มสติดิในการจับกุม ดังที่ พอ.ค.ค. อธิรวิทธ สุวรรณเกธัษ ว่าที่ผู้ชัวยบัญชาการสีกษากถ่าวว่า " ที่ป็นปัญหาร้ายแรงที่สุดคือการกำหนดสติดิการจับกุมของกระทรวงมหาดไทยที่สวณทงกับหลักอำนวศความซุคิธรรมให้ประชาชน เพราะถ้าหาผู้กระทำผิด มิได้คัารวจก็ค้องไปค้วไค้รมารับเคราะห้แทนโดยเฉพาะในคสิยุกณกรรห "๑๒ การที่คัารวจนำเอาไค้รคณใดคณหนึ่งมารับเคราะห้แทน และปล่ออให้ผู้กระทำผิดคัวจิงถอนวลไปนััน ถึเป็นเรีองปกคิธรรมคว ในการสอบสวณ ดังคัากล่าวของคณ วาณิษ จรุงกิจอณันค ที่ว่า

เรีองการจับแพะหรือจับผู้ค้องหาผิด สร้างหลักฐานพยานที่จึจนคณคัันคัันพิพากษาลงไทยผู้ค้องหาแพะถึถ่านถึจึ้นประหารชีวิต ในการฆาตกรรมนางสวชอริ แอน คัันแคน นััน...คมิไม่แปลกหรรครับและเรีองที่คัารวจจับแพะโดยรู้ว่าเป็นแพะและใช้กลวิธีเอนแพะ เข้าคูกเข้าคะรางไปไค้ก็ มิใช่เรีองแปลก...แม้จะรู้ว้ผู้ค้องหาถึถ่านถึเป็นแพะแต่ก็ค้องอุทธร ฎีกา...มิใช่เรีองแปลกที่ว้ ทั้ ๗ ที่รู้ว้ คณนัันทำผิดจึริง แต่ก็รอดคูกพันคะราง พ้นจากการลงโทษของกฎหมายออกไค้^{๑๓}

^{๑๒} มคิรณรายวัน, (๒ พคุคจิกายน ๒๕๓๘) : ๒๘.

^{๑๓} ช่าวสค, (๔ พคุคจิกายน ๒๕๓๘) : ๕.

การจับสุบรลฤทธั้ที่รู้ว้ เป็นสุบรลฤทธั้ และสร้างพยานหลักรฐานเท้จ้ขึ้นมาสอบสวน บลคเบ้ยนความจรงเป็นสั้ที่เก้ดขึ้นสมอในกระบวนการฤทธั้ธรรม

๒) การอ้คเย้คความคดให้ฝ้อตรงข้าม เป็นการสอบสวนให้เก้เป็นไปในทลคทางที่สุบรลฤทธั้ อลทธพลค้องการ ตามค้าถ้งของสุบรลฤทธั้ อลทธพล หรือนั้การเม้อง หวังท้าถายอู่แ่งจ้น โดยการ พยายามหาพยานให้การปรกปร้าได้ความคดให้กับสุบรลฤทธั้ ค้งอ้คความท้ว่า

เร้ืองที่ม่มีการข่มขู่ลโหญ่บ้านให้มาเป็นพยานว่าม่มีการข่มขู่จรง โดยให้ปรกปร้าและเบ้ยนพยาน เท้จ้เพื่อเอาคดนายสุเทพให้ได้...อย่างร้ก็ตามคนออมร้ว่า ม้ส่วนหน้่งที่เบ้ยน ม้คดกฤทธั้มาจรง แต่ม้มีการพยายามเอาม่จากพื้นท้นอกเขตมาวางจ้น และพบนว่าจ้าหน้าท้ของอ้การฤทธั้ธรรม บ้าม่ (อ.อ.ม.) ได้ร้บค้าถ้งให้ลากม่เข้าปรวมให้มากที่สุดเพื่อพยายามท้าค้ให้ดูเหมือนว่าม่จนวน มากเก้นจรง^{๓๓๔}

การที่จ้าหน้าท้ข่มขู่ให้เบ้ยนสุกม้คบุคคดอ้ และถ้จ้กลาก ม้นอกพื้นท้มากอจรวม กับ ม้ที่คดกฤทธั้มาในพื้นท้ ท้าค้ให้ดูเหมือนม่ม่คดกฤทธั้มาจนวนมาก เป็นการบลคเบ้ยนความจรง ท้าค้ให้การสอบสวนบลคเบ้ยนเย้ง ไปตามอ้นาจการเม้อง ท้าค้ให้ม้องภาพพจน์พน้กงานสอบสวน ในแ่งม่ค้ ค้งอ้คความท้ว่า

ทุกวันนี้ ประชาชนม้องค้ารจว่าค้ือ สู้ท้คอจรค โฉเป็นจ้าหน้าท้ม่อ้านวอความฤทธั้ธรรม เป็น คนกระท้าคความคดเย้งเองท้ิงพาท้คอม่ได้ เป็นสู้ท้เท้มความทุกขให้กับประชาชน เป้.มเร้ืองมอ ของสุบรลฤทธั้ท้ิงทางการเม้อง ทางทหาร และสู้บ้จ้ค้บปัญจนาเบ้ยนสู้ได้บ้จ้ค้บปัญจนา^{๓๓๕}

^{๓๓๔} ช้าวลค, (๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔) : ๔๔.

^{๓๓๕} มลลชนรายวัน, (๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๔) : ๒๔.

การ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตรงไปตรงมา คิดไม่ว่าไปตามคิด ถูกไม่ว่าไปตามถูก แต่ทำผิดให้
เป็นถูก ทำถูกให้เป็นผิด และนำมาถกกันถกกันมักจะเกิดขึ้นเสมอในกระบวนการยุติธรรม

๕.๓. การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารในการจัดทำสำนวนการสอบสวน

ผู้กระทำความผิด หรือผู้บริสุทธิ์จะได้รับโทษ หักโทษ หรือได้รับโทษหนัก ขึ้นอยู่ที่
สำนวนการสอบสวนและพยานหลักฐาน เมื่อมีคดี หรือคู่ความเกิดขึ้นครั้งใด ทั้งฝ่ายผู้กล่าวหา และ
ผู้ถูกกล่าวหา หรือคู่กรณีมักวิ่งเต้นให้เปลี่ยนแปลงหรือบิดเบือนสำนวนการสอบสวน และพยาน
หลักฐานก่อนหน้าเป็นเบา ทำเบาเป็นหนัก ที่หนักอยู่แล้วให้หนักยิ่งขึ้น และที่เบาอยู่แล้วให้หนัก
ซึ่งมีประเด็นปัญหาที่จะนำมาวิเคราะห์ ๒ ประการ คือ

๑. การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารเข้าข้างผู้กล่าวหา ให้ดำเนินคดีผู้บริสุทธิ์ หรือผู้กระทำผิด
โดยการจัดทำสำนวนสอบสวนและพยานหลักฐานจากเบาให้เป็นหนัก จากหนักให้เป็นหนักมากยิ่งขึ้น
ขึ้น จากคติน้อยให้คิดมาก จากคิดมากอยู่แล้วให้คิดมากที่สุด ทำให้ผู้บริสุทธิ์ได้รับโทษ ที่ไม่ตั้งฟ้อง
ก็ทำให้ตั้งฟ้อง ที่ควรจะยกฟ้องก็ประทับรับฟ้อง ที่ควรจะได้รับโทษเบาทำให้ได้รับโทษหนัก
ที่หนักธรรมดาให้หนักที่สุด

๒. การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารเข้าข้างผู้กระทำผิด ไม่ถูกดำเนินคดี ทำให้พ้นผิดโดยการจัด
ทำสำนวนสอบสวนและพยานหลักฐานจากหนักให้เป็นเบา จากที่เบาอยู่แล้วให้เบามากที่สุด จากคิดมาก
ให้คติน้อย จากคติน้อยไม่ให้คิดเลย ทำให้ผู้กระทำผิดพ้นโทษ ไม่ให้มีการตั้งฟ้องดำเนินคดี หรือ
ตั้งฟ้อง ก็ทำให้ยกฟ้อง ค่อนหนักให้เป็นเบา ทำคิดมากให้คติน้อย ทำคติน้อยไม่ให้คิดเลย หรือทำ
คนผิดให้พ้นโทษ ที่พอตั้งฟ้อง ไม่ให้ตั้งฟ้อง ที่ตั้งฟ้องไม่ให้ประทับฟ้อง ที่ประทับฟ้อง ให้ยกฟ้อง
หรือฟ้อง ทำให้ลดหย่อนก่อนโทษ ทำให้รับโทษน้อยที่สุด

เมื่อใดก็ตามที่มีผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาเกิดขึ้น ฝ่ายโจทก์มักวิ่งเต้นให้ดำเนินคดีแก่ผู้
ที่ตนกล่าวหา และจำเลยมักจะวิ่งเต้นล้มคดีให้ตนพ้นข้อกล่าวหา ฝ่ายใดมีญาติที่น้อง พรรคพวก
เส้นสาย เงินทอง อำนาจอิทธิพล บารมีก็ใช้สิ่งนั้นเข้าไปเปลี่ยนสำนวนการสอบสวนพลิกคดีให้
เป็นประโยชน์กับฝ่ายตนมากที่สุด ดังที่ พต.ล.ท. เสร้ เคมียเวส ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลางได้
กล่าวในที่สัมมนาพิเศษเรื่อง “ คอร์รัปชันกับการล่มสลายของชาติ ” ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า

“ ที่คนได้ประสบมาผู้ว่าฯ อธิการจังหวัด อธิการเขต ผู้กำกับมาขอร้องคนให้ล้มคดี แต่คนไม่ยอม ได้ดำเนินคดีต่อไปจนกระทั่ง ไปพบว่าผู้พิพากษาเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง ”^{๑๖๖} แสดงให้เห็นว่า มีความพยายามบิดเบือนคดีมิให้เป็นไปตามความเป็นจริงทุกชั้นตอน การกระทำดังกล่าวมักเกิดขึ้นเสมอในการจัดทำสำนวนการสอบสวนของกระบวนการยุติธรรม

๕.๔. การละเมิดสิทธิข้อมูลสาธารณะในการวินิจฉัยพิพากษาคัดค้านคดีของศาล

การวินิจฉัยพิพากษาคัดค้านคดีของศาล บางครั้งไปในแนวเดียวกันทั้งสามศาล หรือบางครั้งพลิกไปมาคนละทาง ทำให้ผู้กระทำผิดชนะคดี และทำให้ผู้บริสุทธิ์แพ้คดี การพิพากษาคัดค้านให้ฝ่ายใดเป็นผู้แพ้ชนะคดีนั้นขึ้นอยู่กับพยานหลักฐาน ส่วนวนสอบสวน และดุลพินิจของศาล หากสำนวนสอบสวน และพยานหลักฐานเท็จ และมีน้ำหนักสูงมีคำจำเลยแน่นหนา และจำเลยแก้ข้อกล่าวหาไม่ตก ศาลก็ต้องพิพากษาคัดค้านลงโทษตามความหนักเบาของกฎหมาย แม้จะรู้ว่าบริสุทธิ์ ขณะเดียวกัน หากเป็นจริง แต่พยานหลักฐานอ่อน และจำเลยแก้ข้อกล่าวหาหลุดไปได้ ศาลก็ต้องตัดสินให้จำเลยพ้นผิด ยินยอมในความบริสุทธิ์ แม้จะรู้ว่าผิด โดยยึดหลักที่ว่า “ ปด้อยคนผิดสิบคน ยังดีกว่าทำให้คนบริสุทธิ์ติดคุกคนเดียว ”^{๑๖๗} ในแง่ของกฎหมายนั้น หากเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย กฎหมายให้สิทธิ์ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ การให้การอันเป็นเท็จจึงไม่มีความผิดทางอาญา^{๑๖๘} แต่ศาลจะเชื่อหรือไม่เป็นอีกประเด็นหนึ่ง การพิพากษาคัดค้านคดีความให้ฝ่ายถูกผิดทั้งที่รู้ว่าถูก และฝ่ายผิดถูกทั้งที่รู้ว่าผิด ทำให้ฝ่ายผิดชนะคดี ทำให้ฝ่ายถูกแพ้คดีมักเกิดขึ้นเสมอกับการพิพากษาคัดค้านคดีของศาล

^{๑๖๖} เติสินวงศ์, (๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑) : ๑๔.

^{๑๖๗} สมพร พนมภิตาธร, คู่มือทนายจำเลย ชุดแก้ให้หลุด ภาคหนึ่ง, กลอุบายให้ศาลลงสัตยาธิษฐานใจทัก, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไฉธรรม, ๒๕๓๗), หน้า ๒๗.

^{๑๖๘} ณรงค์ ใจหาญ, หลักกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา เล่ม ๑ พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๓๔), หน้า ๑๓๑.

การที่ศาลชั้นต้น ยุทธธรรมและฎีกาตัดสินไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน หรือไปในแนวเดียวกัน แต่ทำให้ผู้บริสุทธิ์แพ้คดี ผู้กระทำความผิดชนะคดี ต้องมีศาลชั้นใดชั้นหนึ่งไม่เที่ยงธรรม หรือไม่เที่ยงธรรมทั้งสามศาล ดังคำกล่าวของศาสตราจารย์สรรเสริญ ไกรจิตติ ประธานคณะกรรมการวิจัย สาขาวิชานิติศาสตร์ สถาบันแห่งชาติ กล่าวว่า “บางทีคนตายเยอะแยะ แต่จำเลยถูกรอลงอาญาเรื่องนี้ เป็นเรื่องที่น่ากรงกลัวมาก เพราะประชาชนจะเป็นผู้วิจารณ์ว่า การใช้ดุลพินิจถูกต้องหรือไม่ เพียงแต่วิจารณ์เฉย ๆ ในหมู่ประชาชนเท่านั้น”^{๓๐๘} แสดงให้เห็นว่า การใช้ดุลพินิจของศาลยังเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยในอคติ ถ้าเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้น ทำให้กระบวนการยุติธรรมต่ำกว่ามาตรฐานสากล ดังคำกล่าวของ นายเจริญ ภักดีธนากุล เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการที่ว่า “ที่แย่ไปกว่านั้นก็คือมาตรฐานทางจริยธรรม และคุณธรรมของบุคคลากรในกระบวนการยุติธรรมเรามีบุคคลากรที่เลวร้ายอยู่ในวงการมากเกินไป ทำให้มาตรฐานของงานยุติธรรมไทยต่ำกว่ามาตรฐานสากล”^{๓๐๙} เมื่อมีบุคคลากรไม่ดีอยู่จำนวนมาก และขาดคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว การบิดเบือนคดีจนทำให้การพิพากษาคัดสินคดีความผิดไปจากความเป็นจริง จึงเป็นสิ่งที่มิอาจปฏิเสธได้ ความไม่มีคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวก็เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีตคงมีปรากฏในปดวัตดุ ดังข้อความที่ว่า

พระเจ้าพิมพิสารศรีธตามอำมาต ซึ่งเป็นผู้พิพากษาคณหนึ่งว่า ได้เคยสมาทานรักษาศีล ๘ หรือ ไม่อำมาตผู้มีนัยชอบพูดสอดเสียด โกงหกหลอกฉวยและรับสินบนในเวลาพิจารณาคดีพิพาทมาตัดสินคดีให้คนผิดเป็นคนถูก และให้คนถูกเป็นคนผิดอยู่เสมอ ๆ ไม่กล้ากราบทูลถามความจริงว่า ไม่เคยสมาทานศีล ๘ เพราะเกรงกลัวต่อพระราชอาญาจึงกราบทูลด้วยคำเท็จว่า ข้าพระพุทธเจ้าได้สมาทานรักษาศีล ๘ อย่างเคร่งครัดเป็นประจำพระเจ้าข้า^{๓๑๐}

^{๓๐๘} มติชนรายวัน, (๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙) : ๒๙.

^{๓๐๙} มติชนรายวัน, (๒ ตุลาคม ๒๕๓๙) : ๒๙.

^{๓๑๐} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ. เบต. ๒๖/๔๙๙ - ๕๐๖/๒๕๐ - ๒๕๑. ฉบับ

มหาจุฬาเตปิฎก, พ. เบต. อ. ๒๖/๔๙๙ - ๕๐๖/๒๕๒ - ๒๕๕. ฉบับ มหาจุฬารัฏฐกถา, ๒๕๓๒.

แสดงให้เห็นว่า การให้สินบน และการรับสินบนในการพิพากษาคดีคดี ทำคนผิดให้ถูก ทำคนถูกให้ผิดเคยเกิดขึ้นมาแล้วในครั้งอดีต แต่เมื่อถึงที่สุดแล้วจะจริงเท็จอย่างไรก็ต้องยอมรับในดุลพินิจของศาลอย่างมีอาจจะได้แย้งได้ ดังคำกล่าวของ นายมานิลย์ จิตต์จันทร์กับ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาที่ว่า “ ศาลเป็นมือกฎหมายที่มีดุลพินิจการบังคับคดีของเขาต้องถือเป็นเรื่องกรรมของผู้เสียหาย เราต้องเชื่อในเรื่องกฎหมายแห่งกรรมแม้จะไม่ได้ทำชั่วในชาตินี้ ก็อาจทำในชาติก่อน จึงต้องรับกรรมในชาตินี้”^{๑๙๙} ด้วยเหตุที่ว่า ศาลมิได้อยู่ในที่เกิดเหตุ ศาลใช้ดุลพินิจไปตามส่วนการสอบสวนพยานหลักฐาน และข้อเท็จจริงที่ทั้งสองฝ่ายนำมาเบิกความพิสูจน์ต่อศาล หากข้อเท็จจริงเป็นอย่างไอก็ต้องพิพากษาไปตามนั้น เมื่อถึงที่สุดแล้วใครจะผิดจะถูกอย่างไรเป็นอันยุติ การพิพากษาคดีคดีในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในพระคณาของผู้พิพากษาศาล

๖. การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารกับการแก้คดีของทนายความ

ทนายความ มีอาชีพรับทำคดีหรือแก้คดีให้โจทก์หรือจำเลย ทำหน้าที่เป็นตัวแทนอื่นฟ้องกล่าวหาจำเลยแทนโจทก์ หรือแก้ข้อกล่าวหาของโจทก์แทนจำเลย รับปรึกษาข้อกฎหมาย ทำนิติกรรมต่าง ๆ ในกิจการค้า และกิจการอื่น ๆ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ว่าคำแย้งคัดค้านความในเรื่องอรรถคดี โดยสภาทนายความรับจดทะเบียน และออกใบอนุญาตให้ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.๒๕๒๔ ทนายความน่าจะมีมาตั้งแต่สมัยก่อนพุทธกาล^{๒๐๐}

การว่าคำแย้งคัดค้านของทนายความทั้งสองฝ่ายเพื่อช่วยให้ถูกความคนชนะคดี หรือพ้นโทษ และทำให้ฝ่ายตรงข้ามแพ้คดี ได้รับโทษ มีอยู่ทุกยุคสมัย ทั้งที่รู้ว่ามีคนคิด ไล่ความฟ้องผู้อื่นด้วย ความเท็จ ฟ้องแก้เกี่ยว คดีโกงเอาผลประโยชน์ผู้อื่น หรือทั้งที่รู้ว่ามีคนบริสุทธ์ ถูกไล่ความ ถูกกดโกง ก็ยังรับว่าความทำคนผิดให้พ้นโทษชนะคดี ทำให้คนถูกบริสุทธ์ได้รับโทษแพ้คดี หากทนาย

^{๑๙๙} ข้าราชการ, (๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๔) : ๑๔.

^{๒๐๐} ดังปรากฏในศิลปศาสตร์ ๑๔ ประการที่เจ้าราชวงศ์กระทรวงศึกษา ในข้อที่ ๕ มีการกล่าวถึงวิชานิติศาสตร์ เป็นหลักฐานน่าจะยืนยันได้ว่า มีการเขียนการสอนวิชากฎหมาย และมีทนายความว่าความแก้ความให้ถูกความตั้งแต่สมัยนั้นเช่นเดียวกับพวกโซฟีโสท์ของกรีกในสมัยรุ่งเรือง.

ความไม่ยืนยันว่าถูกความของคนถูก ถูกความฝ่ายตรงข้ามคิดทำกับยอมรับว่าถูกความของคนพูดเท็จ ถูกความฝ่ายตรงข้ามพูดจริง ทนายความมักจะเป็นนักพูดคือพูดเก่ง พูดให้ชนะ ทำให้คนมองทนายความว่า เป็นคนกะล่อน ถลึงถลอก คลบตะแคง ถลึงขาวให้เป็นคำ ถลึงดำให้เป็นขาว ลื่นไหลเช่นเดียวกับโซฟิสต์ (Sophist) ดังข้อความที่ว่า “ โซฟิสต์บางคนสอนศิษย์ให้พูดเพื่อเอาชนะอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงหลักศีลธรรมใด ๆ คือพูดให้เก่งถึงขนาดถลึงขาวให้เป็นคำ ทำผิดให้เป็นถูกเหมือนทนายความบางคนสามารถว่าความให้ถูกความพันคดีได้ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าถูกความทำผิดจริง ”^{***} ทนายความเป็นนักพูดที่ชอบให้เหตุผลแบบเดียวกับโซฟิสต์ คือหลอกให้เชื่อมากกว่าที่จะพูดความจริง ดังข้อความที่ว่า “ โซฟิสต์มักจะให้เหตุผลเพื่อจะชี้ให้เห็นว่า ฝ่ายตรงข้ามกับคนนั้นผิดมากกว่าที่จะให้เหตุผลเพื่อให้เห็นอะไรถูก...พวกโซฟิสต์จึงตั้งใจที่จะหลอกถลึงให้คนเชื่อคือมีเจตนาหลอกให้คนเชื่อคนนั่นเอง ”^{***} การให้เหตุผลของทนายความมักชี้ให้เห็นว่า ฝ่ายตรงข้ามมีข้อบกพร่องตรงไหน มีประเด็นที่น่าสงสัยอย่างไร โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมาย จุดอ่อนของพยานหลักฐาน หลักการพูดเชิงวาทเทิลปี จิตวิทยา ตรรก เทคนิค ถูกล่อ ถูมนัดเค็ดพราย และปฏิภาณไหวพริบมาได้แฉงหักล้างฝ่ายตรงข้าม และสนับสนุนฝ่ายตน การแพ้ชนะคดีมิได้อยู่ที่ข้อเท็จจริงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถของทนายความด้วย หากไม่แล้วจะถูกทนายความฝ่ายตรงข้ามหลอกเอาได้ ดังที่พระยาปริศนาอุบลศรีกล่าวไว้ว่า

อย่างไรก็ดี ถ้าจะตั้งตัวให้เป็นหมอกความว่าความคดีมีชื่อเสียงก็ต้องฝึกฝนเรียนให้รู้วิชาทั้งสองอย่างนี้ คือต้องรู้กฎหมายให้ลึกกับต้องรู้วิชาว่าความให้ดีไปด้วยจึงจะเป็นหมอกความที่ดีได้... วิธีว่าความเป็นวิธีใช้เขาวหรือไหวพริบมากกว่าอย่างอื่น...เขาวเป็นของที่มีมาในนิสัยของบุคคล แต่เกิดบางคนมีเขาวไว หรือมีไหวพริบดี พออีกฝ่ายหนึ่งพูดอะไรขึ้นมา ก็อาจจะล่วงรู้ได้ทันทีว่า ฝ่ายนั้นจะเดินทางไหนและอาจจะคิดกระเดริยมไว้สักก่ด่อนความคิดของฝ่ายนั้นได้ บางทีคน ที่เขาวไม่ดีก็โม้รู้ทันเพื่อน^{***}

*** พระนเรศวรมหาราช (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก, หน้า ๘๖.

*** จานงค์ ทองประเสริฐ, ตรรกศาสตร์ ศิลปะแห่งการนิยามความหมาย และการให้เหตุผล, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยอุทกบัณฑิต, ๒๕๓๗), หน้า ๕๒๐.

*** อุทัย คุนนิคย์, คู่มือการเป็นทนายความว่าความ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพรึก, ๒๕๓๔), หน้า ๓.

การเป็นทนายความที่ดีในธรรมะดังกล่าว จะต้องมิตั้งศาสตร และสติปิติ รู้ทั้งกฎหมาย
วิธีว่าความ และมีปฏิภาณไหวพริบดีเพื่อให้รู้เท่าทันฝ่ายตรงข้าม หากไม่แล้วจะทำให้ฝ่ายตรงข้าม
หลอกเอาได้ การว่าความมีแต่แพ้กับแพ้ แม้ถูกความจะถูกก็ผิด ทนายความจำเป็นต้องใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ
เพื่อทำให้ถูกความชนะคดี การว่าความแต่ละครั้งไม่ต่างอะไรกับการทำสงคราม ดังข้อความที่ว่า
“ ศิลปะในการว่าความและศิลปะในการรบศึกสงครามย่อมมีลักษณะคล้ายคลึงกันมากในทางที่จะนำ
ไปสู่ความชนะแก่กัน ”^{๔๖๖} การว่าความแก้คดีจะแพ้หรือชนะขึ้นอยู่กับความสามารถของทนายความ
หากทนายความไม่เก่งคนถูกก็จะกลายเป็นคนผิดแพ้คดี หากทนายความเก่งคนผิดก็จะกลายเป็นคนถูก
ชนะคดี หากไม่แล้วคงไม่มีทนายความคนไหนรับว่าความแก้คดีให้ถูกความ ทั้งที่รู้ว่า ฝ่ายใดถูก ฝ่าย
ใดผิด ดังกรณีการเสียมสอนลูกความและพยานทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยเพื่อให้ถูกความและ
พยานเบิกความผูกมัดข้อกล่าวหา หรือแก้ข้อกล่าวหาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้รู้จักทางหนี
ทีไฉ่ และคอยชักจูงถาม คำถามไหนควรและไม่ควรตอบ และตอบอย่างไรจึงจะแก้ให้หลุดจากข้อ
กล่าวหาของโจทก์ หรือผูกมัดจำเลยให้ตื่นไม่หลุด ทำให้ถูกความและพยานเบิกความต่อศาลตามที่ตน
ต้องการได้ ดังข้อความที่ว่า “ ท่านจะต้องชักจูงหรือเสียมสอนเขาก่อนเข้าให้การเพราะการปล่อย
ให้เขาเข้าไปยืนในคอกพยานโดยท่านไม่รู้เขารู้ข้อเท็จจริงที่ต้องการแต่ไหนก็เหมือนปล่อยให้เขาเกาะ
ขอนไม้ที่อ่อนเคียวอยู่ในทะเลกว้าง ”^{๔๖๗} การกระทำของทนายทั้งฝ่ายโจทก์ และจำเลยมักหวังผลด้าน
คดีเป็นหลัก ดังกรณีลูกความกระทำความผิดฐานนำตนตายโดยเจตนา แม้จะเป็นความจริง แต่ฝ่าย
โจทก์ไม่มีพยานหลักฐาน หรือมีแต่ไม่เพียงพอที่จะเอาความผิดได้ ทนายความจำต้องยืนยันว่า ลูก
ความคนบริสุทธิ์ และไม่มีทนายความคนไหนปฏิเสธในการว่าความ หรือแนะนำให้ลูกความรับ
สารภาพ แม้จะรับสารภาพในชั้นสอบสวน ทั้งที่สมัครใจ หรือจำนนต่อหลักฐานก็ตาม เมื่อถึงชั้นศาล
ทนายความมักจะมียุทธวิธีต่างมากมาย หรือไม่ก็แนะนำให้ปฏิเสธกลับคำให้การอย่างสิ้นเชิง ดังข้อ
ความที่ว่า

^{๔๖๖} เวียงเสียวกัน, หน้า ๔๗.

^{๔๖๗} สมพร พรหมภักดีสาร, คู่มือทนายจำเลย ชูคดีให้หลุด ภาคหนึ่ง, กุลอุบายให้ศาลสงัด
พยานโจทก์, หน้า ๔๗.

แลกเปลี่ยนกันสืบพยานครั้งล่าสุดทนายความ 4 คนเยี่ยมเกลี้ยกล่อมจำเลยกลับคำให้การ
ด.ร. จิบ โภหกคำโต...อ้างระหว่างถูกควบคุมตัวถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจซ้อมหลายครั้งเพื่อให้รับ
สารภาพ...โดยประสงค์ให้อำนาจเปลี่ยนคำให้การเพื่อหวังผลด้านคดี...ทนายความทั้ง 4 คนนั้นเข้าไป
เยี่ยมจำเลยเพื่อเกลี้ยกล่อมให้กลับคำให้การอย่างสิ้นเชิง”^{๔๙๖}

ทนายความทุกคนต้องการว่าความให้ชนะคดี และไม่มีทนายความคนไหนต้องการแพ้
คดี ทนายความจำเป็นต้องทำทุกวิถีทางที่จะทำให้ฝ่ายคนชนะคดี หรือถึงไม่ชนะก็ช่วยผ่อนหนัก
ให้เป็นเบา แม้แต่การให้อุททความที่รับสารภาพตามความจริงกลับคำให้การปฏิเสธข้อกล่าวหา
การกระทำ ดังกล่าวแม้จะขัดกับจริยธรรม แต่ในแง่ของความเป็นจริง เมื่อมีคดีความเกิดขึ้น ทั้ง
ทนายความฝ่ายโจทก์และจำเลย ต่างก็รับว่าความถูกต้องขึ้นอันจำเลยผิดใจทักถูก หรือจำเลยถูกโจทก์
ผิด โดยไม่มีทนายความฝ่ายใดยอมรับว่าถูกความคนผิด ฝ่ายตรงข้ามถูก หากไม่มีฝ่ายใดขึ้นยันว่า
คนถูก ฝ่ายตรงข้ามผิดจะทำให้ทราบทันทีว่า ใครถูกใครผิด ดังจะเห็นได้จากวิธีการว่าความทั้ง ๔
ประการนี้ คือ

๖.๑. วิธีการถามซัก

การถามซักเป็นการถามเฉพาะส่วนที่ทำให้คนแล้วถูกความของคนได้เปรียบทำให้ฝ่ายตรง
ข้ามเสียเปรียบ ไม่ถามส่วนที่ทำให้ถูกความของคนเสียเปรียบ และฝ่ายตรงข้ามได้เปรียบ เปิดผยส่วน
ที่ดีของฝ่ายตนและส่วนที่เสียของฝ่ายตรงข้าม ปิดส่วนที่เสียของฝ่ายตนและส่วนที่ดีของฝ่ายตรงข้าม

๖.๒. วิธีการถามค้าน

การถามค้าน เป็นการถามเพื่อตอบโต้ข้ออ้างความของฝ่ายตรงข้ามว่าไม่จริง คัดค้าน
หรือแย้งการเบิกความที่ผูกมัดถูกความของคนว่า ไม่จริง เป็นอุปนิสัย เป็นการป้องกันตัว เป็นเหตุ
สุดวิสัย และชี้ให้เห็นว่า พยานหลักฐานฝ่ายตรงข้ามไม่น่าเชื่อถือ เช่น ประวัติดีไม่ดี เป็นนักเลงอันธพาล

^{๔๙๖} ข่าวสด, (๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๘) : ๑๓.

เคสกระทำได้ เคสตกเป็นผู้ต้องหา เคสต้องโทษมาก่อน เป็นญาติกับฝ่ายตรงข้ามกลัวในอำนาจอิทธิพล เคสโกรธแค้นกันมาก่อน เป็นคนล้มละลาย ไม่มีหลักแหล่ง ฯลฯ หากเป็นผลพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์ มักจะแย้งในผลพิสูจน์ที่เคสคิดพาดามาแล้วหรือเรื่องประวิติ และจรรยาบรรณของแพทย์ หากเป็นแพทย์ใหม่ มักจะแย้งว่าไม่มีประสบการณ์ หรือระแวงการมองเห็นความสับสนของสาขาคา และสภาพแวดล้อมก็ถูกนำมาพิสูจน์สนับสนุนความเชื่อของฝ่ายตน และหักล้างความไม่น่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้าม ชี้ให้เห็นข้อพิรุณ ขูดอ้อมและประเด็นที่น่าสงสัย ทำให้ฝ่ายคนชนะคดี และฝ่ายตรงข้ามแพ้กคดี

๖.๓. วิธีการถามถึง

การถามถึง เป็นการถามเพื่อให้อธิบายคำตอบให้ชัดเจน และเป็นผลดีแก่ฝ่ายตน ในกรณีที่คำตอบชักค้ำของฝ่ายตนตอบทนายฝ่ายตรงข้ามไม่ชัดเจนคลุมเครือ และต้องถามถึงให้ตอบแล้ว เป็นผลดีแก่ฝ่ายตน และเป็นผลเสียแก่ฝ่ายตรงข้าม

๖.๔. วิธีการถามนำ

การถามนำ เป็นการถามชี้ หรือแนะให้เบิกความตามที่ผู้ถามต้องการให้ตอบ เมื่อผู้ถามต้องการให้ตอบอย่างไรก็จะถามและให้ตอบไปอย่างนั้น ทำให้ฝ่ายตนได้เปรียบ และฝ่ายตรงข้ามเสียเปรียบ

จะเห็นได้ว่าทั้ง ๔ วิธีดังกล่าว ทนายความต้องใช้เล่ห์เหลี่ยม กลอุบาย ยุทธวิธี ขูดหลุมพราง วางกับดัก ใช้อุปถัมภ์ไหวพริบหลอกล่อชักถามจัดจ้ายไปมาทำให้ฝ่ายตรงข้ามไขว้เขวหลงประเด็น คกหลุมพราง มีพิรุณ เหยยขูดอ้อม เปิดประเด็นน่าสงสัย ทำลายน้ำหนักรความน่าเชื่อถือ ทำให้ฝ่ายคนชนะคดีทั้งที่ฟ้องเท็จ ทำให้ฝ่ายตรงข้ามแพ้กคดี เสียทรัพย์สินได้รับโทษทั้งที่มีได้กระทำความผิดหรือทำให้ฝ่ายตนพ้นผิดทั้งที่ผิดจริง หรือที่ควรได้รับโทษหนักก็ลดหย่อนผ่อนโทษเป็นเบาหรือพ้นโทษ ทนายความมีวิธีการหลอกล่อฝ่ายตรงข้ามหลายรูปแบบ ดังกรณีฟ้องกันเองเพื่อให้ฝ่ายคนชนะคดี ดังข้อความที่ว่า

คิดว่า ผู้ซื้อที่ดินเป็นนักธุรกิจ...มาซื้อที่ดินกับแขกเลื่องวิ้ว ๑๐ กว่าไร่ในเขตพระโขนงยังโดนเจ้าของที่ดินร่วมมือกับทนายความเจ้าเล่ห์ที่เอาความรู้ทางกฎหมายมาใช้ในทางที่ผิด หาทางโกงเอาจนได้ ในระหว่างที่ทนาย บ กำลังดำเนินเรื่องการฟ้องอู่ฉินนาย ร จึงอ้างทนาย ค ผู้คดีที่เล่นกลทันทีเพื่อจะให้นาย ร ชนะคดีให้ได้ไม่ว่าจะเป็นวิธีใด... โดยทนาย ค ร่วมกับนาย ท สมคบกันทำหลักฐานเท็จขึ้นมาจนกระทั่งนาย ท เป็นผู้ว่าจ้างให้นาย ร หาที่ดินให้ และได้มีการวางเงินมัดจำ ๑๐ ล้านบาท โดยให้คำรับรองว่านาย ร จะได้รับรองการซื้อขายย้อนหลังเพื่อจะได้เอาสัญญาไปดอม ๆ ปีกนี้ไปฟ้องศาลว่า นาย ร ทำผิดสัญญาเอาที่ดินขายให้นาย ท เมื่อหลายปีมาแล้วไปขายต่อแล้วจะได้มีผลให้ศาลสั่งขายที่ดินทอดตลาดและคดีที่ นาย ค ฟ้องในตอนแรกจะได้มีผลเป็นโมฆะ ซึ่งในที่สุด...ก็เป็นไปตามที่นาย ท คาดทุกอย่างคือ...นาย ร แท้คดีต้องจ่ายให้นาย ท ๑๐ ล้านบาท ค่าปรับอีก ๔๐ ล้านบาท และค่าทนายอีก ๕ หมื่นบาทและศาลสั่งขายที่ดินทอดตลาด...เป็นผลให้คดีที่นาย ค ฟ้องเป็น โมฆะ ตามที่นาย ท และนาย ร ต้องการ ***

ทนายความบางคนมักจะทำทุกวิถีทางให้ฝ่ายคนได้เปรียบคู่สัญญา ดังกรณีการร่างสัญญาให้นายทุนเอาเปรียบคนงาน โกงจับไล่ที่ชาวบ้าน หรือทำสัญญาหมกเม็ดให้ฝ่ายคนฉ้อโกงผู้อื่น ดังข้อความที่ว่า “ กฎบัตรข้อฉ้อฉลทั้งหมดได้ผ่านการวางแผนอย่างแนบเนียนโดยนักบริหารที่ชาญฉลาดกับนักกฎหมายที่ทรงภูมิความรู้จนสามารถปิดประตูท้ายแก่จากการฟ้องร้องที่จะคิดความมาทุกประตู ”^{๒๐๐} การวางแผนเพื่อฉ้อโกงผู้อื่น และป้องกันการฟ้องร้องที่จะตามมาภายหลัง มักจะได้รับการดูแล และรู้เห็นเป็นใจจากทนายความเป็นอย่างดี การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นถึงจําเป็นและทำได้ในทรวงของทนายความบางคนบางทรวงบางกลุ่ม เมื่อค่างฝ่ายค่างอื่นฮันว่า ฝ่ายคนถูกและฝ่ายตรงข้ามผิด

*** พันพงษ์ รัตนานันท์, ๑๐๘ กลโกง ธุรกิจ บ้าน ที่ดิน, หน้า ๑๔ - ๖.

^{๒๐๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๔.

๗.การละเมิดลิขสิทธิ์สาวาทกับอาชีพนายหน้า

คำว่า “ นายหน้า ” หมายถึง “ ผู้ช่วยซื้อหรือจัดการให้ทำสัญญา ”^{๗๙๙} เป็นผู้ทำสัญญากับเจ้าของทรัพย์สิน หรือบุคคลผู้ประสงค์เข้าทำสัญญากับเจ้าของทรัพย์สินหรือเพื่อซื้อหรือจัดการให้บุคคลดังกล่าวได้ทำสัญญากับเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เช่น ซื้อขาย ขายฝาก จะซื้อ จะขาย แลกเปลี่ยน จำนอง เช่า หรือเช่าซื้อ โดยมุ่งหวังบำเหน็จอันเนื่องจากการนั้น^{๗๙๐} หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๔๕ หมายถึง “ คนกลางผู้ทำหน้าที่ซื้อหรือให้ผู้ซื้อคนอื่นเข้าทำสัญญากับ หรือเป็นผู้จัดการให้บุคคลทั้งสองฝ่ายเข้าทำสัญญากับซึ่งเมื่อเขาได้เข้าทำสัญญากับแล้วคนกลาง หรือผู้ทำหน้าที่นายหน้านั้นก็จะได้ค่าบำเหน็จหรือค่านายหน้าตามที่ตกลงกันได้ ”^{๗๙๑} เป็นคนกลางตกลงทำสัญญาเป็นนายหน้า ช่วยวินิจฉัยคดีข้อเจรจาต่อรองราคาเงื่อนไข ให้ผู้ซื้อและผู้ขายทำสัญญาซื้อขายในราคาที่ผู้ขายต้องการขาย และผู้ซื้อต้องการซื้อ คกลงนัดหมาย ทำสัญญาซื้อขายวางเงินมัดจำ จ่ายเงิน โอนกรรมสิทธิ์ และได้รับส่วนแบ่งค่านายหน้า หรือค่าคอมมิชชั่น หรือเปอร์เซ็นต์จากการซื้อขายตามสัญญาจากผู้ซื้อ หรือผู้ขาย หรือทั้งสอง ด้วยความพอใจทั้งผู้ซื้อ ผู้ขาย และนายหน้าเร็วที่สุด และมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ด้วยเหตุที่ว่า นายหน้า เป็นอาชีพที่ต้องต่อสู้แข่งขันกับบุคคลต่าง ๆ ทุกรูปแบบทั้งผู้ซื้อที่ต้องการซื้อถูกที่สุด ผู้ขายที่ต้องการขายแพงที่สุด และ ไม่ต้องการแบ่งให้นายหน้า ส่วนนายหน้าก็ต้องการได้รับส่วนแบ่งมากที่สุด ทำให้นายหน้าแต่ละคนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการวินิจฉัยคดีข้อให้มีการตกลงซื้อขาย และหาขายทุนมาซื้อในราคาแพงกว่า หรือเสนอขายในราคาถูกกว่า และกันไม่ให้ผู้ซื้อกับผู้ขายติดต่อซื้อขายกันเอง และไม่ให้เกิดการซื้อขายกับนายหน้าคนอื่นและไม่ให้นายหน้าคนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมรับส่วนแบ่งกับคนทำให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์สาวาทขึ้น ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์ต่อไป

^{๗๙๙} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า. ๔๓๘.

^{๗๙๐} พันพงษ์ รัตนานันท์, ๑๐๘ กลยุทธ์นายหน้า คำอาคาร - ที่ดิน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมิต, ๒๕๓๘), หน้า ๒๑๕.

^{๗๙๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๒.

๑๖.๑. การละเมิดคือข้อมูลดาวทกับผู้ใช้

การกระทำให้ผู้ซื้อหลงเชื่อ และตกลงซื้อคานที่นายหน้าเสนอ เกี่ยวกับที่ดินทำเลไม่ดี ราคาแพง ก็ต้องหลอกผู้ซื้อว่า ทำเลดีราคาถูก ด้วยการพูดหวานล้อมงูใจทำให้ผู้ซื้อเห็นจริงด้วย นายหน้าจะคิดเพียงว่า ทำอย่างไรจึงจะขายได้ และได้รับส่วนแบ่งเร็วและมากที่สุด คังกรณีนี้เจ้าของบอกขายราคาต่ำก็ ไปเสนอขายในราคาสูงกว่าที่เจ้าของต้องการขาย คังข้อความที่ว่า “ นายหน้าบางรายเห็นขายราคาถูกเมื่อนำมาขายต่อก็มักจะบวกกันไปเพื่อหวังกำไรสูง ^{๑๖๔} หรือ “ เจ้าของที่ดินจะขายในราคา ๒๔๐ - ๒๕๐ ล้านบาท แคนายหน้า...แอบไปบอกว่าราคาที่ดินนั้น ๓๐๐ ล้านบาท ^{๑๖๕} ทำให้ที่ดินราคาถูกกลายเป็นที่ดินราคาแพง และทำให้ได้รับส่วนแบ่งมากขึ้น ถึงที่ดินทำเลไม่ดีราคาแพงก็ต้องบอกผู้ซื้อว่าทำเลดีราคาถูกหากซื้อไว้กำไรงาม นายหน้าทำได้สารพัด คังจะเห็นได้จากการสมคบกับภักจอาจารย์หมอสูททางในปล่อยข่าวลือการพัฒนาชุดลอกสร้างถนนรอบกว้านพะเยา และศูนย์การค้าในวงเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท ทั้งจากรัฐบาลไทยและญี่ปุ่น ทำให้ผู้ซื้อหลงเชื่อโดยไม่รู้ตัว คังข้อความที่ว่า “ นับว่าเป็นวิธีการหนึ่งของ การปั่นราคาที่ดินของกลุ่มนายหน้าที่ดินที่สมคบกับภักจอาจารย์ (นังทางใน) โดยอาศัยความเชื่อ ถือที่บรรดาเศรษฐีนักลงทุนมีศรัทธาซื้อถือค่อภักจอาจารย์เป็นสำคัญอีกทั้งการปล่อยข่าวลือการพัฒนา “ กว้าน “บรรดานักลงทุนจึงได้ตกเป็นเหยื่อเอาง่าย ๆ ^{๑๖๖} แสดงให้เห็นว่านายหน้ามีวิธีการหลอกผู้ซื้อหลายรูปแบบ แม้แต่แบบนำโฉนดที่ดินปลอมมาขายให้ คังข้อความที่ว่า “ เริ่มจากการของที่ดินพื้นที่หนึ่งทีวางเปล่า...สืบว่าใครเป็นเจ้าของจากนั้นก็ไปที่สำนักงานที่ดิน แจ้งเจ้าหน้าที่ว่าได้ทำโฉนดหายขอให้มีการออกใบแทนให้ โดยแอบอ้างชื่อเจ้าของที่ดินตัวจริงหลักฐานต่าง ๆ ก็ปลอมขึ้นทั้งนั้น แล้วออกเร่ขาย “ ^{๑๖๗} แสดงให้เห็นถึงกลโกงในวงการนายหน้า

^{๑๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๙.

^{๑๖๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

^{๑๖๖} พันพงษ์ รัตนานนท์, ๑๐๘ กลโกง สุจริต บ้าน ที่ดิน, หน้า ๙๕.

^{๑๖๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓.

ค้าที่ดิน ดังกรณีนำที่ดินไปส่งมอบมาหลอกลวง ดังข้อความที่ว่า “ กลุ่มนายหน้าประมาณสามสี่สิบ รายที่หากินโดยการหลอกลวงผู้ซื้อที่เข้ามาซื้อที่ดินว่าสามารถซื้อขาย และโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีการออกเอกสารสิทธิ์ให้ด้วยคือเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ^{๗๖๔} การหลอกลวงผู้ซื้อในรูปแบบ ดัง ๆ มักจะเกิดขึ้นเสมอในวงการนายหน้าค้าที่ดิน ทำให้ผู้ซื้อที่หลงเชื่อต้องสูญเสียเงินจำนวนมาก

๗.๒. การละเมิดสิทธิข้อมูลดาวาทกับผู้ขาย

การกระทำของนายหน้าฝ่ายซื้อ โดยพูดจาหวานล้อมผู้ขาย หรือเจ้าของสินค้าให้หลงเชื่อ และตกลงขายตามที่ตนเสนอ ถึงที่ดินทำเลดี ราคาถูกก็ต้องกำหนดว่า ทำเลไม่ดีราคาแพงเพื่อครอบงำ และทำให้เจ้าของลดราคา นายหน้าคิดเพียงว่า ทำอย่างไรจึงจะซื้อได้ในราคาที่ผู้ซื้อต้องการซื้อ ผู้ขายต้องการขาย และได้รับส่วนแบ่งเร็ว และมากที่สุด นายหน้ามักใช้เล่ห์เหลี่ยม กลอุบาย ตูหรวิี หลอกล่อผู้ขายสารพัดรูปแบบให้เป็นประโยชน์แก่ตนมากที่สุด ดังข้อความที่ว่า “ ในยุคที่ที่ดิน เปลี่ยนเป็นทอง เล่ห์เหลี่ยมกลโกงสารพัดก็ถูกนำออกมาใช้เพื่อประโยชน์แก่ฝ่ายตนให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการซื้อที่ดินเพื่อจัดสรร เพื่ออยู่อาศัย หรือเพื่อเก็งกำไรก็ตาม ^{๗๖๕} แสดงให้เห็น พฤติกรรมอันไม่น่าไว้วางใจของนายหน้าซื้อที่ดิน ดังกรณีผู้ขายตกลงขายก็ทำสัญญา วางเงินมัดจำ ชำระเงินบางส่วน และหลอกให้โอนกรรมสิทธิ์ให้ก่อนแล้วสมคบกับผู้ซื้อ ผู้รับจ้างเอง หรือผู้รับซื้อฝากจดทะเบียนขายต่อให้บุคคลอื่นไป หรือนายหน้าบางคนทำให้ผู้ขายเชื่อว่า คนเป็นเศรษฐี นายทุน นักลงทุน หรือเป็นผู้ซื้อที่ดินและทำเป็นเข้าไปทำสัญญาซื้อกับขาย วางเงินมัดจำ และชำระ เงินเป็นงวด ๆ แล้วคิดค่อนายทุนที่แท้จริงมาซื้อต่อ และหาเหตุผลมายั่วให้โอนให้ผู้ซื้อคนใหม่ ทำ ให้กลายเป็นนายหน้าเก็งกำไร แทนที่จะเป็นนายทุนผู้ซื้อตามที่ผู้ขายเขาใจแค้นเคือง การกระทำใน ลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในพระรณะของนายหน้าซื้อที่ดินและสินค้าประเภทต่าง ๆ

^{๗๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๔.

^{๗๖๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๕.

๗.๓. การละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลส่วนตัวกับผู้ซื้อและผู้ขาย

การกระทำของนายหน้าผู้ซื้อและผู้ขายกับผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อให้ผู้ซื้อตกลงซื้อและผู้ขายตกลงขาย ทำสัญญาวางเงินมัดจำ ชำระเงินโอนกรรมสิทธิ์ รับผิดชอบ และมีความพอใจทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย และนายหน้า การที่จะทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงซื้อขายกันได้นั้น นายหน้าต้องใช้ทุกวิธีทุกรูปแบบ ดังกรณีกันไม่ให้ผู้ซื้อและผู้ขายติดต่อกับผู้ขายกันเองโดยตรง หรือกับนายหน้าคนอื่น นายหน้าที่ฉลาด จะไม่เปิดเผยข้อมูลความจริงจนกว่าจะมีการตกลงซื้อขาย และได้รับส่วนแบ่งค่านายหน้า ดังข้อความที่ว่า “นายหน้าที่ฉลาดเขาจะอำอำโฉนดไปเสนอเท่านั้นปกป้องทุกทางระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย ไม่ให้ต่อกันติดก่อนจะมีการตกลงซื้อขายหรือทำให้รู้ว่าที่ดินมีใครเป็นเจ้าของ...ข้อสำคัญอย่างอื่นก่อนเขาจะตกลงอำให้เขาู้กันต่อกันคิดเป็นอันขาด”^{๓๓๐} การปกปิดไม่ให้ผู้ซื้อและผู้ขายติดต่อกันได้นายหน้าจำเป็นต้องสร้างกลลวงทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย นายหน้ามักถือประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ดังข้อความที่ว่า “อย่าหลงเชื่อนายหน้าซึ่งวิ่งเต้นช่วยเหลือซื้อขายที่ดิน ให้มากนัก เพราะนายหน้าบางรายหวังประโยชน์เป็นใหญ่ ไม่คำนึงถึงอะไรทั้งสิ้น”^{๓๓๑} แสดงให้เห็นว่า นายหน้าไม่ว่าจะเป็นฝ่ายคนหรือฝ่ายผู้ซื้อไม่น่าไว้ใจทั้งสิ้น ขึ้นชื่อว่านายหน้ามีแต่การแสวงหาผลประโยชน์ นายหน้าบางคน เมื่อได้โฉนดที่ดินผู้ขายไปแล้วมักจะนำไปปลอมขายให้ผู้อื่น ดังข้อความที่ว่า

ขออิมไปเพื่อบอกขายเอาค่านายหน้าขออิมไปเพื่อจะทำการตรวจสอบที่สำนักงานที่ดินเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นโฉนดที่แท้จริง หรือขออิมไปถ่ายภาพไว้เพื่อสะดวกในการติดต่อย่อยขาย... ได้โฉนดไปแล้วก็จัดทำโฉนดปลอมขึ้นมาใหม่ แล้วเอาโฉนดปลอมให้เจ้าของที่ดินไป ส่วนโฉนดจริงนำไปจดทะเบียนขายหรือขายฝากให้กับผู้อื่น^{๓๓๒}

^{๓๓๐} พันพจน์ รัตนานันท์, ๑๐๔ กลโกง ธุรกิจ บ้านที่ดิน, หน้า ๑๔๑.

^{๓๓๑} ไชยยศ เหมะรัชตะ, ๑๐ วิธีแก่งโกงที่ดิน, หน้า ๓๔.

^{๓๓๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓.

จะเห็นได้ว่า นายหน้าทั้งฝ่ายซื้อและฝ่ายขายก็มีโอกาสหลุดทั้งคู่ซื้อ และผู้ขายเช่นกัน การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของนายหน้า ทั้งที่เป็นนายหน้าติดผู้ซื้อ นายหน้าติดผู้ขาย และนายหน้าแก่งกำไร

๗.๔. การระมัดระวังข้อมูลสาวกกับนายหน้าด้วยกัน

การกระทำเพื่อกันไม่ให้นายหน้าคนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมวิ่งเต้นติดต่อซื้อขายรับส่วนแบ่งกับคน หรือเสนอซื้อ หรือขายซึ่งค้ำหน้ารับส่วนแบ่งไปคนเดียว ในวงการนายหน้าใครจนฉวยโอกาสได้เร็วกว่าคนอื่นนั้นก็รับไป การคบคิดกันหลังมือซื้อขายค้ำหน้ากันของนายหน้าค้ำที่ค้ำหน้าให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมาเสมอ ดังข้อความที่ว่า

การคบคิดกันในวงการที่ดิน การไม่ซื้อตรงค้ำหน้าท่ามกลางการซื้อขายนั้นมีรอยแปดพันเก้ารูปแบบพิสดารพันลึกยิ่งกว่าธุรกิจโคตรรับในวงการที่ดินของเรานี้...ผลประโยชน์เป็นเงินแสนเงินล้านบางทีก็หลาย ๆ ล้าน...ข่าวคราวอาชญากรรมที่เกิดขึ้นตามหน้าหนังสือพิมพ์ระยะหนึ่งนั้น...ส่วนใหญ่แล้วก็คือ เรื่องการกระจ่ายผลประโยชน์การ ไม่เคารพข้อตกลงของกัน และกัน^{***}

แสดงให้เห็นถึงปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุดหนึ่งนั้น เกิดจากการมีขบวนการ คบคิด หรือไม่ซื้อตรงค้ำหน้าในผลประโยชน์ การซื้อขายที่ดินระหว่างนายหน้ากับนายหน้านั้นเอง การให้ค้ำหน้าสัญญาแก่กันแล้ว ไม่ปฏิบัติตามค้ำหน้าสัญญามักจะเกิดขึ้นเสมอในวงการนายหน้าซื้อขายที่ดิน ดังข้อความที่ว่า “บรรดานายหน้าที่เหมาสองแถวเข้าไปถึงสองคันรอนั้นเกิดแตกคอกัน คือ มีฝ่ายหนึ่ง ไม่ซื้อจะจัดแบ่งค้ำหน้าให้กับอีกกลุ่มหนึ่งนั้นน้อยกว่าที่ตกลงกันเอาไว้ เกิดทะเลาะ และมีปากเสียงกันค้ำหน้านักลงทุนนั้น”^{***} ข้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความไม่จริงใจต่อกันระหว่างนายหน้ากับนายหน้าซื้อขายที่ดินด้วยกันเต็มไปด้วยรอยเล่ห์พันเหนียว การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของนายหน้า

^{***} ทักษิณ รัตนานันท์, ๑๐๘ กลยุทธ์นายหน้า ค้าอาคาร - ที่ดิน, หน้า ๔๙.

^{***} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๒.

๑.๕. การละเมิดลิขสิทธิ์สาวาทกับผู้ใช้บริการ

การกระทำในรูปของผู้ให้บริการ เพื่อเอาค่านายหน้าจากผู้ให้บริการเป็นค่าตอบแทน ทำให้ผู้หลงเชื่อสูญเสียเงินทองทรัพย์สินจำนวนมาก นายหน้าประเภทนี้ กระจายอยู่ทั้งใน กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เช่น สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง และอื่น ๆ บางแห่งประกาศรับสมัครงานเก็บเงินค่าสมัครให้หรือไปเรื่อย ๆ ทั้งในรูปสำนักงาน และบริษัทจัดหางาน ทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและสำนักงานเถื่อนแก๊งหลอกหลวงคัมดัน มีการโฆษณาชวนเชื่อ ทั้งที่สำนักงาน บริษัท วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นป้าย ใบปลิว หรือไปชักชวนตามหมู่บ้าน ด้วยคำที่สวยหรูว่า “งานสบาย รายได้ดี” มีทั้งงานในประเทศ และต่างประเทศ ทำให้คนหลงเชื่อต้องกู้ยืม จำนอง จำนำ หรือขายไร่นาเงินแสนมาเสียด่านายหน้า บางคนได้ไป บางคนได้แค่รอ บางคนได้ไปแค่คอนเมืองถึง “ซาอุดี” หรือได้ไปจริง แต่ไม่มีงานทำ หรือมีแค่เป็นงานหนัก เงินน้อยและ ไม่มีเงินส่งกลับบ้านไ้หนี้ ยิ่งกับมีคำกล่าวที่ “ไปเสียนา มาเสียมือ” สร้างเวรกรรมให้กับคนอีสานจำนวนมาก ดังคำกล่าวที่ว่า

การเดินทางไปทำงานต่างประเทศเมื่อสมัยสิบกว่าปีก่อน...พวกนายหน้าเถื่อน ได้สร้างเวรสร้างกรรมกับ แรงงานอีสานไว้มาก ที่พบเห็นขณะนั้นมักจะจ่ายเงินให้แล้ว...บริษัทให้หรืออย่างเคียวบางครั้งก็ปิดบริษัท หนีคือ ๆ แล้วเปลี่ยนชื่อบริษัทไปแอบเปิดที่แห่งใหม่คอยคัมดันนักรบแรงงานต่อไป...สมัยนั้นติดไปทำ งาน ซาอุดีอาระเบีย เพราะค่าแรงดี บางบริษัทก็ใช้ล่อพาขึ้นเครื่องบินจริง ๆ ก็มี แต่มาลงที่จังหวัดอุดร กลายเป็น “ซาอุดี” ...พฤติกรรมบางบริษัทมีการส่งแรงงาน ไปเมืองนอกจริง แต่ไปถึงแล้วถูกปล่อยแพ ไม่มีงานให้ทำ ต้องไปตกกระกำลำบากอยู่อย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ แอบลักลอบหารับจ้างทำงานพอมืออาหารประทังชีวิตไปวัน ๆ บางคนคิดหนักเรื่องหนี้สินที่บิดยืมมาฆ่าตัวตายก็หลายราย...ขณะนี้คือ มีนายหน้าจัดหางานออก กระจายโฆษณาชวนเชื่อตามหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวนมาก...เมื่อเจอเล่ห์เหลี่ยมนายหน้าที่ยอกเรื่องเงินค่า แรงที่ได้ รวมทั้งสวัสดิการ และการเดินทางที่รวดเร็วมาเป็นคำล่อ***

*** ข่าวสด, (๓๑ มีนาคม ๒๕๓๑) : ๒๗.

การหลุดดวงของนายหน้าจัดหางาน ยังคงดำรงอยู่ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และคงมีต่อไปในอนาคต ทำให้ผู้หลงเชื่อ ได้รับความเสียหายและทุกข์ทรมานจำนวนมาก การกระทำเพื่อเก็บค่านายหน้า ดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในพระศนะของนายหน้าจัดหางานทั้งที่เถื่อน และไม่เถื่อนทั้งหลาย

บทที่ ๔

การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับความสัตย์จริง

๑. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับผลประโยชน์

สิ่งใดก็ตามที่เป็นผลดี หรือเป็นคุณสิ่งนั้นถือว่าเป็นผลประโยชน์ทั้งสิ้น ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์ ๒ ประการคือ

๑. ผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคล และพระคพวกหมู่คณะของตนหากจะต้องเลือกระหว่างการชูดและกระทำตามความจริงแล้ว ทำให้สูญเสียกับการละเมิดศีลข้อมุสาวาทแล้วทำให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ ลาภสักการะ ทรัพย์สินเงินทอง เกียรติยศชื่อเสียง ตำแหน่งหน้าที่การงาน ความรัก ความสุข สังคม ธุรกิจการค้า การลงทุน การเมือง หรือให้พ้นผิดได้เปรียบ ได้รับชัยชนะ และอื่น ๆ ของคนและพระคพวกหมู่คณะเชื่อว่า คนส่วนมากต้องเลือกที่จะละเมิดศีลข้อมุสาวาทมากกว่าที่จะชูดและกระทำตามความจริงอย่างตรงไปตรงมา การชูดและกระทำเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งสิ่งดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในพระคณะของผู้ที่ต้องการผลประโยชน์ส่วนตัว และพระคพวกหมู่คณะของตน

๒. ผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นผลประโยชน์ของคนที่อยู่ในรัฐเคียวกันทั้งหมด มีทั้งภายในและระหว่างชาติ หากจะต้องเลือกระหว่างชูดและกระทำตามความจริงแล้ว ทำให้สูญเสียกับการละเมิดศีลข้อมุสาวาทแล้วทำให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทั้งที่เป็นความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินทรัพยากรธรรมชาติ ดินแดน น่านน้ำ น่านฟ้า สังคม เศรษฐกิจ ธุรกิจการค้า การลงทุน การเมือง การทหาร การชูด การสงคราม ความลับ ทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิสิทธิ์ สันติสัญญา เกียรติยศชื่อเสียง และอื่น ๆ ของส่วนรวมของสังคมและของชาติเชื่อว่า คนส่วนมากจะต้องเลือกที่จะละเมิดศีลข้อมุสาวาทมากกว่าที่จะชูดและกระทำตามความจริงอย่างตรงไปตรงมา การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของสังคมและของชาติดังกล่าวเป็น

ตั้งจำเป็นและทำได้ ในทวณะของคนส่วนมาก โดยเฉพาะรัฐบาลจำเป็นต้องทำทุกวิถีทางแม้จะต้องละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ลงนามไว้ก็ตาม ดังทวณะของเฮเกล (Hegel) นักปราชญ์ชาวเยอรมันนี้ที่ว่า

รัฐควรจะรักษาพันธะสัญญาตราแต่ที่รักษาสัจจะนั้น ไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ หากพันธะสัญญานั้นจะทำให้ผลประโยชน์ของชาติต้องเสียไปรัฐก็ไม่มีควมจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามและ ไม่มีอำนาจใดที่จะสามารถบังคับฝืนพันธะให้ปฏิบัติตามได้

การละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และทำได้ในทวณะนักชาตินิยม และคนส่วนมากก็ละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยวิธีการต่างๆ มากกว่าไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังพุทธพจน์ที่ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลายฉันนั้นเหมือนกัน สัตว์ผู้จวนจากนุสาวาหมีน้อย สัตว์ผู้ไม่จวนจากนุสาวาหมีน้อยกว่า...สัตว์ผู้จวนจากคำส่อเสียดมีน้อย สัตว์ผู้ไม่จวนจากคำส่อเสียดมีมากกว่า...สัตว์ผู้จวนจากคำหยาบมีน้อย สัตว์ผู้ไม่จวนจากคำหยาบมีมากกว่า...สัตว์ผู้จวนจากคำเพ้อเจ้อมีน้อย สัตว์ผู้ไม่จวนจากคำเพ้อเจ้อมีมากกว่า”

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ฉันนั้นเหมือนกัน สัตว์ผู้จวนจากการโกงคางั้ง จวนจากการรับสินบน การโกงคางของปลอมการล่อลวง การโกงคางเครื่องคางวัด และการทำของปลอมมีน้อย โดยแท้ สัตว์ผู้ไม่จวนจากการโกงคางคางั้ง ไม่จวนจากการรับสินบน การโกง คางของปลอมการล่อลวง การโกงคางเครื่องคางวัด และการทำของปลอมมีมากกว่า”

* ธีรวัฒน์ ชัยพันธ์, ปรัชญาตะวันตกร่วมสมัย ๑, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๒), หน้า ๗๒.

* มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ส. มห. ๑๗/๑๑๔๔ - ๗/๔๐๖ - ๗, ฉบับ
มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐).

* มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ส. มห. ๑๗/๑๑๖๔ - ๕/๔๑๐, ฉบับ
มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

คุณธรรมของพุทธปรัชญา โดยธรรมชาติของคนที่ยังมีกิเลสเต็มไปด้วยความโลภ โกรธ หลง คนที่เชื่อศรัทธาสุจริต พุคและกระทำตามความจริงมีน้อย คนที่ละเมิดศีลข้อมุสาวาท คคโกงทุจริตคอร์รัปชันมีมากกว่า ยิ่งเมื่อมีผลประโยชน์ทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วยแล้วคนส่วนมากมักจะเลือกที่จะละเมิดศีลข้อมุสาวาทมากกว่าที่จะพุดและกระทำตามความจริง ตรงไปตรงมาทำให้สูญเสียผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม

๒. ความสัตย์จริงกับผลประโยชน์

ความสัตย์จริง เป็นความซื่อตรงทั้งทางกายวาจาและใจ พุดจริงทำจริง ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ยถาวาที คตถากาโร” แปลว่า คิดและพูดยังไรทำอย่างนั้น “ปากที่พุด ใจที่คิด และกายที่กระทำ ตรงกัน เป็นความจริงที่คงเป็นความจริงอยู่ทุกกาลสมัย ดังพุทธพจน์ที่ว่า “สยธัมม เว อมตวาอา” แปลว่า “ความสัตย์จริงเป็นสิ่งไม่ตาย” แม้ความจริงจะเป็นสิ่งไม่ตาย แต่บางครั้งอาจทำให้คนพุด ผู้อื่นประเทศชาติหรือคนส่วนมากตายได้ แม้คนส่วนมากจะชอบ และต้องการให้คนอื่นพุดความจริง กับคน แต่บางครั้งการพุดความจริงตรงไปตรงมาก็ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมเช่นกัน ซึ่งจะได้ นำมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

๒.๑. ความสัตย์จริงที่ก่อให้เกิดปัญหากัน

ทุกคนเกิดมาต่างรักตัวกลัวตาย และต้องการให้ได้มา และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของตน ทั้งสิ้น หากใครก็ตามที่ตกอยู่ในสถานการณ์ถูกถาม และต้องตอบ หรือถูกบังคับให้ “สุคความสัตย์จริง” ตรงไปตรงมา แต่ทำให้ตนเองต้องตาย ถูกประหารชีวิต ถูกลงโทษ ถูกจองจำได้รับความอับอาย ชีวิตครอบครัวแตกแยกอย่างร้าย ทำให้สูญเสียในเกียรติยศชื่อเสียง และผลประโยชน์ทั้งในด้านสังคม ธุรกิจการค้า การเมือง และทำให้คนอื่นโกรธเกลียดไม่พอใจ แต่หากพุดเท็จ ปล่อยให้รอดชีวิต พ้นโทษ ทำให้ชีวิตรักในครอบครัวอยู่ร่วมกันต่อไปได้ ทำให้ได้รับความรักนิยมนิยมชมชอบจากผู้อื่น และทำให้ ได้มาหรือรักษาผลประโยชน์ของคนในทุกด้านเอาไว้ได้ ในกรณีที่คนกระทำคามผิดฐานฆ่าผู้อื่นตาย

* มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. ราช. ๒๗/๑๐๔/๑๐๔. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

* มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. ๒๕/๔๕๖/๔๕๔. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

ลักษณะไม่ขบถขึ้นจึงกษัตริย์จึงวิวาห์ของผู้อื่น แอบนอกใจสามีภรรยาคนหรือลักลอบได้เสียกับสามีภรรยาผู้อื่น โกงหนทลอลวงทำลาชหรือเอาผลประโยชน์ของผู้อื่น และรักษาของคนเอาไว้ หรือ เรื่องไม่ดี ไม่งาม หรือปมด้อยของคนอื่น ความสัจจริงเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมว่าจะพูดคำสัจจริงรักษา หิตข้อมุสาวาท หรือพูดเท็จละเมิดหิตข้อมุสาวาทดี

๒.๒. ความสัจจริงที่ก่อให้เกิดปัญหามกผู้อื่น

ทุกคนนอกจากมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อตนเองแล้วยังมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้อื่นอีกด้วย หากใครก็ตามที่ตกอยู่ในสถานการณ์ถูกถาม และต้องตอบ หรือถูกบังคับให้พูดความจริงตรงไปตรงมา แต่ทำให้ผู้อื่นต้องเสียชีวิต หมดกำลังใจ เกิดความขัดแย้ง แยกแยก ทะเลาะวิวาท สามีภรรยาต้องหย่าร้าง ทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย เสียหายในเกียรติยศชื่อเสียง และ ผลประโยชน์ทั้งในด้านสังคม ธุรกิจการค้า การเมือง และอื่น ๆ แต่หากพูดเท็จ โกงหนทลอลวงทำลาช ทำให้คนอื่นรอดตาย ทำให้คนอื่นมีกำลังใจหาข้อป้อ ทำให้เกิดความรักสามัคคีในสังคม ทำให้สามีภรรยาครอบครัวผู้อื่นรักกันมากขึ้น ในกรณีพูดความจริงแล้วทำให้คนอื่นหมดกำลังใจหรือเสียชีวิต ทำให้สามีภรรยาครอบครัวผู้อื่นแตกแยกหย่าร้าง ทำให้ผู้อื่นตกใจแตกตื่นหนีภัยกันตายในโรงพยาบาล และอื่น ๆ ความสัจจริงเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมว่า จะพูดคำสัจจริงรักษาหิตข้อมุสาวาท หรือพูดเท็จละเมิดหิตข้อมุสาวาทดี

๒.๓. ความสัจจริงที่ก่อให้เกิดปัญหามกชาติ

ทุกคนนอกจากจะมีหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นแล้ว ยังมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อประเทศชาติหรือส่วนรวมอีกด้วย หากใครก็ตามที่ตกอยู่ในสถานการณ์ถูกจับเป็นเชลยศึกในสงคราม ถูกจับเป็นตัวประกัน ถูกบังคับให้เปิดเผยความลับของชาติ ฐานที่มั่นทางทหาร ความมั่นคงของประเทศ ถูกบังคับ หรือถูกถาม และต้องตอบตามความจริงตรงไปตรงมา แต่ทำให้ประเทศชาติหรือส่วนรวมตกอยู่ในอันตราย ผู้คนในชาติต้องล้มตาย เสียชื่อเสียง เกิดความขัดแย้งแตกแยกแพ้สงคราม สูญเสียเอกราช สูญเสียผลประโยชน์ทั้งในด้านสังคม ธุรกิจการค้า การเมือง การทหาร การพูด ความมั่นคง แต่หากพูดเท็จ พูดโกหกแล้วทำให้ได้มาและรักษาซึ่งชีวิต ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ของชาติเอาไว้ได้ ความสัจจริงเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมว่าจะพูดคำสัจจริงรักษาหิตข้อมุสาวาทหรือพูดคำเท็จละเมิดหิตข้อมุสาวาทดี

๓. การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพที่มีการละเมิดศีลข้อสาวาทหรือไม่

การละเมิดศีลข้อสาวาทในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพเมื่ออยู่กับสังคมมนุษย์ และสังคมโลกตั้งแต่ยุคสังคมปฐมกาลถึงปัจจุบัน และยังคงมีอยู่ต่อไปในอนาคต ครานเท่าที่สังคมมนุษย์ และสังคมโลกยังมีกิเลสหนาแน่นอยู่ ซึ่งจะได้นำมาวิเคราะห์ต่อไป

๓.๑. การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของนักบวช

การละเมิดศีลข้อสาวาทในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของนักบวชมีทั้งจากในและนอกพุทธศาสนาและจากกลุ่มมิชชันนารีปลอมบวชเข้ามาแสวงหาลาภสักการะ ดังปรากฏอยู่ในมุสาวาทวรรค วินัยปิฎก มหาวิภังค์ กรณีพระหัตถกณะสากยบุตรต้องการเอาชนะพวกเคียรณีย์ จึงพูดกลั้วคำไปมา นึกแล้วไม่เป็นนัย ดังข้อความที่ว่า “ ครั้งนั้น พระหัตถกณะสากยบุตรเป็นคนพูดลับปัดบ ห่านเจรจาอยู่กับพวกเคียรณีย์ กล่าวปฏิเสธแล้วรับกล่าวรับแล้วปฏิเสธ เอาเรื่องอื่นกลบเกลื่อนเรื่องอื่น กล่าวเท็จทั้ง ๆ ที่รู้อยู่พูดนัยหมายไว้แล้ว ทำให้คนคาดเคลื่อน ”^๒ แสดงให้เห็นว่า แม้แต่การดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพของภิกษุสงฆ์ บางพวก บางกลุ่มก็มีการละเมิดศีลข้อสาวาท ดังกรณีการอวดอุตริมนุสสรรมของกันและกัน ของพระที่จำพรรษาอยู่ที่ฝั่งแม่น้ำวัคคูปุทาสมยวัชชี แห่งแฉ่งชากจน ดังข้อความที่ว่า

ภิกษุเหล่านั้น มีความเห็นร่วมกันว่า อาวุโสทั้งหลาย การที่พวกเรพากันกล่าวสรรเสริญอุตริมนุสสรรมของกันและกันแก่พวกคฤหัสถ์นี้แหละดีกว่า ที่นั่นภิกษุเหล่านั้นต่างพากันกล่าวสรรเสริญอุตริมนุสสรรมของกันและกันแก่พวกคฤหัสถ์ว่า ภิกษุรูปนั้นได้ปฐมฌาน รูปโน้นได้ทุติยฌาน รูปโน้นได้ตติยฌาน รูปโน้นได้จตุตถฌาน รูปโน้นได้เป็นพระโสดาบัน รูปโน้นได้เป็นพระสกทาคามี รูปโน้นเป็นพระอรหันต์ รูปโน้นได้วิชา ๓ รูปโน้นได้อภิญญา ๖ ดังนี้

^๒ มหาลงกรณราชวิทยาลัย, วิ. มห. ๒/๑/๑๐๒, ฉบับ มหาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^๓ มหาลงกรณราชวิทยาลัย, วิ. มห. ๒/๒๘/๑๔๑ - ๒, ฉบับ มหาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

การอวดคุณวิเศษที่ไม่มีในคนของกันและกันดังกล่าว เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ทำให้ชาวบ้านหลงศรัทธาเลื่อมใสว่า ภิกษุเหล่านั้นมีคุณวิเศษตามที่โฆษณาจริง จึงพากันถวายอาหารบิณฑบาต แก่ภิกษุเหล่านั้นจำนวนมาก ทำให้ภิกษุเหล่านั้นมีร่างกายอ้วนสมบูรณ์ผิวพรรณผ่องใส ในขณะที่ภิกษุ ผู้ปฏิบัติเคร่งครัดกับรูปโฉมขาดแคลนอาหารบิณฑบาต พุทธศักรมดังกล่าว เป็นการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพในทางทุจริต หลอกลวงผู้อื่นเลื่องชื่อ หาเลี้ยงชีพในทางไม่ชอบ เป็นมิจฉาชีวะ เกิดจากมิจฉาปฏิฐิ ทำเป็นผู้ถือศีลเคร่งครัด แต่แท้ที่จริงเป็นพวกมือถือสาปปากถือศีล หน้าไหว้หลังหลอก ดังกรณีของฤาษีกินเห็ดทำตัวเป็นผู้มีศีล สุภาพ ภายนอกน่าศรัทธาเลื่อมใส ทำให้เหยื่อหลงเชื่อไว้ใจ แต่เมื่อเหยื่อผลอกรักว่าท่อนไม้ฆ่าเห็ด ดังข้อความที่ว่า “ เราดำคัญว่าท่านเป็นสมณะ จึงได้เข้ามาหาท่านผู้ส้ารวม ท่านได้ชี้ว่าเราค้ำยท่อนไม้เหมือนไม้ใช้สมณะ ” ภายนอกทำตัวเป็นผู้มีศีล แต่ภายในเป็นคนทุจริต ประกาศตนว่าเป็นฤาษี แต่แท้จริงมิใช่ฤาษี หรือกรณีพวกเคียรธิดเข้ามาปลอมบวชเป็นภิกษุ แสวงหาลาภสักการะและปลอมปนหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาไปเป็นของคน ทำให้หลักคำสอนคลิดเพี้ยน เป็นเหตุทำให้ มีการตั้งคายนาครั้งที่ ๓ ขึ้น โดยการอุปถัมภ์ของพระเจ้าอโศกมหาราช^{๒๖} พุทธศักรมดังกล่าวถือว่า เป็นการหลอกลวงผู้อื่นเลื่องชื่อ ปัจจุบันก็มีพุทธศักรมการปลอมบวชเข้ามาบิณฑบาต ดังกรณีชาวบ้านบางหมู่บ้านในอำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ปลอมบวชเป็นศิษย์ทั้งหมู่บ้านออกบิณฑบาตในกรุงเทพฯ เอาไปเลี้ยงครอบครัวในปี ๒๕๓๔ หรือทำเป็นพระจุลฑลปิณฑลคคามเมืองและชานเมืองหลอกลวงให้ผู้คนศรัทธาเลื่อมใส ทำพิธีกรรมสะเดาะเคราะห์ ออกเรือไรเงินจากชาวบ้านบอกไปหัวหนเลี้ยงชีพสร้างความเลื่อมใสให้กับวงการพระพุทธศาสนาอยู่เสมอ^{๒๗} แสดงให้เห็นว่า ในสมัยพุทธกาลจนกระทั่งถึงปัจจุบันก็มีการละเมิดศีลข้อมุสาวาทในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของผู้ที่แอบอ้างว่าเป็นนักบวชอยู่

^{๒๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. ราช. ๒๕๖๗/๑๐๘, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณ, ๒๕๐๐.

^{๒๗} สุทธิ ปุณฺณานุกาพ, พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๔.

^{๒๘} เติณนิวัธ, (๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔) : ๑.

๓.๒. การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของชาวบ้าน

การละเมิดศีลข้อสามาหาในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพของชาวบ้าน มีมาตั้งแต่ยุคสังคมปฐมกาล ดังปรากฏอยู่ในจักรวาลคติสูตรว่า เมื่อมนุษย์มีกิเลส โภภชยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้กลัวในความผิด และต้องการพ้นผิด เขาจึงคิดจึงเป็นมูลเหตุทำให้เกิดการละเมิดศีลข้อสามาหาในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยนั้น” กระทั่งสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติศีลข้อสามาหาขึ้น แต่การละเมิดศีลข้อสามาหาเกียยังมีอยู่และไม่หมดหมดไปจากสังคมมนุษย์ และสังคมโลก

การละเมิดศีลข้อสามาหา ในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพในสังคมปัจจุบัน มีอยู่หลากหลายรูปแบบ มีตั้งแต่แบบธรรมดาไปจนถึงแบบที่สลับซับซ้อนพิสดาร นับตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจากการพูดเล่นพูดล้อ ในสิ่งที่ไร้สาระ คลกขบขัน สร้างบรรยากาศเสียงหัวเราะสนุกสนานเฮฮาในวงแคบ ๆ ไปจนถึงสังคมที่กว้างออกไป ซึ่งจะได้นำมาวิเคราะห์ต่อไป

๑) ในครอบครัว เป็นการละเมิดศีลข้อสามาหาระหว่างสามีกับภรรยา ถูกกับพ่อแม่ ดังกรณีสามีภรรยาบางคู่ ที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อกันทั้งในเรื่องทรัพย์สินเงินทอง หรือประพฤติผิดใจกัน สามีแอบไปมีเมียน้อย ภรรยาแอบพอใจชายอื่น ด้วยการหลบซ่อน ปกปิดอำพรางไม่ต้องการเปิดเผยให้ใคร หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรู้หรือจับได้ โดยการอ้างเหตุต่าง ๆ เพื่อออกจากบ้าน หากถูกถามหรือสงสัย หรือจับได้ มักจะโกหก ปฏิเสธเป็นเรื่องอื่น หรือหาเหตุผลอื่นมาเป็นข้ออ้างแก้ตัวให้พ้นผิด หรือเวลาถูกน้อชูกชน พ่อแม่มักจะโกหกให้ถูกกั้วหาชูก ๘ หรือถูกบางคนทำผิดชอบหนีที่ชวกับเพื่อนมากกว่าเรียน มักจะหาเหตุผลสารพัดมาโกหกพ่อแม่ เช่น ไปทำการบ้าน อ่านหนังสือ นอนบ้านเพื่อน หรือเอาเงินไปเที่ยวกับชวกว่าไปซื้อหนังสืออุปกรณ์การศึกษา หรือความลับส่วนตัวไม่ต้องการให้พ่อแม่ หรือคนอื่นรู้ก็มักจะโกหกปกปิดเอาไว้ด้วยความอาช หรือกั้วเป็นต้น

๒) ในสังคมทั่วไป การละเมิดศีลข้อมุสาวาทในสังคมทั่วไป มีอยู่หลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีวิธีการที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะได้นำมาศึกษาวิเคราะห์โดยรวมดังนี้

การหลอกลวงกันในเรื่องความรักของคนหนุ่มสาว^{๒๑} การกู้ยืมเงิน และทคโกงกันของชาวบ้าน การจ่ายเช็คเค็งในธุรกิจการค้า สัญญาแล้วไม่ทำตามสัญญา สัญญาหมกเม็ด ทูจวิคยวปชั้น น้อราชบังหลวง การสัวในการประมูลรับเหมาก่อสร้าง จักซื้อจัดหาจัดจ้างในหน่วยงานของรัฐ การโฆษณาชวนเชื่อ ปลอ่ช่าวลือ การแสดงของคตลก การผลิตสื่อและโฆษณาขายสินค้า การตคมหลกแจกแอม บัศรกำนัลคัมพู^{๒๒} การขายของนายหน้าเซลแมน วิธีการขายตรง การขายประกัน โกงภาษี โกงตาชั่งและราคา ขายของเถื่อนของหนีภาษี กักตุนสินค้า ขายของปลอม น้ำผึ้งข้าวหอมมะลิปลอม หลอกเลียนแบบสินค้า สิ่งของ การอัคไฟและกระดานในอ้งสังฆทานปลอมแมกฮาร^{๒๓} ปลอมบัญชี^{๒๔} บัศรประชาชน^{๒๕} พาสปอค์ วีซ่า โฉนดที่ดิน ใบประกาศนียบัศร^{๒๖} ฤทธเช็นค์ ทูจวิคในการสอบ^{๒๗} จ้างสอบ จ้างทำวิทยานิพนธ์ มานุษยร้อยเลียง^{๒๘} ปลอมตัวหลอกลวงผู้อื่น^{๒๙} คัดลอกกรรมคตคต่งส่วนค่าง ๆ ของร่างกาศ สร้างพยานหลักฐานเท็จจับแพะรวบรวป^{๓๐} การแก้คดีช่วยคนกระทำผิด ปลอ่ยนแปลงค่านวนการสอบสวนพลิกคตคตกลับค้ำให้การ คัดฉนคตคตเข้า้างคนคตคตการเสนอช่าวสวราชย์มูตบคตเบือนของเลื่อมวฒน^{๓๑} การจื้อเลียง จื้อหน่วยเลือกคต่ง ปลอ่ยนแปลง

^{๒๑} ชิวคจรง, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๔๖๔, (๑๑-๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗), หน้า ๑๒.

^{๒๒} เถลิกน้าที่ * ชันฮาส...ป่งเลียงคตคต *, ไทยรัฐ, (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๗) : ๑๗.

^{๒๓} มคิรณรายวัน, (๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๗) : ๑๐.

^{๒๔} ไทยรัฐ, (๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๗) : ๑

^{๒๕} ช่าวสค, (๒๑ มีนาคม ๒๕๓๗) : ๑๖.

^{๒๖} ช่าวสค, (๑๖ มกราคม ๒๕๔๐) : ๒.

^{๒๗} จินดาวรรณ ดูเบย์, * นิฉคคักศึกษา *, ช่าวสค, (๓๐ มีนาคม ๒๕๓๗) : ๗.

^{๒๘} ช่าวสค, (๑๕ มีนาคม ๒๕๔๐) : ๗.

^{๒๙} ช่าวสค, (๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๗) : ๒.

^{๓๐} * แพ้มคคค *, ช่าวสค, (๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐) : ๒.

^{๓๑} เคคคคคค, (๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๗) : ๓.

คะแนน ใช้เงินกันแต่แจ้งตรง ตามที่กฎหมายกำหนด^{๒๔} การกล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีซึ่งกันและกัน
ของชาวบ้านและนักการเมือง ทั้งในและนอกสภา การดั่งกายเลียนแบบ^{๒๕} หรือปลอมบวช
เป็นพระ^{๒๖} หรือขาดจากความเป็นพระก็อ้างแสดงตนว่าเป็นพระอยู่ หลอกทำพิธีกรรม สะเดาะ
เคราะห์ทำเสน่ห์ ทำพิธีทางไสยศาสตร์มนต์ดำ^{๒๗} การดูดวงทำนายโชคชะตา ทรงเจ้าเข้าผีหลอกอา
ทรรพ์ของเจ้าพ่อเจ้าแม่^{๒๘} การอวดอ้างความขลังความศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ การฉ้อโกงอาพรางทำเป็น
อุบิเหตุนางรอด กรณีนางคาราวดี และเด็กชายเสรี ศรีธนชัย ในคดีเพชรซาอุดีอาระเบีย^{๒๙} นำ
อาพรางสาวพม่าสวมศพเอาประกัน^{๓๐} หรือฉ้อโกงการขโมยเพชรเข้าราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียของนาย
เกรียงไกร เศรษฐโมญ จอมโจรบันไดโลก เขาบอกว่า ต้องโกหกพ่อแม่ญาติพี่น้องทั้งหมด^{๓๑}
การฉ้อโกงการ ทำอาถรรพ์ หันศพ อาพรางความคิด การหลอกให้สมัครงานของบริษัทจัดหางาน^{๓๒}
การหลอกหลวงผู้หญิงไปเป็นโสเภณีทั้งในประเทศและต่างประเทศ^{๓๓} การหลอกหลวงคัมภีร์ของ
กลุ่มมิชชันนารีพระบวรการมั่ง ๑๘ มงกุฎ ขาเหล็กไหล แก้วหอยถึก แก้วดกทอง^{๓๔} แก้วเด่น พนัน
กำฉั่ว การหลอกขายสินค้าราคาถูก การคัมภีร์นักท่องเทียว^{๓๕} การใส่เครื่องประดับปลอมอวดรวย
เป็นเศรษฐีเจ้าของร้านทองร้านเพชรหลอกหลวงหญิงสาว^{๓๖} การหลอกให้ร่วมลงทุนทำธุรกิจข้ามชาติ

^{๒๔} ไทยรัฐ, (๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๗) : ๑๑.

^{๒๕} ไทยรัฐ, (๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๗) : ๑.

^{๒๖} มติชนรายวัน, (๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๗) : ๑๑.

^{๒๗} ข่าวสด, (๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐) : ๑.

^{๒๘} ข่าวสด, (๒๕ มีนาคม ๒๕๔๐) : ๒.

^{๒๙} ข่าวสด, (๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๗) : ๒.

^{๓๐} ข่าวสด, (๒ เมษายน ๒๕๔๐) : ๒.

^{๓๑} เสด็จนิวัติ, (๒๖ ตุลาคม ๒๕๓๗) : ๖.

^{๓๒} เสด็จนิวัติ, (๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐) : ๒.

^{๓๓} ชีวคัง, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๔๖๔, (๑๑-๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๗), หน้า ๓๔.

^{๓๔} ข่าวสด, (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๗) : ๑.

^{๓๕} ข่าวสด, (๒๑ ตุลาคม ๒๕๓๗) : ๒๗.

^{๓๖} ข่าวสด, (๔ มีนาคม ๒๕๔๐) : ๒.

ของชาวไนจีเรีย^{๓๖} และการกระทำผิดในคดีต่าง ๆ พฤติกรรมอันชั่วฉฉเหล่านี้ มีอยู่มากมายในปัจจุบัน

แสดงให้เห็นว่า มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการดำเนินชีวิต และประกอบหน้าที่การทำงานในทุกสาขาอาชีพ อื่นเทคโนโลยีและการสื่อสารเจริญก้าวหน้ามากเท่าไร การละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ยังมีแพร่หลายสลับซับซ้อนแบบเนืองนิตย์มากยิ่งขึ้นเท่านั้น ดังที่ปรากฏทางสื่อมวลชนและรายการตามล่าหาความจริงที่ออกอากาศแพร่ภาพทุกวันพุธช่วงปี ๒๕๓๗ - ๒๕๔๐ ทางช่อง ๕ เวลา ๒๒.๐๐ - ๒๓.๐๐ น. นำเรื่องราวการโกหกหลอกลวงคืบคลานกันสสารพิศรูปแบบมาให้ได้ชมทุกครั้ง^{๓๗} ทำให้ทราบว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนมีวิธีการต่าง ๆ มากมาย ในต่างประเทศถึงกับผลิตเครื่องมือจับเท็จและเปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตการจับเท็จแห่งชาติขึ้น^{๓๘} การละเมิดสิทธิมนุษยชนมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง ดังข้อความที่ว่า “ไม่ว่าคุณจะทำอะไร อยู่ที่ไหน คุณทราบดีว่า การโกหกมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากการโกหกให้เกิดความก้าวหน้า มีอำนาจ มีตำแหน่งหน้าที่การทำงาน ได้รับผลประโยชน์ เป็นเงินทอง คนส่วนใหญ่ก็มักจะโกหก”^{๓๙} เป็นที่น่าสังเกตว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนมีอยู่ในการละเมิดสิทธิทุกข้อ เมื่อมีการละเมิดสิทธิข้อใดข้อหนึ่งเกิดขึ้นในที่ใด การละเมิดสิทธิมนุษยชนก็เกิดขึ้น แอบแฝงอยู่ในที่นั้นด้วย

๔. การเสนอข่าวของสื่อมวลชนมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

สื่อมวลชนจัดว่าเป็น “ฐานันดรที่สี่”^{๔๐} เป็นสื่อกลางที่น่าข่าว และความรู้ไปสู่มหาชน หมายถึงนักหนังสือพิมพ์ ผู้สื่อข่าว ewart ทำข่าว ผลิตข่าว ผู้พิมพ์ ผู้ประกาศ ผู้โฆษณา หรือนักโฆษณา นักจัดรายการ นักสร้างพจนันต์ ละคร เพลง คนตรี และนักประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เป็นปาก

^{๓๖} มติชนรายวัน, (๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๗): ๘.

^{๓๗} รายการตามล่าหาความจริง, ช่อง ๕, ทุกวันพุธ, ช่วงปี ๒๕๓๗ - ๒๕๓๘, เวลา ๒๒.๐๐ - ๒๓.๐๐ น.

^{๓๘} วิลเลียม เจ มาเจลลี เขียน, พงษ์จันทร์ จันทยศ แปล, เคล็ดลับจับโกหก, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิค, ๒๕๓๗), หน้า ๑๒.

^{๓๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

^{๔๐} บุญรักษ์ บุญณะเขตมาลา, ฐานันดรที่สี่ จากระบบโลกถึงรัฐไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์วิชาการ, ๒๕๓๘), หน้า ๖.

เสียง สิบแปด คิคคม บุคหื้อ แสงหาข้อมูล แหล่งข่าว ข้อเท็จจริง ทั้งเบื้องหน้าเบื้องหลังของ บุคคล เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งดีและร้ายมารวบรวม เรียบเรียง นำมาวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ ตรวจสอบ แสดงทรรศนะ เขียน รายงาน นำเสนอหรือเผยแพร่ ให้เป็นข่าว และข่าวข่าวให้สาธารณชน ทั้งความรู้ ความบันเทิง และปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยผ่านทางสื่อสารมวลชน หมายถึง เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ เคเบิลทีวี คาวเทียม คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เอกสาร แผ่นพับ แผ่นป้าย ใบปลิว และอื่น ๆ ด้วยตัวหนังสือที่เป็นข้อเขียน สิ่งพิมพ์ ภาพ แสง สี เสียง ทั้งนิ่งและเคลื่อนไหวไปยังผู้รับทั้งใกล้ และไกลเกือบจะพร้อมกันทุกมุมโลกเพื่อให้ได้รับรู้ถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชนต่อไป

สื่อมวลชนหรือสื่อสารมวลชน เป็นสถาบันที่ทรงพลังอำนาจและอิทธิพลต่อความรู้สึนึกคิดของผู้คนในสังคมทั้งในทางบวกและลบ และจะทำให้ใครเป็นพระเอกหรือผู้ร้ายก็ได้ ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีใครกล้ามีปัญหาเกี่ยวกับสื่อมวลชน แม้แต่นักการเมือง ดังข้อความที่ว่า “ ทำให้นักการเมืองไม่กล้าปฏิเสธนักข่าว เพราะกลัวว่าจะทำให้ตัวเองเป็นข่าวในทางลบ ”^{๑๑} แสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนจะให้คุณให้โทษกับใครก็ได้ ทำให้คนที่ตกเป็นข่าวจำนวนไม่น้อยถึงกับกล่าวว่า สื่อมวลชนก็คือสื่อมวลชน อย่าไปเชื่ออะไรกับสื่อมวลชน ความรู้สึกดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการเสนอข่าวสาร ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความจริง หรือบิดเบือนความจริง ทำให้บุคคลที่ตกเป็นข่าวได้รับความเสียหายและกลายเป็นจำเลยทางสังคมอย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ทั้งที่ไม่จริง และทำให้คนในสังคมเข้าใจ เชื้อ และพิพากษาคัดสินว่า จริงตามข่าว สื่อมวลชนมักจะทำหน้าที่เหมือนโจทก์ และพิพากษาคัดสินความถูกผิดเสียเอง หากจะคัดค้านความกับสื่อมวลชนก็สามารถ ทำได้ทุกวัน ดังข้อความที่ว่า “ ถ้าจะฟ้องร้องสื่อมวลชนก็สามารถฟ้องได้ทุกวัน ”^{๑๒} แสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนเสนอข่าวที่ไม่จริงเป็นประจำทุกวันและสามารถฟ้องร้องเป็นคดีความได้ทุกวัน สื่อมวลชนในที่นี้ มีอยู่ ๒ ประการ คือ

^{๑๑} สมชาย จิเจริญ, การประเมินบทบาททางการเมืองของสื่อมวลชนในช่วงรัฐบาล พล.อ. สุจินดา คราประยูร, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖, หน้า ๑๑.

^{๑๒} สุชาติ โหสิริพันธ์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสื่อสารมวลชน, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๓๘), หน้า ๑๐๔.

๔.๑. สื่อมวลชนของรัฐ ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือ สนองนโยบาย และเป็นปากกระบอกเสียงของรัฐ หัวข้อการรายงานข่าว ประกาศ แอฉงการ โฆษณาชวนเชื่อ บิดเบือนความจริง จัดฉากสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับรัฐบาล ทั้งในยามปกติ และเหตุการณ์วิกฤต ดังกรณีเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เหตุการณ์ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๘ และเหตุการณ์ ๑๗ - ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ทั้งก่อน ขณะ และหลังเกิดเหตุการณ์ ดังข้อความที่ว่า “ หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬมีสื่อได้รับพิษสงของวิทยุและโทรทัศน์ที่อยู่ในการครอบครองของกลไกแห่งรัฐที่สามารถบิดเบือนข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างสุด ๆ เพื่อไร ไม่ว่าจะด้วยการโกหก ตกแต่งหรือทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ ”^{๔๔} แสดงให้เห็นถึงการเสนอข่าวที่ไม่ตรงกับความจริงของสื่อมวลชนของรัฐ ในขณะที่เหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างหนึ่งก็เสนอไปอีกอย่างหนึ่ง มีผู้ชุมนุมประท้วงรัฐบาลจำนวนมาก ก็เสนอว่ามีจำนวนน้อย มีผู้สนับสนุนรัฐบาลน้อย ก็เสนอว่ามีมาก ผู้ชุมนุมประท้วงอยู่อย่างสงบก็เสนอว่าผู้ประท้วงก่อความวุ่นวาย ทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจทหาร เผาทำลายสถานที่ราชการ หรือสร้างสถานการณ์เพื่อนำมาเป็นเงื่อนไขในการใช้กำลังและอาวุธปราบปรามผู้ประท้วง ก็เสนอว่า ไม่มีการปราบปรามผู้ประท้วง มีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก ก็เสนอว่าเป็นการกระทำของบุคคลที่สาม รัฐบาลมิได้รังแกผู้ประท้วง มีแค่เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเช็ดเหงื่อ และปฐมพยาบาลให้ผู้เป็นลม ให้ข้าวให้น้ำแก่ผู้ประท้วง ถึงใดก็ตามที่เป็นความจริง เป็นผลดีแก่ผู้ประท้วงหรือฝ่ายค้าน และผลเสียแก่รัฐบาลก็จะปิดสิ่งนั้นไว้ แต่สิ่งใดก็ตามที่เป็นความเท็จ แต่เป็นผลเสียแก่ผู้ประท้วงหรือฝ่ายค้าน และเป็นผลดีแก่รัฐบาลก็จะเปิดเผยสิ่งนั้นออกมา เช่น การโฆษณาชวนเชื่อในผลงานของรัฐบาลหรือเบี่ยงเบนประเด็นในความล้มเหลวของรัฐบาลหรือทำให้ประชาชนเกลียดชังฝ่ายค้าน และหันมาศรัทธารัฐบาล สื่อมวลชนของรัฐจึง “ เป็นสถาบันแห่งการแสวงหาความจริงที่ซ่อนแฉงข่าวเท็จ ”^{๔๕}

^{๔๔} บุญรักษ์ บุญณะเขตมาลา, ฐานันดรที่สี่ จากระบบโลกถึงรัฐไทย, หน้า ๒๒๑.

^{๔๕} สุชาติ โพธิวิทย์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสื่อสารมวลชน, หน้า ๒๖.

๔.๒. สื่อมวลชนของเอกชน เป็นการลงทุนและดำเนินการโดยเอกชน แต่อยู่ในการควบคุมของรัฐและกลุ่มผลประโยชน์ บางครั้งการเสนอข่าวมักจะเป็นไปในลักษณะเอนเอียงบิดเบือนข้อมูลเพื่อปกป้องผลประโยชน์ฝ่ายตน และทำลายฝ่ายตรงข้าม ด้วยการกล่าวหา ประทุพรา โจมตีใส่ร้ายป้ายสี กลับขาวให้เป็นดำ กลับดำให้เป็นขาว แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีอคติ คังกรณือธิบดีกรรมตำรวจออกมาเปิดเผยถึงสาเหตุ ที่หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งลงข่าวโจมตีคนว่า “และยืนยันว่าผู้บริหาร...ฝ่ายนายตำรวจใหญ่บางคนจริง ๆ พูดคำกับผมโดยตรง โดยฝากถึงสองครั้งคือ เมื่อปี ๒๕๓๗ และ ๒๕๓๘ มีทั้งฝากด้วยตนเอง และผ่านผู้ใหญ่วางท่าน”^{๔๕} เป็นการบ่งบอกให้รู้ว่า การเสนอข่าวของสื่อมวลชนมิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริง แต่ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ การที่คนถูกโจมตีเพราะ ไม่สามารถให้ผลประโยชน์ตามที่หนังสือพิมพ์ขอได้ การที่สื่อมวลชน มีอิทธิพลภาพในการพูด เขียน พิมพ์ โฆษณา ประกาศ แฉลงการ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามกฎหมาย บางครั้งทำให้สื่อมวลชน นั่งเทียนเขียนข่าวตัวเอง กลายเป็นอุกสากรรมแข่งขันกันทำข่าว ดังข้อความที่ว่า “ทั้งหมดนี้คือ การแข่งขันกันสร้างเหตุการณ์เทียมเพื่อสร้างข่าว”^{๔๖} การเสนอข่าวที่ไม่ตรงกับความจริงมีเจตนาที่จะทำให้ผู้รับข่าวเชื่อในความเท็จนั้นว่าเป็นความจริง ดังข้อความที่ว่า “องใจที่จะทำให้ผู้รับข่าวสารข้อมูลเชื่อว่าความเท็จนั้นเป็นความจริง”^{๔๗} ด้วยวิธีการกุ สร้าง แต่ง เขียนเรื่อง อ้างแหล่งข่าว ชักนำ เดิมรากตะเอนด ชูประเด็นข่าว แฉเงื่อนงำให้ความกระฉ่งขึ้น อ้างอิงเอกสาร หลักฐาน พยานเท็จ หรือบุคคลที่รู้เห็นหรือผู้สันนิษฐาน คังข้อสังเกต สันนิษฐาน แสดงความคิดเห็นให้ดูมีเหตุผลมากขึ้น หรือทำเป็นสัมภาษณ์คนนั้นคนนี้ มีลักษณะเคลือบแคลงกำกวมคลุมเครือ ไม่ชัดเจนทั้ง ๆ ที่บุคคลเหล่านั้น ไม่มีตัวตนอยู่จริง ดังคำกล่าวที่ว่า “ที่แท้บุคคลที่อ้างถึงก็คือ “ผี” นั่นเอง”^{๔๘} เป็นการแตกสรวปันแต่งเรื่องราวหรือบุคคลที่ไม่มีตัวตนขึ้นมาให้ข่าวเสนอข่าว เจาะข่าว ทำเสว่นว่าเป็นเรื่องจริง ึ่งเครื่องมือสื่อสารมีประสิทธิภาพมากเท่าไร ึ่งทำให้การละเมิดสิทธิข้อมูลข่าวสารมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะได้นำมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

^{๔๕} ชวาลล, (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘) : ๑๐.

^{๔๖} สุภา ศิริมานนท์, จริยธรรมของหนังสือพิมพ์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรศาสตร์),

^{๔๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

^{๔๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔.

๑. การละเมิดสิทธิข้อมูลส่วนตัวเพื่อให้ได้ข่าว

การแสวงหาข่าว สืบข่าวของนักข่าว ผู้สื่อข่าว หรือสื่อมวลชน หากเป็นข่าวการเมือง สังคม เศรษฐกิจ อาชญากรรมธรรมดาที่ไม่ล้าบิ่นอะไร แต่หากเป็นความลับ มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง ที่ลับซับซ้อน และต้องการขุดคุ้ย เจาะลึกนำมาตีแผ่ให้สังคมรับทราบ แต่แหล่งข่าว หรือกลุ่มผลประโยชน์ไม่ต้องการให้นักข่าว หรือสื่อมวลชนทราบ และไม่ต้องการเสียผลประโยชน์ จึงเป็นเรื่องยากที่จะเข้าถึงความจริงอย่างตรงไปตรงมาได้ ดังกรณีธุรกิจผิดกฎหมาย แหล่งอาชญากรรม ยาเสพติด บ่อนการพนัน อำนาจอิทธิพลเหนือ แหล่งผลประโยชน์นอกกฎหมาย ค้าโคกฉิ่นเค็ก หรือภัยอันตรายที่เกิดขึ้นแก่ธุรกิจที่เจ้าหน้าที่ปล่อยปละละเลย หรือรู้เห็นเป็นใจในผลประโยชน์ ไม่ดำเนินการจับกุม สื่อมวลชนมักตั้งคำถามจนจนกระทั่งจนกระทั่งทำให้ได้ข่าว หรือเข้าถึงต้นตอของข่าว แหล่งข่าว หรือผู้รู้เห็นเรื่องราวเหตุการณ์ความลับให้เปิดเผยข้อมูลความจริงออกมาให้ได้ ไม่รู้ก็ทำเป็นรู้ หรือปลอมตัวเข้าไปเจาะเอาความจริงนำมาตีแผ่ให้สาธารณชนรับทราบการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวดังกล่าวเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทวณะของสื่อมวลชน

๒. การละเมิดสิทธิข้อมูลส่วนตัวเพื่อเสนอข่าวให้เป็นข่าว

การเสนอข่าวของสื่อมวลชนมักจะเป็นไปในลักษณะที่ว่า “ข่าวก็คือข่าว” ด้วยการ เสนอข่าวให้เป็นข่าว มีทั้งข่าวจริง ข่าวเท็จ และข่าวจริงปนเท็จเมื่อแหล่งข่าวให้ข่าว หรือใครให้ข้อมูลหรือได้ข้อมูล หรือใครคิด พูด ทำหรือแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างไรก็เสนอเผยแพร่ออกไปอย่างนั้น โดยไม่เลือกสรร ใครพูดจริง เท็จ หรือจริงปนเท็จก็เสนอ อะไรจริง อะไรเท็จ จะเชื่อ หรือไม่เชื่อใครจะเสียหายได้ หรือเสียประโยชน์อย่างไร เป็นหน้าที่ของผู้รับข่าวสารข้อมูลที่จะ ไปตัดสินใจกันเอง ซึ่งมีข้อที่จะนำมาวิเคราะห์ ๒ ประการ คือ

๑) การเสนอข่าวความขัดแย้งของสองฝ่าย ความขัดแย้งของคู่กรณีมักเกิดขึ้นเสมอระหว่างรัฐบาลกับฝ่ายค้าน นักการเมืองกับนักการเมือง รัฐบาลกับประชาชนผู้เดือดร้อนและเรียกร้องผลประโยชน์ ประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ ประชาชนกับประชาชน ผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา การเสนอข่าวดังกล่าว มักจะ เป็นไปในลักษณะกล่าวหาโจมตีใส่ร้ายป้ายสีซึ่งกันและกัน และปฏิเสธข้อกล่าวหากันไปมา ค้างฝ่ายต่างก็ยืนยันว่า ฝ่ายตนพูดจริง ฝ่ายตรงข้ามพูดเท็จ เมื่อฝ่ายหนึ่งพูดจริง ก็ต้องมีฝ่ายหนึ่งพูดเท็จ หรือทั้งจริงและเท็จ จะจริงหรือเท็จทั้งคู่เป็นไปได้ยาก ทำให้ผู้

รับข่าวสารข้อมูลเชื่อว่า ฝ่ายที่คนชอบพูดจริง แม้จะพูดเท็จ และฝ่ายที่คนเกลียดชัง หรือไม่ชอบพูดเท็จ แม้จะพูดจริงก็ตาม การเสนอข่าวกล่าวหาและปฏิเสธข้อกล่าวหากันไปมา และเอนเอียงให้น้ำหนักข้างใดข้างหนึ่งให้เชื่อว่าเป็นคนผิดจริง ดังกรณีการเสนอข่าวของการกล่าวหาและปฏิเสธข้อกล่าวหาของนักการเมืองฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล หรือกรณีการเสนอข่าวของ นิกม ชรรวมวาทกับ อรปวีณา ช่วงปี ๒๕๓๓^{๕๕} และอันดระ กับจันทิมา ช่วงปี ๒๕๓๗ - ๒๕๓๘^{๕๖} เป็นต้น การเสนอข่าว ความขัดแย้งของทั้งสองฝ่ายทั้งจริงและเท็จในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็น และทำได้ในธรรมชาติของสื่อมวลชน

๒) การเสนอข่าวโฆษณา สื่อมวลชนทุกประเภทมีการเสนอข่าวโฆษณาขายสินค้าประเภทต่าง ๆ ทั้งโฆษณาขายบ้าน ที่ดิน รถยนต์ โทรศัพท์ บริการ รับสมัครงาน นำเที่ยว และอื่น ๆ ทำให้ผู้รับข่าวสารข้อมูลเชื่อว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการลงโฆษณาในสื่อมวลชน สิ่งนั้นเป็นจริงทั้งหมด หากไม่จริงแล้ว สื่อมวลชนคงไม่นำมาโฆษณาเป็นแน่ แต่ด้านเป็นเท็จสื่อมวลชนจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น เป็นหน้าที่ของผู้รับข่าวสารข้อมูลที่จะต้องไปฟ้องร้องเอาเอง การเสนอข่าวโฆษณาในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของสื่อมวลชน

๓. การละเมิดเพื่อขายข่าวให้ได้

อาชีพสื่อมวลชนก็คือ การหาข่าว เสนอข่าว และขายข่าว สื่อมวลชนจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้าอย่างแยกกันไม่ออก สื่อมวลชนจะอยู่ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับ การเสนอข่าวและขายข่าวให้ได้ ซึ่งมีวิธีการหา รูปแบบและจะนำมาวิเคราะห์ ๒ ประการ คือ

๑) การพาดหัวข้อข่าว เป็นการนำเอาใจความสำคัญของข่าวมาตีพิมพ์ขึ้นหน้าหนึ่งตัวโต ๆ หัวือหวาเต็มหน้า มักจะเป็นไปในลักษณะเน้นความมัน อร่อย คืบดันเร้าใจ สะใจ แปลกประหลาด พิศดาร อัจฉริยะ เหลือเชื่อเกินจริงแต่งเติมสีสันใส่ไขลงในเนื้อข่าว ทำเรื่องเล็กให้เป็น

^{๕๕} มติชนรายสุดสัปดาห์, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๕๓๐, (๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๗), หน้า ๑๒.

^{๕๖} มติชนรายสุดสัปดาห์, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๗๐๐, (๒๑ มกราคม ๒๕๓๘), หน้า ๑๓.

เรื่องใหญ่ ประโยชน์ข่าวใหญ่โต ทำให้ผู้รับข่าวสงสัย สนใจ ติดตาม และซื้อข่าว แต่เมื่ออ่านรายละเอียดภายในแล้วกลับไม่มีอะไรใหญ่โตตามที่คาดหวังซื้อข่าว เช่น “อิงนายก ฯ คับ” แต่เมื่ออ่านรายละเอียดภายในกลับเป็นนายกเทศมนตรี หรือนายกสมาคม หรือนายกอื่นไป แทนที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีตามที่เข้าใจ การคาดหวังซื้อข่าวทำให้แตกตื่นตกอกตกใจในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็น และทำได้ในธรรมชาติของสื่อมวลชน

๒) การกู่ข่าว เป็นการสร้างข่าวที่ไม่มีมูลความจริงขึ้นมาเสนอให้เป็นข่าว ด้วยการยกเมฆผูกเรื่อง แต่งเรื่อง สร้างเรื่อง แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ นั่งเทียนเขียนข่าว นึกคิดเขียนข่าว เองเอง ทำเป็นอุตสาหกรรมทำข่าว เสกสนั่นปั้นแต่งเรื่องราว หรือจุดประเด็นข่าวขึ้นมา ทำให้เกิดความสนใจติดตามข่าว อ้างถึงแหล่งข่าว หรือพยานที่พบเห็นคนนั้นคนนี้ จบลงด้วยความคลุมเครือหาความจริงไม่ได้ เกิดจากอคติและข่าวลือต่าง ๆ เช่น ข่าวการพบงานบิน หรืองานหิมมุนต์ค้างคาว บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ฯ ไรศได้สารพัด ช้างน้ำศักดิ์สิทธิ์ฯ ราวต้นแกลโดยอ้างพยานว่าเป็นพระพุทธรูปที่เคร่งครัดน่าเชื่อถือการเสนอข่าวในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในธรรมชาติของสื่อมวลชน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น เป็นที่ตกใจได้ว่า การเสนอข่าวของสื่อมวลชน มักจะเป็นไปในลักษณะที่พุทธปรัชญาเรียกว่า อุกุศลกรรมบถ ในส่วนที่เป็น วิจิจจุติ ครบทั้ง ๔ ประการ คือ

๑) การเสนอข่าวเท็จ เป็นการเสนอข่าวสารข้อมูลที่ไม่จริง หรือไม่ตรงกับความเป็นจริง ความจริงเป็นอย่างหนึ่งก็เสนอไปอีกอย่างหนึ่ง มีเจตนาบิดเบือนความจริง เสกสรรปั้นแต่งเรื่องขึ้นมากล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีโจมตี วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีอคติ มุ่งทำลายผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย เกิดจากความโกรธแค้นส่วนตัวหรือขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ ทำให้เกิดคดีฟ้องร้องศาลและสอบสวนจรรยาบรรณขึ้น ดังกรณีการเสนอข่าวโจมตีโด่งดังโดยย้ายคำรวจอย่างมีอคติ ตามคำแถลงของ พล.อ.พจน์ บุญยะจินดา อธิบดีกรมตำรวจที่ว่า

แต่ก็มีหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ซึ่งผมขอเอ่ยชื่อนามเลยว่า...มีอคติโจมตีการทำงานของกรมตำรวจมาโดยตลอดสืบเนื่องจากเรื่องที่...ขอแต่งตั้งนายตำรวจที่เป็นพรรคพวก แต่กรมตำรวจไม่

สามารถจัดการให้ได้ นับตั้งแต่บัดนั้นจนถึงบัดนี้ ก็มีการเสนอข่าวโจมตีกรมตำรวจมา ๑ ปีเต็ม โดยการสร้างกระแสข่าวบิดเบือนข้อเท็จจริงต่าง ๆ นานา เพื่อหวังทำลายกรมตำรวจ^{๕๖}

สะท้อนให้เห็นว่า การเสนอข่าวของสื่อมวลชน มิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริง และถูกต้องเป็นธรรมเสมอไป แต่บางครั้งขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของตน และพรรคพวกหมู่คณะ เป็นที่ตั้ง แม้แต่กรม และอธิบดีกรมตำรวจที่มีอำนาจอิทธิพลอยู่ในมือก็ยังถูกเสนอข่าวบิดเบือนได้ ข้อขัดแย้งข้างต้น ทำให้หนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าว เสนอข่าวข้อหาขบวนการปฏิวัติอีกครั้งหนึ่ง ทำให้คณะกรรมการการปกครองสภาผู้แทนราษฎรออกมาปฏิเสธว่า “ในที่ประชุมไม่มีกรรมการคนใดเสนอให้ปลด อ.ต.ร. แม้แต่...เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ปฏิเสธว่า ไม่ได้พูดตามที่หนังสือพิมพ์...เสนอข่าว”^{๕๗} แม้สื่อมวลชนจะมีสมาคมนักข่าว คณะกรรมการบริหาร สมาคมนักข่าว และคณะกรรมการควบคุมจรรยาบรรณมิให้เสนอข่าวเท็จ แต่ก็ยังมีการเสนอข่าวโจมตีกรมตำรวจ ทำให้อธิบดีกรมตำรวจทำหนังสือถึงสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ขอให้สอบสวนความคิด แต่ยังไม่ยุติหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าว ก็พาดหัวข้อข่าวหน้าหนึ่งว่า “ไทยปอส ไทยรัฐไม่ผิด”^{๕๘} ทำให้คณะกรรมการควบคุมจรรยาบรรณสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยต้องออกมาแถลงว่าไม่เป็นความจริงและยังไม่ยุติต้องสอบสวนหาข้อเท็จจริงต่อไป การเสนอข่าวในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในพรตนะของสื่อมวลชน

๒) การเสนอข่าวล้อเสียด เป็นการเสนอข่าวดูหมิ่นเสียดสอนทำให้ทะเลาะแตกแยกก้าวราน ได้เอียงคอบได้วิพากษ์วิจารณ์กันไปมา ทำให้โกรธแค้นเกลียดชังกันขึ้น นำเอาคำพูดของฝ่ายนี้ไปถ่มใส่ฝ่ายโน้น นำคำพูดของฝ่ายโน้นมาถ่มใส่ฝ่ายนี้ หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้แสบ...ความคิดเห็นหรือจับเอาประเด็นคำพูดหรือคำตอบคนใดคนหนึ่งมาวิเคราะห์เพิ่มเติม ทำให้เห็นเป็นคำพูดของคนนั้นหรืออ้างแหล่งข่าวภายใน หรือใกล้ชิด หรือจับคนนั้นคนนี้เป็นเส้นสายของใคร หรือใครได้ผลประโยชน์ทำไร หรือคิดล่อเจราดอรงตบ ๆ กับใครหรือฝ่ายไหนจับมือเคลื่อนไหวอยู่กับฝ่าย

^{๕๖} ข่าวสด, (๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๔) : ๑๖.

^{๕๗} ข่าวสด, (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔) : ๑๐.

^{๕๘} ไทยรัฐ, (๒๘ มกราคม ๒๕๓๕) : ๑.

ไหน ใครเป็นมิตรเป็นศัตรูและกำลังเล่นเกมกับใคร เช่น นำคำพูดหรือคำตอบฝ่ายรัฐบาล ไปถามฝ่ายค้าน หรือคำพูดหรือคำตอบฝ่ายค้าน ไปถามรัฐบาลหรือนำความขัดแย้งฝ่ายรัฐบาล ไปถามฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน ไปถามฝ่ายค้าน ทำให้ทั้งสองฝ่ายหวาดระแวงซึ่งกันและกัน วิธีการดังกล่าวมักจะปรากฏ ในรายงานข่าว และบทความวิพากษ์วิจารณ์ตามคอลัมน์นิสต์ต่าง ๆ เป็นประจำทุกวัน

๓) การเสนอข่าวหยาบ เป็นการเสนอข่าวด้วยการใช้อื้อคำหยาบคาย ไม่สุภาพเรียบร้อย ทำให้เจ็บใจ ระคายหู ได้แก่คำคำ เสียดสี ประนาม เหยียดหยาม ทิ่มแทง แม้กระดังรุนแรง ทำให้มีความรู้สึกเจ็บแสบ หรือผู้หญิงร่ามกมากทางเพศ ดังคำพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งที่ว่า “ชาติพัฒนาระวักระวี ๑๔ หอยเสียบ”^{๔๔} เป็นการใช้อื้อคำส่อหมกสามง่ามหรือใช้อื้อคำวิพากษ์วิจารณ์การเมืองไปในลักษณะเป็นกิจกรรมทางเพศ ดังบทความในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งที่ว่า

การเมืองไทยตอนนี้ “กำลังเสียว” เพราะเวลานี้ทั้งสองฝ่ายที่กระสั่นจะเป็นรัฐบาลกับฝ่ายที่กระสั่นจะเป็นรัฐบาลต่อไปอีก กำลัง “เล่นเสียว” และเล่นโลมกันในที่ลับแบบสุดลิ่มทิ่มประตูขนาดเขารายชื่อมากางกันแล้วถ้าหากสองฝ่ายสามารถสำเร็จความใคร่ซึ่งกันและกันได้เมื่อไร เมื่อนั้นก็พร้อมที่จะเปิดเผยให้ชาวโลกดูอย่างไม่อายพิวคิน... ฝ่ายที่กระสั่นจะเป็นรัฐบาลแหล่งข่าวในวงการเมืองบอกว่า มีอยู่สองพรรคคือพรรคชาติพัฒนากับชาติไทย ซึ่งต่างเล่นขู่นัดและเล่นโลมด้วยคำพูดกับฝ่ายที่กระสั่นจะเป็นรัฐบาลคือ ฝ่ายที่กระสั่นจะเป็นรัฐบาลคือ แหล่งข่าวในวงการเสีวนอกว่า ก็คือ พรรคประชาธิปัตย์ ของนายชวนที่กำลังเล่นโลมสองพรรคที่กระสั่นจะเป็นรัฐบาลอย่างเต็มที่เพื่อให้พรรคใดพรรคหนึ่งทนเสียวไม่ไหว”^{๔๕}

สะท้อนให้เห็นถึงการใช้อื้อคำที่ไม่สุภาพหยาบโลนมาใช้วิพากษ์วิจารณ์พรรค หรือ นักการเมืองที่เป็นรัฐบาลกับที่กำลังจะเข้าร่วมรัฐบาล เป็นไปในลักษณะกิจกรรมบนเตียงการใช้อื้อคำเหล่านี้ โดนมามากมักจะปรากฏตามหนังสือนิตยสารประเภทโป๊เปลือย ปลูกใจเสียวป่วนเป็น

^{๔๔} ไทยรัฐ, (๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๗) : ๑.

^{๔๕} สมเปี่ยมพิศ, “ การสมสู่ทางการเมือง ”, ไทยรัฐ, (๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๗) : ๕.

เสียดามกอนาจารทั้งหลาย การเสนอข่าวในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในพระสนะของเสื่อมมวณ

๔) การเสนอข่าวเพื่อเชื้อ เป็นการเสนอข่าวที่ไม่น่าเป็นข่าวให้เป็นข่าว เป็นข่าวสื่อโคมลอย ไร้สาระ ไม่มีเหตุผล เชื่อถือไม่ได้ ไม่มีประโยชน์ ไม่ทำให้คนฉลาดขึ้น เป็นข่าวมอมเมา ทำให้หลงมกย ได้แก่ข่าวบันเทิง ข่าวจุบจับในวงการบันเทิง สังคม การเมือง ธุรกิจ ข่าวอิทธิปาฏิหาริย์ เครื่องรางของขลัง บ่อน้ำ ดินไม้ศักดิ์สิทธิ์ ศักดิ์ประหลาด หมอเทวดา ผีแม่หม้าย ผีกระสือ ไฟทยานาค ทำให้ผู้คนแตกตื่นตกใจหวาดกลัวไปทั่วทุกสารทิศ สถานที่จะอยู่ในวงจำกัด ทำให้ผู้คนหลงเชื่อมกยกราบไหว้บูชาสิ่งอัปมงคลเหล่านั้น ดังข่าวที่ว่า “ถูกไฟประหลาด” “ผีเป็นเลขมงคล” “หอยร้อยอื้อซ่า” ชาวฉันทนาชั้นที่เชื่อและศรัทธาเท่านั้นที่เห็น ยังลอยให้เห็นแทบทุกคืน^{๔๖} หรือ

ข่าวพระพุทธรูปช้างนำขานาคแท่งทองไม้ขีด ในป่าทุ่งใหญ่นเรศวร คนมีบุญเท่านั้นจึงจะเห็นได้ ใครมีไว้จะทำให้ร่ำรวยขึ้น ดังคำบอกเล่าของนายไพโรจน์ แสงทอง ที่ว่า “อันตั้งแต่ได้มาไฟโชกใหญ่หลวง ก็มีการเคยจึงตลอดคักรุ่งเรืองร่ำรวย...และตั้งแต่ช้างนำมามากอยู่กับครอบครัวคน ทำให้ฐานะคนดีขึ้นเรื่อย ๆ ก็มีการค้า ๆ ก็รุ่งเรืองมาโดยตลอด”^{๔๗} การเสนอข่าวเพื่อเชื่อเกินจริงในลักษณะดังกล่าว เป็นสิ่งจำเป็นและทำได้ในพระสนะของเสื่อมมวณ

จากรายละเอียดดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่า การละเมิดศีลข้อสามที่มีแอบแฝงอยู่ทั่วไปในการดำเนินชีวิต และประกอบหน้าที่การทำงานในทุกสาขาอาชีพ ทั้งในสภา นอกสภา วงการสังคม ธุรกิจการค้า การเมีย การทหาร การสงคราม การแข่งขันกีฬา การทูต การต่อสู้คดี การตัดสินใจ ความ การคิดค่อซื้อหา การโฆษณา การเสนอข่าวสื่อสารข้อมูลของมวณและอื่น ๆ มีอยู่ทั้งในรูปแบบของบุคคลต่อบุคคล และแพร่กระจายมาจากการโฆษณาและการเสนอข่าวสารข้อมูลของสื่อสารมวณ เมื่อมีการแสวงหาหรือรักษาผลประโยชน์ของคน พรรคพวกของคน และทำเอาผลประโยชน์ของผู้อื่นหรือมีการกระทำผิดและต้องการฟื้นคืนเกิดขึ้นในที่ใด การละเมิดศีลข้อสาม

^{๔๖} เกลนิวัตร, (๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๔) : ๑๓.

^{๔๗} เกลนิวัตร, (๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๔) : ๑๔.

ที่เกิดขึ้นในทันที ดังจะเห็นได้จากการบัญญัติศีลข้อมุสาวาทขึ้นมาเป็นข้อห้าม บัญญัติกฎหมายและ
จรรยาบรรณออกมาบังคับควบคุมลงโทษ การให้คำสัตย์ปฏิญาณต่อธงชัยเฉลิมพลของตำรวจทหาร
ข้าราชการ การถวายคำสัตย์ปฏิญาณของนาครฐมนตรี คณะรัฐมนตรี ถูกเสียดามัญ และถูกเสียด
ชาวบ้าน การกล่าวคำสาบานของโจทก์ จำเลยและพยานต่อศาล การดื่มน้ำสาบานของชาวบ้าน
การลงสัตย์บันทึบท่างการเมืองของนักการเมืองหรือพรรคการเมือง การตกลงซื้อขายต้องมีการทำ
สัญญาซื้อขายลงนามในสัญญาซื้อขายเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมมี
การละเมิดศีลข้อมุสาวาทจำนวนมาก ทำให้ผู้คนในสังคมไม่อาจเชื่อถือไว้วางใจกันจึงต้องมีมาตรการ
ทางศีลธรรม ทางสังคม และทางกฎหมายขึ้นมาควบคุม แต่ถึงกระนั้นการละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็ยัง
ปรากฏอยู่ ดังจะเห็นได้จากการอภิปรายกันในสภาถึงการทศโกงทุจริตคอร์รัปชันของนักธุรกิจการเมือง
การเมือง การกล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีทำลายล้างกันทางการเมืองของนักการเมือง และคู่กรณีของชาวบ้าน
การฉกฉกฉวยบ้านของนักการเมือง สัญญากับประชาชนแล้วไม่ทำตามสัญญา การพูดแล้วไม่รักษาคำ
พูดของนาครฐมนตรี รัฐมนตรี และนักการเมืองบางคนการใช้เงินซื้อเสียงโง่งการเลือกตั้ง การเสนอ
ข่าวและการโฆษณาของสื่อสารมวลชน และพ่อค้านักธุรกิจ ความคิดหวังอกหักจากความรักของ
วัยรุ่นหนุ่มสาว การประทุพผินอกใจของสามีภรรยาบางคน การหลอกลวงเงินพ่อแม่ไปเที่ยวของลูก
บางคน ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากการเบียดเบียนกันในเรื่องผลประโยชน์และธุรกิจ เกิดคดีฟ้อง
เรื่องการกระทำผิดสัญญา การกลับคำให้การของโจทก์ จำเลยและพยานในศาล การกู้ยืมเงินกันด้วย
วาจาของชาวบ้านสัญญาว่าจะคืนวันนั้นวันนี้แล้วไม่คืน การหลอกลวงคัมภีร์ของกลุ่มมิจฉาชีพ
กระบวนการ ๑๘ มงกุฎที่ระบาคออยู่แพร่หลายในสังคมปัจจุบัน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้พุทธปรัชญาจึงให้
ทรวทนะว่า คนส่วนมากละเมิดศีลข้อมุสาวาทมากกว่ารักษาศีลข้อมุสาวาท ในจำนวนคนหนุ่มมากพบ
ว่า คนพูดจริงทำจริงมีน้อย ดังคำกล่าวที่ว่า “ในจัน มนคนแสนคนจะพบคนพูดจริงคำไหนเป็นคำ
นั้นได้เพียงคนเดียว”^{๕๕} คนส่วนมากในโลกพูดและกระทำที่มากกว่าพูดและกระทำตามคำสัตย์
จริงอย่างตรงไปตรงมา

^{๕๕} ชัยวัฒน์ ชัยวัฒน์, หลักพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๕).

๕. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเป็นถึงจำเป็นและทำได้หรือไม่

ต่อประเด็นปัญหาดังกล่าว หากนำไปถามผู้คนในสังคมทุกสาขาอาชีพ ก็จะได้รับคำตอบที่แตกต่างกันไป ตามหลักปรัชญาที่คนยึดถือ แต่โดยทั่วไปแล้วจะอยู่ในหลักปรัชญา 3 กลุ่มคือ

๑. กลุ่มที่ตอบว่าจำเป็นและทำได้

กลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่ไม่ยึดถือความจริงเท็จชั่วถูกผิดเป็นกฎตายตัว ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงได้ ตามหลักปรัชญาชาตินิยมของสยามแห่งสยามนี้ อำนางนิยมอย่างมาเขียเขตติแห่งอิตาเลีย โกลิตตาแห่งอินเดีย และผู้ที่ถือคติตามหลักปรัชญาทุนนิยม บริโภคนิยม สุขนิยมและประ โยชน์นิยม จารวาทแห่งอินเดีย เอปิกูรัส และโซพิสท์แห่งกรีก เป็นรั้ม และมีลต์แห่งอังกฤษ ทรรศนะของ คนเหล่านี้เห็นว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเป็นถึงจำเป็นและทำได้หากกระทำเพื่อความเหมาะสม ดังที่เสมถได้กล่าวไว้ว่า

รัฐควรจะรักษาพันธะสัญญาตราท่ำที่การรักษาสัจจะนั้น ไม่ขัดต่อผลประ โยชน์ของประเทศชาติ หากพันธะสัญญานั้นจะทำให้ผลประ โยชน์ของชาติต้องเสียไป รัฐก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธะสัญญานั้น และ ไม่มีอำนาจใดที่จะสามารถบังคับรัฐดำเนินพันธะให้ปฏิบัติตามได้^{๔๔}

การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเพื่อให้ได้มา และรักษาไว้จึงผลประ โยชน์ของประเทศชาติเป็นถึงจำเป็น และทำได้เช่นเดียวกับมาเขียเขตติที่ว่า

ผู้ปกครองต้องเป็นคนฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม ไม่รักษาสัจจะหากสัจจะนั้นทำถายผลประ โยชน์ของคนเอง นักปกครองจะต้องสร้างภาพพจน์ หน้าฉากให้คนเห็นว่าเป็นคนคีมเมศดา ซื่อสัตย์และเต็ม

^{๔๔} ชัยวัฒน์ ยึดพิณณ์, ปรัชญาตะวันตกร่วมสมัย ๑, หน้า ๗๒.

ไปด้วยมนุษยธรรม แต่หลังจากเขาพร้อมที่จะเป็นคนเข้มแข็งเคียดแค้นไร้เมตตา กลับกลอก เพราะหน้าที่ของผู้ปกครองคือการรักษาอำนาจหรือเสถียรภาพรัฐของตนเท่านั้น”^{๒๐}

การละเมิดสิทธิข้อมูลสาธารณะมีใจจำเป็น และทำให้เฉพาะเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเท่านั้น แม้แต่เพื่ออำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองของตนเองก็จำเป็น และทำให้ในทวณะของคณคณนี้ ตามที่เกาคิดอะกล่าววว่า “ การเป็นนักการเมืองจะต้องถือคติแบบคิอวกับสัตว์ที่อยูในป่าได้แก่การ ได้มา ซึ่งสิ่งทีตนต้องการ โดยไม่คำนึงแม้มุดใด ๆ ของจริยธรรมและเมื่อได้อำนาจมาแล้วก็ไม่คำนึงศีลธรรมในการที่จะรักษาอำนาจนั้นไว้”^{๒๑} สอดคล้องกับทวณะของโจฬิสต์ที่ว่า

ธรรมะคือสิ่งทีเป็นประโยชน์เท่านั้น ความคิคือความสำเร็จในการแข่งขันชีวิตทีประเสริฐ มีชีวิตทีตั้งอยูในศีลย์และรักษารธรรมอย่างทีคนรุ่นก่อนยิคถือ แต่เป็นชีวิตทีประสบความสำเร็จคือชีวิตทีอุดมไปด้วยอำนาจ เกียรติ และความมั่งคั่ง ผู้ทีจะควำถึงหลำนนี้ได้มากกว่นเพื่อน คิอคนซุกแ่ง ใ้กฎหมาย ใ้จักยักยัดอำยเท ใ้คนเชือคน...โจฬิสต์บางคนอิงกับฮอนวรีทำใ้คนหลงเชือแม้จะเป็นการอำหตุคตทีคิ ๆ”^{๒๒}

โจฬิสต์เชือวว่า มนุษย์เป็นเครื่องวัดสรรพสิ่ง เมื่อตนเองหรือแต่ละคนเห็นวว่า การละเมิดสิทธิข้อมูลสาธารณะเป็นสิ่งจำเป็น และทำไดสำหรับตนเองก็เป็สิ่งจำเป็นและทำไดสำหรับคน ๆ นั้น เช่นทำใ้ตนเองประสบความสำเร็จในการได้มาและรักษาไว้ซึ่งอำนาจ ผลประโยชน์ เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือทำใ้คนชนะคดี พันคิด ชนะการแข่งขัน ชนะการเลือกตั้ง ทำใ้ขายสินค้ำได้กว่น ทำใ้ตนเองและคนอื่นสบายใจ หรือได้รัความสุขสูงสุด ความสำเร็จและความสุขคือสิ่งทีคิที่สุด

^{๒๐} สุชุม นวลดกุล, ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรม ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๔), หน้า ๙.

^{๒๑} บรรพต วีระชัย และคณะ, รัฐศาสตร์ทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๐), หน้า ๒๒.

^{๒๒} วิทย์ วิศทเวทย์, จริยศาสตร์เบื้องต้น มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กษัตริย์เจริญทัศน์, ๒๕๓๐), หน้า ๒๔.

ดังข้อความที่ว่า “ความสุขคือความสุขสูงสุด”^{๖๖} การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงจนเป็นและทำได้
ตรงตามความเห็นของมิลล์ที่ว่า

สิ่งที่ดีที่สุดคือสิ่งที่ให้ประโยชน์สุขมากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุด ท่านเป็นหมอถ้า
ท่านบอกความจริงกับคนไข้เขาอาจจะช็อกตาย แต่ถ้าท่านพูดปดเขาอาจจะสบายใจ และรักษาให้หายป่วย
ได้ด้วยท่านพูดจริงท่านทำผิดอย่างหลังท่านทำถูก^{๖๗}

ทฤษฎีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การพูดจริงพูดเท็จไม่ดี ไม่ชั่วในตัวเอง แต่ขึ้นอยู่กับ
ผลที่จะได้รับ การพูดความจริง ทำตามสัญญาคนทั่วไปถือว่าถูก ดี แต่ทำให้ตนเองและผู้อื่นต้องตาย
สับสนุ่นวาท ประเทสชาติเกิดสงคราม แพ้สงคราม สูญเสียเอกราช เกิดความทุกข์ ได้รับความ
เดือดร้อน แพ้การเลือกตั้ง แพ้การแข่งขัน สูญเสียอำนาจและผลประโยชน์ เช่นแพทย์พูดความจริง
ทำให้คนไข้ช็อกตาย ทหารที่ตกเป็นเชลยศึกนอกฐานที่มั่นฝ่ายคนแก่ข้าศึกศัตรู หรือสาธิตบ หรือ
นักการทูต นักการเมือง นักธุรกิจ นักโฆษณาหรือเจ้าของทรัพย์สิน คัวประกัน ตำรวจ ทหาร หรือผู้
เจรจาพูดความจริงกับฝ่ายตรงข้าม คู่แข่งขัน ลูกค้า ใจร ผู้ก่อการร้าย หรือ ใจทท์ หรือจำเลยและ
พยานพูดความจริงแล้ว ทำให้คนและฝ่ายคนต้องเสียชีวิต แพ้สงคราม แพ้การเลือกตั้ง แพ้คดี ได้รับ
โทษ แพ้การแข่งขัน สูญเสียอำนาจ และผลประโยชน์ถือว่า ผิดไม่ดี ในขณะที่ชกกันถ้าพูดเท็จ หรือ
ทำผิดสัญญาคนทั่วไปถือว่า ผิด ไม่ดี แต่ทำให้ตนเองและผู้อื่นรอดตาย ชนะสงคราม เกิดสันติภาพ
ได้รับเอกราช เกิดความสงบสุข ชนะการเลือกตั้ง ชนะคดี หันผิด ชนะการแข่งขัน ได้อำนาจและ
ผลประโยชน์ เช่น แพทย์พูดเท็จทำให้คนไข้ที่เป็นโรคหัวใจอาการดีขึ้น หรือทำให้คนไข้หายจาก
การเจ็บป่วย ทหารที่ตกเป็นเชลยศึกในสงคราม สาธิตบ นักการทูตพูดความจริงกับข้าศึกศัตรู ทำให้
ฝ่ายคนปลอดภัย ชนะสงคราม ได้รับความสุขใจ นักการเมือง นักธุรกิจ นักขาย นายหน้า ทนาย
ความพูดเท็จเอาผลประโยชน์ให้คนและฝ่ายคน เจ้าของทรัพย์สิน หรือตำรวจพูดเท็จกับใจร คัวประกัน
หรือตำรวจ หรือผู้เจรจาพูดเท็จกับผู้ก่อการร้ายถือว่า ถูก ดี เป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทฤษฎี
ของผู้ที่ยึดถือตามแนวปรัชญาของมิลล์

^{๖๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๗.

^{๖๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๗.

ทรรณะของคนกลุ่มนี้เชื่อว่า ความคิดความชั่วถูกคิดเท็จจริงไม่ได้มีทำอยู่ในตัวเอง แต่ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่จะได้รับ หากพูดความจริงแล้วทำให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้รับความเสียหายถือว่าไม่ดี แต่ถ้าพูดเท็จแล้วทำให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้รับผลประโยชน์ถือว่าดี การละเมิดศีลข้อ ๘ มุสาวาทจึงมิใช่สิ่งชั่วร้ายในทรรณะของคนกลุ่มนี้ ยิ่งถ้าทำเพื่อรักษาความดี ทำให้คนดี รักษา ศีลธรรมอันดีงามยิ่งถือว่าดี ดังคำกล่าวที่ว่า “ หากคุณเห็นเพื่อนร่ำรวยใจดี ผมไม่เห็นว่านั่นจะเป็น การผิดศีลธรรมแต่อย่างใด ”^{๙๙} ตามทรรณะดังกล่าว การละเมิดศีลข้อ ๘ มุสาวาทมิใช่สิ่งที่ผิดศีลธรรม หากเป็นการกระทำเพื่อรักษาคุณงามความดีทั้งที่เป็นของคนและผู้อื่น

๒. กลุ่มที่ตอบว่าไม่จำเป็นและทำไม่ได้

กลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่ฮึดถือ การพูดจริงที่ถูกคิดชั่วเป็นกฎตายตัว ตามหลักปรัชญา มโนธรรมนิยมของ มูร์เฮด (MUIRHEAD) และเหตุผลนิยมของคานท์

กลุ่มนี้ถือว่า การพูดความจริง คำสัตย์เป็นสิ่งที่ดีเสมอไม่ว่าจะพูดเมื่อใด ที่ไหน กับใคร และในสถานการณ์อย่างไร ดังที่กลุ่มมโนธรรมกล่าวว่า “ การพูดคำสัตย์เป็นสิ่งดี เป็นความจริงตาย ตัวเท่า ๆ กับที่กล่าวว่าเส้นตรงสองเส้นตัดกับมุมตรงข้ามย่อมเท่ากัน ”^{๑๐๐} เช่นเดียวกับ $1 + 1 = 2$ เป็นความจริงทุกแห่งไม่ว่าจะบวกกันที่ไหน พูดความจริงเมื่อใดความดีก็เกิดขึ้นเมื่อนั้น ไม่ว่าจะพูด กับใคร ถักริมโนธรรมเห็นว่า “ การพูดเท็จ การหลอกลวงถือว่าชั่ว น่าคิดย้อน ส่วนการพูดความจริงและการมีเมตตากรุณาต่อกันถือว่าเป็นสิ่งที่ดีน่าสรรเสริญ ”^{๑๐๑} เป็นความจริงที่ไม่มีข้อแม้หรือ เงื่อนไขใด ๆ

^{๙๙} วิลเลียม เจ. มาเจลลี เขียน พงษ์จันทร์ จันทยศ แปล, เคียบลับจับโกหก, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิค, ๒๕๓๘), หน้า ๑๓๑.

^{๑๐๐} จิทย์ วิศุทเวทย์, จริยศาสตร์เบื้องต้น มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม, หน้า ๔๘ - ๕๐.

^{๑๐๑} ชัยวัฒน์ อัครัทภณ, จริยศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๐), หน้า ๒๐๑.

การพูดความจริงที่เกิดจากเจตนาดี คือ การกระทำตามหน้าที่ โดยปราศจากอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวไม่คำนึงถึงตัวเองและคนใกล้ชิดของตน พูดความจริงในฐานะที่เป็นมนุษย์ด้วยกัน จื่อสัตย์ต่อกันในสำนึกว่ามนุษย์ต้องซื่อสัตย์ต่อกัน โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทั้งของตนเองและผู้อื่นทั้งสิ้น เมื่อพูดความจริงตามหน้าที่แล้วจะก่อให้เกิดคุณ หรือโทษแก่ผู้ใดนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง การพูดความจริงเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดังที่ค่าน์ท์กล่าวว่า

การพูดความจริงเป็นสิ่งที่ถูกต้อง คนที่พูดความจริงคือคนดี ทำตามหน้าที่หรือนัยหนึ่งมีเจตนาดี หมอที่พูดปดเพื่อให้คนไข้สบายใจจะได้หายป่วยนั้น แม้คนทั่วไปจะถือว่าเป็นความปรารถนาดี แต่สำหรับค่าน์ท์ การพูดปดจะเรียกว่าเป็นเจตนาที่ผิดไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการ พูดปดเพื่ออะไร การพูดปดนั้นคิดขณะที่พูดออกมาแล้ว เพราะมนุษย์มีหน้าที่ที่จะพูดความจริง เขาอาจไม่พูดอะไรก็ได้แต่ถ้าพูดต้องพูดความจริง ส่วนผลที่จะเกิดขึ้นนั้นไม่ใช่ตัวตัดสินความ ถูกผิดของการกระทำ^{๒๔}

การพูดและกระทำดีและถูกต้องก็คือเกิดจากเจตนาดี เกิดจากจิตสำนึกในหน้าที่เกิดจากเหตุผล กฎศีลธรรมที่มีคำสั่งเด็ดขาด (CATEGORICAL IMPERATIVE) เป็นกฎศีลธรรมตายตัว โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ มิใช่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกและความปรารถนา ค่าน์ท์บอกว่าจงพูดความจริง เพราะความจริงเป็นของดี การพูดความจริงแล้วจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม การพูดความจริงก็เป็นสิ่งที่ดีเสมอ ความดีไม่ได้อยู่ที่สิ่งอื่น แต่อยู่ในตัวของความจริงนั่นเอง เป็นกฎสากลที่ทุกคนปฏิบัติเหมือนกันหมด ดังคำกล่าวของค่าน์ท์ที่ว่า “จงทำตามหลักซึ่งท่านจงใจได้ที่จะให้เป็นกฎสากล”^{๒๕} ค่าน์ท์เห็นว่า การพูดปดเป็นกฎสากลไม่ได้ หากการพูดปดเป็นกฎสากลได้ในยามไม่มีเงิน ก็จะไม่มีเพื่อนคนไหนหรือใครเชื่ออีกถ้าให้ยืมเงินในยามที่ต้องการเงิน ค่าน์ท์จึงบอกว่า “จงปฏิบัติต่อมนุษย์โดยถือว่าเขาเป็นจุดหมายในตัวเอง อย่าถือเขาเป็นเพียงเครื่องมือ ไม่ว่าจะเป็นตัวท่านเองหรือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน”^{๒๖} การพูดปดผิดตรงที่ว่าใช้คนเป็นเครื่องมือในการที่จะได้บรรลุผลที่ต้องการ

^{๒๔} จีอ์ท วิทเทอร์ท, จริยศาสตร์เบื้องต้น มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม, หน้า ๑๒๔.

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๔.

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๔.

นั่นเอง การพูดปลุมนัด และคิดอย่างไม่มีชัยแม้ ที่ไม่ต้องคำนึงว่าจะไรจะเกิดขึ้น การพูดความจริง เป็นการกระทำที่ถูกต้อง และถูกต้องเสมอไม่ว่าพูดแล้วจะเกิดอะไรขึ้นก็ตามที่บอกว่า “ องค์พระความจริง องค์ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ องค์ศักดิ์สิทธิ์รักษาคำมั่นสัญญา ”^{๓๓} คำนี้บอกกว่า “ องค์พระความจริง ไม่ว่าฟ้าดินหรือโลกจะสลาย ”^{๓๔} คำนี้ ให้พูดความจริงโดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดทั้งสิ้น แม้ตัวเองผู้อื่นและประเทศชาติจะต้องตาย ล้มสลายสูญเสียเอกราชก็ตาม

๑. ทรรศนะของพุทธปรัชญา

พุทธปรัชญาอันมีหลักการพูดความจริงที่ถูกต้องคิดชั่วเป็นกฎตายตัว การละเมิดศีลข้อมุสาวาท เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและทำไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นกรณีใด ถือว่าผิดทุกกรณี พุทธปรัชญาต้องการให้ ประกอบกายสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริตตามหลักกุศลกรรมบถ บุญเจือ บุญธรรม สังฆวัตถุ 4 วาจาสุภาสิต ตัมมาทิฏฐิ ตัมมาวาจา ตัมมาอาชีวะ อริยมรรคมีองค์ 8 พุทธปรัชญามีทรรศนะว่า มนุษย์ไม่จำเป็นต้องโกหกหลอกลวงคบโกงทุจริตคอร์รัปชันผู้อื่น หรือรัฐเอ็งจื๊อ การดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริตที่ร่ำรวยได้ แม้จะได้เงินร้อยล้าน และได้มาด้วยความยาก ลำบาก แต่ก็มันคงยังอินปลอดอก๊อและได้มันเรื่อย ๆ ไม่มีโทษ และไม่มีวันหมด ดังคำกล่าวที่ว่า ซื่อ กินไม่หมด คดกินไม่นาน ทำให้มีคนเชื่อถือศรัทธาไว้วางใจ ทำให้การดำเนินชีวิต และประกอบ อาชีพหน้าที่การทำงานอยู่ต่อไปได้อาวนาน ทั้งในด้านสังคม ธุรกิจการค้า การเมือง และอื่น ๆ โดยไม่มี วิกฤตศรัทธาเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ พุทธปรัชญาจึงต้องการให้ทุกคนในสังคมถอนตัวจากกายทุจริต วชิทุจริต และมโนทุจริตแห่งอกุศลกรรมบถ วาจาทุภาสิต มิจฉาทิฏฐิ มิจฉาวาจา มิจฉาอาชีวะโดยเด็ดขาด ด้วยเหตุที่ว่า การพูดเท็จโกหกหลอกลวงคบโกงทุจริตคอร์รัปชันผู้อื่นและรัฐเอ็งจื๊อ แม้บางครั้งจะทำให้ได้มากรวดเร็ว ได้มาโดยง่ายหรือได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากผู้อื่นและทำให้ตัวเองอยู่ ได้ แต่ก็มันคงไม่อินยังไม่ปลอดอก๊อ มีโทษ และทำให้หมดหนทางในการดำเนินชีวิต ประกอบ อาชีพหน้าที่การทำงานในที่สุด ทำให้ไม่มีใครคบค้าสมาคม ทำให้ไม่มีใครเชื่อถือศรัทธาให้การสนับสนุนในคำพูดอีกต่อไป ด้วยเหตุนี้ พุทธปรัชญาจึงต้องการให้ทุกคนในสังคมเดินตามทางสายกลาง

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๒.

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๔.

ตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ และอริยเจตนาสี่ และคุณสมบัติ ประโยชน์เป็นหลัก จึงจะเป็นคำพูดจริง แต่ถ้าก่อให้เกิดโทษ มีผลร้ายก็ไม่ให้พูด หรือคำพูดเท็จ ถึงแม้จะก่อให้เกิดคุณ เกิดผลดีแก่ตนเอง และผู้อื่นก็ไม่ให้พูด พุทธปรัชญานอกจากจะให้แง่คิดจากการพูดเท็จโดยคิดขาดแล้ว แม้แต่การพูดความจริงก็ให้แง่คิดถึงห้วงเวลาที่จะพูดเช่นกัน ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสแก่ภิกษุราหุลว่าถึงหลักการพูดของพระองค์ ๖ ประการ คือ

๑. คำพูดที่ไม่จริง ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นที่รักที่ชชอบใจของผู้อื่น ไม่ให้พูด
๒. คำพูดที่จริง ถูกต้อง แต่ไม่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นที่รักที่ชชอบใจของผู้อื่น ไม่ให้พูด
๓. คำพูดที่จริง ถูกต้อง เป็นประโยชน์ ไม่เป็นที่รักที่ชชอบใจของผู้อื่นให้เลือกจึงห้วงเวลาพูด
๔. คำพูดที่ไม่จริง ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นประโยชน์ ถึงแม้เป็นที่รักที่ชชอบใจของผู้อื่น ไม่ให้พูด
๕. คำพูดที่จริง ถูกต้อง แต่ไม่เป็นประโยชน์ ถึงแม้เป็นที่รักที่ชชอบใจของผู้อื่น ไม่ให้พูด
๖. คำพูดที่จริงถูกต้องเป็นประโยชน์ เป็นที่รักที่ชชอบใจของคนอื่นให้เลือกจึงห้วงเวลาพูด^{๑๑}

หลักการพูดทั้ง ๖ ประการดังกล่าว นอกจากจะไม่ให้พูดเท็จทั้งที่เป็นคำพูดอันเป็นที่รักและไม่เป็นที่รัก เป็นที่ชชอบใจและไม่ชชอบใจของผู้อื่น ทั้งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์แล้ว แม้แต่คำพูดจริงอันไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่พอใจของผู้อื่นและไม่เป็นประโยชน์ก็ไม่ให้พูดเช่นกัน หรือเป็นคำพูดจริง ถึงแม้ไม่เป็นที่รักที่ชชอบใจของผู้อื่น แต่เป็นประโยชน์ก็ให้เลือกจึงห้วงเวลาพูดหรือถึงจะเป็นที่รักที่ชชอบใจของผู้อื่นสักปานใดก็ตาม แต่ไม่เป็นประโยชน์ก็ไม่ให้พูด พุทธปรัชญาให้พูดเฉพาะคำพูดจริงที่เป็นประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในเวลาอันเหมาะสม และพูดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ในจำนวน ๖ ส่วนพุทธปรัชญาอนุญาตให้พูดเพียง ๒ ส่วนเท่านั้น แต่ให้พูดอย่างระมัดระวัง ไม่ต้องการให้พูดมากพร่ำเพรื่อ แม้แต่คำพูดจริงก็ตาม ด้วยเหตุที่ว่า ความจริงบางอย่างยังไม่ควรพูด เพราะเป็นเรื่องอันทำให้เสียประโยชน์ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ การปกปิดความลับเอาไว้มันแหละเป็นความดี การเปิดเผยความลับบัณฑิตไม่สรรเสริญเลย นักปราชญ์พึงอศกสันไว้ ในเมื่อประโยชน์ส่วนหนึ่งแล้วพึงกล่าวความสบาย ”^{๑๒} ความจริงบางอย่างเกิดประโยชน์แล้วจึงควรพูด การ ไม่เปิดเผย

^{๑๑} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ๓. ๑๗/๔๖/๖๓ - ๔. ฉบับ มหาจุฬาเดปิก, ๒๕๐๐.

^{๑๒} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ. ๓. ๒๗/๓๓๑/๓๑๐. ฉบับ มหาจุฬาเดปิก, ๒๕๐๐.

ความลับเป็นสิ่งดี ดังพุทธพจน์ที่ว่า “บุคคลไม่ควรเปิดเผยความลับเลย ควรรักษาความลับนั้นไว้ เหมือนรักษาขุมทรัพย์ฉะนั้น ความลับอันบุคคลผู้รู้แจ้งไม่เปิดเผยได้นั้น แหะและเป็นความดี”^{๙๕} ความจริงบางอย่างเป็นความลับแม้จะรู้ก็ไม่ควรพูด การพูดความจริง เป็นสิ่งดี แต่ความจริงบางอย่างไม่ดีไม่ควรพูด ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ถูกรักพอกลับมาจากที่ค้างแรมกลับมาคู่ตัวนี้เอง ไม่นานเท่าไร แม่ของข้าไม่ไปคบหาบุรุษอื่นคอกหรือ”^{๙๖} แม้ลูกจะรู้ความจริงว่าพ่อหรือแม่ไปคบหาหญิงอื่นหรือชายอื่นก็ไม่ควรพูด เพราะพูดแล้วทำให้พ่อแม่แตกแยก เป็นคำพูดจริงที่มีโทษ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ธรรมคาบัพจิต ไม่พูดความจริงที่ประกอบด้วยความจริง แต่ไม่ดี ชินพูดไปจะต้องนอนอยู่คนเดียวแยกเดี่ยวชื่อว่า ไปถูกรูปพะถูกคนนอนนอนอยู่ในเตาไฟฉะนั้น”^{๙๗} ในพระสนะของพุทธปรัชญาการพูดความจริงมีทั้งคุณและโทษ พุทธปรัชญาต้องการให้พูดเฉพาะความจริงที่มีประโยชน์เท่านั้น ดังพุทธพจน์ที่ว่า “คำพูดเป็นพันคำ ถ้าไม่ประกอบด้วยความดี ประโยชน์ผู้คำพูดที่มีประโยชน์คำเดียวไม่ได้ ประเสริฐกว่า ฟังแล้วสงบระงับ”^{๙๘} ยิ่งเป็นคำที่ดีด้วยแล้วยิ่งต้องงดเว้นโดยเด็ดขาด เพราะยิ่งพูดมากเท่าไร คุณงามความดีก็ยิ่งหมดไปเท่านั้น ดังพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าคริสต์สอนสามเณรว่าพูดขณะดักน้ำล้างพระบาททรงเหลือน้ำไว้ในภาชนะนิดหนึ่งว่า

เธอเห็นน้ำที่เหลืออยู่นิดหนึ่งในภาชนะนี้หรือไม่ สามเณรว่าพูดพูดว่าเห็นจึงคริสต์ว่า “คนที่พูดเท็จทั้งที่รู้อยู่ ก็มีคุณธรรมของสมณะเหลือน้อยอยู่เหมือนกัน”^{๙๙} เสร็จแล้วทรงทมน้ำนิดหนึ่งนั้นทิ้ง คริสต์ถาม และคริสต์ว่า “คนที่ไม่มีคุณธรรมระอาในการกล่าวเท็จทั้งที่รู้อยู่ก็เป็นผู้เพิกคุณธรรมของสมณะออกทั้งเสียเหมือนกัน”^{๑๐๐} แล้วทรงคว่ำภาชนะลง คริสต์ถามและคริสต์ว่า “คนที่ไม่มีคุณธรรมระอาในการพูดเท็จทั้งที่รู้อยู่ คุณธรรมของสมณะของเขาที่ชื่อว่าคว่ำไปแล้วเหมือนกัน”^{๑๐๑} แล้วทรงหงายภาชนะขึ้น คริสต์ถาม และคริสต์ว่า “คนที่ไม่มีคุณธรรมระอาในการพูดเท็จทั้งที่

^{๙๕} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๖. ๒๗/๓๓๒/๑๔๐. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๙๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๖. ๒๗/๔๕/๕๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๙๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๖. ๒๗/๔๖/๕๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๙๘} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๖. ๒๕/๑๐๐ - ๒/๑๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๙๙} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ม. ๑๓/๑๐๘/๔๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๑๐๐} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ม. ๑๓/๑๐๘/๔๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๑๐๑} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ม. ๑๓/๑๐๘/๔๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

รู้อยู่ คุณธรรมของสมณะของเขาก็ว่างเปล่าเหมือนกัน”^{๑๒} พระพุทธเจ้าตรัสสอนต่อไปว่า “ดูก่อนราหุล เรากล่าวว่า บุคคลผู้ไม่มีความละอาย ในการกล่าวมุสาทั้ง ๆ ที่รู้ผู้ที่จะไม่ทำบาปกรรมแม้คิดหนึ่งเป็นไม่มี เพราะเหตุนี้แหละ ราหุลเธอพึงศึกษาว่า เราจักไม่กล่าวมุสา แม้เพราะเหตุให้หัวเราะกันเล่น เธอพึงศึกษาอย่างนี้แหละราหุล”^{๑๓} และข้อท้ายว่า “บุคคลควรพิจารณาเสียก่อน แล้วจึงทำ จึงพูด จึงคิด”^{๑๔} พุทธปรัชญาต้องการให้ทุกคนใคร่ครวญให้ถี่ถ้วนก่อนจึงค่อยกระทำกรรมด้วยกาชาจและใจ

๖. การพูดและทำอย่างไรถึงจะไม่ละเมิดศีลข้อมุสาวาท

ดังได้วิเคราะห์มาแล้วข้างต้นว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาท มีทั้งทางกาย และทางวาจา โดยพุทธปรัชญามีทรรศนะว่า คนที่ละเมิดศีลข้อมุสาวาทมีมาก คนที่รักษาศีลข้อมุสาวาทมีน้อย การละเมิดศีลข้อมุสาวาทจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและทำได้ในทรรศนะของคนส่วนมาก จึงเป็นปัญหาที่จะต้องนำมาวิเคราะห์ว่า ควรพูดและทำอย่างไรถึงจะไม่ละเมิดศีลข้อมุสาวาท ตามแนวพุทธปรัชญา มี ๔ ประการ คือ

๑. ควรพูดและทำตามความสัตย์จริง

คำพูดและการกระทำที่ไม่ละเมิดศีลข้อมุสาวาทในพุทธปรัชญา ก็คือ เจตนาพูดและกระทำจริง พูดจริง ทำจริง คิดและพูดอย่างไรทำอย่างนั้น ไม่จริงไม่พูด และไม่ทำ พูดแล้วต้องทำ เมื่อพูดหรือสัญญาแล้วต้องทำตามสัญญา พูดและทำในสิ่งที่ปณิธานเป็นธรรมเท่านั้น มีความมั่นคงทางจิต รักษาดีจะ รักษาคำพูดแม้ตนเองจะต้องตายก็ไม่ยอมเสียสัจจะละเมิดศีลข้อมุสาวาทโดยเด็ดขาด ถึงสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ไม่ยอมเปลี่ยนใจ เมื่อประกาศว่า ไม่เล่นการเมือง ไม่เป็นหรือไม่อยากเป็นนายกฯ ก็คือไม่เล่น ไม่เป็น หรือไม่อยากจริง ๆ แม้จะมีโอกาส หรือถูกขู่บังคับให้เป็นก็ไม่เป็นเด็ดขาด แม้จะต้องตายก็ยอม เป็นคนจริง เป็นคนแท้ มีจิตใจเด็ดเดี่ยว ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมารยา ไม่ยอมนไหว ไปตามอำนาจของกิเลส หากพูดและทำได้เช่นนี้ การละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็จะ ไม่เกิดขึ้น

^{๑๒} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, น. น. ๑๗/๑๐๘/๔๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๑๓} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, น. น. ๑๗/๑๐๘/๔๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๑๔} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, น. น. ๑๗/๑๐๘/๔๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

๒. ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ เกิดมาในธรรมชาติเหมือนกันอย่างหนึ่งก็คือ รักสุขเกลียดทุกข์ โดยเฉพาะคน ไม่ต้องการให้ใครมาพูดไปปดมดเท็จกับคน แม้แต่คนที่ชอบพูดโกหกหลอกลวงดัดจริตผู้อื่นถึงขั้นก็เช่นกัน การละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาทเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของทุกคนในสังคม ด้วยเหตุนี้ ใคร ๆ จึงไม่ควรละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาท จงเอาใจเขามาใส่ใจเรา ดังพุทธพจน์ที่ว่า

ผู้ใดพึงทำลายประโยชน์ของเราด้วยการกล่าวเท็จ ข้อนั้น ไม่เป็นที่รักที่ชอบใจของเรา เราพึงทำลายประโยชน์ของคนอื่นด้วยการกล่าวเท็จ ข้อนั้นก็ไม่เป็นที่รักที่ชอบใจแม้ของคนอื่น ธรรมข้อใด ไม่เป็นที่รักที่ชอบใจของเรา ธรรมข้อนั้น ก็ไม่เป็นที่รักที่ชอบใจ แม้ของผู้อื่น ธรรมข้อใด ไม่เป็นที่รักที่ชอบใจของเรา เราจะพึงประกอบผู้อื่นไว้ด้วยธรรมข้อนั้น คนเองย่อมงดเว้นจากมุสาวาทด้วยชักชวนผู้อื่นเพื่อให้งดเว้นจากมุสาวาทด้วย กล่าวสรรเสริญคุณแห่งการงดเว้นจากมุสาวาทด้วย ^{๔๔}

พุทธปรัชญาให้มองย้อนกลับมาที่ตนเองและคนอื่นว่า เมื่อคนอื่นเกลียดทุกข์ รักสุขอย่างไร เราก็เกลียดทุกข์ รักสุขอย่างนั้น คนอื่นสัตว์อื่นไม่ต้องการให้เราว่า ดักขโมย ปล้นชิง ฉกฉก วิ่งราว คดโกง แย่งชิงคนรัก โกหกหลอกลวงดัดจริตให้เจ็บช้ำน้ำใจอย่างไร เราก็ไม่ต้องการให้คนอื่นสัตว์อื่น มาทำกับเราอย่างนั้น คนอื่นไม่ชอบเราโกหกอย่างไร เราก็ไม่ชอบคนอื่นโกหกอย่างนั้น ถ้าคนอื่นมาทำกับเราอย่างนั้น เราจะมีความรู้สึกรังเกียจอย่างไร คนที่พูดเท็จ หรือโกหกบ่อย ๆ จนคิดเป็นนิสัยหรือฝังลึก อยู่ในจิตใจได้ลึก เป็นการเพาะนิสัยไม่ดีให้กับตนเอง และสร้างความเสียหายให้กับทั้งตนเองและผู้อื่น เมื่อเอาใจเขามาใส่ใจเราอย่างนี้ การละเมิดสิทธิข้อมูลสาวาทก็จะ ไม่เกิดขึ้น

๓. ควรคิดใคร่ครวญให้ถี่ถ้วนก่อนแล้วจึงค่อยพูดและทำ

ก่อนพูด และขณะพูด เราเป็นนายคำพูด แต่หลังพูดออกไปแล้ว คำพูดเป็นนายของเรา ด้วยเหตุนี้ว่า ก่อนพูด และขณะพูด เราเป็นคนสั่งให้พูด แต่หลังพูดเราต้องทำตามคำสั่งของคำพูด

^{๔๔} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ต. มหา. ๑๘/๑๐๐๗/๑๐๖, ฉบับ มหาจุฬาเดปิก, ๒๕๐๐.

เป็นข้อผูกมัดหรือบังคับต้องให้ทำตามภายหลัง ดังนั้น ก่อนพูดขณะกำลังจะพูด หรือให้คำมั่นสัญญา หรือคำสัตย์ปฏิญาณ หรือสัตยาบัน หรือตกลงนัดหมายกับผู้อื่นจะต้องคิดพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญให้ถี่ถ้วนก่อนว่า ตนเองปฏิบัติตามได้หรือไม่ หากปฏิบัติตามได้จึงค่อยพูด หรือทำเพื่อให้แน่ใจว่า ที่ตัดสินใจไปแล้วจะไม่เปลี่ยนภายหลัง แม้ขณะนั้นอาจคิดว่าปฏิบัติตามได้ แต่ภายหลังสถานการณ์อาจเปลี่ยนไป หรืออาจมีข้อมูลใหม่ ทำให้มีอาจปฏิบัติตามได้ก็ไม่น่ามาเป็นเงื่อนไขถ้าถาถายจะเป็นอย่างนั้น อันขาด ด้วยเหตุนี้ พุทธปรัชญาจึงต้องการให้ทุกคนคิดก่อนทุกคำที่จะพูดและทำ ไม่ต้องการให้พูดและทำก่อนทุกคำที่คิด ทั้งนี้เพื่อไม่ต้องการให้คำพูดนั้นย้อนกลับมาผูกมัดตัวเองภายหลัง ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “ นิสฺสม กฺรณฺโณ เตสฺส โข แปลว่า ใคร่ครวญอย่างรอบคอบทุกแห่งทุกมุมให้ถี่ถ้วนก่อน แล้วจึงค่อยพูดหรือทำดีกว่า ”^{๔๖} เมื่อทุกคนคิดพิจารณาไตร่ตรองแยกแยะถึงข้อดีข้อเสียทั้งที่เป็นคุณและโทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ เหตุการณ์ในอดีต ข้อมูลใหม่ในปัจจุบัน และสถานการณ์ในอนาคตให้ถี่ถ้วนก่อนแล้วจึงตัดสินใจ หรือไม่ตัดสินใจพูดหรือทำอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป หากคิดพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบถี่ถ้วนก่อนอย่างนี้ ถึงจะพูดที่โหมเวลาใดก็จะ ไม่ละเมิดศีลข้อ มุสาวาทเป็นอันขาด

๔. หุคณิงไม่พูดคำใดออกไป

ดังได้วิเคราะห์มาแล้วข้างต้นว่า คำพูดทุกคำเมื่อพูดออกไปแล้วย่อมเป็นข้อผูกมัดที่ต้องปฏิบัติตามคำพูด หากไม่ปฏิบัติตามก็จะทำให้เกิดคำพูด เป็นการละเมิดศีลข้อมุสาวาท หากไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติตามที่พูดได้ หรือพูดออกไปแล้วก่อให้เกิดปัญหาแตกแยก ทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือแปลความหมายไปเป็นอย่างอื่น สิ่งที่ดีที่สุดก็คือหุคณิงไม่พูด ไม่ตอบ ไม่รับปากใครง่าย ๆ หรือสัญญาพล่อย ๆ จะพูดก็แต่คำที่ควรพูด ไม่พูดในคำที่ไม่ควรพูด หากว่าจำเป็นต้องพูด ตอบ หรือสัญญาตกลงจริง ๆ ก็จะต้องมีเงื่อนไข หรือมีข้อแม้มารองรับเอาไว้ หากคิดพูดและทำได้ เช่นนี้การละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็จะไม่เกิดขึ้น

^{๔๖} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, พุทธศาสนสุภาษิต หลักสุตครนิกธรรม และธรรมศึกษาชั้นตรี เล่ม ๑, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒), หน้า ๔.

แม้คนส่วนมากจะไม่ชอบคนโกหก และไม่ต้องการให้ใครมาโกหกตน แต่คนส่วนมากก็ชอบให้โกหก ด้วยคำยกย่องสรรเสริญอันยอว่าสาวว่าหล่อว่าดีทั้งที่ไม่จริง และตนเองก็ยังโกหกผู้อื่นอยู่ บางคนถึงกับคิดเป็นนิสัย ชอบพูดเท็จถ้อยคำสนุกสนานเฮฮา บางคนถึงกับฝังลึกอยู่ได้จิตสำนึกจนกลายเป็นโรคหลงผิดอย่างหนึ่งคือชอบพูดโกหกจนคนเชื่อว่าพูดจริง แม้แต่เรื่องจับเท็จก็ยังจับยากเป็นคนโกหกหน้าตาดี คนที่ชอบโกหกเป็นคนที่มีสภาพจิตใจอ่อนแออย่างหนึ่ง เป็นคนไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และไม่จริงใจต่อผู้อื่น ชอบปั้นน้ำเป็นตัวหลอกลวงผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย การที่จะแก้ไขไม่ให้คนเหล่านั้นโกหกนั้นจะต้องฝึกฝนให้เป็นคนที่มีจิตใจเข้มแข็ง กล่าวพูดความจริง กล่าวยอมรับความจริง และเป็นคนเปิดเผย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดพิจารณาให้ถี่ถ้วนจึงค่อยพูดและทำ และพูดทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น หากพูดและทำได้เช่นนี้ การละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็จะไม่เกิดขึ้น

๗. คำที่ควรพูดและไม่ควรพูดในพุทธปรัชญา

คำพูดเปรียบเสมือนอาหาร มีทั้งที่ดีต้องนำมารับประทานให้เป็นคุณประโยชน์ต่อร่างกาย กับอาหารที่เน่าเสีย มีกลิ่นเหม็นต้องทิ้งลงถังขยะจึงนำมารับประทานมีแต่จะทำให้เป็นโทษเป็นภัยอันตรายต่อร่างกาย คำพูดก็เช่นเดียวกัน มีทั้งคำพูดที่ดีต้องนำมาพูดให้เป็นคุณประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่นกับคำพูดที่เสียด้านลบที่ควรทิ้ง ขิณนำมาพูดมีแต่จะเป็นโทษภัยอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น จึงจะได้นำมาพิจารณาต่อไป

๑. คำพูดที่ควรพูด

คำพูดที่ควรนำมาใช้พูดพูดคิดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพประจำวัน และเสนอข่าวสารข้อมูลของสื่อสารมวลชน ตามแนวพุทธปรัชญาคือ คำสำคัญจริงเป็นคำพูดที่เกิดจากสัมมาทิฐิ มโนสุจริต นำไปสู่สัมมาวาจา และสัมมาอาชีวะ ประกอบกาสุจริต และวจีสุจริต เป็นคำพูดและการกระทำที่มีกลิ่นหอม สะอาดบริสุทธิ์ เช่นเดียวกับดอกไม้แห่งพุทธพจน์ที่ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้พูดด้วยคำหอมเหมือนดอกไม้เป็นโณ บุคคลบางคนในโลกนี้ ไปในสภาก็ดี ไปในบริษัทก็ดี ไปในท่ามกลางหมู่ญาติก็ดี ในท่ามกลางเสนาก็ดี ไปในท่ามกลางราชสกุลก็ดี ถูกอ้างเป็นพยาน ถามว่า ท่านรู้หรือ ท่านรู้อย่างใดจึงกล่าวอย่างนั้น เมื่อไม่รู้ก็กล่าว ว่าไม่รู้ หรือ

เมื่อรู้ก็กล่าวว่ามี เมื่อไม่เห็นก็กล่าวว่ามี เห็น หรือเมื่อเห็นก็กล่าวว่ามี เห็น ไม่แปลกกล่าวทั้งทั้งที่รู้ เพราะเหตุแห่งตน เพราะเหตุแห่งผู้อื่นหรือเพราะเห็นแก่อามิสเล็กน้อยด้วยประการฉะนี้ ภิกษุทั้งหลาย นี้เรียกว่า บุคคลพูดคำหอมเหมือนคอกไม้^{๑๑๖}

พุทธปรัชญามีทรรศนะว่า การพูดตามความจริงทำให้เกิดความสงบสุข มีสมาธิ ปราศจากโทษ มีแต่คุณประโยชน์และไม่เบียดเบียนทั้งต่อตนเอง และผู้อื่นเปรียบเหมือนคอกไม้ที่มีสีสวยและกลิ่นหอม เป็นที่ต้องการทั้งตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วยคำพูดและการกระทำต่อไปนี้

๑. คำพูดจริง

เป็นคำพูดที่มีสาระ คือ จริงใจ ได้แก่ข้อเท็จจริงวาจา ได้แก่พูดจริง และจริงกาย ได้แก่ทำจริง จริงทั้งใจ ทั้งวาจา และการกระทำ ข้อเท็จจริง ตรงไปตรงมา เป็นคนปากตรง ใจตรง กายตรง คือ ปากที่พูด ใจที่คิด และกายที่กระทำตรงกัน พูดจริงทำจริง พูดอย่างไรทำอย่างนั้น ไม่จริงไม่พูดและไม่ทำ พูดแล้วต้องทำ พูดคำไหนเป็นคำนั้น พูดแต่คำที่เป็นอรรถ เป็นธรรมเท่านั้น ไม่พูดเท็จ แม้จะต้องเสียชีวิตก็ตาม เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้า ดังที่พระอรุณดาจารย์กล่าวไว้ว่า “ แต่พระพุทธเจ้าไม่เป็นเช่นนั้น ไม่พูดมุสาแม้เหตุแห่งชีวิตเอาคำสัตย์เชื่อคำสัตย์อย่างเดียว ”^{๑๑๗} พระพุทธเจ้าได้แต่คำสัตย์จริง พูดแต่คำที่มีหลักฐานมีเหตุผล ดังอยู่ในประโยชน์ตนและผู้อื่น คนที่พูดแต่คำที่มีหลักฐานเปรียบเหมือนรอยจารึกบนแผ่นหินและเสาหิน เป็นคนที่มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง แม้จะมีคนเอาดาบมาดัดศรีษะก็ไม่ยอมพูดเท็จเด็ดขาด คนที่พูดคำจริงย่อมมีเกียรติและชื่อเสียง ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ คนมีความซื่อสัตย์ จึงจะมีชื่อเสียงเกียรติยศ ”^{๑๑๘} คนที่พูดคำจริง และรักษาสัจจะย่อมได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากบุคคลอื่นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางสังคม ธุรกิจการค้า การเมือง การทหาร การพูด เป็นต้น ชาติที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นชาติที่รักษาสัจจะกับคู่สัญญาอย่างมั่นคงก็คือ “ อิสราเอล ” ปรัชญาการคำของอิสราเอลอยู่ที่สัญญา ดังข้อความที่ว่า “ เมื่อใดที่คนอิสราเอลนามในสัญญาแล้ว ไม่ว่าจะเกิดความยุ่งยาก ลำบากอะไรขึ้นเขาจะไม่เลิกสัญญาทั้งเป็นอันขาด และเรียกร้องให้คู่สัญญา

^{๑๑๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ธ.ศ. ๒๐/๒๔/๑๒๒. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๑๑๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. อ. ๑/๑/๑๙๓. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปี ๒๕๒๕.

^{๑๑๘} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ช. ศ. ๒๕/๑๔/๓๗๐. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

ปฏิบัติตามสัญญาโดยเคร่งครัดด้วย”^{๕๖} สอดคล้องกับพุทธปรัชญาที่ว่าให้ทุกคนมีสังขะ รักนาสังขะ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “คำสัตย์จริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ธรรมนี้เป็นของเก่า สัตบุรุษทั้งหลายยึดถือคำสัตย์ที่มีเหตุผล”^{๕๗} คำพูดจริง เป็นคำพูดที่อมตะ เป็นคำพูดที่ไม่ตาย แม้คนที่พูดจะต้องตาย หรือตายไปจากโลกแล้วแต่คำพูดจริงหรือความจริงไม่เคยตายไปจากโลก เป็นคำพูดของบัณฑิต ดังพุทธพจน์ที่ว่า “บุคคลอย่าสิ่งใด พึงพูดถึงสิ่งนั้น ไม่ทำสิ่งใด ไม่พึงพูดถึงสิ่งนั้นบัณฑิตทั้งหลายย่อมคิดเตือนคนที่คิดแต่พูด แต่ไม่ทำ”^{๕๘} พุทธปรัชญาต้องการให้เอาชนะคำเท็จ ด้วยคำจริง ดังพุทธพจน์ที่ว่า “พึงชนะคนไม่ดีด้วยความดี ชนะคนกระหนัด้วยการให้ชนะคนทะเลาะแหวะด้วยคำสัตย์”^{๕๙} พุทธปรัชญาต้องการให้พูดจริงทำจริง คิดพูดอย่างไรให้ทำอย่างนั้น มีใจดีแต่พูดแต่ ไม่ทำ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “คนฉลาดทำสิ่งใด ก็พูดถึงสิ่งนั้น ไม่ทำสิ่งใด ก็ไม่พูถึงถึงสิ่งนั้น บัณฑิตทั้งหลาย ย่อมรู้จักคนไม่ทำ คือแต่พูดเท่านั้น”^{๖๐} พุทธปรัชญาไม่ต้องการให้คิดแต่พูด แต่ไม่ทำ แต่ต้องการให้ทำตามที่พูด และรักษาคำพูด ด้วยการพูดอย่างที่ดี ทำอย่างที่ดี พูดจริง ทำจริง คิดพูดอย่างไรทำอย่างนั้น

๒. วชิฐจริต

คำว่า “วชิฐจริต” หมายถึง “ประพฤติชอบชั่ววาทา ประพฤติชอบทางวาทา”^{๖๑} เป็นคำพูดที่เกิดจากเจตนาดี ประกอบด้วยคำพูด ๔ ประการ คือ

๑. ละคำพูดเท็จ เว้นขาดจากการพูดเท็จ พูดคำสัตย์จริง

๒. ละคำพูดส่อเสียด เว้นขาดจากการพูดส่อเสียด พูดแต่คำที่ทำให้เกิดความรักสามัคคีกัน

^{๕๖} พุทธา คาน เขียน, อรุณย์ รัตนกันเกษม แปล, ๙๗ หน้าทางรายชื่อของคณธีว, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นันทมัยบุ๊คส์, ๒๕๓๖). หน้า ๓๖.

^{๕๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ชุ. ลุ. ๒๕/๔๕๖/๔๑๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๕๘} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ชุ. รว. ๒๗/๓๔/๑๔๗. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๕๙} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ชุ. รว. ๒๗/๒/๑๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๖๐} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ชุ. รว. ๒๗/๗๔/๑๐๖. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๖๑} พระราชวรมุนี (ประยูรย์ ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗), หน้า ๒๖๓.

๓. ละคำพูดหยาบ เว้นขาดจากการพูดหยาบคำคำ พูดแต่คำสุภาพ ไพบรณมุนีวถชวนพึง

๔. ละคำพูดพ้อเจ้อ เว้นขาดจากการพูดพ้อเจ้อ พูดแต่คำที่มีเหตุผลหรือดีได้^{๖๖}

คำพูดทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นคำพูดที่มีกลิ่นหอม สะอาดบริสุทธิ์ เป็นคำพูดที่ให้แต่คุณส่วนเดียว ทำให้ใจสงบ เกิดสมาธิ เกิดปัญญา ฉลาด พัฒนาจิต ทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น พัฒนาขึ้น ทำให้เกิดผลดีแก่ตนเองและผู้อื่น บุคคลจึงควรพูดแต่คำที่ทำให้เกิดผลดีแก่ตนเอง และผู้อื่นเท่านั้น ดังพุทธพจน์ที่ว่า “บุคคลพึงเปล่งวาจางามเท่านั้น ไม่พึงเปล่งวาจาชั่วเลย การเปล่งวาจางามยังประโยชน์ให้ส่วนผู้อื่นเปล่งวาจาชั่วย่อมเดือดร้อน”^{๖๗} เป็นคำพูดที่ทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม

๓. วาจาสุภาสิต

คำว่า “สุภาสิต หรือ สุภาสิต วาจา” หรือ “วาจาสุภาสิต” หมายถึง “ข้อคำที่กล่าวดีแล้ว คำพูดที่เอื้อเป็นคติได้”^{๖๘} เป็นคำพูดที่ถูกต้องดีงาม หรือ “คำพูดที่ผู้พูด ๆ ดีแล้ว”^{๖๙} หรือ “กล่าวดีแล้ว”^{๗๐} เป็นคำสัตย์จริง เป็นคำพูดดี และสมบูรณ์ทั้งอรรถและพยัญชนะคือ ดีทั้งคำที่พูด เรื่องที่พูด และคนที่พูด ดีงามทั้งในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด คำพูดใดก็ตามที่ดีทั้งหมด คำพูดนั้นรวมเรียกว่า “วาจาสุภาสิต”^{๗๑} เป็นวาจา หรือคำพูดที่เป็นมงคล พุทธปรัชญาถือว่า วาจาสุภาสิตเป็นวาจาอันเป็นมงคลสูงสุด ดังในมงคลสูตรพระพุทธองค์ได้ตรัสถึงมงคล ๓๘ ประการ และในข้อ

^{๖๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ชุ. ๑๒/๔๔๑/๓๙๐ - ๑, ฉบับ มหาจุฬาเคปียก, ๒๕๐๐.

^{๖๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ชุ. ร. ๒๘/๑๑/๒๒, ฉบับ มหาจุฬาเคปียก, ๒๕๐๐.

^{๖๘} พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๓๔๗.

^{๖๙} ปิ่น มุทุกันต์, มงคลชีวิต ประมวลทางก้าวหน้าตามแนวพุทธศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๒๘), หน้า ๔๐๓.

^{๗๐} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มังคณัดดทีปนี แปล เล่มที่ ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๖๒.

^{๗๑} ปิ่น มุทุกันต์, มงคลชีวิต ประมวลทางก้าวหน้าตามแนวพุทธศาสตร์, หน้า ๔๐๒.

๑๐ พระพุทธองค์ตรัสว่า “ สุภาสิตา ย ชา วาจาเอตมมุงคตมุตฺตมํ แปลว่า วาจาสุภาสิต เป็นมงคลอันสูงสุด ^{๑๐๖} เป็นความดีสูงสุด หรือ “ ประเสริฐสุด ^{๑๐๗} หากทุกคนกล่าวแต่วาจาสุภาสิตก็จะได้รับแต่สิ่งที่เป็นมงคลหรือความดีอันสูงสุดทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคมทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ในสุภาสิตสูตร จตุตถปิณฑาสน์ ปญจกนิบาท อังคุตตรนิกาย ได้กล่าวถึงลักษณะของวาจาสุภาสิตไว้ ๕ ประการ คือ

- ๑) กาลวาที คำพูดที่ดูกาลเทศะ
- ๒) สัจจวาที คำพูดที่เป็นจริง
- ๓) สัพพวาที คำพูดที่อ่อนหวาน
- ๔) อัคคอสัพพวาที คำพูดที่เป็นประโยชน์
- ๕) เมตตวาที คำพูดที่ประกอบด้วยเมตตาจิต ^{๑๐๘}

แต่ในสุภาสิต ปุทฺทกนิภาส ตุคคณิบาท พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงลักษณะวาจาสุภาสิตว่า ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ กล่าวแต่วาจาอันประกอบด้วยองค์ ๔ เป็นวาจาสุภาสิต หากเป็นทุภาสิต ไม่ ไม่มีโทษ และวิญญูชนทั้งหลายคิดเห็นไม่ได้ วาจาอันประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

- ๑) กล่าวแต่คำสุภาสิตเท่านั้น หากกล่าวคำทุภาสิตไม่
- ๒) กล่าวแต่คำที่เป็นธรรมเท่านั้น หากกล่าวคำที่ไม่เป็นธรรมไม่
- ๓) กล่าวแต่คำที่เป็นที่รักอ่อนหวานเท่านั้น หากกล่าวคำที่ไม่เป็นที่รักหยาบคายไม่
- ๔) กล่าวแต่คำสัตย์จริงเท่านั้น หากกล่าวคำเท็จ คำที่ไม่สัตย์จริงเหลวไหลไม่ ^{๑๐๙}

๒๕๐๐.

^{๑๐๖} มหาวจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. จุ. ๒๕/๕/๔., จุ. จุ. ๒๕/๒๖๔/๓๔๕. ฉบับนี้ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๑๐๗} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มังคละคัตถปิณี แปล เตมที่ ๒, หน้า ๑๖๔.

^{๑๐๘} มหาวจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อ. ปญจก. ๒๒/๑๔๔/๒๒๔. ฉบับนี้ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๑๐๙} มหาวจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. จุ. ๒๕/๔๕๓/๔๑๔. ฉบับนี้ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

แม้พระพุทธเจ้าจะตรัสถึงวาจาสุภาสิตต่างข้อกัน แต่โดยสรุปแล้ว คำพูดที่จัดว่า เป็นวาจาสุภาสิต จะต้องเป็นคำพูดจริง หรือคำสัตย์ คำพูดดี คำพูดที่เป็นธรรม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ บุคคลควรกล่าววาจาที่ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่นให้เดือดร้อน วาจา นั้น เป็นสุภาสิตแท้”^{๙๙๖} วาจาสุภาสิตจึงเป็นคำพูดที่สร้างสรรค์สามัคคีสุภาพไพเราะอ่อนหวาน ปราณีตละเอียดอ่อน เกื้อกูล เป็นที่รัก ประกอบด้วยสาระประโยชน์ ไม่มีโทษ และมีเหตุผลน่าเชื่อถือ เกิดจากเจตนาดี ปราปรณาคติ ประกอบด้วยมมคตา วิญญูชนทั้งหลายไม่เคียดแค้น เป็นคำพูดที่ถูกจังหวะ ถูกกาล ถูกเวลา หรือโอกาส คือ กาลเทศา ภาสิตา พูดถูกกาลเทศะนั้นเอง และก่อให้เกิดผลดี เป็นคำพูดและการกระทำของบัณฑิต เป็นวาจาที่พระวังคีศธรรมเสวียว่า “ เป็นวาจาเกษมทำให้บรรลุนิพพานทั่วทุกแห่งทุกข เป็นวาจาสูงสุดกว่าวาจาทั้งหลาย”^{๙๙๗} วาจาสุภาสิตจึงเป็นคำพูดที่มีไร้แต่เฉพาะคนเท่านั้นที่ชอบแต่สัตว์ก็ชอบ และทำให้เจ้าของได้ทรัพย์มากมาย ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ บุคคลพึงกล่าวแต่คำที่ไพเราะเท่านั้น ไม่พึงกล่าวคำที่ไม่ไพเราะในกาลไหน ๆ เมื่อพราหมณ์กล่าวคำไพเราะ โคนันทิวาสถก็ลากเขาภาระ อันหนักไปได้ ทำให้พราหมณ์ผู้นั้นได้ทรัพย์และตนเองก็ปดืมไยเพราะการช่วยเหลือผู้อื่นด้วย”^{๙๙๘}

คำพูดและการกระทำทั้งที่เป็นความสัตย์จริง วชิสุจวิต และวาจาสุภาสิต เป็นคำพูดและการกระทำที่มีกลิ่นหอมมีรากเง้ามาจากกุศลกรรมบถ เกิดจากเจตนาอันเป็นกุศล เกิดมาจากสัมมาทิฐิ มโนสุจวิต เป็นสัมมาวาจา นำไปสู่สัมมาอาชีวะตามหลักแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ ดังนั้น คำพูดและการกระทำที่ควรนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต ประกอบอาชีพ และติดต่อสื่อสารกับผู้คนในสังคม เป็นความคิด คำพูด และการกระทำที่ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ดังพุทธพจน์ที่ว่า ภิกษุทั้งหลาย วิธีพูดที่บุคคลอื่นจะใช้พูดกับพวกเรามี ๕ ประการ คือ

๑. พูดตามกาลสมควรหรือไม่สมควร

๒. พูดด้วยเรื่องที่เป็นจริงหรือไม่เป็นจริง

^{๙๙๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๕. ๒๕/๔๕๔/๔๑๔. ฉบับ มหาจุฬาฉบับปีที่ ๒๕๐๐.

^{๙๙๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๕. ๒๕/๔๕๔/๔๑๔. ฉบับ มหาจุฬาฉบับปีที่ ๒๕๐๐.

^{๙๙๘} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๖. ๒๕/๒๔/๔. ฉบับ มหาจุฬาฉบับปีที่ ๒๕๐๐.

๓. พุทธหัตถ์คำพูดที่อ่อนหวานหรือหยาบคาย
๔. พุทธหัตถ์คำที่มีประ โธษณ์หรือไว้ประ โธษณ์
๕. พุทธหัตถ์จิตเมตตาหรือพุทธหัตถ์โทสะ^{๓๙๙}

คำพูดที่ควรมานำมาพูดตามแนวพุทธปรัชญา จึงเป็นคำพูดและการกระทำตามกาตที่สมควรตามความสัตย์จริง ด้วยความอ่อนหวาน เป็นประ โธษณ์ และประกอบด้วยจิตเมตตา ดังพุทธพจน์ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรที่ว่า “ จะทำสิ่งใดก็ทำด้วยจิตเมตตา จะพูดสิ่งใดก็พูดด้วยเมตตา จะคิดสิ่งใดก็คิดด้วยเมตตา ”^{๔๐๐} การพูดและการกระทำตามหลักการดังกล่าว เป็นความดี คำพูด และการกระทำที่ควรนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพของพุทธศาสนิกชนที่แท้จริง

๒. คำพูดที่ไม่ควรพูด

คำพูดที่ไม่อนุญาตให้นำมาพูดคือคิดคล้ายสื่อสารกับบุคคลอื่นในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพประจำวัน ตามแนวพุทธปรัชญาคือ คำพูดที่ไม่ดี เป็นคำพูดที่น่าเสีย เป็นคำพูดและการกระทำ ที่เกิดจากมิจฉาจิต มโนทุจริต นำไปสู่มิจฉาอาชีพะ เป็นคำพูดที่มีกลิ่นเหม็น สกปรก เช่นเดียวกับ อุจจาระ ดังพุทธพจน์ที่ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลายบุคคลผู้มีอัธยาศัยเหมือนเหม็นเหมือนคูดเป็น โนมนบุคคลบางคนในโลกนี้ ไปฮากก็ตี ไปบรพทก็ตี ไปโนนท่งกลางหมู่ญาติก็ตี ไปโนนท่งกลางสนามก็ตีไปโนนท่งกลางราชสกุลก็ตี ถูกเขาอ้างเป็นพยาน ถามว่า ท่านผู้เจริญ ท่านรู้อย่างใดจงกล่าวอย่างนั้น ไม่รู้ก็กล่าวว่ารู้อยู่ หรือรู้ก็กล่าวว่ามีรู้ ไม่เห็นก็กล่าวว่ามีเห็น หรือเห็นก็กล่าวว่ามีเห็น แกล้งกล่าวเท็จทั้งที่รู้ เพราะเหตุแห่งตน เพราะเหตุแห่งคนอื่น หรือเพราะเห็นแก่อามิสเล็กน้อยด้วยประการฉะนี้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นี้เรียกว่า บุคคลผู้พูดอัธยาศัยเหมือนเหม็นเหมือนคูด^{๔๐๑}

^{๓๙๙} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. น. ๑๒/๒๒๘/๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๔๐๐} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที. ป. ๑๑/๒๘๒/๑๖๖. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๔๐๑} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ธ. จ. ๒๐/๒๘/๑๒๒. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

พุทธปรัชญามีทวณะว่า การพูดคำเท็จทำให้เกิดความทุกข์ มีโทษ ปราศจากประโยชน์ และเป็นภัยอันตรายเบียดเบียนตนเอง และผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย เปรียบเหมือนอุจระที่แม้แต่กลิ่นเหม็นเป็นที่รังเกียจแม้แต่เจ้าของและผู้อื่น ประกอบด้วยคำพูดและการกระทำต่อไปนี้

๑. คำพูดเท็จ

คำพูดเท็จ เป็นคำพูดที่พุทธปรัชญาห้ามมิให้นำมาพูดในสถานที่ใด ๆ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ไม่ว่าจะอยู่ในสภาหรือในสาธารณะไม่ควรกล่าวเท็จเอง ไม่ควรใช้ให้ผู้อื่นกล่าว และไม่ควรอนุญาตให้ใคร ๆ กล่าวต่อผู้อื่น ควรเว้นคำพูดที่ไม่จริงเสีย”^{๓๓๖} เป็นคำพูดที่ต้องงดเว้นโดยเด็ดขาด ดังพุทธพจน์ที่ว่า “นรชนไม่พึงพูดเท็จ...ไม่พึงคั่นเนิน ไม่พึงประกอบ ไม่พึงนำความเท็จเข้าไปพูด พึงละ พึงบรรเทา ทำให้สิ้นไป ไม่ให้มีความเท็จ พึงเป็นผู้จริง เว้นขาด น้าออก สดุดีออก หันขาด ไม่เกี่ยวข้องกับความพูดเท็จ”^{๓๓๗} คำพูดเท็จเป็นคำพูดที่ทำลายตนเอง ผู้อื่นและความสงบสุขของสังคม ทำให้ผู้คนหวาดระแวงไม่ไว้นับถือเชื่อใจซึ่งกันและกัน ทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับความเสียหาย ทั้งทรัพย์สินเงินทอง สังคม ผลประโยชน์ทางธุรกิจการค้า เกิดคดีข้อเถียง คนที่ชอบพูดเท็จเมื่อถูกจับได้ไล่ทันก็จะมีใครคบหาสมาคมด้วย และไม่ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากผู้อื่นอีกต่อไป คำพูดเท็จมิได้ทำให้เสื่อมเฉพาะจากความเชื่อของบุคคลอื่นเท่านั้น แม้แต่เวทมนต์คาถาอาคมที่เรณูไว้ก็เสื่อม ดังข้อความที่ว่า

ในสมัยพระโพธิสัตว์เกิดเป็นคณจันหาถ แต่ฉลาดและรู้มนต์เสกมะม่วงให้ออกผลได้ทันทีทุกวันเพื่อนำไปขายเลี้ยงบุตรและภรรยา ค่อนามีพราหมณ์มาขอเรณูมนต์ด้วย พระโพธิสัตว์^{๓๓๘}ก็กำชับว่าถ้าใครถามว่าเรณูมาจากไหนให้บอกตามความจริง เมื่อเรณูสำเร็จแล้วก็เข้าไปเมืองพาราณสีและเสกมะม่วงถวายพระราชทานทุกวัน ทำให้พราหมณ์ได้ทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก พระราชาคริตคามว่า ฟ่านไปเรณูมนต์นี้มาจากไหน ด้วยความอหังการบอพูดว่า เรณูมาจากสำนักของอาจารย์ศาป้าโมกข์วันก่อนมาพระราชได้เสด็จพระราชอุทยานและคริตให้พราหมณ์เสกมะม่วงถวาย แต่พราหมณ์ไม่

^{๓๓๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. ล. ๒๕/๔๐๐/๔๑๐. ฉบับ มหาจุฬาเบปิก, ๒๕๐๐.

^{๓๓๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. มหา. ๒๗/๑๙๔/๑๕๔. ฉบับ มหาจุฬาเบปิก, ๒๕๐๐.

สามารถสกได้ จึงทำให้รู้ว่ามีคนดีเสมอ จึงกราบทูลความจริงให้พระราชาทรงทราบ พระราชานับได้
ให้ไปเรียนกับพระโพธิสัตว์ใหม่ พระโพธิสัตว์จึงทูลกับพราหมณ์ว่า “เราไม่ให้นับคนแค่คนพูดเท็จ
เช่นท่านทำให้พราหมณ์เศร้า โศกเสียใจและคร่ำครวญในที่สุด”^{***}

จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาททำให้คำพูดเสื่อมคลายจาก
ความเชื่อถือของผู้คน การโกหกหลอกลวงผู้อื่นแม้จะทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ในวันนี้ แต่ก็
ต้องสูญเสียผลประโยชน์ในวันหน้า ถึงไม่มีคนรู้ทันในวันนี้ วันหน้าก็ต้องมีคนรู้ แม้ผู้อื่นไม่รู้ แต่คน
เองก็รู้พุทธปรัชญามีทรรศนะว่า ความลับไม่มีในโลก ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ขึ้นชื่อว่าที่ลับซ่อนไม่มีใน
โลกแก่คนผู้กระทำความปกรรม ดันไม้ที่เกิดในป่าก็ยังมีคนเห็น คนพาลซ่อนสำคัญบาปกรรมนั้นว่าเป็น
ที่ลับ ข้าพเจ้าซ่อนไม่เห็นที่ลับ หรือแม้ที่ว่างเปล่าก็ไม่มี ในที่ใดข้าพเจ้าไม่เห็นที่ว่างเปล่าที่นั่นก็ไม่ว่าง
เปล่าจากข้าพเจ้า”^{****} พุทธปรัชญาเชื่อว่า ไม่มีใครพูดโกหกได้ตลอดไป อีกวันหนึ่งความจริงอัน
เป็นความลับ (เท็จ) ก็จะถูกขุดคุ้ยออกมาเปิดเผยให้บุคคลอื่นได้รับรู้ความจริงนั้น แม้จะปกปิดไม่ให้
คนอื่นรู้เห็น แต่ไม่อาจรอดพ้นจากการรู้เห็นของตัวเองไปได้ แม้บางครั้งจะเป็นความลับสำหรับผู้อื่น
แต่ไม่เป็นความลับสำหรับตัวเอง บางคนอาจจะโกหกหลอกลวงคัมคูนคนอื่นได้ในบางครั้ง หรือ
ตลอดไป แต่ไม่อาจโกหกหลอกลวงคัมคูนตัวเองได้ แม้แค่ครั้งเดียว แม้จะไม่มีใครอื่นล่วงรู้ แต่ก็มีตัว
เองล่วงรู้ พุทธปรัชญานิยามในความจริง นิยมในเหตุผล นิยมในสิ่งจะ ชัดชัดคำพูดและการกระทำจริง
เป็นหลัก ดอนนิกคุก็ได้ว่า ถ้าอนุญาตให้คนในสังคมค่านิยมชีวิต และประกอบอาชีพด้วยการโกหก
หลอกลวงคัมคูนกันถึงชีวิตได้ทุกคนจะมีชีวิตอยู่อย่างสงบสุขหรือไม่ คำพูดเท็จ อิงพูดมากเท่าไรถึง
ทำให้ตนเองเป็นคน ไม่ดีเท่านี้

^{***} มหาเมฏราชวิทยาลัย, มังคลัตถปิณี แบล เล่ม ๒, หน้า ๑๗๖ - ๑๗๘.

^{****} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ชุ. ร. ๒๗/๑๗ - ๘/๗๘, ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

๒. วชิรุจจริต

คำว่า “วชิรุจจริต” หมายถึง “ประพฤติชั่วทางวาจา”^{๒๒๒} เป็นคำพูดที่เกิดจากเจตนาชั่ว ประกอบด้วยคำพูด ๔ ประการคือ

- ๑) มุสาวาท พูดเท็จ ปลด โกงหก
- ๒) ปิฎฐาวาจา พูดส่อเสียด สร้างความแตกแยก ทำลายความรักสามัคคี
- ๓) สุสาธวาจา พูดหยาบ พูดคำคำ ไม่เพราะ ไม่สุภาพ
- ๔) สัมคัปปลाप พูดเพ้อเจ้อ เหลวไหลไร้สาระ พร่ำเพรื่อไร้ประโยชน์ เชื่อถือไม่ได้^{๒๒๓}

คำพูดทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นคำพูดที่ไม่ควรนำมาพูด เป็นคำพูดที่คืองงคนวันโดยคิดขาดไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน หรือพระภิกษุ ดังพุทธพจน์ที่ว่า

บุคคลบางคนในโลกนี้ ละการพูดเท็จ เว้นขาดจากการพูดเท็จ ไปในที่ประชุมหรือไปในที่หมู่ชน หรือไปในที่ท่ามกลางญาติ หรือไปในที่ท่ามกลางขุนนางหรือไปในที่ท่ามกลางราชสกุล หรือถูกนำไปเป็นพยาน ถูกถามว่า ท่านรู้เรื่องใดก็จงบอกเรื่องนั้น เมื่อไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ หรือเมื่อรู้ก็บอกว่ารู้ เมื่อไม่เห็นก็บอกว่าไม่เห็น หรือเมื่อเห็นก็บอกว่าเห็น ไม่กล่าวเท็จ ทั้งที่รู้อยู่เพราะเหตุแห่งคนบ้าง เพราะเหตุผู้อื่นบ้าง เพราะเหตุเห็นแก่สิ่งของเล็กน้อยบ้าง ละวาจาส่อเสียด เว้นขาดจากวาจาส่อเสียด คือ ได้ฟังข้างนี้แล้ว ไม่นำไปบอกข้างโน้นเพื่อทำลายพวกข้างนี้ หรือได้ฟังข้างโน้นแล้วไม่นำมาบอกข้างนี้เพื่อทำลายพวกข้างโน้น สมานพวกที่แตกกัน ให้ดีกันบ้าง ส่งเสริมพวกที่ดีกันให้สนิทสนมบ้าง ชอบใจพวกที่พร้อมเพรียงกัน อันคิดแล้วใน พวกที่พร้อมเพรียงกัน ชื่นชมในพวกที่พร้อมเพรียงกัน และกล่าววาจาอันทำให้พร้อมเพรียงกัน ละวาจาหยาบ เว้นขาดจากวาจาหยาบ กล่าววาจาที่ไม่มีโทษ เพราะชวนให้รัก จับใจ เป็นของชาวเมือง คนส่วนมากรักใคร่ ชอบใจ ละการพูดเพ้อเจ้อ เว้นขาดจากการพูดเพ้อเจ้อ พูดในเวลาที่เหมาะสมตามความจริง พูดเรื่องที่เป็นประโยชน์ พูด

^{๒๒๒} พระราชนิพนธ์ (ประยูร ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๒๒๓.

^{๒๒๓} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อ.จ. จตุก. ๒๑/๒๒๑/๒๕๕. ฉบับ มหาจุฬาเลปิฎก, ๒๕๐๐.

เรื่องที่เป็นธรรม ทุกเรื่องที่เป็นวินัย และกล่าววาทะที่มีหลักฐานมีที่อ้างได้ มีที่สุด ประกอบด้วย
ประโยชน์ โดยการอันควร^{***}

จะเห็นได้ว่า ทุทธปรัชญาต้องการให้ทุกคนในสังคมควรรื่นจากวจิจุจวิตโดยเด็ดขาด
ไม่ว่าจะเป็นการพูดกับใครที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ด้วยเหตุที่ว่า วจิจุจวิต เป็นคำพูดที่มีโทษทั้งต่อคน
เอง และบุคคลอื่น จึงเป็นคำพูดที่ทุกคนไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม

๓. วาจาทุพภาษิต

คำว่า “วาจาทุพภาษิต” หมายถึง “คำพูดชั่ว เรงชาชั่ว คำพูดที่ไม่ดีและเศร้าหมอง วิญญูชน
ทั้งหลายคิดเห็น^{***} เป็นคำพูดอัปมงคลไม่มีประโยชน์ ดังพระพุทธรพจน์ที่ว่า “วาจาทุพภาษิต ไม่นำ
ประโยชน์มาให้^{***} คำพูดใดก็ตามที่ไม่ดีที่เสีย คำพูดนั้นเป็นคำทุพภาษิตทั้งหมด ดังคำกล่าวที่ว่า
“คำพูดเสียทั้งหมดรวมเรียกว่า ทุพภาษิต^{***} มีความหมายตรงข้ามกับคำสุภาษิต มีโทษภัยอันตรา
ยิ่งกว่าคมมีดและยาพิษ ดังพุทธรพจน์ที่ว่า “มีดที่ลับคมคือแล้วดูยาพิษอันร้ายแรง หากทำให้ตกไป
ทันทีทันใดเหมือนวาจาทุพภาษิตไม่^{***}” แสดงให้เห็นว่า วาจาทุพภาษิต นำคนให้ตายได้
ทำอันตรายร้ายแรงกว่าคมมีด และยาพิษ เป็นคำพูดที่วิญญูชนทั้งหลายคิดเห็น ทำให้เกิดทุกข์
เศร้าหมอง ไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เป็นคำพูดของคนพาล ยิ่งพูดมากก็รู้
คำสุภาษิตไม่ได้ คำทุพภาษิต ไม่เป็นที่รังเกียจเฉพาะคนเท่านั้น แม้แต่สัตว์เดรัจฉานก็รังเกียจ
ดังพุทธรพจน์ที่ว่า “คำทุพภาษิตคั่งแสนคำก็ไม่ยิ่งเท่าเสียของคำสุภาษิต กินนรรังเกียจคำทุพภาษิต

^{***} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. จุ. ๑๒/๔๔๑/๓๘๐ - ๑., ม. จุ. ๑๒/๔๑๑/๓๖๘. ฉบับ
มหาจุฬาเคปิฎก, ๒๕๐๐.

^{***} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ว. ป. ๘/๓๓๘/๓๑๕. ฉบับ มหาจุฬาเคปิฎก, ๒๕๐๐.

^{***} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ส. อ. ๑/๒/๓๑๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

^{***} ปิ่น มุทุกันต์, มงคลชีวิต ประมวลทางก้าวหน้า ตามแนวพุทธศาสนา, หน้า ๔๐๒.

^{***} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. รว. ๒๘/๑๒๒/๑๑๒. ฉบับ มหาจุฬาเคปิฎก, ๒๕๐๐.

จึงเศร้าหมอง เพราะเหตุที่นั้นกินนรจึงนั่งเฉยเสีย ไม่ใช่นั่งเฉยเพราะความโง่เขลา ^{๑๒๓} คำพุทธภาษิตจึงพูดมากเท่าไรจึงทำให้เสียมากเท่านั้น กินนรไม่ยอมจับร้องและฟ้องว่าเพราะกัณมุสาวาท การพูดคำพุทธภาษิตทำให้เสียทรัพย์ ดังพุทธพจน์ที่ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พราหมณ์ได้ทำการพนันกับเศรษฐีด้วยทรัพย์ ๑,๐๐๐ กษาปณ์ว่า โคทีกของข้าพเจ้าจักตกแกวียน ๑๐๐ เถมที่ผูกติดเนื่องกันไปได้ ครั้นพราหมณ์ได้ผูกแกวียน ๑๐๐ เถมให้ติดกัน เข็มโคตีกนั้นทิวาสเสร็จแล้วได้กล่าวคำนี้ว่า งงดูคไป เจ้าโคโกง งงดูคไป เจ้าโคโกง ทั้งที่ไม่เคยโกง ครั้นนั้น โคนันทิวาสได้ยืนอยู่ในที่เดิมตนเอง ทำให้พราหมณ์แพ้พนัน เสียทรัพย์ ๑,๐๐๐ กษาปณ์แล้วได้ชบเขา” ^{๑๒๔}

จะเห็นได้ว่า ไม่เฉพาะแต่คนเท่านั้นที่ไม่ชอบวาจาพุทธภาษิต แม้สัตว์ก็ไม่ชอบเช่นกัน ทำให้เจ้าของต้องแพ้พนันและเสียทรัพย์ในที่สุด ด้วยเหตุนี้ วาจาพุทธภาษิตจึงเป็นคำพูดที่ไม่ควรนำมาพูดโดยเด็ดขาด

คำพูดทั้งที่จริง วชิรจริต และวาจาพุทธภาษิตดังกล่าว เป็นคำพูดที่มีกลิ่นเหม็น มีรากเหง้ามาจากอกุศลกรรมบถ เกิดจากเจตนาอันเป็นอกุศล เกิดจากมิจฉาทิฏฐิ มโนทุจริต เป็นมิจฉาวาจา นำไปสู่มิจฉาอาชีวะ เป็นคำพูดและการกระทำที่ไม่ควรนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต ประกอบอาชีพ และติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในสังคมคนแนวพุทธปรัชญา ประกอบด้วยคำพูดและการกระทำที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ไม่จริง หยาบคาย ไม่มีประโยชน์ มีโทษ ประกอบด้วยความโง่เขลาโกรธ หลง เป็นการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพที่ผิดพลาดครบพร้อมเสียหยาแฉดวราวม

๘. การละเมิดศีลข้อมุสาวาทกับตั้งสัตยาธิ

คำว่า “สัตยาธิ” หมายถึง ข้อตกลงระหว่างบุคคล ๒ ฝ่าย หรือหลายฝ่าย ดังนั้น คำว่า “ตั้งสัตยาธิ” จึงหมายถึง คำมั่นสัตยาธิ หรือตกลงกันว่าจะทำ หรือไม่ทำอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อ

^{๑๒๓} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. ราช. ๒๗/๑๑๑/๒๕๓. ฉบับ มหจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๑๒๔} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จิ. มห. ๒/๑๓/๑๐๕. ฉบับ มหจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

สัญญาหรือตกลงกันไว้อย่างใดก็ต้องทำ หรือ ไม่ทำตามที่ตกลง หรือสัญญากันไว้แล้ว หากไม่ปฏิบัติตามถือว่า ไม่มีสัจจะละเมิดศีลข้อมุสาวาท มียุ ๒ ประการ คือ

๔.๑. สัญญาด้วยกาย

สัญญาข้อตกลง โดยลงนามเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งสองฝ่าย หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามถือว่า ละเมิดสัญญา มียุ ๒ ประการ คือ

๑) สัญญาที่มีผลบังคับตามกฎหมาย เป็นสัญญาข้อตกลงถูกต้องและมีผลบังคับตามกฎหมาย เป็นการยินยอมทั้งสองฝ่าย หรือถูกหลอกลวงให้ลงนามในร่างสัญญาโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญา ทำให้ฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหายถือว่า ละเมิดสัญญา ละเมิดศีลข้อมุสาวาท และถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ตามกฎหมาย ดังกรณีสัญญาซื้อขายสินค้า บ้านและที่ดิน เงินกู้ รับเหมา จ้างงาน จ้างรถ จ้างมา ฯลฯ สัญญาประเภทนี้ มักจะมีการหมกมุ่น ทำให้เกิดการฟ้องร้องกันอยู่เสมอ

๒) สัญญาที่ไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย เป็นสัญญาข้อตกลงที่ไม่ถูกต้องและไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย เป็นการยินยอมลงนามในร่างสัญญาทั้งสองฝ่าย แม้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาและทำให้ฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหาย ก็ไม่ถูกฟ้องดำเนินคดีตามกฎหมาย เป็นข้อตกลงหรือสัญญาโมฆะ แต่ก็ถือว่า ละเมิดสัญญา ละเมิดศีลข้อมุสาวาท ดังกรณีสัญญาของพรรคการเมืองกับพรรคการเมือง หรือการลงสัตยาบันทางการเมืองร่วมกันของนักการเมือง ฯลฯ แม้จะมีการละเมิดสัญญา นักสัตยาบันก็ไม่ผิดกฎหมาย เป็นสัญญาหลอก สัตยาบันฉ้อโกงนั้น ไม่มีการดำเนินคดีลงโทษตามกฎหมาย

๔.๒. สัญญาด้วยวาจา

การตกลงสัญญาด้วยคำพูด และไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย อาจจะเป็นการให้สัญญากันทั้งสองฝ่าย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแค่เพียงฝ่ายเดียว ทำให้ฝ่ายหนึ่งหลงเชื่อ หากทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตาม และทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหายถือว่า ละเมิดสัญญา ละเมิด

คือข้อมูลสาวาท ดังกรณีการถวายคำสัตย์ปฏิญาณของตำรวจทหารต่อธงชัยเฉลิมพล หรือคำถวายสัตย์ปฏิญาณของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี ข้าราชการว่า จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกงทุจริตคอรัปชั่น หรือคำสัตย์ปฏิญาณของโจทก์ จำเลย และพยานว่าจะเบิกความตามสัตย์จริงต่อศาล หรือสัญญากู้ยืมเงิน หรือสัญญาประกันของชาวหนุ่มหญิงสาว หรือคำสัญญาของพระภิกษุหรือนักการเมืองกับประชาชนทั้งขณะหาเสียง และหลังหาเสียงเลือกตั้งหรือกรณีประกาศว่าจะไม่เป็นนายกฯ กลับคำเป็นนายกฯ ไม่ทำให้ประชาชนผิดหวังก็ทำให้ผิดหวัง จะลาออกจากนายกฯ ภายใน ๑ วันก็ไม่ลาออก เป็นต้น แม้จะ ไม่ทำตามสัญญาแต่ก็ไม่มีการดำเนินคดีลงโทษทางกฎหมาย

๘. เราจะรู้เท่าทันถึงการละเมิดศีลข้อมูลสาวาทของผู้อื่นได้อย่างไร

คนผู้บริสุทธิ์จำนวนไม่น้อย ที่ถูกคนอื่นโกหกหลอกลวงด้วยคำมั่นเอาผลประโยชน์ทรัพย์สินเงินทองจนหมดเนื้อหมดตัว ทำให้ได้รับความทุกข์ เศร้าโศกเสียใจ ขี้มเหงาหงอย บางคนถึงกับเสียชีวิตอย่างทุกข์ทรมาน^{***} และเราก็เป็นคนหนึ่งที่ต้องตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพเหล่านั้น โดยที่ไม่รู้ตัว และเหตุการณ์เช่นนั้นอาจจะเกิดขึ้นกับเราหรือใครคนใดคนหนึ่งในวันใดวันหนึ่งก็ได้

จุดอ่อนที่เป็นข้อเปราะบางของคนในสังคมก็คือ เป็นคนหูเบาเชื่อโอ้อวดว่างใจคนง่าย เมื่อได้ยินได้ฟังได้รู้เห็นอะไรมักจะคิดค้นเชื่อว่า เป็นเรื่องจริงทั้งหมด โดยไม่มีการตรวจสอบ และยังอ้างใจให้ดีเสียก่อน และมองคนในแง่ดี ยกย่องคนรວมากกว่าคนดี มีความโลภนึกถึงแต่สิ่งที่ตนจะได้อย่างเดียวโดยลืมนึกถึงสิ่งที่ตนจะต้องสูญเสียไป ปัญหาก็คือ เราจะรู้เท่าทันถึงแต่เพียงถ้อยแถลงของผู้อื่น และป้องกันผลประโยชน์ของเราอย่างไร คนที่จะมาโกหกหลอกลวงเอาผลประโยชน์ของเรานั้นเป็นใคร และมีมาในรูปแบบอย่างไร คำตอบก็คือ มีอยู่หลากหลายรูปแบบ นับตั้งแต่คนใกล้ตัว เช่นลูก ตามีภรรยา ญาติพี่น้อง เพื่อน คนรัก คนที่รู้จักคุ้นเคย ไปจนถึงคนแปลกหน้าที่เข้ามาติดสนิท ทำให้เราใจหรือไว้เนื้อเชื่อใจ มีทั้งแบบบุคคลต่อบุคคล และเผยแพร่มาทั้งข่าวสาวข้อมูลของสื่อสารมวลชน และการโฆษณาสินค้าประเภทต่าง ๆ

^{***} พ. ศ. อ. พญ. คงศักดิ์, เอกสารประกอบการสอนวิชาป้องกันปราบปราม * อาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการทางสังคมเปลี่ยนแปลงสังคมสังคม * กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ, ม. ป. ป. (อัคราณา).

คนที่จะมาโกหกหลอกลวงเรามักจะเป็นคนซุกซน กัง ทุคติ ทุคหวน ทุคเพวระ ทั้งที่พูดเอาใจและแสดงการเอาใจ ทำให้เราคลายใจ บางคนมีบุคลิกดี แต่งตัวภูมิฐาน ดูเป็นคนน่าเชื่อถือ หรือไม่ก็ทำเป็นคนดกทุกขไฉ้อายาก เช่นเป็นคนต่างจังหวัดกรอขอเงินค่ารถกลับบ้านหรือมาขอความช่วยเหลือโดยอ้างว่าจะนำไปช่วยเหลือเด็กยากจนในถิ่นทุรกันดาร หรือนำสินค้าราคาถูกหรือสินค้าหนีภาษีมาเสนอขายให้ หรือทำเป็นมาขอซื้อสินค้าแล้วชักชวนเล่นการพนันหรือชักชวนร่วมลงทุนทั้งด้วยตัวเองและผ่านทางสื่อสารมวลชนโดยเสนอสิ่งล่อใจที่เป็นกำไร หรือผลตอบแทนที่สูง ทำให้ผู้บริสุทธิ์หลงเชื่อ และสูญเสียทรัพย์สินเงินทองจนหมดเนื้อหมดตัวมาจนค้อมากแล้ว

การที่จะรู้เท่าทันถึงการละเมิดศีลข้อมุสาวาทของคนอื่นได้นั้น พุทธปรัญญาให้นำคำพูดที่บุคคลอื่นชักชวน หรือเอกสารหลักฐานข้อมูล หรือข่าวสารของสื่อมวลชน หรือโฆษณาต่าง ๆ ที่ได้ยินได้ฟังได้รู้เห็นเหล่านั้นมาวิเคราะห์ตามความเป็นจริงด้วยตนเอง หรือถามท่านผู้รู้ ว่าจริงหรือไม่จริง ควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ และก่อนเชื่อควรทำอะไร โดยพุทธปรัญญาให้อึดถือตามหลักกาลามะสูตรที่พระพุทธเจ้าคริสต์สอนชาวกาลามะไม่ให้เชื่อจนอาจไว้เหตุผลตามหลัก ๑๐ ประการ คือ

๑. ฟังตาม ๆ กันมา
๒. ยืดยิบ ๆ กันมา
๓. ตื่นเต้นกับข่าวเล่าลือ
๔. อ้างคำราหรือคัมภีร์
๕. นึกเอาตามหลักเหตุผลของตรรก
๖. คาดคะเนหรืออนุมานเอาเอง
๗. ครึกครื้นอาการหรือแนวเหตุผล
๘. เห็นว่าตรงกับความคิดเห็นหรือเข้ากันได้กับทฤษฎีหรือความเชื่อของตน
๙. เห็นว่าพอเชื่อได้หรือบุคลิกดีน่าเชื่อถือ
๑๐. เห็นว่า เป็นสมณะพราหมณ์ นักบวชหรือครูอาจารย์ของเรา

ค้อมเมื่อไตร่พิจารณาเห็นด้วยปัญญาว่า ธรรมเหล่านั้นเป็นอกุศล เป็นกุศล มีโทษ ไม่มีโทษเป็นต้นแล้ว จึงควรละหรือยึดถือปฏิบัติตามนั้น^{๒๒}

^{๒๒} มหาวจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ธง, ตี.ก. ๒๐/๖๖/๑๔๔ - ๔. มหาวจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

พุทธปรัชญาไม่ต้องการให้เชื่อต้องมจายไว้เหตุผล แม้แต่หลักกาลามะสูตรเองก็ไม่ให้เชื่อเสียทีเดียว แต่ให้นำหลักกาลามะสูตร หรือคำพูดของคนอื่น หรือข่าวสารข้อมูลของสื่อมวลชน หรือคำโฆษณาอันมาศึกษาวิเคราะห์ตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วยวิจารณญาณของตนเอง หรือปรึกษาผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ถูก ตามีภรรยา เพื่อน หรือพระสงฆ์ผู้ทรงศีลและมีภูมิความรู้ให้แน่ใจเสียก่อนว่า เป็นคุณหรือเป็นโทษ เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ เป็นกุศลหรืออกุศลแล้ว จึงค่อยตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ พุทธปรัชญาไม่ต้องการให้เชื่อหรือทำอะไรตามคำบอกเล่าชักชวนของคนอื่น หรือตามการชักนำของใครคนหนึ่ง หรือตามสื่อสารมวลชน หรือตามคำโฆษณา หรือตามกระแสของสังคมอย่างไม่มีเหตุผล หรือตามที่ได้ยินได้ฟังตามกันมา หรือทำตามกันมา หรือตามข่าวลือ หรือตามคำร่ำ หรือคำมั่ว หรือตามความคิดให้เหตุผลตามหลักตรรก หรือตามการคาดคะเน หรืออนุมาน หรือคำพยากรณ์ หรือทำนายทายทัก หรือตามหลักเหตุผล หรือตรงตามทฤษฎี หรือความคิดความเชื่อของคน หรือเห็นว่า เป็นคนมีบุคลิกดี แต่งตัวภูมิฐาน หน้าตาดี เป็นคนมีฐานะ ทรัพย์ของมีค่า พูดเก่ง พูดดี พูดหวาน พูดพระะ พูดสนุก เป็นคารา เป็นนักร้อง เป็นนายแบบนางแบบ เป็นคนมีชื่อเสียง เป็นโฆษกนักจัดรายการ เป็นนางสาวไทย เป็นนางงามจักรวาล เป็นเพื่อน เป็นแฟน เป็นคนสนิทใกล้ชิด เป็นลูก ตามีภรรยา ญาติพี่น้อง เป็นวัยรุ่นด้วยกัน เป็นผู้แทน เป็นนักการเมือง เป็นนายก เป็นรัฐมนตรี เป็นข้าราชการ เป็นพ่อค้านักธุรกิจ หรือเป็นสื่อสารมวลชน หรือ เป็นนักบวชมีกิริยาทางสำรวมสงบเสถียรน่าเคารพศรัทธาเลื่อมใส หรือเป็นครูอาจารย์ของเราจึงเชื่อ แต่พุทธปรัชญาต้องการให้เชื่อก็ต่อเมื่อได้ตรวจสอบด้วยตนเองว่าจริงแล้วเท่านั้น

การป้องกันแก้ไขมิให้ตนเองตกเป็นเหยื่อการฉ้อฉลลวงมั่วของผู้อื่น หรือกลุ่มมิจฉาชีพก็คือนำเอาหลักกาลามะสูตรตามแนวพุทธปรัชญามาใช้ในการดำเนินชีวิต เมื่อได้ยินได้ฟัง ได้รู้เห็นคนอื่น หรือสื่อมวลชน หรือคำโฆษณาใดก็ตามมาชักชวนให้ไปร่วมลงทุนหรือทำธุรกิจได้กำไรสูง หรือเสนอผลตอบแทนให้สูง หรือนำสินค้ามาเสนอขายให้ในราคาถูก หรือให้ถนอมในเอกสารใดก็ตามควรกำหนดสติใจใจทุกครั้งว่า ไม่เชื่อ ไม่จริง แล้ว จึงใช้สติปัญญาตรวจสอบคำพูดของคนอื่น หรือสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง ได้รู้เห็นว่า จริงหรือไม่จริง พุทธศาสนิกชนที่ดีไม่ควรรีบร้อนเชื่อหรือตัดสินใจลงนามทั้งที่ยังไม่ได้ตรวจสอบความจริงหรือปรึกษาผู้รู้ให้แน่ใจเสียก่อน และไม่ควรปล่อยให้ความโลภเข้ามาครอบงำจิตใจ และไม่มองคนอื่นหรือคนใกล้ชิดหรือคนแปลกหน้าในแง่ดีเกินไป และมีได้ให้มองในแง่ร้ายอย่างหาสาระแว แต่ให้มองในแง่ดีอย่างระมัดระวัง ด้วยการสังเกต และตรวจสอบความจริงทั้งคำพูด และอาภักิริยาของบุคคลผู้นั้นตามหลักการ ๓ ประการดังนี้

๑. จับข้อไปให้สื่อน้ำและดวงตาของผู้นั้นว่าเขาพูดจริงหรือพูดเท็จ คนที่พูดเท็จมักจะไม่นึกถึงผู้สวดคา หรือเผชิญกับความจริง และเวลาพูดหรือถูกจับเข้าไปที่สวดคามักจะหลบหลีก ไม่กล้าสวดคา และสื่อน้ำมักเปลี่ยนเมื่อถูกจับได้ได้ทัน ยกเว้นคนขี้อาย

๒. จับคำพูดตามหลักเหตุผลหรือการสอบสวนตามความจริง คนพูดเท็จมักจะอ้างและหลบเลี่ยงที่จะพูดหรือตอบอะไรตามความจริง เวลาพูดไปนาน ๆ มักจะลืมคำพูดและคำตอบของตัวเอง เมื่อนำคำถามเดิมมาถามใหม่มักจะตอบไม่ตรงกันหรือตรงกันแต่จะมีอาการติดขัด พูดผิดพูดถูกหรือสับสนวกไปวนมา ยกเว้นคนพูดติดอ่างอยู่แล้ว

๓. จับข้อไปให้ริมฝีปากและกิริยาอาการ (หึงใจพูดหรือคู่สัญญาใจ) หรือการเคลื่อนไหวของร่างกายทั้งหมดว่า ปกติหรือไม่ ปากคอ มือ เท้าสั่นหรือมีอาการหลุกหลิกหรือไม่ ยกเว้นคนที่ไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง อาจจะทุกครั้งหรือบางครั้งบางกรณี

หากมีการสังเกตและตรวจสอบตามแนวทางนี้ก็พอที่จะทำให้รู้เท่าทันถึงการละเมิดศีลข้อมุสาวาทของคนอื่น การบิดเบือนข่าวสารข้อมูลของสื่อสารมวลชน การโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ และการหลอกลวงคัมภีร์ของกลุ่มมิชชันนารี ถึงแม้ผู้นั้นจะเป็นคนพูดเท็จและพูดเท็จจนคิดเป็นนิสัยพูดเท็จได้หน้าตาเฉยเท่ากับการพูดจริง มีการวางแผนเตรียมการมาเป็นอย่างดี และไม่แสดงข้อสงสัยอะไรให้เห็นเลย แต่หากมีการสังเกตและตรวจสอบอย่างจริงจังแล้ว ความจริงย่อมปรากฏ หากทำได้เช่นนี้ ความเศร้าโศกเสียใจจากการสูญเสียของรักสิ่งหวงแหน ทรัพย์สินเงินทองที่เกิดจากการพูดเท็จของคนอื่นก็จะไม่เกิดขึ้น

บทที่ ๕

เกณฑ์วินิจฉัยการละเมิดศีลข้อมูลสาวาทตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท

๑. คำพูดและการกระทำที่จัดว่าละเมิดศีลข้อมูลสาวาท

คำพูดและการกระทำที่จัดว่าละเมิดศีลข้อมูลสาวาท คือคำพูดและการกระทำที่ตรงข้ามกับความจริง ไม่เป็นไปตามอริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นคำพูดที่เกิดจากมิจฉาทิฐิแห่งอกุศลกรรมบถ ประกอบแต่กายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต มิจฉาวาจา วาจาทุพภาษิต และมิจฉาอาชีวะ เป็นคำพูดและการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริต หลอกลวง คดโกง มุ่งทำลายประโยชน์ผู้อื่น เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน รักษาของตนเอาไว้ ทำให้ตนพ้นผิด และกล่าวหาโอนความผิดให้กับผู้อื่น คำพูดและการกระทำใดก็ตามที่มีลักษณะดังกล่าว คำพูดและการกระทำนั้น จัดว่าละเมิดศีลข้อมูลสาวาท

๒. คำพูดและการกระทำที่จัดว่าไม่ละเมิดศีลข้อมูลสาวาท

คำพูดและการกระทำที่จัดว่าไม่ละเมิดศีลข้อมูลสาวาท คือคำพูดและการกระทำตามความสัตย์จริง แห่งกุศลกรรมบถ มีสัมมาทิฐิตามอริยมรรคมีองค์ ๘ ประกอบแต่กายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต สัมมาวาจา วาจาสุภาษิต และสัมมาอาชีวะ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีคำพูดและการกระทำอีกประเภทหนึ่ง แม้จะไม่จริง แต่ก็มิจัดว่าละเมิดศีลข้อมูลสาวาท ประกอบด้วยคำพูดและการกระทำ ๔ ประการต่อไปนี้ คือ

- ๑) พูดถึงคือ พูดเร็วเกินไป
- ๒) พูดพลาดคือ ตั้งใจว่าจะพูดคำอื่น แต่กลับพูดไปอีกอย่าง
- ๓) วิกลจริตคือ มีสติไม่สมประกอบ

๔) อาทิ กับ มิละ คือ ภิกษุผู้เป็นต้นบัญญัติ*

คำพูดและการกระทำทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นคำพูดและการกระทำที่ไม่เจตนา ไม่ตั้งใจ หลงลืมและยังไม่มีการบัญญัติมาก่อนว่าจะมีคดีข้อมุสาวาท เช่นเดียวกับ “ อถาสัญญา ” คือ คำพูด และการกระทำตามที่ได้อธิบายได้ฟังตามกันมาเป็นประเพณีวัฒนธรรมหรือคตินานาชาติที่ บทบาท พูดตาม ความเข้าใจคือ เรื่อง ไม่จริง แต่ผู้พูดมีเจตนาบริสุทธิ์ และเข้าใจว่าจริง มี ๔ ประการเช่นกัน คือ

๑) ใหวาท พูดตามจำนวนโลกที่ใช้กันจนเป็นธรรมเนียม เช่น คำลงท้ายจดหมายว่า ด้วย ความเคารพอย่างสูง หรืออย่างอื่น เป็นต้น

๒) นวนิยาย เรื่องที่แต่งขึ้น การดำเนินทาน หรือ เรื่องเปรียบเทียบกับเพื่อให้เข้าใจ เช่น คนพูด กับสัตว์ แสดงละคร ภาพยนตร์ ดิฉ หมอฉา คดก เป็นต้น

๓) สำคัญผิด พูดด้วยเข้าใจว่าถูกทั้ง ๆ ที่เรื่องนั้น ไม่ถูก ไม่จริง เช่น ขำวัน เดือน ปี เรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ผิด พูดไปโดยเข้าใจว่าถูก ลืมโดยไม่มีเจตนา เป็นต้น

๔) พลัง พูดด้วยความพลั้งเผลอ โดยไม่ตั้งใจให้ผิดพลาด เป็นต้น

ทั้ง ๔ ประการนี้ แม้จะไม่จริง มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ และบัญญัติห้ามไว้แล้ว แต่ก็ไม่ได้เจตนาทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อและได้รับความเสียหาย จึงไม่ถือว่าเป็นคดีข้อมุสาวาท

๓. ข้อแตกต่างระหว่างมุสาวาทกับกุศโลบาย

บางคนอาจเข้าใจว่า มุสาวาทกับกุศโลบายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ความจริงแล้วต่างกันเหมือนคำกับขาว มีดกับสว่าง เหมือนกับหอม ขี้กับดี ซึ่งจะได้นำมาวิเคราะห์ถึงข้อที่แตกต่างกัน ดังนี้

* มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิ. มหา. ๒/๑๑/๑๐๔. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

๒) เดือน คำดี. พุทธปริชญา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนดิสคัฟ, ๒๕๓๔), หน้า

๑. มุสาวาท

มุสาวาท เป็นคำพูดและการกระทำของคนพาล คนไม่ดี อสัตบุรุษ เป็นอุบายของโจร เดินไปหัวอเล่ห์เหลี่ยม เกิดจากอกุศล มีเจตนาชั่วร้ายทำลายผู้อื่น ต้องการผลประโยชน์ตอบแทนทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์เศร้าโศกเสียใจโกรธแค้นดังกล่าวนั้นแล้ว

๒. กุสโลบาย

กุสโลบาย หมายถึง อุบายที่เป็นกุศล กลวิธี วิธีการ เป็นคำพูดและการกระทำของคนดี บัณฑิต สัตบุรุษ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่มีมาอา เป็นคำพูดและการกระทำของคนตรง ใจซื่อ มือสะอาด เกิดจากมโนสุจริต กายสุจริตวจีสุจริต ประกอบด้วยอโลภะ อโทสะ อโมหะสัมมาวาจาจาตุภาคี สัมมาทิฐิ สัมมาอาชีวะ เป็นกุศลมูล เกิดจากกุศลเจตนา เป็นเจตนาดี เจตนาบริสุทธิ์ ไม่มีสิ่งอื่นใดแอบแฝง มุ่งให้ผู้อื่นได้รับผลประโยชน์ปราศจากโทษและไม่ต้องการสิ่งใดตอบแทนทั้งสิ้น แม้แต่คำขอบคุณ ต้องการให้ผู้อื่นได้รับความสุขเบิกบานใจ และได้พบกับแสงสว่างทางพ้นทุกข์ ไม่ทำให้ผู้อื่นมีความรู้สึกร้าวเริศรอนเสียหาซ เจ็บช้ำน้ำใจ แต่มีความรู้สึกรับขอบคุณเกิดความสุขความศรัทธาเลื่อมใสอย่างสูงสุด ที่ทำให้คนได้รับสิ่งที่ดีมีคุณค่าสูงยิ่งในชีวิตด้วยตนเอง ดังกรณีศึกษาดังนี้

๑. กรณีพระนันทะ

นันทกุมาร เมื่ออุปสมบทแล้ว ไม่สนใจปฏิบัติธรรม นึกแค่จะตีกีฬาหางานบพกัลยาณี พระพุทธเจ้าจึงพาไปสวรรค์ชั้นดาวดึงส์นางอัปสร พระพุทธเจ้าครึธนามว่า ระหว่างนางอัปสรกับนางชบพกัลยาณีใครสวยกว่ากัน พระนันทะกราบทูลว่านางอัปสรสวยกว่าและอึ้งคู่อึ้งสวขขึ้นเรื่อ ๆ ทำให้พระนันทะอยากได้นางอัปสรมาเป็นมเหสี พระพุทธเจ้าจึงครึธหัวอกุสโลบายว่า ยังมีสวยกว่านี้ ถ้าพระนันทะอยากได้ต้องปฏิบัติธรรมแล้วจะหาให้ ทำให้พระนันทะ ตั้งใจปฏิบัติธรรมดังข้อความที่ปรากฏในนันทสูตรว่า

ตูก่อนนันทะ เธอจงอภิมรณ อินดิเณศ เรรับรองว่าเธอจะต้องได้นางอัปสรมีเท้าคุณกพิราบประมาณ 500 นาง ท่านพระนันทะกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ถ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าทรง

รับรองว่า ข้าพระองค์จะต้องได้นางอัปสร มีเท้าคูงนกพิราบ ประมาณ 500 นางแล้วละก็ ข้าพระองค์
ยินดีจะประพาศพรหมจรรย์ พระเจ้าข้า”

๒. กรณีนางกิตาโคตมี

กิตาโคตมี เดิมเป็นลูกคนจนได้แต่งงานกับลูกเศรษฐี มีบุตรชายคนหนึ่ง อยู่มาบุตรชายได้
เสียชีวิตลง ทำให้เศร้าโศกเสียใจมากผู้มสพลูกชายเดินร้องไห้หาคนรักหาให้ฟื้นคืนชีพขึ้นมาใหม่แต่
ไม่มีใครรักษาให้ได้ มีคนแนะนำให้ไปหาพระพุทธรเจ้า พระพุทธรองค์ทรงใช้กุศโลบายรับว่าจะ
รักษาให้ลูกชายกลับคืนมามีชีวิตดังเดิม แต่ขอให้ไปหาแม่ที่คักกาค จากบ้านที่ไม่เคยมีคนตายเลยมา
แล้วจะรักษาให้ นางจึงผู้มสพลูกชายไปหาตามบ้านต่าง ๆ ก็ไม่มีบ้านไหนที่ไม่เคยมีใครตาย จึงกลับ
มาหาพระพุทธรเจ้า ขณะนั้นนางได้หนีคหนี้อจากการเดินทางและสพลูกชายเริ่มแน่นหมื่น ทำให้
นางเริ่มคลายความเศร้าโศกลงมามากแล้ว พระองค์จึงทรงแสดง ธรรม ให้ฟัง ทำให้นางยอมรับ
ความจริง จนได้บรรลุโศคาปัตติผล และบรรลุเป็นพระอรหันต์ในเวลาต่อมา”

๓. กรณีโจรเคราแดง

โจรเคราแดงเป็นลูกน้องโจรผู้ร้าย ต่อมาทั้งหัวหน้าและลูกน้องถูกเจ้าหน้าที่จับได้ จึงตั้ง
ให้หัวหน้านำลูกน้องตัวเองแล้วจะปล่อยให้เป็นอิสระ แต่หัวหน้าไม่กล้า ลูกน้องคนอื่นก็ไม่มีใคร
กล้าแต่โจรเคราแดงกล้านำหัวหน้าและเพื่อน ๆ ทั้งหมด จึงได้รับการปล่อยตัวให้เป็นอิสระ และได้
รับการแต่งตั้งให้เป็นเพชรฆาตนำโจรที่จับมาได้เป็นเวลา 55 ปี เมื่อแก่ตัวแล้วไม่สามารถฟันคนให้
ตายครั้งเดียวได้ จึงออกจากตำแหน่ง และต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนาให้กับตัวเอง ในขณะที่
พระสารีบุตร ได้ออกจากฌานสมาบัติ และได้มาโปรด แต่นายเคราแดงไม่อาจฟังธรรมได้

^๒ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๑. ๒๕/๒๒/๑๒๒. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^๓ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระอัมมปทีฏฐกถา แปล ภาค ๔, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๒), หน้า ๒๑๖ - ๒๑๗.

นึกถึงแต่กรรมที่ทำได้ และสงสัยว่าจะบาปหรือไม่ พระสารีบุตรจึงใช้กุสโลบายถามว่า ท่านฆ่าของหรือใครใช้ให้ฆ่า นายเศรษฐีจึงตอบว่า พระราชาทรงรับสั่งให้ข้าพเจ้าฆ่า พระสารีบุตรจึงตอบว่า ถ้าพระราชาเป็นผู้สั่งให้ฆ่า ท่านก็ไม่บาป ทำให้ท่านเกิดความแค้นตั้งใจที่จะรวมชนได้บรรลุนุโลมขันติภายในโสคาปีติมรรค^{*}

จากกรณีศึกษาทั้งสามกรณีจะเห็นได้ว่า มุสาวาทมีเจตนาเพื่อตัวเอง ทำลายผู้อื่น เขาผลประโยชน์จากผู้อื่นและรักษาสถประโยชน์ของตัวเองไว้ ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายทั้งทรัพย์สินเงินทอง เกิดโรคชราเสื่อมและความรู้สึกทางจิต เสียใจเศร้าใจทุกข์ใจโกรธแค้นทำลายล้างกันเกิดขึ้นเป็นคำพูดและการกระทำที่มีโทษ แต่กุสโลบายมีเจตนาเพื่อผู้อื่นหรือคน ๆ นั้น มีใช้เพื่อตัวเองเป็นการสงเคราะห์ผู้อื่น ไม่มีเจตนาอื่นใดแอบแฝง เป็นเจตนาที่สะอาดบริสุทธิ์ไม่ต้องการผลประโยชน์จากผู้อื่น เป็นคำพูดที่มีคุณประโยชน์ต่อผู้อื่นทั้งหมด ทำให้ผู้อื่นเรียนรู้ประสบการณ์แก้ไขปัญหาคือตนเอง เมื่อบรรลุถึงเป้าหมายแล้วผู้นั้นก็ไม่มีความรู้สึกโกรธแค้นหรือเศร้าโศกเสียใจ และไม่มีความรู้สึกว่าถูกหลอกหรือดูถูกเสียสิ่งใดแต่มีความรู้สึกรับรู้ขอบคุณกับผู้นั้นที่ทำให้ตนได้เรียนรู้ประสบการณ์ และเกิดปัญญาพบกับแสงสว่างทางดับทุกข์และแก้ไขปัญหให้กับตัวเองได้ ทำให้ได้รับผลประโยชน์สูงกว่าหรือผลประโยชน์สูงสุดโดยที่ไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น

๔. เกณฑ์วินิจฉัยตัดสินปัญหามุสาวาทตามแนวพุทธปรัชญา

การละเมิดศีลข้อมุสาวาทในพุทธปรัชญา จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ เราอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมบนโลกเท่านั้น หากเราถูกจับใส่ขังอวกาศขึ้นไปปล่อยให้อยู่คนเดียวความฉาวพองคาวอังคาร ไม่มีทางที่จะละเมิดศีลข้อมุสาวาทได้เลย ปัญหาก็คือว่า การพูดและการกระทำใดที่จัดว่าละเมิดศีลข้อมุสาวาท ต่อประเด็นปัญหาดังกล่าวนั้น พุทธปรัชญาให้น่าองค์ประกอบที่สำคัญ 4

^{*} วชิร อินทสระ, ทางแห่งความดี อรรถมพ ชุตี ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๒๕), หน้า ๑๗๖.

ประการมาใช้เป็นเกณฑ์ตัดสิน คือ ๑. เรื่องไม่จริง ๒. มีเจตนาที่จะพูดเรื่องไม่จริงนั้น ๓. พยายามพูดหรือกระทำเรื่องไม่จริงนั้นออกไป และ ๔. ผู้อื่นรับรู้และหลงเชื่อในเรื่องไม่จริงนั้น^๒ หากมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ประการนี้ถือว่าละเมิดศีลข้อมุสาวาทโดยมีเจตนาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เจตนา ความจริงใจ หรือความตั้งใจ เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากจิตหรือใจ เมื่อจิตคิดกำหนดปรุงแต่งอย่างไร ก็บังคับบัญชาสั่งการให้พูดหรือกระทำออกมาอย่างนั้น ด้วยเหตุนี้ อรรถกถาจารย์จึงกล่าวว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญเพียง 3 ประการก็เพียงพอแล้ว คือ ๑. เรื่องไม่จริง ๒. มีจิตคิดจะกล่าวให้คลาดเคลื่อน ๓. ผู้อื่นรู้เรื่องนั้น” เมื่อผู้พูดหรือผู้กระทำมีเจตนาพูดและกระทำมุสาวาทไปแล้ว ผู้นั้นจะมีความพยายาม หรือผู้อื่นจะรับรู้หรือไม่ว่าเรื่องสำคัญ ที่สำคัญก็คือ ทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อได้รับความเสียหาย มีความรู้สึกทุกข์ใจ เสื่อมเสียใจ สูญเสียผลประโยชน์หรือไม่ หากมีถือว่าละเมิดศีลข้อมุสาวาท หรือผู้อื่นไม่หลงเชื่อ ไม่เสียหายหรือไม่สูญเสียถึงใด แต่ก็ทำให้ผู้พูดเป็นคนไม่ดี เจตนาจึงเป็นเกณฑ์ตัดสินว่า เป็นหรือไม่เป็น คิดหรือไม่คิด บริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์ ละเมิดหรือไม่ละเมิดศีลข้อมุสาวาท ทุทธปรัชญามีทรรศนะว่า เจตนาหรือใจเป็นผู้ทำให้เกิดกรรม ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “ เจตนาหิ ภิกขเว กัมมํ วทามิ ” ภิกขุทั้งหลาย เรากล่าวว่ เจตนาเป็นกรรม “ การละเมิดศีลข้อมุสาวาท เป็นการเบียดเบียนตนเอง ทำลายตนเองและผู้อื่น เป็นการเพาะปลูกนิสัยที่ไม่ดีให้กับตนเอง ทำให้สังคมและผู้รู้ทั้งหลายเดือดร้อนซึ่งผิดหลักจริยธรรมทางวาจาในพุทธปรัชญา การละเมิดศีลข้อมุสาวาทจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อพูดออกมาทางปากและกระทำออกมาทางกายด้วยคำสัจของใจ และอยู่ร่วมกันเป็นสังคมกับผู้อื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปเท่านั้น ถ้าเพียงแต่คิดอยู่ในใจหรือเกิดมาอยู่คนเดียวในโลกหรือในจักรวาลไม่ถือว่าละเมิดศีลข้อมุสาวาท

^๒ มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย, ตฤศณี. ๒. ๑/๑๔๗. ฉบับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒.

^๓ มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย, มังคละคดีปิณิ, แปล เต็ม ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๘.

^๔ มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย, อรุ. ๒๒/๒๓/๒๕๔. ฉบับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๐๐.

๕. โทษของการละเมิดที่ลข้อมูลสาวาท

การละเมิดที่ลข้อมูลสาวาทพุทธปรัชญามีพรรณนะว่า เป็นการกระทำความชั่ว^๑ มีโทษมากขึ้นอยู่กับประ โธชน์ คุณของบุคคล และเจตนาที่เข้าไปกระทำว่ามีมากหรือน้อย หากไม่มีประ โธชน์ ไม่มีคุณ ไม่มีเจตนาแต่ก็ไม่มีโทษ การละเมิดที่ลข้อมูลสาวาทกับพระอรหันต์ พระสงฆ์ผู้ทรงศีล พ่อแม่ ผู้มีพระคุณครูอาจารย์ หรือทำให้สงฆ์ ญาติพี่น้อง ครอบครัว สามเณรธรรมา สังคมแตกความสามัคคีกัน หรือกล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีเสนอข่าวเท็จบิดเบือนทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ทั้งเกียรติยศชื่อเสียง สังคม ธุรกิจการค้า การเมือง ทรัพย์สินเงินทอง หรือสูญเสียความรู้สึกทางใจ และอื่น ๆ หรือเป็นโจทก์ เป็นพยานเท็จกล่าวหาใส่ความผู้อื่นทำให้ได้รับโทษติดคุก ถูกประหารชีวิตถือว่ามิโทษมาก ซึ่งจะได้นำมาวิเคราะห์ต่อไป

๑. การลงโทษแก่ผู้ละเมิดที่ลข้อมูลสาวาทในทางกฎหมาย เป็นการลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า เป็นความเท็จ ประกอบด้วยความผิดดังนี้

๑) โทษฐานแจ้งความเท็จ การแจ้งความเท็จ เป็นการนำความไม่จริงไปแจ้ง โดยเจตนาคือ ผู้แจ้งรู้ว่าเป็นความเท็จ และรู้ตัวว่าผู้ที่ตนแจ้งนั้นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ และทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ประกอบด้วยการลงโทษผู้แจ้งความเท็จทั่วไป ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 137 บัญญัติโทษไว้ว่า “ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ”^{๑๑} หรือแจ้งความเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 172 บัญญัติโทษไว้ว่า “ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ”^{๑๒} หรือแจ้งความว่ามีการกระทำความผิดอาญา แต่ไม่มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นเลย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 173 บัญญัติโทษว่า “ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและ

^๑ พระราชบัญญัติ (ประยุทธ์ ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๔๑๕.

^{๑๑} ประญา จิตกรณกิจ, ความผิดฐานแจ้งความ เบิกความเท็จ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๓๗), หน้า ๔.

^{๑๒} เด็องเคียวกัน, หน้า ๑๖.

ปรับไม่เกินหกพันบาท ^{๙๖} หรือแจ้งความเท็จหรือแกล้งบุคคลอื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๔ บัญญัติโทษว่า “ ถ้า...เพื่อแกล้งให้บุคคลใดต้องถูกบังคับตามวิธีการหรือความปลอดภัย ผู้กระทำความผิดระหว่างโทษ จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท... ถ้า...เพื่อแกล้งให้บุคคลใดต้องรับโทษหรือรับโทษหนักขึ้นผู้กระทำความผิดระหว่างโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ^{๙๗}

การแจ้งความเท็จดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นเท็จทั้งหมด หรือเท็จบางส่วนที่เกิดขึ้นแล้วทั้งที่การทำผิดจริงหรือไม่ก็ตาม หากผู้แจ้งไม่เห็น แจ้งว่าเห็น มีความผิดฐานแจ้งความเท็จทันที เมื่อแจ้งและได้รับโทษตามความหนักเบาของความคิด ตั้งแต่ปรับ หนึ่งจำคุกไม่เกินหกเดือน ไม่เกินสองปี ไม่เกินห้าปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒) โทษฐานเบี่ยงความเท็จ การเบี่ยงความเท็จ เป็นการนำเอาความไม่จริงมาใช้ในการคัดค้านตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๖๖ บัญญัติโทษว่า “ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ^{๙๘} แต่หากเป็นข้อความสำคัญในการพิจารณาตัดสินอาญา “ ผู้กระทำความผิดระหว่างโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ^{๙๙} และมีเหตุเพิ่มโทษหนักขึ้น ตามมาตรา ๑๖๑ ที่บัญญัติว่า ถ้าการกระทำความผิด ตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๕ มาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๗ หรือมาตรา ๑๖๘ ๑) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ๒) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระหว่างโทษถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ผู้กระทำความผิดระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสามหมื่นบาท ^{๑๐๐}

^{๙๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔.

^{๙๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

^{๙๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๒.

^{๙๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๒.

^{๑๐๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๗.

๓) โทษฐานฟ้องเท็จ ลักษณะความผิดโทษฐานฟ้องเท็จ เป็นการเอาความไม่จริงไปฟ้อง ประกอบกับเจตนา องค์ความผิดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าเป็นเรื่องเท็จ หรือเรื่องไม่จริงไปฟ้องกล่าวหาผู้อื่น ต่อศาลว่า กระทำความผิดอาญา หรือว่ากระทำความผิดอาญาแรงกว่าที่เป็นความจริง เป็นการฟ้องเท็จกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาทั้งที่ไม่ได้คิดตามฟ้อง เป็นการมกลังฟ้องให้ต้องรับโทษทางอาญา หรือมีการกระทำความผิดอาญาที่เบาแต่กมดั่งฟ้องในความผิดที่หนัก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 175 บัญญัติว่า “ต้องระหว่างโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”^{๙๙}

๔) โทษฐานแปลงข้อความเป็นเท็จ แปลข้อความหรือความหมายผิดในข้อสำคัญไม่ตรงกับความจริง เป็นการแปลงโดยพนักงานในตำแหน่งตุลาการพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวนเป็นผู้ให้แปล องค์ความนำถ่มมาแปลงโดยได้รับอนุญาตจากศาล และแปลงข้อความ หรือความหมายนั้นให้ผิดไปในข้อสำคัญโดยเจตนาคือรู้อยู่แล้วว่า ข้อความหรือความหมายที่ตนแปลงนั้น ไม่ตรงกับความจริง ตามประมวล กฎหมาย อาญา มาตรา ๑๗๘ บัญญัติโทษว่า “ต้องระหว่างโทษจำคุก ไม่เกินสามปีหรือปรับ ไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”^{๑๐๐} ตามมาตรา ๑๗๘ มีเหตุจรรยาที่ ต้องรับโทษหนักขึ้นคนที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘๑ ที่ว่า ถ้าการกระทำผิดตามมาตรา ๑๗๔ มาตรา ๑๗๕ มาตรา ๑๗๖ มาตรา ๑๗๘ หรือมาตรา ๑๘๐ ๑) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป ผู้กระทำ ต้องระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ๒) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระหว่างโทษถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตผู้กระทำต้องระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสามหมื่นบาท^{๑๐๑}

^{๙๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๗.

^{๑๐๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๖.

^{๑๐๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๗.

๕) โทษฐานทำพยานหลักฐานเท็จ การทำพยานหลักฐานเท็จ เป็นการทำสิ่งที่ไม่จริงซึ่งใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีขึ้น ทั้งที่เป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ แนะนำเสื่อมสื่อนเพื่อนำมาสนับสนุนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยมีเจตนาตามมาตรา ๕๕ และรู้ตัวว่าพยานหลักฐานที่พยานนั้นเป็นเท็จ ทำให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเชื่อว่า ได้มีความผิดอาญาอย่างใดเกิดขึ้น หรือเชื่อว่าความผิดอาญาที่เกิดขึ้นร้ายแรงกว่าที่เป็นความจริง ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๗๕ บัญญัติโทษว่า “ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับ ไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ”^{๒๐}

๖) โทษฐานแสดงพยานหลักฐานเท็จในการพิจารณาพิพากษา การนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล เป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญ ทำให้แพ้นะกันในคดีแพ่ง หรือที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลยในคดีอาญา เป็นการกระทำโดยเจตนา และผู้นำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานรู้ตัวว่าการนำสืบ หรือแสดงพยานหลักฐานของพยานนั้นเป็นเท็จ ถ้าเป็น พยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๘๐ บัญญัติโทษว่า “ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ” ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำการในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา “ ผู้กระทำความผิดระหว่างโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ”^{๒๑} ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๘๐ นั้นผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เมื่อเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๘๑ ที่บัญญัติโทษว่า ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๔ มาตรา ๑๗๕ มาตรา ๑๗๖ มาตรา ๑๗๗ หรือมาตรา ๑๘๐ ๑) เป็นการกระทำความผิดในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ๒) เป็นการกระทำความผิดในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระหว่างโทษถึงประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตผู้กระทำความผิดระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสามหมื่นบาท การนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น เมื่อเป็นการกระทำการในการพิจารณาพิพากษาคดีที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่สามปีขึ้นไป หรือมีอัตราโทษอย่างสูงถึงประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต^{๒๒}

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๓.

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๖.

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๒.

๒. โทษทางสังคม

การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของคนในสังคมใครก็ตามที่ชอบพูดเท็จ โกหกบอช ๑ จนคิดเป็นนิสัย พูดไม่เป็นคำพูด พูดเพื่อให้ได้รับคะแนนเสียงนิยม สัญญาแล้ว ไม่ทำตาม สัญญา ใช้เล่ห์เหลี่ยมกลอุบายหลอกลวงคัมคูน เล่นต๊น คีसानวน ทั้งค่อน้ำและถับหลัง ทำให้คนอื่น เชื่อถือศรัทธา หรือได้รับความเสียหาย สูญเสียทรัพย์สินเงินทอง ผลประโยชน์ เกิดโรคภัยไข้เจ็บ หรือ เสียดความรู้อีกทางใจ เมื่อถูกจับได้ไฉ่ทันว่าโกหก สังคมก็จะลงโทษด้วยการประทัวงประณาม คัดค้าน ค่อด้านจับได้ ไม่เชื่อถือ ไม่ศรัทธา ไม่ไว้วางใจในพฤติกรรมคำพูด และการกระทำอีกค่อ ไป ดังจะเห็น ได้จากบางคนเป็นถึงนาชกรฐมนตรี เป็นรัฐมนตรี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นนักการเมือง เป็น ผู้ทรงเกียรติในสังคม แต่เวลาคิดพูดทำอะไรกลับ ไม่มีใครเชื่อถือ แต่กลับสงสัยในพฤติกรรมว่าเป็นเด็ก เลื่องแคะขอบปิ่นน้ำเป็นคัว และถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง แม้บางครั้ง จะพูดความจริง แต่ก็ไม่มี ใครเชื่อ เพราะถูกจับได้ว่าแคะโกหกมาแล้ว บางคนถึงกับสาบานสาปแช่งตนเองให้คนเชื่อ แต่มักจะ ไม่ มีใครเชื่อ คนที่โกหกบอช ๑ จนคนอื่นจับได้ จะไม่โกหกอีกไม่มี เช่นเดียวกับโจรและกา เป็นคนและ ตัวที่ไว้ใจยาก เมื่อสบโอกาสจะไม่ลักขโมยไม่มี การลงโทษมิได้มีแค่เฉพาะในสังคมของคนเท่านั้น แม้แต่สังคมสัตว์ก็มีเช่นกัน ดังพุทธพจน์ที่ว่า

กาตัวนี้พูดอย่างหนึ่ง แต่ทำอีกอย่างหนึ่ง ปากอ้างธรรมะ แต่คัวองไม่เชยประพฤติธรรม และ ไม่ถือถือธรรมอีกคัวกาตัวนี้พูดจาอ่อนหวาน แต่ใจคอกคเคี้ยวเหมือนหมูเห่าหยบซ่อนคัวอยู่ในโพรง ไม้ มีเพียงคนโง่ที่ไม่รู้ความจริงเท่านั้นหรือที่หลงนิยมยกย่องคนที่ชอบอ้างธรรมะขึ้นมาบังหน้าว่า เขาเป็นคนดีในสังคมพวกท่านจงรุมกันจิกกัดกาตามกตัวนี้ให้พินาศย่อยยับ ไปเสียเถิดมัน ไม่ควรจะอยู่ ร่วมกับพวกเราอีกค่อ ไปแล้ว^{๓๓}

จาเราละเอืคคังกล่าวมา แสดงให้เห็นว่า คนที่ฉลาดแกมโกงใช้ปัญญาโกหกหลอกลวง แสวงหาผลประโยชน์ ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดเสียหายเชื่อว่าทำได้ตลอดไป สักวันหนึ่ง ต้องได้รับผลกระทบที่ทำได้ ดังธรรมภาษิตในพทชาดกที่ว่า “ บุคคลผู้ใ้ปัญญาหลอกลวงผู้อื่น ย่อม

^{๓๓} มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๒๗, ๒๗/๒๕ - ๗/๑๕๑ - ๒, ฉบับ มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

ไม่ได้รับความสุขเป็นนิตย์ เพราะผู้ใ้ปัญญาลอกดวงผู้อื่น ย่อมประสบผลแห่งบาปกรรมที่ตนทำไว้เหมือนนกยางถูกปูหรือนกคดจะนั้น”^{๒๔} ผู้ใ้ปัญญาโกหกหลอกลวงผู้อื่นถึงซึ่งย่อมทำให้ได้รับความทุกข์ในภายหลัง ไม่สามารถใ้ปัญญาโกหกหลอกลวงผู้อื่นถึงซึ่งให้ตนได้รับความสุขตลอดไปได้ เปรียบเหมือนนกยางที่ใ้ปัญญาลอกกินปลาและปูในหนองน้ำจนหมด แต่เมื่อมีปูตัวสุดท้ายรู้ทันก็ใ้ปัญญาลอกกินนบคดทำให้ได้รับความทุกข์เจ็บปวดและตายในที่สุด

๓. โทษทางพุทธปรัชญา

การละเมิดศีลข้อมูสาวาท ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดด้วยการพูดเอง จักชวนใ้ผู้อื่นพูดพ้อใจและกล่าวสรรเสริญคุณของการพูดเท็จ พูดส่อเสียดสร้างความแตกแยก พูดคำหยาบคำคำใ้คนเจ็บใจ พูดคำพ้อข้อใ้สาระไม่มีเหตุผลเชื่อถือไม่ได้ พุทธปรัชญาได้แสดงถึงโทษที่บุคคลจะได้รับไว้ ๒ ประการ คือ

๓.๑. โทษทางวินัย

โทษ ในทางวินัย หมายถึง “ อามติ ” มีทั้งอามตินัก เรียกว่า คุฎกามติ และอามติเภา เรียกว่า ฌฎกามติ ในทางวินัยพุทธปรัชญาได้นิยามติโทษสำหรับพระภิกษุผู้ละเมิดศีลข้อมูสาวาทไว้ ๕ ประการ คือ

๑. อามติปาราชิก
๒. อามติสังฆาทิเสส
๓. อามติอุตถัจจ
๔. อามติปาจิตติย
๕. อามติทุกกฏ^{๒๕}

^{๒๔} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. ร.๒๘/๖๔ - ๗/๑๕๑ - ๒. ฉบับ มหาจุฬาเคปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๒๕} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิ. ป. ๘/๑๖๕/๗๗ - ๘. ฉบับ มหาจุฬาเคปีฎก, ๒๕๐๐.

โทษทั้ง ๕ ประการดังกล่าว ภิกษุใดก็ตามที่ละเมิดศีลข้อมุสาวาท ด้วยการอวดอุตริมนุสสรธรรม คือ ธรรมอันยิ่งของมนุษย์ ที่ไม่มีในคนภิกษุนั้นต้องปราศจาก มีโทษหนักที่สุดแก่ใจไม่ได้ ต้องขาดจากการเป็นภิกษุ ไม่มีโอกาสได้กลับมาเป็นภิกษุอีกเท่ากับลงโทษประหารชีวิต ไม่มีอุทธรณ์ ฎีกา ใด ๆ ทั้งสิ้น ภิกษุใดก็ตามที่ละเมิดศีลข้อมุสาวาท ด้วยการกล่าวหาภิกษุอื่นว่า อภิปราจาริกโคธไม่มีมูลความจริง ต้องสังฆาธิเสส มีโทษหนักรองจากปราจาริก แต่เหี้ยวชาญแก้ไขได้ ด้วยการอยู่กรรม เข้าปริวาสกรรม ต้องอาศัยสงฆ์ตั้งแต่จะอยู่ ขออยู่ปริวาส จะประพฤติดมานัด มุลาชปฏิบัติสัณหา และขออภัยทาน ไปจนตลอดจึงจะพ้นโทษได้ เท่ากับลงโทษจำคุกตามความหนักเบาของการละเมิดนั้น ส่วนโทษที่เหี้ยวนั้นเป็นโทษสถานเบาเท่ากับลงโทษดักเตือน ภาคทัณฑ์ ปรับ ด้วยการแสดงอภิปราจารภาพยอมรับความผิดหน้าภิกษุว่า จะสำรวมระวังไม่ทำผิดอีกเป็นอันพ้นโทษ เป็นโทษทางสังคมที่ผู้ละเมิดจะได้รับทันที ไม่ต้องรอไปถึงชาติหน้า เป็นพุทธบัญญัติและอนุบัญญัติที่ทรงอนุญาตให้สังคมสงฆ์ลงโทษภิกษุผู้ละเมิดศีลข้อมุสาวาท

๒. โทษทางกรรม

คำว่า “โทษ” ในที่นี้ หมายถึง “ผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำความชั่ว” พุทธปรัชญามีทรรศนะว่า กรรมเป็นตัวกำหนดความเป็นไปของคน ดังพุทธพจน์ที่ว่า “กมฺมฺนา วุตฺตติ โลกโก สัตฺวโลกํ ย่อมเป็นไปตามกรรม”^{๒๖} ใครทำกรรมใดย่อมได้รับกรรมนั้น การกระทำกรรมทุกอย่างย่อมมีผล ดังพุทธพจน์ที่ว่า “บุคคลหว่านพืชชนิดใด ย่อมได้รับผลเช่นนั้น ผู้ทำกรรมดี ย่อมได้รับผลดี ผู้ทำกรรมชั่ว ย่อมได้รับผลชั่ว”^{๒๗} ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว กรรมเป็นตัวจำแนกคนให้ดีหรือเลว ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ดูก่อนมานพ เรามีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรมมีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรม ย่อมจำแนกสัตว์ให้ทราบและประณีต”^{๒๘} กรรมชั่วทำให้คนตกนรก เกิดในที่ต่ำและพบแต่สิ่งที่ไม่ดี กรรมดีทำให้คนขึ้นสวรรค์ เกิดในที่สูงและพบแต่สิ่งดี ผู้ที่ละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็เช่นกันย่อมทำให้ไปเกิดในที่ต่ำที่ไม่ดี ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า

^{๒๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. ม. ๑๓/๔๖๐/๔๕๒. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๒๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ชุ. ชา. ๒๘/๑๔๔๐/๖๓. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

^{๒๘} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม. อ. ๑๔/๒๔๘๗/๒๖๒. ฉบับ มหาจุฬาเดปีฎก, ๒๕๐๐.

ภิกษุทั้งหลาย มุสาวาท วาจาต่อเสียด วาจาหยาบ วาจาเพ้อเจ้อ อันบุคคลต้องเสพ เจริญ ทำให้
มากแล้ว ย่อมทำให้คนกรก เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นเปรต ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ก็ถูกใส่ร้ายป้ายสี
ถูกกล่าวหาใส่ความ... ทำให้คนยกโทษเท่ากับหม่อมคร...ทำให้เสียไม่เพราะ...ทำให้คำพูด ไม่น่า
เชื่อถือแก่ผู้คน”^{๒๙}

บุคคลผู้ประกอบด้วยกรรม ๔ ประการนี้ ย่อมทำให้เป็นคนต่ำทรามไปเกิดในที่ไม่ดี
ถ้ากลับมาเกิดเป็นมนุษย์ใหม่จะได้พบได้กินได้ดื่มนได้ฟังแต่สิ่งไม่ดี ไม่น่าพอใจ ไม่มีใครเชื่อถือทั้ง
ในสังคม ธุรกิจการค้า การเมือง ฯลฯ ประสพแต่ความทุกข์ ความเดือดร้อนเมื่อเสียชีวิต ไปย่อมทำให้
คนกรก ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กรรม ๔ ประการเป็นโจนคือ เป็นผู้มักพูดเท็จ พูดต่อเสียด พูดคำหยาบ
พูดเพ้อเจ้อ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยกรรม ๔ ประการนี้แล เหมือนถูกนำมาโยนลง
ในนรก”^{๓๐}

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยกรรม ๔ ประการ เหมือนถูกนำมาโยนลงในนรก
กรรม ๔ ประการเป็นโจน คือ คนเองเป็นผู้พูด ขักชวนผู้อื่นในการพูด พ้อใจในการพูด กล่าว
สรรเสริญคุณการพูดเท็จ พูดต่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบ
ด้วยกรรม ๔ ประการนี้แล เหมือนถูกนำมาโยนลงในนรก”^{๓๑}

การละเมิดศีลข้อมุสาวาท ในพระศาสนาพุทธปรัชญาก่อให้เกิดโทษภัยอันคราญแก่ตนเองผู้
อื่น สังคมและประเทศชาติทั้งในปัจจุบัน และอนาคต บางท่านอาจจะเห็นว่า การละเมิดศีลข้อ ๕ ทำ
ให้ขาดสติ และสามารถละเมิดศีลข้ออื่น ๆ ได้ทุกข้อ และทำให้ได้รับโทษมากกว่า แต่ความจริงแล้ว
การละเมิดศีลข้อมุสาวาทมีโทษเท่ากัน ด้วยเหตุที่ว่า เมื่อมีการละเมิดศีลข้ออื่นเกิดขึ้นในที่ใดการ
ละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็เกิดขึ้นในที่นั้น คนที่โกหกคนอื่นได้ แสดงว่าโกหกตนเองมาก่อน คนที่

^{๒๙} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ธ.จ. ๒๕๖๓. ๒๔/๔๐/๒๐๑. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๓๐} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ธ.จ. ๒๕๖๓. ๒๔/๔๒/๒๕. ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

^{๓๑} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ธ.จ. ๒๕๖๓. ๒๔/๒๖๔ - ๔๐/๒๕๑ - ๔. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

โกหกตนเอง และคนอื่นได้ทั้งที่รู้อยู่โดยไม่ได้มีความละอายแก่ใจ อ้อมทำบาปทำชั่วได้ทุกชนิด แต่ในพระคัมภีร์ของผู้นับถือแล้ว การละเมิดศีลข้อมุสาวาทน่าจะมีโทษมากกว่า การละเมิดศีลข้ออื่น ๆ ดังปรากฏใน หาดิพพชาดก^๑ มีอุปัชฌาย์พระโพธิสัตว์คนหนึ่งเป็นที่ศรัทธาของพระราชา จึงได้เชิญให้ไปทานอาหารที่พระราชวังทุกวัน อยู่มาวันหนึ่งพระราชาต้องไปรบที่ชายแดนจึงสั่งให้พระมหาเถรผู้ดูแลแทนขณะที่ยาไมเหาะมา พระมหาเถรได้อินเสียงคำของอุปัชฌาย์จึงรีบลุกขึ้นทำให้ค้ำถั่งหลุดขณะที่ยาไมเหาะถึงพื้นหันมาเห็นพอดีทำให้ฉวยเอาขึ้นมาเสียม หลังจากนั้นทั้งสองก็ถึงวัดอุปัชฌาย์ต้องเดินกลับอาศรม เมื่อพระราชาทราบจึงเสด็จไปถามอุปัชฌาย์ว่าจริงอย่างที่เขาวาหรือไม่ว่า อุปัชฌาย์พระโพธิสัตว์รับว่าจริง สารภาพผิดต่อพระราชาโดยไม่กล่าวอวดแต่อย่างใด และขอโอกาสเข้าเฝ้าใหม่ จนกระทั่งได้รับบรรพชาในระดับสูงที่ไม่เสื่อมอีก^๒

จากข้อความดังกล่าวมา แสดงให้เห็นว่า แม้พระโพธิสัตว์ ผู้ที่เพียรบำเพ็ญเพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าก็จะเผลอใจทำบาปทำชั่วด้วยการล่วงละเมิดศีลข้ออื่น แต่ก็ยังไม่ยอมทำบาปทำชั่วทำผิดทำพลาดด้วยการละเมิดศีลข้อมุสาวาทโดยเด็ดขาด ด้วยเหตุที่ว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาทมีโทษมากทำให้ฉวยเอาขึ้นมาเสียมตลอดไปได้ การรักษาศีลข้อมุสาวาททำให้อุปัชฌาย์พระโพธิสัตว์กลับเข้าเฝ้าใหม่จนได้รับบรรพชาในระดับสูงขึ้นไปอีกได้

การละเมิดศีลข้อมุสาวาทนอกจากจะได้รับโทษดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังได้รับโทษทางกายอีกด้วย ซึ่งมีอยู่ ๘ ประการด้วยกัน คือ

- ๑) ชูคอ ไม่ซัด
- ๒) ฟัน ไม่เหวี่ยง
- ๓) ปากมีกลิ่นเหม็นมาก
- ๔) ใจชั่วร้อนจัด
- ๕) คาไม่อยู่ในระดับปกติ
- ๖) กล่าววาจาด้วยปลายลิ้นและปลายปาก
- ๗) ทำทางไม่สง่าผ่าเผย

^๑ มหาเมฏฐราชวิทยาลัย, มังคลัตถปิฎก ๒, ๒๒๓-๒๒๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาเมฏฐราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒), หน้า ๒๔ - ๒๕.

๔) จิตใจรวนเรคล้ายคนวิกลจริต^{๓๓}

แสดงให้เห็นว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาทมีโทษมากทั้งในปัจจุบันขณะที่ยังมีชีวิตอยู่และในอนาคตหลังจากเสียชีวิตไปแล้ว และทำให้ไปเกิดในที่ไม่ดีทำให้ได้พบได้เห็น ได้ยิน ได้ฟังแต่สิ่งที่ไม่ดีทั้งในทางร่างกายและจิตใจ หากกลับมาเกิดใหม่ก็จะทำให้ถูกกล่าวหาและทำให้ผู้คนไม่เชื่อมั่นในคำพูด ด้วยเหตุนี้ บุคคลจึงต้องเคร่งครัดโดยเด็ดขาด ในทรรณะของพุทธปรัชญาแล้วเห็นว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาท บางครั้งอาจรอค้นจากการลงโทษของสังคม กฎหมาย และพระวินัยไปได้ แต่เรามิอาจรอค้นจากการลงโทษของกรรมไปได้แม้แค่ครั้งเดียว

๖. อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อมุสาวาท

คำว่า “ อานิสงส์ ” หมายถึง “ ผลแห่งความดี ผลแห่งบุญกุศล ประโยชน์ผลดี ”^{๓๔} อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อมุสาวาท จึงหมายถึง ผลดีที่เกิดจากการงดเว้นจากการพูดเท็จ ด้วยการพูดคำสัตย์คำจริง ประกอบกาสตฺยวจิต วจีตฺยวจิต และมโนตฺยวจิต ตั้งอยู่ในสัมมาทิฏฐิ สัมมาวาจา วาจาสุภาสิต สัมมาอาชีวะ ทำให้เกิดปัญญาสมาธิ คนที่รักษาศีลข้อมุสาวาทย่อมก่อให้เกิดผลดีแก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคมทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ทำให้เป็นคนสะอาด ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ น้ำทำให้คนสะอาด ไม่ได้เลย แต่คนจำนวนมากก็ยังพากันอาบอยู่ บุคคลมีศีลจะและธรรมะจึงจะเป็นผู้สะอาด ”^{๓๕} การรักษาศีลข้อมุสาวาททำให้เป็นคนสะอาดบริสุทธิ์ ทำให้เป็นที่รักของมิตรและศัตรู ทำให้คนน้ำไม่ไหลคกไฟไม่ไหม้ ถึงจะตกอยู่ในอันตรายชีวิตก็ปลอดภัย เช่นเดียวกับพระโพธิสัตว์คตฺยาสัจจะ ชื่อสุตโตม ถูกมนุษย์กินคนจับไปฆ่า ด้วยสังขารมี ทำให้มนุษย์กินคนกลับตัวเป็นคนดี และปล่อยให้เป็นอิสระ การรักษาศีลข้อมุสาวาทเป็นการคุ้มครองป้องกันโลก และทำให้คนสามัคคีกัน

^{๓๓} วรรณสิทธิ ไทยะเสวี, คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริจเฉทที่ ๕ วิถีมุตตสังคหวิภาค, (กรุงเทพมหานคร : มุตนิธิ แนน มหาวิทยาลัย, ม. ป. ป.), หน้า ๒๒๔.

^{๓๔} พระราชวรมณี(ประยุทธ์ ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๔๐๙.

^{๓๕} มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ช.อ. ๒๕/๗/๑๐๐. ฉบับ มหาจุฬาเคปิก, ๒๕๐๐.

ดังข้อความที่ว่า “ ในการเมื่อเราเป็นคาบฏปรากฏว่าธวัชจะ เรายกษัตริย์โลกไว้ด้วยคำธวัช ได้ทำบุญ
จนให้สามัคคีกันจะมีผล ”^{๓๖} การรักษาสัตว์ข้อมุสาวาททำให้ชีวิตปลอดภัยและป้องกันภัยอันตรายได้
ดังจะเห็นได้จากสมัยที่พระโพธิสัตว์ได้เกิดเป็นลูกนกคุ้มนอนอยู่ในรังได้เกิดไฟไหม้ป่าขึ้น ได้ทำ
ดังจะอธิบายดับไฟทำให้ตัวเอง และลูกนกอื่นปลอดภัย ดังข้อความที่ว่า

คุณแห่งที่ด้อมมืออยู่ในโลก คุณแห่งที่จะก็้อมมืออยู่ในโลก พระสัพพัญญูพุทธเจ้าผู้ประกอบ
ด้วยคุณธรรม เอ็นดูคุณมืออยู่ในโลก ด้วยคุณธรรมนั้นเรายกกระทำธวัชกิจวิธียันสูงสุทธราทำนึ่ง
ถึงกำลังพระธรรม ระลึกถึงพระพุทธเจ้าผู้พิชิตมารอันมีในก่อนได้กระทำธวัชกิจวิธียา แต่คงกำลัง
ความสัตย์ว่า ปีกของเรามีอยู่ แต่ไม่มีขน เท้าของเรามีอยู่แต่ยังเดินไม่ได้ มารคาบิคาที่หากันบินออกไป
ไปหาอาหารแล้ว น่ะ ไฟจงดับเสีย พร้อมกับเมื่อเรากระทำธวัชกิจวิธียาไฟที่ถูกรุ่งโรจน์ใหญ่หลวงวัน
ไว้ ๑๖กรีกไฟดับ ณ ที่นั้นเหมือนจุ่มลงในน้ำ ผู้เสมอด้วยคุณธรรมของเราไม่มีนี้เป็นสัจจนามิของ
เราจะมีผล”^{๓๗}

การบำเพ็ญธวัชนามิรักษาสัตว์ข้อมุสาวาท ทำให้พระโพธิสัตว์รอดพ้นจากการถูกไฟไหม้
ได้ ในพุทธปรีชาญาณได้แสดงหลักฐานไว้ชัดเจนว่า บุคคลที่รักษาสัตว์ข้อมุสาวาทเมื่อเสียชีวิตไปย่อม
เข้าสู่สุคติโลกสวรรค์ ถ้ากลับมามีภพเป็นมนุษย์ ทำให้ได้รับความเชื่อถือ จากญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง
สังคม ชุมชน การค้า การเมือง เป็นต้น ทำให้ได้พบได้เห็น ได้ยินได้ฟังแต่สิ่งที่ดี ๆ น่าพอใจ ประสพ
แต่ความสุข ดังพุทธพจน์ที่ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เหมือนลูกเขื่อนมาประคองฐาน
ไว้ในสวรรค์ ธรรม ๔ ประการเป็นไฉนคือ เป็นสังคเวทียจากการพูดเท็จ จากการพูดส่อเสียด จาก
การพูดคำหยาบ จากการพูดเพ้อเจ้อ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้
แล เหมือนลูกเขื่อนมาประคองฐานไว้ในสวรรค์”^{๓๘}

^{๓๖} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. จริย. ๓๓/๓๔/๖๒๐. ฉบับ มหาจุฬาเบปฏก, ๒๕๐๐.

^{๓๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. จริย. ๓๓/๓๔ - ๔๒/๖๒๑. ฉบับ มหาจุฬาเบปฏก, ๒๕๐๐.

^{๓๘} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จุ. จตุกก. ๒๑/๔๒/๙๔. ฉบับ มหาจุฬาเบปฏก, ๒๕๐๐.

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เหมือนถูกเชิญมาประดิษฐานไว้ในสวรรค์ ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน คือตนเองเป็นผู้เว้นชกชวนผู้อื่นในการงดเว้น พอใจในการงดเว้น กล่าวสรรเสริญคุณการงดเว้นจากการพูดเท็จ อากการพูดส่อเสียดจากการพูดคำหยาบ จากการพูดเพ้อเจ้อ คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้แลเหมือนถูกเชิญมาประดิษฐานไว้ในสวรรค์”

การรักษาศีลข้อมุสาวาทย่อมก่อให้เกิดผลดีแก่ตนเอง ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติทั้งในปัจจุบัน และอนาคต คนที่รักษาศีลข้อมุสาวาทแต่เพียงอย่างเดียว ก็ทำให้ได้ทิพสมบัติในสวรรค์ได้ ดังมีปรากฏในมงคลทีปนีว่ามีผู้หญิงคนหนึ่ง ไม่เคยทำงาน ไม่เคยฟังธรรมเลย เพียงแต่รักษาคำสัตย์เท่านั้น ก็ทำให้ไปเกิดและได้ทิพสมบัติในเทวโลก พระมหาโมคคัลลานะได้ไปพบ และถามว่าสมบัติของเธอมาก เธอทำกุศลอะไรจึงได้สมบัตินี้ เทพธิดาตอบว่า “ คิณรีรักษามิเพื่องคำสัตย์เท่านั้น ” พระมหาโมคคัลลานะ จึงนำเรื่องนี้มากราบทูลถามพระพุทธเจ้าว่า บุคคลเพียงแต่รักษาคำสัตย์เท่านั้นก็ทำให้ได้ทิพสมบัติหรือ พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “ ศักดิ์ทั้งหลายแม้กล่าวแต่เพียงคำสัตย์ก็สามารถไปเกิด ในเทวโลกได้เช่นกัน ”^{๔๗} ดังพุทธพจน์อื่นอันอีกว่า “ บุคคลจะไปเทวโลกได้เพราะความสัตย์ ”^{๔๘} การรักษาศีลข้อมุสาวาทตามแนวพุทธปรัชญามีอานิสงส์มากมายหลายประการ เป็นการทำกุศลกรรมแต่เพียงเล็กน้อยก็ได้รับผลตอบแทนมหาศาล

การรักษาศีลข้อมุสาวาท นอกจากจะ ได้รับอานิสงส์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังได้รับอานิสงส์ในทางกายอีกด้วย ซึ่งมีอยู่ ๑๔ ประการด้วยกัน คือ

^{๔๗} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อภ. จศกภ. ๒๑/๒๖๗ - ๗๐/๒๔๓ - ๔, ฉบับ มหาจุฬาเคปีกร์, ๒๕๐๐.

^{๔๘} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มังคลัตถทีปนี แปล เล่ม ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๔๕.

^{๔๙} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ร. ๒, ๒๕/๒๖๘/๕๖, ฉบับ มหาจุฬาเคปีกร์, ๒๕๐๐.

- ๑) มีอินทรี ๓ ตัว ค่อยไล่
- ๒) มีวาจาไพเราะ สดใส
- ๓) มีใบไม้เขียวชอุ่มและขาวสะอาด
- ๔) ไม่อ้วนจนเกินไป
- ๕) ไม่ผอมจนเกินไป
- ๖) ไม่สูงจนเกินไป
- ๗) ไม่แคระจนเกินไป
- ๘) ปากหอมเหมือนดอกบัว
- ๙) ได้แก้แค้นศัตรูเป็นสุข
- ๑๐) มีบริวารจนถ้วนแล้วแต่ยังขันแข็ง
- ๑๑) มียศศักดิ์ที่เชื่อถือได้
- ๑๒) มีถิ่นบางแควอันเหมือนกลั่นดอกบัว
- ๑๓) มีใจไม่หึงหวั่น
- ๑๔) ไม่คิดอ้าง ไม่เป็นไป^{๑๖}

แสดงให้เห็นว่า การรักษาศีลข้อสุวาทก่อนให้เกิดผลดีทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่นทั้งในปัจจุบันขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ และในอนาคตหลังจากที่เสียชีวิตไปแล้วทำให้ไปเกิดในที่ที่ดีสูง และหากกลับมาเกิดเป็นคนอีกจะทำให้ได้พบได้เห็น ได้อิน ได้ฟังแต่สิ่งที่ดีทั้งทางร่างกาย และจิตใจ และทำให้ได้รับความเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของสังคม

^{๑๖} เกศ ธนราดี, คู่มือคลังปรีชาธรรม, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิธรรมมหาวิทยาลัย,
๒๕๓๐), หน้า ๑๒๗ - ๘.

บทที่ ๖

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๑. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องมุสาวาทในพุทธปรัชญาเถรวาทตั้งแต่ต้นตอต้นตอ หอสรุปได้ว่า มุสาวาทเป็นคำพูดและการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาความทุกข์ และความฉิบหาย รุนแรงขึ้นในสังคม มีความหมายตรงกันข้ามกับความสัตย์จริง ครอบคลุมถึงกาชทุจริต วชิทุจริต มโนสุจริต มิจฉาวาจา วาจาทุพภาษิต และมิจฉาวาจาวัระทั้งหมด เมื่อมีการละเมิดศีลข้อใดข้อหนึ่งเกิดขึ้นในที่ใด การละเมิดศีลข้อมุสาวาทก็เกิดขึ้นในที่นั้น โดยมีมูลเหตุมาจากอกุศลกรรมบถ ทำให้โอกาสได้ผลประโยชน์ของผู้อื่นมาเป็นของตน คือการรักษาสถาปัตติฐานของตนเอาไว้ และทำลายผลประโยชน์ของผู้อื่น หรือโศกนาฏกรรมให้ผู้อื่น ด้วยการกระทำผิดในปาณาติบาตบ้าง อทินนาทานบ้าง กาเมสุมิฉาจารบ้าง มุสาวาทบ้าง และอื่น ๆ บ้าง ทำให้เกิดความกลัวจากการกระทำผิด คิดกลัวถูกตำหนิ กลัวถูกประณาม กลัวถูกสาปแช่ง กลัวถูกต่อต้าน กลัวถูกหักค้ำ กลัวถูกวิพากษ์วิจารณ์ กลัวถูกจับกุมคุมขัง กลัวถูกลงโทษ คือการพันคิด พันโทษ เอาชีวิตรอด จึงทำให้เกิดการละเมิดศีลข้อมุสาวาทขึ้น มุสาวาทนั้นมียोगค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. พูดและกระทำเรื่องไม่จริง

๒. เจตนาพูดและกระทำเรื่องไม่จริงให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายและตนเองได้ประโยชน์

๓. พยายามพูดและกระทำเรื่องไม่จริงนั้นออกไปด้วยวิธีการต่าง ๆ

๔. ทำให้ผู้อื่นรับรู้ และหลงเชื่อได้รับความเสียหายจากเรื่องไม่จริงนั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการพูดและกระทำครบองค์ประกอบทั้ง ๔ ประการนี้ ถือว่าละเมิดศีลข้อมุสาวาท แต่ในมัจฉลคตที่ป็นีกกล่าวว่า มุสาวาทมียोगค์ประกอบเพียง ๓ ประการก็เพียงพอแล้ว คือ ๑. เรื่องไม่จริง ๒. มีจิตคิดจะกล่าวให้ตกาศคนอื่น ๓. ผู้อื่นรู้เรื่องนั้น แต่องค์ประกอบทั้งสองแห่งนี้ พุทธปรัชญาถือว่า เจตนาเป็นกรรมหรือ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เมื่อมีเจตนาพูด

และกระทำออกมาภายนอกและอยู่ร่วมกับผู้อื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปเมื่อใด การละเมิดศีลข้อมุสาวาทที่เกิดขึ้นเมื่อนั้น หากไม่มีเจตนา เพียงแต่คิดอยู่ในใจและเกิดมาอยู่คนเดียวในโลกหรือในจักรวาล ถึงจะพูดและทำอย่างไรก็ไม่ถือว่าละเมิดศีลข้อมุสาวาท ส่วนจะมีความพยายามหรือไม่สำคัญ แต่ที่สำคัญก็คือเพียงแต่เจตนาพูด หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายก็ถือว่าครบองค์ประกอบแห่งการละเมิดศีลข้อมุสาวาทแล้ว การละเมิดศีลข้อมุสาวาทมีทั้งโดยตรง โดยอนุโลมหรือโดยย้อน และโดยฟันคำสัญญาคือให้สัญญาแล้วไม่ทำตามสัญญา ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย และวิฤตศรัทธาในคำพูดขึ้นในสังคม ทำให้คนในสังคมไม่เชื่อถือไว้วางใจในคำพูด และการกระทำซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวมา พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติศีลข้อมุสาวาทขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การป้องกันการทำลายผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกคนในสังคมซื่อตรงต่อกันทั้งค่อนหน้าและดับหลัง มีความรักสามัคคีในหมู่คณะ และเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้สังคมเกิดความมั่นคงและอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข คนส่วนมากเข้าใจว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาทสามารถทำได้แค่เพียงทางคำพูดเท่านั้น แต่ในทรรณะของพุทธปรัชญาสามารถแสดงออกได้ทั้งทางกายและวาจา มีทั้งที่พูดตนเอง และตั้งให้ผู้อื่นพูดและทำแทน มีมาตั้งแต่ยุคสังคมปฐมกาล ก่อนพุทธกาล สมัยพุทธกาล ปัจจุบัน และคงจะมีต่อไปในอนาคต

พุทธปรัชญามีทรรณะว่า คนส่วนมากในโลกละเมิดศีลข้อมุสาวาทด้วยการประกอบกาย พุจริต วจีพุจริต มโนพุจริต มีเจตนาว่า วาจาพุทฺถาติต และมิเจตนาชีวะอันเกิดมาจากมิเจตนาปฏิฐุมากกว่าการรักษาศีลข้อมุสาวาท ด้วยการประกอบกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต สัมมาวาจา วาจาสุทฺถาติต และสัมมาชีวะอันเกิดมาจากสัมมาปฏิฐิ ค่อประเด็นปัญหาที่ว่า หากจะต้องเลือกพูดความจริงแล้วทำให้สูญเสียกับการพูดเท็จแล้วทำให้ได้มา และรักษาสลประโชชนไว้ได้ ไท่มีผลได้ผลเสียของคน ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คนส่วนมากมักเลือกพูดคำที่เจมากกว่าพูดคำจริง การละเมิดศีลข้อมุสาวาทจึงเป็นถึงจำเป็นและทำได้ในทรรณะของคนส่วนมากในสังคม

การละเมิดศีลข้อมุสาวาทมีอยู่แพร่หลายในการดำเนินชีวิตและประกอบหน้าที่การงานในทุกสาขาอาชีพ ทั้งในครอบครัว คู่สามีภรรยา ความรักวัยรุ่นคนหนุ่มสาว ในวงสังคม ธุรกิจการค้า การเมือง การทหาร การสงคราม การพูด การกีฬา การโฆษณา การสืบสวนสอบสวนคดี คัดสินคดี การว่าความของทนาย การเสนอข่าวของสื่อสารมวลชน การคัดค้านข้อหาของนายหน้า การทำนายโรคชะคราที่ทรงจำข้าผี ไบ้หวย การหลอกลวงของกลุ่มมิชณาชีพกระบวนการ ๑๔ มงกฎ การคบ

โก่งทุจจริตคอร์รัปชั่น การกล่าวหาและปฏิเสธข้อกล่าวหาของคู่กรณี และอื่น ๆ มีอยู่ทั้งในรูปแบบของบุคคลต่อบุคคล และแพร่กระจายมาในรูปแบบของข่าวสารข้อมูลทางสื่อสารมวลชน ต่อประเด็นปัญหาดังกล่าว การละเมิดสิทธิมนุษยธาตเป็นสิ่งจำเป็นและทำได้หรือไม่นั้น ได้รับคำตอบจาก ๓ ทรรศนะดังนี้

๑. ทรรศนะที่ตอบว่าจำเป็นและทำได้ คือพูดได้ทั้งจริงและเท็จ ไม่ยึดถืออะไรเป็นกฎตายตัว ขึ้นอยู่กับความสุข และผลประโยชน์ที่จะได้หรือเสียของของคน ผู้อื่น สังคม ประเทศชาติ ได้แก่ ทรรศนะของพวกที่ยึดถือตามแนวความคิดแบบยูทิลิติยม และประโยชน์นิยมของเบ็นธัม (Jeremy Bentham) และมิลล์ (John Stuart Mill) เป็นต้น

๒. ทรรศนะที่ตอบว่าไม่จำเป็นและทำไม่ได้เด็ดขาด คือพูดได้เฉพาะความจริงเท่านั้น แม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม ยึดถือทุกอย่างเป็นกฎตายตัว ไม่ขึ้นอยู่กัสิ่งใดทั้งสิ้น ได้แก่ทรรณะของพวกที่ยึดถือตามแนวความคิดแบบเหตุผลนิยมของคานท์ (Immanuel Kant) เป็นต้น

๓. ทรรณะของพุทธปรัชญา โดยพุทธปรัชญามีทรรณะว่า ไม่จำเป็นและทำไม่ได้ การพูดที่จริงว่าคิดทุกกรณี ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด แม้จะต้องเสียชีวิตก็ตาม และไม่ให้พูดเท็จแม้แต่เพียงเพื่อหัวเราะเล่น ส่วนความจริงที่มีโทษก็ไม่ให้พูดเช่นกัน คือให้พูดได้เฉพาะความจริงที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติที่ที่จำเป็นและในจังหวะเวลาที่เหมาะสมเท่านั้น

พุทธปรัชญามีทรรณะว่าให้อาษณะความเท็จด้วยการพูดความคำสัดยัจริง และให้พูดความสัดยัจริงทั้งค่อน้ำและด้นหลัง เพราะการพูดความจริงเป็นสิ่งที่ไม่คาส แม้บางครั้งจะทำให้คนพูดต้องคาส แต่ความจริงก็ยังคงเป็นความจริงตลอดไป ตรงข้ามกับการพูดเท็จซึ่งพูดมากเท่าไรคุณงามความดีก็ยิ่งหมดไปเท่านั้น พุทธปรัชญามีทรรณะว่า ความลับไม่มีในโลก แม้เราจะโกหกหลอกลวงคนอื่นได้ในบางครั้ง หรือตลอดไป แต่เราไม่อาจโกหกหลอกลวงตัวเองได้แม้แค่ครั้งเดียว แม้คนอื่นจะไม่รู้ แต่ก็มีความรู้เองเป็นคนรู้อยู่แก่ใจ แม้จะไม่มีคนอื่นรู้และจับได้ไถ่ทันในปัจจุบัน แต่สักวันหนึ่งก็ต้องมีคนรู้และจับได้ไถ่ทันจนได้ เมื่อรู้ และจับได้ไถ่ทันเมื่อไรก็จะทำไห้คนนั้นหมดความเชื่อถือทั้งจากคนใกล้ชิด เช่น คู่สามีภรรยา ญาติพี่น้อง และผู้คนในสังคมทันที ดังจะเห็นได้จากบางคนเป็นถึงรัฐมนตรี เป็นถึงนาอกรัฐมนตรี แต่พูดออกมาดละทีมีก็จะไม่มีคนเชื่อ เพราะถูกจับได้ว่านคพูดโกหกมาแถ้ว หรือพูดไม่เป็นคำพูด คืแต่พูด แต่ทำไม่ได้้อย่างที่พูด เวลาพูดชอบถ่นถ่นสะบัดสำนวน สายตามีประกายเหลือม และมีจิตใจโถงเหวอะแถะเอนน่นอนอะไรไม่ได้ บางคนเวลาพูดถึงกับสาบานสาบแ่งตัวเองและคนอื่นเพื่อไห้คนเชื่อ แต่ก็ไม่มีคนเชื่อ การละเมิดสิทธข้อ

มุสาวาท ทำให้เป็นคนล้มละลายทั้งทางสังคม ธุรกิจการค้า การเมือง และอื่น ๆ ทำให้ตกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและหมดอนาคตทางการเมืองมาแล้ว

คนที่มีความคิดแบบชาตินิยมของเสกสรรค์แห่งเยอรมันนี อำนาจนิยมของมาเฟียเวสต์แห่งอิตาลีคน เกาติลโยแห่งอินเดีย หรือแบบวัดบุญชม บริโกคนิยม สุขนิยมและประโยชน์นิยมของจรวาทแห่งอินเดีย ไซฟิสต์แห่งกรีก เป็นรั้ม และมีลต์แห่งอังกฤษเห็นว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติ ของคน พรรคพวก คนอื่น สังคม หรือทำลายผลประโยชน์ศัตรูคู่แข่งชั้นฝ่ายตรงข้ามในทุกด้านเป็นถึงจำเป็นและทำได้ แต่ในทหระณะของพุทธปรัชญาแล้ว ไม่จำเป็นและทำไม่ได้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามถือว่าผิดทุกกรณี แม้แต่เพื่อให้คนทำบุญทำดี หรือเอาชีวิตรอด พุทธปรัชญาต้องการให้ทุกคนในสังคมรักษาศีลข้อมุสาวาทรักษาถึงจะสัญญา พูดจริงทำจริง มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ต่อกัน ถัดอีกตามหลักที่ว่า ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน การดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพด้วยการโกหกหลอกลวงคดโกงผู้อื่นต้องซิจ แม้จะทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์รวดเร็วและได้มาโดยง่าย แต่ก็เป็ผลประโยชน์อีกน้อยในระยะสั้น และหมดไปโดยง่ายไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย ทำให้ได้รับโทษมากทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเมื่ออยู่ในการละเมิดศีลทุกข้อ คนส่วนมากเข้าใจว่า การละเมิดศีลข้อมุสาวาทเป็นการกระทำกรรมชั่วเล็กน้อย และมีโทษน้อยกว่าการละเมิดศีลข้ออื่น ๆ แต่ความจริงแล้วเป็นการกระทำกรรมชั่วร้ายแรง และมีโทษเท่าหรืออาจจะหนักมากกว่าการละเมิดศีลข้ออื่น ๆ ด้วยเหตุที่ว่า แม้แต่พระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญความเพียรเพื่อการตรัสรู้เป็นพระพุทเจ้าที่ผลัดทำผิดในศีลข้อกามฉุมิจฉาจารก็ยังไม่ยอมละเมิดศีลข้อมุสาวาท พุทธปรัชญาถือว่าผู้ที่ละเมิดศีลข้อมุสาวาททั้งที่รู้หรือยอมทำบาปทำชั่วได้ทุกชนิด และเป็นการทำลายทุกสิ่งทุกอย่างอย่างดังนี้

๑. ทำลายตัวเอง ทำให้ตนเองเป็นคนไม่ดี เป็นที่รังเกียจและ ไม่ได้ได้รับความเชื่อเ็นจากผู้อื่น ในสังคม ทำให้เสียทั้งทรัพย์สินเงินทอง เกิดโรคชราชื้อเสียง ทำให้ถูกออกคดคดตำแหน่ง ให้ออกจากงาน ถูกค่า ถูกประณาม ถูกวิพากษ์วิจารณ์ ถูกคัดค้าน ถูกต่อต้าน ถูกขับไล่ ถูกทำร้าย ถูกฆ่า ถูกจับ ถูกดำเนินคดี ถูกฟ้องร้อง ถูกปรับ ถูกคุมขัง คิดคุก ถูกลงโทษฐานขัดโกงและหลอกลวงผู้อื่น

๒. ทำลายผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ทั้งทรัพย์สินเงินทอง เกิดโรคชราชื้อเสียง และถูกประณามว่าเป็นคนไม่ดี ทำให้ได้รับความทุกข์ เศียร้อน เสร้าโศกเสียใจ

๓. ทำลายสังคม ทำให้คนในสังคมจับสนุ่นวาท หวาระแวงไม่เชื่อถือไม่ไว้วางใจกัน ทำให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อน แดกแยก และล้มสลายในที่สุด

๔. ทำลายเศรษฐกิจ ทำลายการลงทุน ทำลายการพัฒนาประเทศ ทำให้นักธุรกิจไม่กล้าลงทุนหรือลงทุนไปแล้วก็ต้องถอนทุน เมื่อนักลงทุนเห็นว่าผู้นำประเทศหรือรัฐบาลทุจริตหรือไม่รักษาสัจจะสัญญาหรือคำพูดกับคน ทำให้ขาดความเชื่อถือและไม่ไว้วางใจ ทำลายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังกรณีเกิดเหตุการณ์วิกฤตศรัทธาต่อผู้นำประเทศของไทยในช่วงปี ๒๕๓๕ ปี ๒๕๓๘ และเหตุการณ์วิกฤตทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ล้วนแล้วแต่เกิดจากความคั่นควนทางเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจภาคพื้นทวีปเอเชียโดยเฉพะอย่างยิ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ที่สำคัญที่สุดคือคำพูดเหลวไหลและไม่จริงกลับไปกับมาของผู้นำประเทศเป็นประการสำคัญ หรือคั่นในกรณีที่นักธุรกิจปลอมปนสินค้าส่งออกให้ชาวต่างชาติ เช่นข้าวสาร ทำให้ต่างชาติเลิกสั่งซื้อข้าวหรือสินค้าจากประเทศไทยทำให้การส่งออกของประเทศลดลง ทำให้ชาวนาขายข้าวไม่ได้ ทำให้คนในชาติและชาวต่างชาติ ไม่เชื่อถือในคำพูดและการกระทำของผู้นำประเทศและนักธุรกิจไทย ทำให้เศรษฐกิจของชาติล้มสลายได้

๕. ทำลายการเมือง ทำให้ประชาชนมองภาพพจน์การเมืองว่าเป็นเรื่องน้ำเน่า เป็นเรื่องสกปรก นักการเมืองไม่มีสัจจะ ปากว่าตาขี้น คิดอย่างหนึ่งพูดอย่างหนึ่งทำอีกอย่างหนึ่ง ไม่จริงใจ ไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน ใจที่คั่น ปากที่พูด และกาที่กระทำไม่ตรงกัน มีแค่คั่นโกงทุจริตคอร์รัปชัน และทำลายล้างกัน ทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย ไม่ศรัทธา ไม่เชื่อถือ ไม่ไว้วางใจในตัวนักการเมือง พรรคการเมือง ระบบการเมือง ทำให้การเมืองมดกสลายในที่สุด

๖. ทำลายชาติ เมื่อคนในชาติ ทั้งประชาชน นักธุรกิจ ข้าราชการ นักการเมือง พรรคการเมือง รัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี คั่นฝาดคั่นที่พูดโกหกและไม่เชื่อถือในคำพูดซึ่งกันและกัน ทำให้คนในชาติเกิดความแตกแยกในความรักสามัคคี เกิดความหวาดระแวง และหันมาทำลายล้างซึ่งกันและกัน หรือกรณีผู้ได้บังคับบัญชาถ่วงความคั่นหรือเห็นแก่อามิสสินจ้างรางวัล หรืออยากได้ความคั่นความชอบจึงรายงานสถานการณ์เท็จ ทำให้ผู้บังคับบัญชาหลงเชื่อเข้าใจผิด และตั้งแก้ไขปัญหาคั่นพลาดทำให้ชาติได้รับความเสียหายได้

การละเมิดศีลข้อมุสาวาททำให้ได้รับโทษทั้งทางกฎหมายทำให้ถูกจับ ถูกฟ้องดำเนินคดี ถูกปรับ ดึงคุก ทางสังคมทำให้ถูกคำ ถูกประณาม ถูกสาปแช่ง และไม่ได้รับความเชื่อถือจากคนในสังคม ทางพระวินัยทำให้ขาดจากความเป็นพระ และทางกรรมทำให้ได้รับผลแห่งความชั่วประสาธน์แต่โทษร้ายก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่น สังคม ธุรกิจการค้า การเมือง ประเทศชาติและอื่น ๆ ในปัจจุบันขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ และอนาคตหลังเสียชีวิตไปแล้วทำให้เกิดคนรกร ทำให้เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ทำให้เกิดเป็นเปรต หากกลับมากลายเป็นมนุษย์อีกครั้งก็จะทำให้ถูกกล่าวหาใส่ร้ายป้ายสีในเรื่องไม่จริง ทำให้แตกแยกจากหมู่มิตร ทำให้ได้ยินได้ฟังแต่คำหาญคำคำ และทำให้คำพูดไม่เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจทั้งจากคนในครอบครัว และคนในสังคม การละเมิดศีลข้อมุสาวาท ในแง่ของพุทธปรัชญาแล้ว บางครั้งอาจทำให้รอรอดพ้นจากการลงโทษของสังคม กฎหมาย และพระวินัยไปได้ แต่มีอาชรรอดพ้นจากการลงโทษของกรรมไปได้แม้แค่ครั้งเดียว

พุทธปรัชญามีทรรศนะว่า การรักษาศีลข้อมุสาวาทก่อให้เกิดผลดี ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ผู้อื่น สังคม ธุรกิจการค้า การเมือง การทหาร การทูต การกีฬา ประเทศชาติ และอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และหลังจากเสียชีวิตแล้วทำให้ไปเกิดในที่ที่ดีสูง การรักษาศีลข้อมุสาวาทแค่เพียงอย่างเดียวก็ทำให้ไปเกิดบนสวรรค์ได้ หากกลับมากลายเป็นมนุษย์อีกครั้งก็จะทำให้ได้รับความเชื่อถือจากญาติมิตรที่น้อง ครอบครัว และผู้คนในสังคม การรักษาศีลข้อมุสาวาทเป็นการป้องกันภัยอันตรายมิให้เกิดแก่ตนเองและผู้อื่น ทำให้ได้ยินได้ฟังได้เห็นแต่สิ่งที่ดี ๆ มีคนนิยมยกย่องนับถือเชื่อถือในข้อคำ และประสาธน์ความสงบสุขในชีวิต

๒. ข้อเสนอแนะ

การละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสาร แม้จะไม่ใช่สิ่งที่ต้องการของใคร ๆ แต่ในส่วนลึกแล้วคนส่วนมากก็ชอบและพอใจมากกว่าที่จะให้ใครพูดจริงคำหนึ่งพาทนวิจรรย์ถึงข้อผิดพลาด ความไม่ดี หรือข้อเสียของคนอย่างตรงไปตรงมา การละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสารจึงมีอยู่แพร่หลายในการดำเนินชีวิตและประกอบหน้าที่การงานในทุกสาขาอาชีพ ทั้งที่เกินไปโดยมารยาททางสังคม และนำไปแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และทำลายผลประโยชน์ของผู้อื่น และคนส่วนมากก็คงจะเคยถูกผู้อื่นละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสารทำให้เสียผลประโยชน์ให้เจ็บช้ำน้ำใจมาแล้วมากบ้างน้อยบ้างต่างกันไป

การที่จะแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสารให้ลดน้อยลงไปได้นั้น จะต้องนำข้อบัญญัติแห่งการรักษาสื่อสารมาปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้คนในสังคมมองเห็นโทษที่เกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสารและอันสืบแห่งการรักษาสื่อสารอย่างแท้จริง การที่จะบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวได้นั้นจะต้องแก้ไขโครงสร้าง และค่านิยมของคนในสังคมที่ชอบคำพูดยกย่องสรรเสริญยินยอมป้อนไปประจบสอพลอทั้งหมด ด้วยการฝึกฝนอบรม ปลูกฝังอุดมการณ์ค่านิยมให้กับคนรุ่นใหม่ในสถาบันศึกษาดังแต่เยาว์วัยเช่นเดียวกับที่พระพุทธเจ้า ฝึกฝนอบรมตามแนวระพุทธมิให้ละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสารแม้แต่เพียงเพื่อหว่านระเณ โดยการรณรงค์คัดค้านต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสารให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมทุกรูปแบบ และเพิ่มบทลงโทษในทางกฎหมายให้หนักขึ้น และเผยแพร่โฆษณาประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชนให้กันว่า ใครก็ตามที่ละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสาร โทษภัยอันตราและผลแห่งกรรมชั่วก็จะติดตามมา อังท่ามากเท่าไรคุณงามความดีก็หมดไปเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ทุกคนจึงต้องรักษาสื่อสารด้วยตนเอง ชักชวนให้ผู้อื่นรักษา พยายามในการรักษาและกล่าวถึงคุณประโยชน์ในการรักษา และเปิดใจกว้างรับฟังความจริงอย่างตรงไปตรงมา และไม่คำหยา ไม่ลงโทษถูก ผู้ได้บังคับบัญชา หรือผู้น้อยที่ทำผิดแล้วกล้าพูดความจริง โดยการชมเชยให้กำลังใจในการพูดความจริง ให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้นอีก และคำนึงถึงโทษผู้ที่ประจบสอพลออาผลงานความดีเฉพาะค่อนหน้า แค้นับหลังนินทา และไม่ยอมรับแม้แต่คำชมที่ไม่จริงที่ไม่มียู่ในคน หากทำได้เช่นนี้ก็จะทำให้คนในสังคมมีความจริงใจต่อกัน และกล้าพูดความจริงมากขึ้น การละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสารก็จะลดน้อยลงไปในที่สุด ความเจ็บช้ำน้ำใจที่เกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลข่าวสารก็จะไม่เกิดขึ้น

วิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องมูสาวาทในพุทธปรัชญานิรวาตโดย เฉพาะอย่างยิ่ง ในการละเมิดศีลข้อ ๔ เท่านั้นแต่ยังมิได้ศึกษาถึงการละเมิดศีลข้อมูสาวาทที่มีอยู่ใน ศีลข้ออื่น และคำพูดที่ไม่ดีต่าง ๆ ให้ชัดเจนว่า มีการละเมิดศีลข้อมูสาวาทอย่างไร เพราะเห็นว่าเป็น เรื่องที่ใหญ่เกินไป จึงได้แค่กล่าวถึงผ่าน ๆ เท่านั้น ในขั้นต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาถึง การละเมิดศีลข้อมูสาวาทที่มีอยู่ในการละเมิดศีลข้ออื่น ๆ เช่น ในปาณาติบาต อทินนาทาน กาเมศุมิฉาจาร ตลอดจนคำพูดที่ไม่ดีอื่น ๆ และศึกษาวิจัยถึงวิธีการละเมิดศีลข้อมูสาวาทของกลุ่ม มิจฉาชีพที่ปรากฏอยู่ในสังคม ศึกษาเปรียบเทียบมูสาวาทในพุทธปรัชญานิรวาตกับมูสาวาทใน พุทธปรัชญามหาธาน และในศาสนาประเภทเทวนิยมอื่น ๆ เพื่อให้ทราบว่า การละเมิดศีลข้ออื่น ๆ มีการละเมิดศีลข้อมูสาวาทอย่างไร กลุ่มมิจฉาชีพมีวิธีการหลอกลวงคัมศูนคัววิธีไหนบ้าง และใน แต่ละศาสนาได้กล่าวถึงมูสาวาท โทษของมูสาวาท และอานิสงส์ของการรักษาศีลข้อมูสาวาทไว้ เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร หากมีการศึกษานี้ดูหาเหล่านี้ให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ก็จะทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดศีลข้อมูสาวาทในส่วนอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวางยิ่ง ๆ ขึ้นไป.

บรรณานุกรม

๑. เอกสารชั้นปฐมภูมิ

- พุทธทณิกาย สุตตนิปาต. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒๕. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- พุทธทณิกาย มหานิเทศ. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒๕. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- พุทธทณิกาย ขุททกปาฐ. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒๕. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- พุทธทณิกาย อิติวุตฺตก. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒๕. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- พุทธทณิกาย เอรคาธ. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒๖. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- พุทธทณิกาย ฐมมปท. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒๕. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- พุทธทณิกาย ชาคก. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒๗. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- พุทธทณิกาย ชาคก. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒๘. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- ทีณิกาย ปาฏิกวคฺค. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- วินยปิฎก มหาวิภจฺจ. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.
- วินยปิฎก ปรีวารวคฺค. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เล่มที่ ๘. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

มธุวิหมนิภาส มุสอุปณาสก. มหาจุฬาลงคปิฎก, เล่มที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๖๐.

มธุมนิกาย มธุมนปัญญาสก, มหาจุฬาลงกูร, เล่มที่ ๑๓, กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๐๐.

มธุมนิกาย อุปริปณฑาสก. มหาจุฬาลงคปิฎก, เล่มที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๖๐.

ด้วยคุณิณาย ฐาอวสุล, มหาจุฬาลงกูฏ, เณรที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

สํวคศนภกย นภานวคศล มหาวุฒาเคปฏภักถ์ เล่มที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

สํวคณภกษ สหยคณวคค. มหจฬลคคปฏภ, ล่นมท ๑๘. กรงเทพมหนศร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

ผู้ยุดคณิกาย มหาวารวคค. มหาจุฬาลงคปิฎก, เล่มที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

องค์การนิกรฯ ทุกรูปแบบ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี, เล่มที่ ๒๐. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๐๐.

องค์การนิยาย ลิกนิปาต, มหาจุฬาลงคพิภพ, เล่มที่ ๒๐, กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดัตย, ๒๕๐๐.

องค์การนิยาย จดกกนิปาต. มหาจุฬาลงปิฎก. เล่มที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๐.

องค์การนิเวศวิทยา ปะจกนิปาต. มหาจกาคะปิฏก. ฅ่นที่ ๒๒. กวงทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ๒๕๐๐.

องค์การนิกรย ออกรกนปาด. มหาจพาคณปภก. แต่มที่ 1๒๓. กรงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ ๒๕๐๐.

องค์การนิยาย ทศกนิปาต. มหาหงาชาติภักย์. ฉบับที่ ๒๔. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดัตต. ๒๕๐๐.

อธิบดีกรมที่ดิน วิศวศ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ๓๕. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร ๒๕๐๐.

๒. เอกสารชั้นทุติยภูมิ.

ก. หนังสือ

- หิมนิกาย อฎฐกถา, มหาจุฬาลงกรณ, เล่มที่ ๑ กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์วิญญูญาณ, ๒๕๓๒.
- มธุมนิกาย อฎฐกถา, มหาจุฬาลงกรณ, เล่มที่ ๑ กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์วิญญูญาณ, ๒๕๓๒.
- สัจจนิมิต อฎฐกถา, มหาจุฬาลงกรณ, เล่มที่ ๑ กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์วิญญูญาณ, ๒๕๓๒.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย, พระธัมมปัทมฐกถา แปล ภาค ๔, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐,
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๒.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย, มังคลัตถกถาปิณี แปล เล่ม ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๕,
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- กระมล ทองธรรมชาติ, คร. การเมืองระหว่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖.
- กิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ม. ๑, ๒.
มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
จำกัด, ๒๕๓๒, ๒๕๓๓.
- กันต์ วุฒินวโส, พระมหา (มโนวัฒน์). การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่อง
เกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมในจริยศาสตร์ของก้านท์กับในพุทธจริยศาสตร์ตาม
ทัศนะของพระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต).วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตร-
มหาบัณฑิต ภาควิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๓๖.
- เกศ ธนชาติ, คู่มือคลังปรัยัติ, กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิกิจกรรมมหาธาตุวิทยาลัย,
๒๕๓๐.
- เกาเหวน, คัมภีร์บริหาร ๓๖ กลยุทธ์, แปลโดย อำนวชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คอกกหญ้า, ๒๕๓๘.

จรรยา สุทธิธนาโณ, ดร.พระมหา. พุทฺธจะอยู่โพนเมือไทยเป็นนิสิต ฐานศรพหุกิจศีลธรรม.

กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ม.ป.ป.

จำลอง ศรีเมือง, พลตรี. ร่วมกันผู้. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเคแอลไทย จำกัด, ๒๕๓๓.

จอม บุญคณาศ ป., นิตานชาตภพระเจ้า ๕๐๐ ชาติ. เล่มที่ ๑, ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลื่องเชื่อง, ๒๕๒๕.

จิตรจำนงค์ สุภาพ, ร้อยเอก ดร. การพูดระบบการพูด. กรุงเทพมหานคร : สถาบันการพูดแบบการพูด, ม.ป.ป.

โจวจึงซู, ช่งจันหิว, เขียน เรียบเรียงโดย อธิคม สวัสดิญาณ, หลอกอย่างสร้างสรรค์.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคาประยุทธ์, ๒๕๔๐.

ช. เปรี๊ยะ ส. บ., ปรียญแห่งการพูด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลื่องเชื่อง, ๒๕๔๖.

ชเอิญศรี อิศรากร ณ อุดรธา, ศศ. ปรียญตะวันตกสมัยโบราณ (ปรียญกรีก).
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ม.ป.ป.

ชัยวัฒน์ อัฒพันธ์, ศศ. หลักพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๒๕.

ชีวิตจริง, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔๕๖ (๒๑ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๗).

ชีวิตจริง, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔๖๐ (๑ - ๑๐ กันยายน ๒๕๓๗).

ชีวิตจริง, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๔๖๔ (๑๑ - ๒๐ กันยายน ๒๕๓๗).

ชีวิตต้องสู้, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒๐๘ (๑๖ - ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๘).

ชีวิตต้องสู้, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒๒๑ (๑๕ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐).

ไชย ณ พล, การปกครองของพระพุทธเจ้า ระบบธรรมาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทเคแอลไทย จำกัด, ๒๕๓๗.

ณรงค์ โจหาญ, รศ. หลักกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา, เล่ม ๑, พิมพ์ครั้งที่ ๓,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๓๘.

ดวงเศรษฐี, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒๕ (๑๖ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐).

เดือน คำดี, ดร. พุทธปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเคเอ็นเอส, ๒๕๓๔.

ดิษ นัท ฮันท์, พิธีกรรมสำหรับพุทธศาสนิกชนร่วมสมัย. แปลโดย ศ. ศิวรักษ์.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท องค์สยาม จำกัด, ๒๕๓๖.

- ทวี จานวโร, พระมหา (อ่อนปัสสา) ปาณาติบาตกับปัญหาจริยธรรมในพุทธปรัชญา
วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- ทองขาว พ่วงรศพันธุ์, พันโท. วาทกรรม ศิลปะและหลักการพูดในที่ชุมชน.
พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.
- ทันพงษ์ รัตนานันท์, บรรณาธิการ. ๑๐๘ กลโกง ธุรกิจ บ้าน ที่ดิน. เล่ม ๑,
พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สเปซ พัชริ์เคชั่น, ๒๕๓๗.
- , บรรณาธิการ. ๑๐๘ กลโกง ธุรกิจ บ้าน ที่ดิน. เล่ม ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๓,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สเปซ พัชริ์เคชั่น, ๒๕๓๗.
- , บรรณาธิการ. ๑๐๘ กลยุทธ์นายหน้า ค้าอาคาร - ที่ดิน, กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์สมิต, ๒๕๓๗.
- เทพเวที, พระ (ประยุทธ์ ปยุตโต). พุทธวิธีแก้ปัญหาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑.
พิมพ์ครั้งที่ ๖, กรุงเทพมหานคร : มุขนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๖.
- , เมืองไทยจะวิกฤตถ้าคนไทยมีศรัทธาวิปริต. กรุงเทพมหานคร :
มุขนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๗.
- บุญมี แทนแก้ว ศศ. และคณะ, ปรัชญา ๑๐๓ พุทธศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเคชั่นสโตร์, ๒๕๓๒.
- , จริยศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : ศาวิทธาลัยรัตนโกสินทร์บ้านสมเด็จเจ้าพระยา,
๒๕๓๐.
- บุญมี แทนแก้ว ศศ. และคณะ, ปรัชญา ๑๐๓ พุทธศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเคชั่นสโตร์, ๒๕๓๒.
- , จริยศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : ศาวิทธาลัยรัตนโกสินทร์บ้านสมเด็จเจ้าพระยา,
๒๕๓๐.
- บุญวิทย์ บุญญะเขตมาตา, ฐานันดรที่ดีจากระบบโลกถึงรัฐไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์วิชาการ, ๒๕๓๕.
- บุญศักดิ์ แสงระวี, ๓๖ กลยุทธ์กับธุรกิจการค้า. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
คอกหญ้า, ๒๕๓๗.

- ปริญญญา จิตกรณาทิภิกข, ความผิดฐานแจ้งความ เบิกความ ฟ้องร้อง, พิมพ์ครั้งที่ ๒,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๓๗.
- ปริญญญา ชยปณโด, พระมหา (คณพลหาร). กามมธุมิถฉาจารกับปัญหาจริยธรรมใน -
สังคมไทยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
ปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๔.
- ปิ่น มุกกันต์, พันตรี. บันทึกธรรม พิมพ์ครั้งที่ ๖, กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ม. ป. ป.
- , พันโท. มงคลชีวิต ประมวลทางก้าวหน้าตามแนวพุทธศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๕,
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๒๗.
- พดุง ครองสวัสดิ์, พันตำรวจเอก. เอกสารประกอบการสอน วิชาป้องกันปราบปราม
“ อาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการแก๊งค์ปล้นปล้นมั่งคั่งหรือแก๊งค์ค้ายา ”.
กรุงเทพมหานคร : รองผู้บังคับการสถานีพัฒนาข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการ
ศึกษา, ม. ป. ป. (อัคราณา).
- พุทธทาส, ฟ้าดาวทางประชาธิปไตย ถิ่นมวชนและหนังสือพิมพ์คือผู้บันดาลโลก.
กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ม. ป. ป.
- ไพฑูริย์ สุทธิวิโร, พระมหา (น้อยวัน). การวิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่องบาปใน
พระพุทธศาสนาเถรวาท วิทยานิพนธ์ปริญญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.
- ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, อดิศาจาพระพุทธรเจ้า วาตะพระศาสนาเอกของโลก.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สโรยทอง, ๒๕๒๗.
- พื้ทา คาน, หนทางรอยของคนอีว. แปลโดย อุดลย์ รัตนมันแกมม. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์นานมี บุ๊คส์, ๒๕๓๖.
- มติชนรายดูลดัดปดาร์, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๕๓๐ (๒๗ ตุลาคม ๒๕๓๗).
- มติชนรายดูลดัดปดาร์, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๗๐๐ (๒๑ มกราคม ๒๕๓๗).
- มหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระ. พุทธศาสนาสุภานิต. เล่ม ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๓๐,
กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

- มุกดาวรรณ สักคิบุญ, นางสาว. วิเคราะห์การสร้างความจริงทางการเมือง ผ่านทางสื่อ
วิดีโอในช่วงวิกฤตเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตร
มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๖.
- เมธีธรรมาภรณ์, พระ (ประสูตร ธมฺมจิตฺโต). มองสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒,
กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์เผยแพร่ในวโรกาสฉลองอายุครบรอบ ๘๐ ปีของคุณ
อึ้งพันธ์ มุนีกานนท์ พิมพ์ที่ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๖.
- , พุทธศาสนากับปรัชญา. อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายเวียง มีอุกภัย,
๒๕๓๓.
- , ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร :
บริษัทเคเค็ดไทย จำกัด, ๒๕๓๗.
- ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พ.ศ.๒๕๒๕. กรุงเทพมหานคร :
ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๕.
- ราชวรมณี (ประสูตร ปุคฺคฺโต) , พระ พจนานุกรม ฉบับประมวลศัพท์.
กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.
- , สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๒๗.
- , ธรรมบุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์เนื่อง
ในงานสถาปนาตั้งเสริมพระพุทธรูปเพื่อเฉลิมฉลอง วิสาขบูชา, ๒๕๒๗.
- , พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงใหม่ขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ ๓,
กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๖.
- , พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.
- วสิน อินทสระ, ธารานที่เปลี่ยนทาง. พิมพ์ครั้งที่ ๓๑, กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์บรรณาการ, ๒๕๑๖.
- , ทางแห่งความดี ธรรมบท ชุดที่ ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์บรรณาการ, ๒๕๒๓.

- , ทางแห่งความดี ธรรมบท ชุดที่ ๓, พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๒๕.
- วรวิทย์ อุตริท, ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครสวรรค์. สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบ
ทางกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๓๘.
- วรรณสิทธิ์ ไวทยะเสวี. คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมคคังคหะ ปริเฉทที่ ๕
วิมุตตสังคหวิภาค. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิเนรมิตมหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.
- วินัย เข็มวิเศษสุข. นาย. ความคิดเห็นที่มีต่อการโฆษณาในปัจจุบันกับจรรยาบรรณ-
วิชาชีพโฆษณา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชา
ประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- วิลเลียม เจ มาเจสกี, เกล็ดฉับจับโกหก. แปลโดย ดร. พงษ์จันทร์ จันทอส,
พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๓๗.
- วิญญู สุขวรรณพิมพ์, รศ. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป.
- ศิริพร จิรวัดนุกูล, ดร. เมื่อไหร่จะดู คู่มือเพื่อสมดุลภาพแห่งชีวิตสำหรับสตรีวัย -
กลางคน กรุงเทพมหานคร : เกล็ดไทย, ๒๕๓๗.
- สมจินต์ สมมาปัญญา, พระมหา, (วันจันทร์). นวกและสวรรค์ในพระพุทธศาสนา -
เถรวาท วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.
- สมชาย จิเจริญ, นาย. การประเมินบทบาททางการเมืองของสื่อมวลชนในช่วงรัฐบาล -
พล.อ. สุจินดา คราประยูร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
วิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.
- สมชาย ฐานวุฑโฒ, พระ. มงคลชีวิต ฉบับ " ธรรมทายาท " เล่ม ๑.
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิธรรมกาย, ๒๕๓๓.
- สมชัย รักวิจิตร, ดร. ดร. สมชัยตอบคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิทักษ์ประชา จำกัด, ๒๕๒๑.
- สมพร พรหมพิลากร, อธิการพิเศษฝ่ายคดีอาชญากรรม, พยานหลักฐานคดีอาญา. พิมพ์
ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๓๗.

- , อธิการพิเศษฝ่ายคดีอาชญากรรมสูงสุด, คู่มือทนายจำเลย กออุบยาให้ศาลสงฆ์พิจารณ -
โศกชุตแก้วให้หตุค ภาคหนึ่ง, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๓๗.
- สมภาร พรหมทา, ดร. พุทธศาสนากับปัญหาจริยศาสตร์ ทศนะของพุทธศาสนาเกี่ยวกับ -
ปัญหาโสเภณี ท่านั่งและการอุบยชาติ, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พุทธชาติ,
๒๕๓๕.
- สุชาติ โพธิวิทย์, ว่าที่ ร.ค. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสื่อสารมวลชน.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๓๗.
- สุชาติ ปุญญาภา, พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐,
กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๐.
- สุพร อิศรเสนา, หม่อมหลวง, วิชาว่าด้วยข้อเท็จจริง, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติ
บรรณาการ, ๒๕๒๔.
- สุภา ศิริมานนท์, จริยธรรมของหนังสือพิมพ์, กรุงเทพมหานคร : อักษรศาสตร์,
๒๕๓๐.
- สุทธิพงษ์ ดันดะพิศาลสุทธิ, ประมวลธรรมในพระไตรปิฎก, พิมพ์ครั้งที่ ๕,
กองศาสนศึกษากรมการศาสนา, ๒๕๓๐.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก, คู่มืออ่านเรื่องทั้งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร :
ธรรมสภา, ๒๕๓๔.
- เสถียร โพธิ์นันทะ, เมธีตะวันออก, กรุงเทพมหานคร : ก.ศ.น., ๒๕๐๖.
- ฮาภา ภมรบุตร, สงครามจิตวิทยา, สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๒๔.
- สุทธิ จิรมุโม, พระ (เอกสะพัง), ทศนะเรื่องกรรมในพระพุทศาสนาเถรวาทและ
ปัญหาเรื่องกรรมในสังคมชาวพุทธไทยปัจจุบัน, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต ภาควิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

ข.บทความ

- กรุง สีพระยา, ขุดจากนาคนโกง, เติมนิวส์, (๒๔ มกราคม ๒๕๓๔).
- กาน คอคิน, ขุมทางปัญหา, ข่าวดัง, (๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๗).

จินลวรรณ คูณย์, นิสิตนักศึกษา, ขำวสด, (๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖).

คาหมอหลอ, บ้านเมือง (กัของเร), ขำวสด, (๔ ธันวาคม ๒๕๓๘).

๒ พรรคนะเวทิวาทะ แกระรอยไครหลอกไคร, เกล็นิวส์, (๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๗).

พิเศษวันอาทิตย์, ขำแหละขบวนกร สัว เหลือนตบงบประมาณชาติ, มคิชนราชวัน,

(๖ เมษายน ๒๕๓๘).

แฟ้มคดี, ขำวสด, (๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐).

ถมเปลี่ยนทิศ, การสมสู่ทางถการเมือง, ไทอริฐ, (๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๗).

หลังฉีกัดถาบันเพื่อชาติ, ไทอริฐ, (๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๗).

เถลิกน้ำฟ้า, ขันอาธา...บ่งเลือนดังคม, ไทอริฐ, (๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

วีรพล ข้อยทองมุล, มออย่างเจียน อาณาจักร " พระปดอม " แวดล้อมคนใกล้ตัว,

ขำวสด, (๒๖ มีนาคม ๒๕๓๖).

ตู่ป๋ขำวสด, ขันคั่นทอจิตรถขัน ว. ไล้แถม, ขำวสด, (๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

วณิษ จรุงกิจอนันท์, วณิษชอกแฉอง จรุงกิจอนันต์ วาทถ์, ขำวสด, (๒๕ มีนาคม ๒๕๓๖).

อนุสรณ์ ศิริชาติ, รายงานพิเศษ, มคิชนราชวัน, (๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๗).

ขำว, ขำวสด, (๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕).

---, ขำวสด, (๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๒๑ ตุลาคม ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

---, ขำวสด, (๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

- , ข่าวสด. (๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๕).
- , ข่าวสด. (๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๕).
- , ข่าวสด. (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๕).
- , ข่าวสด. (๓๑ มีนาคม ๒๕๓๕).
- , ข่าวสด. (๒๑ มีนาคม ๒๕๓๕).
- , ข่าวสด. (๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕).
- , ข่าวสด. (๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕).
- , ข่าวสด. (๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕).
- , ข่าวสด. (๘ มีนาคม ๒๕๔๐).
- , ข่าวสด. (๒ เมษายน ๒๕๔๐).
- , ข่าวสด. (๒๕ มีนาคม ๒๕๔๐).
- , ข่าวสด. (๑๕ มีนาคม ๒๕๔๐).
- , ข่าวสด. (๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐).
- , ข่าวสด. (๑๖ มกราคม ๒๕๔๐).
- , ข่าวสด. (๒ เมษายน ๒๕๔๐).
- , เดลินิวส์. (๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).
- , เดลินิวส์. (๒๖ ตุลาคม ๒๕๓๗).
- , เดลินิวส์. (๒๕ มีนาคม ๒๕๓๗).
- , เดลินิวส์. (๖ มกราคม ๒๕๓๗).
- , เดลินิวส์. (๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗).
- , เดลินิวส์. (๒๗ ตุลาคม ๒๕๓๖).
- , เดลินิวส์. (๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๖).
- , เดลินิวส์. (๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐).
- , ไทยรัฐ. (๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๗).
- , ไทยรัฐ. (๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๗).
- , ไทยรัฐ. (๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).
- , ไทยรัฐ. (๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๗).
- , ไทยรัฐ. (๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๗).
- , ไทยรัฐ. (๒๗ มกราคม ๒๕๓๖).

- , ไทอวัญ. (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐).
- , มติชนรายวัน. (๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๗).
- , มติชนรายวัน. (๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).
- , มติชนรายวัน. (๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).
- , มติชนรายวัน. (๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).
- , มติชนรายวัน. (๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๗).
- , มติชนรายวัน. (๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๗).
- , มติชนรายวัน. (๔ กรกฎาคม ๒๕๓๗).
- , มติชนรายวัน. (๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).
- โทรทัศน์, โฆษณาช่อง ๓ (๖ มกราคม ๒๕๔๐).
- , โฆษณาช่อง ๕ (๑๔ เมษายน ๒๕๔๐).
- , รายการตามล่าหาความจริง. ช่อง ๕ ทุกวันพุธ (ช่วงปี ๒๕๓๗ - ๒๕๓๘).
- , โฆษณาช่อง ๑ ดี (๑๕ มกราคม ๒๕๔๐).
- , รายการตีพิมพ์สมควร์. ช่อง ๑ ดี (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๗).

ประวัติผู้วิจัย

พระสมพงษ์ ดิษฐบุญโม (ราชเจริญ) เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๓
ที่บ้านห้วยน ต. ตำบ่อประสาท อ. ปรางค์กู่ จ. ศรีสะเกษ บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่
๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ และอุปสมบท เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๑
ที่วัดโพธิ์ศรีรัตนโกษ ต. ตำบ่อประสาท อ. ปรางค์กู่ จ. ศรีสะเกษ โดยมีพระครูธรรมโชติคุณ
เป็นพระอุปัชฌาย์ พระจันดา ดิษฐบุญโม เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระอธิการสวัสดิ์
สนนุตฺตโก เป็นพระอนุสาวนาจารย์ จบการศึกษามหาบัณฑิต (พธ. บ.) จาก
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รุ่นที่ ๓๔ ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และไปปฏิบัติศาสนกิจที่
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
ตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานวิทยาเขตสุรินทร์ เป็นอาจารย์สอนนักเรียนพุทธศาสนาวินัย
วัดศาลาลอย โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ โรงเรียนติวรินทร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา จัดทำรายการ
ธรรมบุญชีวิตและมงคลชีวิตทางสถานีวิทยุ ก.ว.ส. ๑. เอ. เอ็ม. กองทัพบกที่ ๒ เอ.เอ็ม. เอฟ. เอ็ม.
แห่งประเทศไทย เอ. เอ็ม. อ.ต.ม.ท.ม.เอฟ. เอ็ม. ทหารอากาศ เอฟ. เอ็ม. จังหวัดสุรินทร์ และ
ทหารอากาศ เอฟ. เอ็ม. จังหวัดบุรีรัมย์ ปัจจุบันอยู่ที่วัดคอนยานาวา เขตดาว กรุงเทพมหานคร
เข้าศึกษาต่อปริญญาโท ที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่
๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕.